

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๐/๒๕๕๔

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีพ้นตำแหน่ง ทักษิณ ชินวัตร รองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลของ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งต่อไปจะเรียกว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นคำร้องสรุปสาระสำคัญได้ว่า

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร รองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็น นายกรัฐมนตรีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วเสร็จและได้ทำรายงานผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ แล้ว

ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ได้มีสื่อมวลชนและผู้มีชื่อเสียงและยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เพราะปรากฏว่าได้มีการโอนหุ้นในบริษัทต่างๆ ให้แม่บ้าน คนรับใช้ คนขับรถ ยามรักษาความปลอดภัย ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าบริวารและคนใกล้ชิดเป็นจำนวนมาก

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๑๖๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ และคำสั่งที่ ๑๗๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและสรุปผลการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินรายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จำนวน ๘ คน โดยมีคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน

ผลการตรวจสอบประกอบข้อเท็จจริงที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยอมรับ ฟังได้ว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้แสดงทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของตนเองและชื่อของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร และในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนี้

ก. ทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และในชื่อของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในชื่อของตนเอง เป็นหุ้น ๒ บริษัท รวมมูลค่า ๖,๗๕๐ บาท ทรัพย์สินในชื่อของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร คู่สมรสเป็นหุ้นในบริษัทต่างๆ ๓ บริษัท และตัวสัญญาใช้เงิน ๑ ฉบับ รวมมูลค่า ๖,๔๖๖,๗๕๕.๓๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมีมูลค่าเพียงเล็กน้อย การไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวไม่ทำให้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่อย่างใด จึงถือว่าไม่ได้จงใจปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๓ ครั้ง

ข. ทรัพย์สินที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่แสดงรายการทรัพย์สินของตน และ/หรือคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ยื่นบัญชี กรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นคิดเป็นเงินจำนวน ๒,๓๗๑,๗๒๖,๓๗๑ บาท

ครั้งที่ ๒ ยื่นบัญชี กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นคิดเป็นเงินจำนวน ๑,๕๒๓,๑๕๗,๖๕๗ บาท

ครั้งที่ ๓ ยื่นบัญชี กรณีพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นคิดเป็นเงินจำนวน ๖๔๖,๕๘๔,๓๘๓ บาท

ดังปรากฏในตารางสรุปรายการทรัพย์สิน (หุ้น) ของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร รองนายกรัฐมนตรี ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งมายังศาลรัฐธรรมนูญพร้อมคำร้องดังต่อไปนี้

บริษัท	๗ พ.ย. ๕๐ (บาท)	๔ ธ.พ. ๕๐ (บาท)	๔ ธ.พ. ๕๑ (บาท)
๑. บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	๑,๔๕๕,๒๐๒,๘๕๑	๖๕๑,๓๒๕,๑๒๗	
๒. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	๖๕๕,๕๐๐,๐๐๐	๖๕๕,๕๐๐,๐๐๐	๒๑,๐๐๐
๓. บริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)	๕๗๒,๘๕๐	๔๒๐,๐๐๐	๗๒๓,๖๐๐
๔. บริษัท ยูไนเต็ดบรอดคาสติ้งคอร์ปอเรชั่น จำกัด	๑๓,๐๑๐,๕๐๐	๑๒,๔๖๘,๓๐๐	-
๕. บริษัท อุดมวรรณ จำกัด	๖๕๐,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐
๖. บริษัท เพจเจอร์เซลล์ จำกัด	๒๕,๕๕๕,๕๘๐	๒๕,๕๕๕,๕๘๐	๗,๗๕๕,๕๘๐
๗. บริษัท เอ็น ซี ซี แมนเนจเม้นท์ แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐
๘. บริษัท อินโฟริเซล เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๑,๑๐๐,๐๐๐
๙. บริษัท บางกอกเทคโนโลยี จำกัด	๕,๕๕๕,๕๕๐	๕,๕๕๕,๕๕๐	๕,๕๕๕,๕๕๐
๑๐. บริษัท ดาต้าโพรเซสซิงโซลูชัน ดีเวลลอปเปอร์ จำกัด	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐
๑๑. บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด	-	-	๔๕๕,๕๕๕,๗๓๓
๑๒. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด	๕๕,๕๕๕,๗๐๐	๕๕,๕๕๕,๗๐๐	๕๕,๕๕๕,๗๐๐
๑๓. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด	๖๐๐	๖๐๐	๔๒๐
ยอดรวม	๒,๓๗๑,๗๒๖,๓๗๑	๑,๕๒๓,๑๕๗,๖๕๗	๖๔๖,๕๘๔,๓๘๓

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ชี้แจงถึงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
จำนวนดังกล่าวว่า

(๑) บางบริษัท เป็นบริษัทที่มีการซื้อหุ้นบางส่วนจากผู้ถือหุ้นเดิมซึ่งได้รับความเดือดร้อน
ทางการเงินและมาขอความช่วยเหลือ และผู้ขอความช่วยเหลือยังไม่ประสงค์จะให้ปรากฏต่อสาธารณะว่า
ภรรยาผู้ถูกรื้องได้ยื่นมือเข้าช่วยเหลือ

(๒) บางบริษัท เป็นบริษัทที่ร่วมทุนกับบุคคลภายนอก จึงเพิ่มจำนวนผู้ถือหุ้นให้มีเสียงข้างมาก
ในการลงมติของผู้ถือหุ้น

(๓) บางบริษัทจดทะเบียนตั้งใหม่ เพื่อรองรับงานการว่าจ้างต่อจากบริษัทอื่นจึงเข้าไปซื้อหุ้น
เพื่อช่วยเหลือผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทดังกล่าว

(๔) บางบริษัท กำลังจะหยุดดำเนินกิจการ

(๕) บางบริษัท เพื่อให้มีผู้ถือหุ้นครบจำนวน ๗ คน ตามกฎหมายกำหนด

(๖) บางบริษัทมีภาระหนี้สิน เพื่อให้มีหุ้นและ/หรือคู่สมรส หรือบริษัทที่เข้าไปถือหุ้น
เสียชื่อเสียง เช่น บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด

และได้ชี้แจงว่าไม่ได้ตั้งใจไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวเพราะ

(๑) ไม่ทราบข้อเท็จจริงการถือหุ้นของบุคคลอื่นที่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ดำเนินการ

(๒) ทรัพย์สิน (หุ้น) ที่ไม่ได้แสดงไว้ในบัญชีเมื่อเทียบกับทรัพย์สินที่ได้แสดงมาในบัญชี
แต่ละครั้งมีจำนวนที่น้อยมาก

(๓) ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนและไม่ทราบรายละเอียด
การบริหารจัดการธุรกิจของบริษัทต่างๆ ของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร

(๔) ตนเองและเลขานุการส่วนตัวไม่เข้าใจข้อกำหนด ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ
รายละเอียดการกรอกรายการทรัพย์สินในบัญชี

(๕) การที่จะแสดงหรือไม่แสดงทรัพย์สินดังกล่าว ก็ไม่เป็นเหตุให้ตนได้ประโยชน์หรือเสีย
ประโยชน์แต่อย่างใด

คณะกรรมการตรวจสอบ เห็นว่าตามพยานหลักฐานและคำชี้แจงของพันตำรวจโท ทักษิณ
ชินวัตร ดังกล่าวมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

(๑) ได้มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิง
พจมาน ชินวัตร ในบริษัทต่างๆ จริงหรือไม่

(๒) การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทต่างๆ นั้น เป็นการถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งหมดหรือไม่

(๓) การที่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน นั้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ทราบหรือควรทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวหรือไม่

(๔) การจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่เป็นของตนเองและ/หรือคู่สมรส ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือแทนและอ้างว่ามอบหมายให้บุคคลอื่นเป็นผู้จัดทำและไม่รู้ข้อกฎหมาย นั้น รับฟังได้หรือไม่

(๕) เหตุใด พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเองและ/หรือคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการตรวจสอบ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า

ประเด็นที่ (๑) ได้มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ในบริษัทต่างๆ จริงหรือไม่

ตามพยานเอกสารและคำให้การของบริวารและคนใกล้ชิดรวม ๗ คน และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร กับ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เชื่อได้ว่าได้มีการใช้ชื่อนางคณีย์ บุรกลีกร นายวิชัย ช่างเหล็ก นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ นายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ นายวันชัย เชียงพฤกษ์ น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี หรือ ประมูลเรือง น.ส.บุญชู เจริญประดับ น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง นายมานัส ใจยา และนายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ ซึ่งเป็นบริวารและคนใกล้ชิดกับครอบครัวชินวัตรเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทต่างๆ แทนจริง และบางคนได้ใช้ชื่อเป็นกรรมการในบริษัทต่างๆ ด้วยอาทิ นางคณีย์ บุรกลีกร มีชื่อเป็นกรรมการใน บริษัท อุดมวรรณ จำกัด และบริษัท โอ เอ ไอ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด น.ส.บุญชู เจริญประดับ มีชื่อเป็นกรรมการใน บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด และบริษัท โอ เอ ไอ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี มีชื่อเป็นกรรมการใน บริษัท โอ เอ ไอ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (บริษัท เอฟ เอฟ พี จำกัด) และบริษัท เพจเจอร์เซลล์ จำกัด โดยที่บุคคลเหล่านั้นไม่รู้รายละเอียดของการเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นและเป็นกรรมการในบริษัทดังกล่าวแต่อย่างใด

แต่โดยที่ปรากฏพยานเอกสารว่า มีการโอนหุ้นโดยตรงจากพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไปยังบริวารและคนใกล้ชิดทั้งสิบคน ดังกล่าวข้างต้น จึงไม่อาจที่จะฟังว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งจะได้พิจารณาเรื่องนี้ต่อไปในประเด็นที่ (๒)

ประเด็นที่ (๒) การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทต่างๆ นั้น เป็นการถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งหมดหรือไม่

ได้รับความตามคำชี้แจงของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลต่างๆ จำนวน ๑๐ คน และไม่ได้แสดงเอาไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินนั้น เป็นหุ้นของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งหมด และบุคคลที่มีชื่อถือหุ้นแทนต่างให้การว่า พวกตนได้รับการร้องขอจากคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ที่จะขอใช้ชื่อถือหุ้นแทนและต่อมา นางกาญจนาภา หงษ์เหิน เลขานุการส่วนตัวของคุณหญิงพจมาน ได้นำเอกสารต่างๆ มาให้ตนลงชื่อ พวกตนไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการไปมีชื่อถือหุ้นในบริษัทต่างๆ เลย เพราะเพียงแต่ลงชื่อในเอกสารที่นางกาญจนาภา หงษ์เหิน นำมาให้ลงชื่อเท่านั้น ส่วนหุ้นดังกล่าวจะเป็นของใคร อย่างไร พวกตนไม่ทราบ

แต่มีพยานเอกสารที่ฟังได้ว่าการโอนหุ้นโดยตรงระหว่าง พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไปยังบริวารและคนใกล้ชิดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นแทน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ดังนี้

(๑) บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) มีหลักฐานแสดงว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้โอนหุ้นไปยังผู้มีชื่อถือแทนโดยตรงก่อนที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้โอนหุ้นให้แก่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายวิชัย ช่างเหล็ก นายมานัส ใจยา และนายพรทิพย์ เชียงพุกภัย คนละ ๓๕๖,๕๐๐ หุ้น และ นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย จำนวน ๓๕๖,๓๐๐ หุ้น รวม ๒,๔๒๕,๓๐๐ หุ้น ซึ่งแสดงว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นแทนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อยู่ก่อนที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองและถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวตลอดมา ทั้งในขณะที่ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารในบริษัทดังกล่าวด้วย และแม้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว บุคคลดังกล่าวก็ยังถือหุ้นในบริษัทนั้นโดยตลอด กล่าวคือ น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี และนายวิชัย ช่างเหล็ก ถือหุ้นจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยบางคนก็ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจากเดิมด้วย และวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.บุญชู เจริญประดับ ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น ๘๔๐,๐๐๐ หุ้น จนกระทั่งวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ปรากฏว่า น.ส.บุญชู เจริญประดับ ถือหุ้นจำนวน ๒,๘๔๑,๗๐๐ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย ถือหุ้นจำนวน ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ถือหุ้นจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น นายวิชัย ช่างเหล็ก ถือหุ้นจำนวน ๔๕,๗๖๓ หุ้น จึงฟังได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นแทนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มาตั้งแต่ต้น

(๒) บริษัท อินโฟลิ้งค์ จำกัด พยานหลักฐานปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๒ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โอนหุ้นของตนในบริษัทดังกล่าวจำนวน ๕๐๓ หุ้น ให้ น.ส.บุญชู

เหรียญประดับ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร โอนหุ้นให้ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๒ หุ้น ต่อมาวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ น.ส.บุญชู เหรียญประดับ ก็โอนหุ้น จำนวน ๕๐๓ หุ้น ที่รับโอนมาคืนให้แก่ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และนายวิชัย ช่างเหล็ก ก็โอนหุ้น จำนวน ๒ หุ้น คืนให้แก่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร และเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้โอนหุ้น จำนวน ๕๐๓ หุ้น คืนให้ น.ส.บุญชู เหรียญประดับ และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร โอนหุ้น จำนวน ๒ หุ้น คืนให้นายวิชัย ช่างเหล็ก เช่นเดียวกัน จึงแสดงว่าในบริษัท อินโฟลิ่งค์ จำกัด พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ใช้ชื่อ น.ส.บุญชู เหรียญประดับ เป็นผู้ถือหุ้นแทน ส่วนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ก็ใช้ชื่อ นายวิชัย ช่างเหล็ก เป็นผู้ถือหุ้นแทน

ข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ขัดแย้งกับคำชี้แจงของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ที่อ้างว่าเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้โอนหุ้นในลักษณะโอนลอยให้คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ไปดำเนินการและไม่ทราบว่าได้ไปดำเนินการกับหุ้นดังกล่าวอย่างไร

ดังนั้นการใช้ชื่อบุคคลต่างๆ ถือหุ้นแทนนั้น จึงมีทั้งที่เป็นการใช้ชื่อถือหุ้นแทนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร

ประเด็นที่ (๓) การที่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ใช้ชื่อบริวารและคนใกล้ชิดถือหุ้นแทนนั้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว หรือไม่

คณะกรรมการตรวจสอบ เห็นว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ทราบถึงการเอาชื่อบุคคลอื่นมาถือหุ้นแทนในบริษัทต่างๆ เพราะพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทต่างๆ แทนเป็นเวลานานแล้ว ตั้งแต่เริ่มต้นทำธุรกิจ เช่น บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้โอนหุ้นให้ น.ส.บุญชู เหรียญประดับ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ จำนวน ๒๐๖,๖๐๐ หุ้น บริษัท เพจเจอร์เซลล์ จำกัด พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้โอนหุ้นให้น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๗ จำนวน ๕,๕๕๓ หุ้น ซึ่งถือว่าเป็นการให้ถือหุ้นแทนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ส่วนเหตุผลที่ให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนก็มีเหตุผลต่างๆ กัน ตามคำชี้แจงของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อาทิเพื่อให้มีบุคคลครบจำนวนตามกฎหมาย เพื่อช่วยเหลือผู้ถือหุ้นเดิมเพื่อไม่ให้มีเสียงข้างมากในบริษัท เป็นต้น แม้ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะอ้างว่าได้มอบหมายให้คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องหุ้นต่างๆ ทั้งหมด แต่พยานหลักฐานก็ปรากฏว่าหุ้นที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนในบางบริษัทเป็นการโอนกันโดยตรงระหว่างพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับบุคคลผู้มีชื่อถือหุ้นเหล่านั้น เช่นหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ผู้มีชื่อถือหุ้นแทนก็ถือหุ้นแทนมาตลอดระยะเวลาที่พันตำรวจโท

ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง หุ่นในบริษัท อินโฟลิ่งค์ จำกัด ก็ปรากฏว่ามีการโอน หุ่นกันไป - มา ระหว่างพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กับ น.ส.บุญชู เจริญประดับ ภายหลังจากที่ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาทำงานทางการเมืองแล้วประกอบกับบุคคลผู้มีชื่อถือหุ้นแทนใน บริษัทต่างๆ ล้วนแต่เป็นบุคคลผู้ใกล้ชิดอาศัยและทำงานอยู่กับพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในหน้าที่ ต่างๆ นอกจากนั้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นสามีภรรยา กัน ได้ร่วมกันดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่ต้นเป็นเวลานาน รวมทั้งร่วมกันบริหารบริษัทต่างๆ ด้วย จึงเชื่อว่า บุคคลทั้งสองย่อมทราบและล่วงรู้ถึงการจัดการทรัพย์สิน ดังนั้น การที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปฏิเสธว่าตนไม่รู้และไม่ทราบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินจึงไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นที่ (๔) การจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่เป็นของตน และ/หรือคู่สมรส ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นเป็น ผู้ถือแทนและอ้างว่ามอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดทำและไม่รู้กฎหมาย รับฟังได้หรือไม่

คณะกรรมการตรวจสอบ เห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เพราะบุคคลใดจะกล่าวอ้างว่า ไม่รู้กฎหมายเพื่อให้ตนพ้นจากความรับผิดชอบไม่ได้ นอกจากนั้นข้อเท็จจริงในเรื่องนี้สำนักงาน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยื่นบัญชี ทรัพย์สินเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีได้จัดทำแบบพิมพ์พร้อมคำอธิบายเผยแพร่ ไปยังผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นแสดงให้รวมถึง ทรัพย์สินและหนี้สินที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น และในเวลาต่อมาก่อนที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินครั้งที่ ๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี มาแล้ว ๑ ปี ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังได้ออกระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้ว ซึ่งระเบียบดังกล่าวก็ได้อธิบายถึงการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้อย่างชัดเจน ในข้อ ๑๑ ว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงให้หมายความรวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย ทั้งภายหลังจาก การออกระเบียบดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีใช้แบบพิมพ์บัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมทั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดพิมพ์แบบพิมพ์พร้อมคำอธิบายและเย็บรวมเล่มแจกจ่ายให้แก่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินใช้เป็นการทั่วไป และพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ก็ได้ใช้แบบพิมพ์ดังกล่าวมาแล้ว

ข้างต้น เป็นแบบพิมพ์ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำหรับกรณีที่ว่าในการจัดทำบัญชียื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้มอบหมายให้เลขานุการส่วนตัวของแต่ละคนเป็นผู้รวบรวมรายละเอียด นั้น ก็ได้ความจากคำให้การของเลขานุการส่วนตัวของบุคคลทั้งสองว่าได้อ่านคำอธิบายและเข้าใจความหมายของแบบพิมพ์ที่จะใช้ยื่นบัญชีดีแล้ว

การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ บัญชีดีให้เป็นหน้าที่ของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้น การที่จะปฏิเสธไม่ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงกรณีให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนแล้วไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (หุ้น) ดังกล่าวไว้ในบัญชีโดยอ้างว่ามอบหมายให้เลขานุการเป็นผู้จัดทำ จึงไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้

โดยปรากฏพยานหลักฐานว่าการสั่งซื้อ ส่งขาย การโอนหุ้น การรับเงินปันผลของหุ้นที่อยู่ในชื่อบุคคลอื่นล้วนเป็นไปตามคำสั่งของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งสิ้น แม้แต่ในการรับเงินปันผลของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งบริษัทจะต้องส่งจ่ายเป็นเช็คระบุชื่อเข้าบัญชีผู้มีชื่อถือหุ้นก็ตาม ก็มีการนำเช็คเงินปันผลดังกล่าวไปเข้าบัญชีเงินฝากของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ที่ธนาคารไทยพาณิชย์โดยการดำเนินการทั้งหมดดังกล่าว เลขานุการส่วนตัวก็ได้รายงานให้คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทราบโดยตลอดรวมทั้งได้มีการจัดทำแฟ้มทรัพย์สินที่บุคคลอื่นถือหุ้นแทน แยกจัดเก็บไว้เป็นรายบุคคลสามารถตรวจสอบและรับทราบได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนการซื้อขายหุ้นบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปรากฏหลักฐานว่า นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ซื้อหุ้นจาก น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่า ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท นั้น นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ให้การยอมรับว่าไม่ได้เป็นผู้ซื้อแต่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร แบ่งหุ้นให้ แต่การดำเนินการยกให้ นั้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้จากคำให้การของนางกาญจนาภา หงษ์เหินว่าการโอนได้อาศัยระบบการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ทำการโอน ซึ่งเสียค่าธรรมเนียมนายหน้าในการซื้อการขายให้โบรกเกอร์ ร้อยละ ๐.๕ รวมเป็นร้อยละหนึ่ง นอกจากนั้นการนำชื่อบุคคลอื่นมาถือหุ้นในบริษัทต่างๆ นั้น คุณหญิงพจมาน ชินวัตร และพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยังเป็นเจ้าของที่แท้จริงอยู่เพราะได้มีการทำหลักฐานการโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นทุกหุ้นกลับคืนไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในภายหลัง เช่นกรณี นายวันชัย เชียงพฤกษ์ ผู้ถือหุ้นแทนคนหนึ่งได้เสียชีวิตไปตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ แล้ว แต่ปรากฏว่ายังมีการเคลื่อนไหวของการโอนหุ้นในชื่อของ นายวันชัย

เชิงพฤกษ์ ไปยังบุคคลภายนอกอีก ดังนั้นการที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กล่าวอ้างว่า ตนเองไม่ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงที่ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (หุ้น) ของตน และ/หรือคู่สมรสที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือแทน โดยอ้างว่ามอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดทำและไม่รู้กฎหมาย จึงรับฟังไม่ได้

ประเด็นที่ (๕) เหตุใดพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่แสดงรายการทรัพย์สินของตน และ/หรือคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ตามคำชี้แจงของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ความว่าการดำเนินธุรกิจ เพื่อแสวงหากำไรสูงสุดนั้น ต้องพยายามดำเนินการเพื่อให้ได้เปรียบในเชิงการค้า โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ สนับสนุนจำนวนมาก อาทิ การเข้าไปครอบงำกิจการหรือ Take Over บริษัทต่างๆ รวมทั้งการทำธุรกรรมเชื่อมโยงระหว่างบริษัทในเครือของตนเอง บางครั้งไม่สามารถเปิดเผยชื่อของตนเอง และ/หรือคู่สมรสได้ จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นแทนเพื่อปิดบังหรืออำพรางมิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบ นอกจากนั้น การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนยังเป็นผลให้ตน และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ต้องกระทำการบางอย่างไม่ถูกต้องตามระเบียบวิธีปฏิบัติและข้อบังคับต่างๆ ที่วิญญูชนทั่วไปพึงปฏิบัติ เช่น การรับเงินปันผลของผู้ถือหุ้นแทน โดยการจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นแทนบริษัทก็จะจ่ายเงินปันผลเป็นเช็คระบุชื่อผู้ถือและปิดคร่อมเข้าบัญชี ซึ่งกรณีนี้ตามระเบียบวิธีปฏิบัติตามปกติต้องนำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีเงินฝากของผู้ที่ระบุชื่อในเช็คเท่านั้น แต่ด้วยเหตุของการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนเป็นผลให้ต้องฝ่าฝืนกฎระเบียบดังกล่าวโดยความร่วมมือของธนาคารให้สามารถนำเช็คดังกล่าวเข้าบัญชีของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้

จากกรณีดังกล่าวมาแล้วยังปรากฏข้อเท็จจริงอีกว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด (Take Over) เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ในวงเงิน ๕๐๐ ล้านบาท แต่ให้บุคคลอื่นซึ่งเป็นบริวารและคนใกล้ชิดเป็นผู้ถือหุ้นแทน คือ

นายชัยรัตน์ เชิงพฤกษ์ พนักงานรักษาความปลอดภัย	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น
น.ส.บุญชู เจริญประดับ แม่ครัว	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น
นายวิชัย ช่างเหล็ก พนักงานขับรถยนต์	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น

การให้บุคคลทั้งสามถือหุ้นแทนตามจำนวนดังกล่าว พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร คุณหญิงพจมาน ชินวัตร และนายสุรเชียร จักรธรานนท์ กรรมการผู้อำนวยการของกลุ่มบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด

ได้ให้การสอดคล้องกันว่า บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ได้เป็นผู้ค้ำประกันหนี้ของ บริษัท อัลไพน์ เรียด เอสเตท จำกัด ซึ่งเจ้าหนี้ของบริษัท อัลไพน์ เรียด เอสเตท จำกัด เป็นบริษัทที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) และอยู่ใน กระบวนการที่จะมีการประมูลขายหนี้ การเข้าไปมีชื่อถือหุ้นในบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด จึงอาจมีผลกระทบต่อชื่อเสียงและเพื่อประโยชน์จากการประนอมหนี้โดยมิให้เจ้าหนี้มีอำนาจต่อรอง เพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องให้นายชัชวรัตน์ เชียงพุกภัย น.ส.บุญชู เจริญประดับ และนายวิชัย ช่างเหล็ก เป็นผู้ถือหุ้นแทน

โดยเหตุที่การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในฐานะรองนายกรัฐมนตรีตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๓ วรรคสอง บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต่อสาธารณะ พ้นตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่สามารถที่จะแจ้งรายการทรัพย์สิน (หุ้น) ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ที่เป็นของตนเอง และ/หรือของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินได้ด้วยเหตุผลดังที่พิจารณามาแล้ว การกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จึงเป็นการ จงใจปกปิดข้อเท็จจริงไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าว

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว การไม่แสดงรายการหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. น่าเชื่อว่าจะมีมูลเหตุจงใจอีก คือ

(๑) เพื่อมิให้ผู้ใดทราบว่า ตนและ/หรือคู่สมรส ได้หลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามพระราช บัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่องการ รายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๕๘ และมาตรา ๒๕๙ ซึ่งบัญญัติ ให้ผู้ถือหลักทรัพย์ต้องรายงานการถือหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือลดลงของตนทุกร้อยละ ๕ ต่อคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และเรื่องการทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นและห้ามมิให้ทำการซื้อขาย หลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดตามมาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

ตามพยานหลักฐานปรากฏว่า บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด (ปัจจุบัน เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ชินคอร์ปอเรชัน จำกัด (มหาชน) มีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๓๘,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่า

ที่ตราไว้หุ้นละ ๑๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑,๓๘๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ และวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีมาแล้ว ๑ ปี ตามลำดับ ปรากฏว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีหุ้นในนามของตนเอง คู่สมรส และที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว ดังนี้

หุ้น ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๗๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๓. นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น คิดเป็น ๑.๑๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๔. นางสาวบุญชู เจริญประดับ ๒,๘๔๑,๗๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒.๐๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๕. นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี ๕,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๓.๖% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๖. นายวิชัย ช่างเหล็ก ๔๕,๗๖๓ หุ้น คิดเป็น ๐.๐๓๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

รวม ๕๕.๖๒๕ %

หุ้น ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๗๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๓. นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น คิดเป็น ๑.๑๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๔. นางสาวบุญชู เจริญประดับ ๒,๘๔๑,๗๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒.๐๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๕. นายวิชัย ช่างเหล็ก ๔๕,๗๖๓ หุ้น คิดเป็น ๐.๐๓๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

รวม ๕๒.๐๒๕%

หุ้น ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๗๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

รวม ๔๘.๗๕%

เมื่อพิจารณาจำนวนหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร คู่สมรส และที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนแล้วจะเห็นว่า เมื่อรวมเฉพาะจำนวนหุ้นของผู้มีชื่อถือแทน ซึ่งได้แก่ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ น.ส.บุญชู เจริญประดับ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวนหุ้นดังกล่าวมีจำนวนถึงหรือเกินร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดแต่กลับไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า ได้มีการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นของบุคคลดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๖ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากเจ้าของหุ้นที่แท้จริงได้กระจายหุ้นของตนเองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ให้ไม่ถึงจำนวนร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดเพราะจากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ไม่ปรากฏว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และหรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว ได้รายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นในบริษัทดังกล่าว เมื่อคิดรวมกับจำนวนหุ้นที่อยู่ในชื่อของ น.ส.บุญชู เจริญประดับ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ และนายวิชัย ช่างเหล็ก แต่อย่างไรก็ตามปรากฏเพียงรายงานเฉพาะการจำหน่ายหุ้นทุกร้อยละห้า ตามมาตรา ๒๔๖ ของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ และวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ และของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งไม่ได้คิดรวมหุ้นที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้น

ทั้งยังปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้นมีการใช้ชื่อผู้ถือหุ้นแทน ไปทำการซื้อขายหุ้นกันเอง อาทิ การซื้อหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ของ น.ส.บุญชู เจริญประดับ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๖๔ บาท มูลค่า ๘๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท (รวมค่าธรรมเนียมซื้อ

๐.๕%) ตรงกับจำนวนหุ้นที่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ขายไปในวันที่ ๓ และ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พฤติการณ์ของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ดังที่ ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น น่าเชื่อว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริต เพราะหากเป็นการดำเนินการ โดยสุจริตก็ไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน ซึ่งน่าเชื่อว่าการกระทำ ดังกล่าวก็เพื่อเป็นการปกปิดมิให้บุคคลใดทราบว่ามีหุ้นที่อยู่ในชื่อของ น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี นายวิชัย ช่างเหล็ก เป็นของตน และ/หรือคู่สมรส ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลภายนอกล่วงรู้ถึงจำนวนหุ้นที่แท้จริงของตน และ/หรือคู่สมรส ในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) จึงหลีกเลี่ยงการรายงานการได้มา หรือการจำหน่ายหลักทรัพย์ทุกร้อยละ ๕ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่โปร่งใส นอกจากนั้นยังได้อาศัยชื่อ ของผู้อื่นกระทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งน่าจะเข้าข่ายการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการ ซื้อขายหลักทรัพย์ ที่ห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่า ขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาของหลักทรัพย์ นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด และเป็นการทำการซื้อ หรือขายหลักทรัพย์ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นยังคงเป็นบุคคล คนเดียวกัน ทั้งเป็นการอาศัยข้อมูลภายในที่ตนรู้มาใช้ในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ อันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) เพื่อมิให้บุคคลใดทราบว่าคุณ และ/หรือคู่สมรส มีพฤติกรรมก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยง การเสียภาษีเงินได้

การเสียภาษีเงินได้จากการซื้อขายหุ้นตามประมวลรัษฎากร กรมสรรพากรได้แจ้งให้สำนักงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ดังนี้

(๑) การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ นั้น ผู้ขายหุ้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้จากการขายหุ้นไปคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และผู้ซื้อหุ้นในกรณีนี้ก็ไม่มีความจำเป็นต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่นกัน

(๒) กรณีบุคคลธรรมดา ได้รับโอนหุ้นมาโดยเสนหาถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งการคำนวณเงินได้พึงประเมินให้ถือตามราคาหรือค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับโอนหุ้น ตามมาตรา ๕ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

ตามพยานหลักฐานเชื่อได้ว่า ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินกรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์

ได้สั่งซื้อหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ผ่านโบรกเกอร์ บริษัทหลักทรัพย์ ภัทรธนกิจ จำกัด จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑๖๕ บาท เป็นเงิน ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยปรากฏว่าเป็นการซื้อหุ้นจาก น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้มีชื่อถือหุ้นแทน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ในเรื่องนี้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ให้การว่าไม่ได้ซื้อหุ้นดังกล่าวแต่อย่างใด แต่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นคนแบ่งหุ้นให้ โดยได้รับความจากนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ว่าการซื้อขายหุ้นในวันดังกล่าว เป็นการดำเนินการในระบบซื้อขายโดย คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้สั่งให้ตนดำเนินการซื้อขายผ่านบริษัทโบรกเกอร์ โดยขายหุ้นของ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น ให้แก่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ แต่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ชำระเงินค่าซื้อแทนนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ เมื่อบริษัทโบรกเกอร์ได้รับเงินค่าซื้อหุ้นแล้ว ก็ได้ออกเช็คชำระราคาค่าหุ้นให้แก่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นเป็นเช็ค ชิคคร่อม (A/C Payee Only) ระบุชื่อ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี เป็นผู้รับเงินแล้วตนก็ได้นำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ที่ธนาคารไทยพาณิชย์ การดำเนินการดังกล่าวต้องเสีย ค่าธรรมเนียมนายหน้าในการซื้อและการขายให้โบรกเกอร์ร้อยละ ๐.๕ ของราคาที่ซื้อขาย รวมการซื้อขายรายนี้เสียค่าธรรมเนียมนายหน้าร้อยละ ๑ จึงฟังได้ว่าการโอนหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ในวันดังกล่าวมิใช่เป็นการซื้อขายแต่เป็นการให้โดยเสนหา ซึ่งระบบการชำระภาษีเงินได้ในเรื่องนี้เป็นภาระที่ผู้รับโอนหุ้นต้องนำราคาค่าหุ้นที่ได้รับโอนมารวมคำนวณ เพื่อเสียภาษีเงินได้ แต่จากการตรวจสอบการเสียภาษีเงินได้ของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ในปีภาษี ๒๕๕๐ ไม่ปรากฏว่า นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้นำราคาค่าหุ้นดังกล่าวมารวมเป็นเงินได้เพื่อชำระ ภาษีเงินได้แต่อย่างใด

พฤติการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ใช้วิธีการของระบบการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเสียค่าธรรมเนียมให้โบรกเกอร์ ในการซื้อร้อยละ ๐.๕ และเสียค่าธรรมเนียมในการขายอีกร้อยละ ๐.๕ คิดเป็นเงิน ๗,๓๘๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ต้องเสียภาษีเงินได้แทนการยกให้โดยเสนหา ซึ่งจะต้องเสียภาษีเงินได้ของเงินได้ส่วนที่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๓๗ คิดเป็นเงินประมาณ ๒๗๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นการหลีกเลี่ยง การเสียภาษีเงินได้ของตนหรือบุคคลใกล้ชิด (หากผู้รับให้ไม่มีเงินชำระภาษีเงินได้ และผู้ให้ยังคงประสงค์ จะให้ผู้ให้ต้องเป็นผู้ชำระภาษีเงินได้แทน)

นอกจากนั้นการกระทำดังกล่าวก็น่าจะเข้าข่ายเป็นการกระทำการอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการ ซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่า

ขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาดและเป็นการทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นยังคงเป็นบุคคลคนเดียวกันตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๘/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ แล้วเห็นว่า การที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือทรัพย์สินแทนนั้น น่าเชื่อว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริต เพราะหากดำเนินการโดยสุจริตก็ไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน ดังนั้นการไม่แสดงรายการหุ้นของตน และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น นั้นจึงเป็นการกระทำโดยจงใจที่จะปกปิดรายการหุ้นดังกล่าว มิให้บุคคลภายนอกและสาธารณะทราบว่าหุ้นดังกล่าวเป็นของตน ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลทางธุรกิจกล่าวคือ เพื่อให้มีบุคคลครบตามกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ขอความช่วยเหลือ เพื่อให้มีเสียงข้างมาก เพื่อให้เสียชื่อเสียงกรณีบริษัทที่ไปลงทุนมีภาระหนี้สิน อีกทั้งการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดนั้น ต้องพยายามดำเนินการให้ได้เปรียบในเชิงการค้า การดำเนินการให้ได้เปรียบในเชิงการค้าต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนเป็นจำนวนมาก อาทิ การเข้าไปครอบงำกิจการหรือ Take Over บริษัทต่างๆ รวมทั้งการทำธุรกรรมเชื่อมโยงระหว่างบริษัทในเครือของตนเอง บางครั้งไม่สามารถเปิดเผยชื่อของตนเองและ/หรือคู่สมรสได้จึงต้องใช้ชื่อของบุคคลอื่นแทน นอกจากนี้ การตรวจสอบก็ปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่าการที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่แสดงรายการหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นน่าจะมีมูลเหตุจงใจอีก คือเพื่อให้มีผู้ใดทราบว่าตน และ/หรือคู่สมรส ได้หลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่องการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ ทุกร้อยละ ๕ กล่าวคือ เมื่อรวมจำนวนหุ้นของผู้มีชื่อถือแทนเข้าด้วยกันของหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) แล้วมีจำนวนถึงหรือเกินร้อยละ ๕ ซึ่งต้องรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นดังกล่าว เรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นและห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิด อาทิ การซื้อขายหุ้นระหว่างผู้มีชื่อถือหุ้นแทนด้วยกันเอง รวมทั้งหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ เช่น การโอนหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่า ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ซึ่ง นายบรรณพจน์ ให้การว่าเป็นการยกให้โดยเสนหา ซึ่งตามหลักกฎหมายต้องเสียภาษีเงินได้ตามราคา ค่าหุ้นในวันที่รับโอนสำหรับส่วนที่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๓๗ แต่การโอนหุ้นในเรื่องนี้ ได้ใช้วิธีการของระบบซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีแต่ต้อง เสียค่าธรรมเนียมให้โบรกเกอร์ในการซื้อร้อยละ ๐.๕ และขายร้อยละ ๐.๕ แทน

ด้วยเหตุดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่สามารถที่จะระบุ หรือแสดงจำนวนหุ้นที่อยู่ในนามของบุคคลอื่นว่าเป็นของตนเอง และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร กลุ่มสมรส ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพราะ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องเปิดเผยต่อสาธารณะตามมาตรา ๒๕๓ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว จึงมีมติคะแนนเสียง ๘ ต่อ ๑ เสียง เกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อไป

ขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษาแล้ว

๑. มีมติให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ๑๔ คน

๒. แจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ

๓. ส่งสำเนาคำร้อง รายการพยานเอกสาร รายงานการประชุมคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และรายงานผลการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้ง ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้ยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ๓ ข้อและ

ปัญหาข้อเท็จจริง ๑๓ ข้อ บทสรุป ๗ ข้อ ดังต่อไปนี้**ก. ปัญหาข้อกฎหมาย**

๑. ผู้ถูกร้องไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
๒. ถ้าผู้ถูกร้องจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน กรณีของผู้ถูกร้องก็ไม่อยู่ในข่ายบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕
๓. มติของผู้ร้องที่ว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะมีบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเข้าร่วมประชุมและมีมติด้วย ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นมาร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ข. ปัญหาข้อเท็จจริง

๔. ผู้ร้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรีบร้อน ไม่ให้โอกาสตามสมควรแก่ผู้ถูกร้องในการชี้แจง จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องได้รับการพิจารณาอย่างไม่เที่ยงธรรมและผู้ร้องก็มิได้ปฏิบัติตามระเบียบของผู้ร้อง
๕. คำร้องของผู้ร้องที่อ้างว่า ผู้ถูกร้องแสดงรายการทรัพย์สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเป็นคำกล่าวอ้างลอยๆ ไม่สามารถแยกแยะให้เห็นได้ว่ากรณีใดเป็นการแจ้งเท็จ และกรณีใดเป็นการปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถชี้แจงได้ถูกต้องทั้งคำร้องของผู้ร้องก็ไม่ปรากฏ ณ ที่ใดว่าผู้ถูกร้องได้แจ้งรายการทรัพย์สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ แต่คณะกรรมการผู้ร้องกลับวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องแสดงรายการทรัพย์สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
๖. กรณีจะต้องด้วยมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญจะต้องปรากฏว่า “มีความจงใจ” และ “ความจงใจ” จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้กระทำจะต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้น
๗. ผู้ร้องไม่มีพยานหลักฐานอันจะแสดงว่าให้เห็นได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
๘. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหุ้นของบริษัทต่างๆ ๔ บริษัท ได้แก่
 - ๘.๑ หุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) หรือบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
 - ๘.๒ หุ้นบริษัท อินโฟลิ่งค์ จำกัด
 - ๘.๓ หุ้นบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด

๘.๔ หุ่นบริษัทอื่นๆ

๘. การสั่งซื้อส่งขายและการโอนหุ้นที่ผู้อื่นถือแทนกับการรับเงินปันผล
๑๐. ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินธุรกิจโดยผิดกฎหมายหรือปิดบังอำพราง
๑๑. ททรัพย์สินใดบ้างที่ต้องแสดงหรือไม่ต้องแสดงยังสับสนอยู่ กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงทรัพย์สินที่ผู้อื่นถือแทน ซึ่งเดิมผู้ถูกร้องไม่ได้กำหนดให้แสดง จึงไม่เป็นความผิด
๑๒. ผู้ร้องเคยตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง แต่ไม่เคยทักท้วงว่าไม่ถูกต้อง
๑๓. ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ผู้อื่นถือแทนคู่สมรสของผู้ถูกร้อง
๑๔. ผู้ร้องไม่มีอำนาจกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องกระทำผิดกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และ/หรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้
๑๕. ผู้ถูกร้องและคู่สมรสของผู้ถูกร้องไม่ได้กระทำผิดต่อกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
๑๖. ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่ได้หลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้

ก. สรุป

๑. องค์กักริสรระตามรัฐธรรมนูญต้องมีความบริสุทธิ์ เทียงธรรม ไม่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับฝ่ายใด
๒. ผู้ถูกร้องเข้ามาทำงานการเมืองเพื่อประเทศชาติ ไม่ใช่เพื่อแสวงหาประโยชน์แต่ผู้ร้องกลับนำเอาการประกอบธุรกิจมาเป็นประเด็นทางการเมือง เพื่อปิดกั้นผู้ถูกร้อง
๓. ผู้ร้องเพิกกำหนดให้ผู้ถูกร้องแสดงรายการทรัพย์สินที่ผู้อื่นถือแทนหลังจากผู้ถูกร้องแสดงไปแล้ว ๒ ครั้ง จึงขัดกับการยื่นแสดงใน ๒ ครั้งแรก ดังนั้นในการยื่นครั้งที่ ๓ จึงไม่ทำให้ผู้ถูกร้องได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์
๔. ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประกาศใช้และบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญไม่ได้บังคับให้ต้องแสดงรายการทรัพย์สิน จึงไม่ได้กำหนดโทษของการฝ่าฝืนไว้ แต่ผู้ร้องได้ตรวจสอบหลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนานเกือบ ๓ ปีแล้ว
๕. การตรวจสอบของผู้ร้องไม่เที่ยงธรรม เลือกปฏิบัติ ไม่ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงตามระเบียบที่วางไว้ และเร่งรัดประชุมและลงมติทั้งๆ ที่กรรมการของผู้ร้องไม่ครบจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
๖. ผู้ร้องนำกฎหมายอื่นที่อ้างว่าผู้ถูกร้องน่าจะกระทำผิดมาใช้ทั้งๆ ที่ไม่มีอำนาจ
๗. ผู้ดำเนินการแทนผู้ถูกร้องเข้าใจว่า ไม่ต้องแสดงรายการทรัพย์สินที่ผู้อื่นถือแทน และแบบบัญชีแสดงรายการกับคำอธิบายไม่ชัดเจน ผู้ถูกร้องไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินของคู่สมรส

ไม่มีพยานยืนยันว่าผู้ถูกร้องกระทำผิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายก้านรงค์ จันทิก เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ซึ่งแจ้งด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

กรณีมาจากการที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องได้เป็นรองนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๓ ครั้ง โดยครั้งที่หนึ่ง ยื่นเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ครั้งที่สอง ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ และครั้งที่สาม ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลา ๑ ปี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องในสองครั้งแรกแล้ว พบว่าไม่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ จึงได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๕๑ ง วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ส่วนกรณีของการพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลา ๑ ปี ซึ่งผู้ถูกร้องยื่นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ นั้น ในระหว่างดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ปรากฏว่าในเดือนกันยายน ๒๕๔๓ ได้มีสื่อมวลชนลงข่าวเกี่ยวกับการโอนหุ้นของผู้ถูกร้องไปให้บริวารและคนใกล้ชิดอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง และผู้มีชื่อได้ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ได้ปรากฏเป็นข่าวว่ามีการโอนหุ้นในบริษัทต่างๆ ให้กับบริวารใกล้ชิดเป็นจำนวนมาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบแล้ว ได้ความว่า :-

ในกรณีของทรัพย์สินที่เป็นชื่อของผู้ถูกร้องและชื่อของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร พบว่าในชื่อของผู้ถูกร้องมีหุ้นอยู่ ๒ บริษัท ในการตรวจสอบครั้งหลังสุดนี้ คือเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ๑ ปี รวมมูลค่า ๖,๗๕๐ บาท และมีทรัพย์สินในนามของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งเป็นคู่สมรส เป็นหุ้นในบริษัทต่างๆ ๓ บริษัท และตัวสัญญาใช้เงิน ๑ ฉบับ มีมูลค่า ๖,๔๖๖,๗๕๕.๓๕ บาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าว ยังคงเป็นชื่อของผู้ถูกร้องและยังคงเป็นชื่อของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร อยู่ การไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวนี้ ไม่ทำให้ผู้ถูกร้องได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่อย่างใด จึงเห็นว่าไม่จงใจปกปิดในการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อมาได้ตรวจพบบัญชีทรัพย์สินที่ใช้ชื่อบุคคลอื่น ได้พบว่าการแสดงบัญชีครั้งที่หนึ่ง ในกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ นั้น ได้มีการไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (หุ้น) หนี้สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น เป็นจำนวน ๒,๓๗๑,๗๒๖,๓๗๑ บาท ในครั้งที่สองคือพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นจำนวน ๑,๕๒๓,๑๕๗,๖๕๗ บาท และในครั้งที่ ๓ เมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี ซึ่งยื่นเมื่อวันที่ ๔

ธันวาคม ๒๕๕๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น จำนวน ๖๕๖,๘๘๔,๓๘๓ บาท

ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงของการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน สรุปได้ ๖ ประการคือ

๑. บางบริษัทเป็นบริษัทที่มีการซื้อหุ้นบางส่วนจากผู้ถือหุ้นเดิมซึ่งได้รับความเดือดร้อนทางการเงิน และมาขอความช่วยเหลือ และผู้ขอความช่วยเหลือไม่ประสงค์จะให้ปรากฏต่อสาธารณะว่าภรรยาของผู้ถูกร้องได้ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ

๒. บางบริษัทเป็นบริษัทที่ร่วมทุนกับบุคคลภายนอก จึงเพิ่มจำนวนผู้ถือหุ้นให้มีเสียงข้างมากในการลงมติของผู้ถือหุ้น

๓. บางบริษัทจดทะเบียนจัดตั้งใหม่เพื่อรองรับงานที่จ้างต่อจากบริษัทอื่น จึงเข้าไปซื้อหุ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทดังกล่าว

๔. บางบริษัทกำลังหยุดดำเนินกิจการ

๕. บางบริษัทเพื่อให้มีผู้ถือหุ้นครบจำนวน ๗ คน ตามที่กฎหมายกำหนด

๖. บางบริษัทเพื่อไม่ให้ผู้ถูกร้องและหรือคู่สมรสหรือบริษัทที่เข้าไปถือหุ้นเสียชื่อเสียงถ้าหากมีเช่น บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด เป็นต้น

และผู้ถูกร้องชี้แจงว่าไม่ได้ตั้งใจไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าว เพราะว่า

๑. ไม่ทราบข้อเท็จจริงจากการถือหุ้นของบุคคลอื่น ที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำเนินการ

๒. ทรัพย์สินที่ไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ เมื่อเทียบกับทรัพย์สินที่ได้แสดงแต่ละครั้งมีจำนวนที่น้อยมาก

๓. ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนและไม่ทราบรายละเอียดของการบริหารจัดการธุรกิจของบริษัทต่าง ๆ ของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร

๔. ผู้ถูกร้องและเลขานุการส่วนตัวไม่เข้าใจกฎหมาย ระเบียบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรายละเอียดในการกรอกแบบแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๕. การที่จะแสดงหรือไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการที่ไม่แสดงรายการทรัพย์สินของตนและคู่สมรสในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. พยานเอกสารและคำให้การรับของบุคคลทั้งหมดได้แก่ นางคณีย์ บุรกลีกร นายวิชัย ช่างเหล็ก นายชัยรัตน์ เชียงพุกฤษ์ นางดวงดา ประมูลเรือง หรือวงศ์ภักดี (เดิม) นายพรทิพย์ เชียงพุกฤษ์

น.ส.บุญชู เจริญประดับ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน คุณหญิงพจมาน ชินวัตร และพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าได้มีการใช้ชื่อของบุคคลดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับครอบครัวชินวัตร เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทต่างๆ จริงและบางคนได้ใช้ชื่อเป็นกรรมการในบริษัทต่างๆ ด้วย อาทิ นางदनีย์ บุรกลีกร มีชื่อเป็นกรรมการในบริษัท อุดมวรรณ จำกัด และบริษัท โอ เอ ไอ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด น.ส.บุญชู เจริญประดับ มีชื่อเป็นกรรมการในบริษัท เอส. ซี. แอสเสท จำกัด และบริษัท โอ เอ ไอ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี มีชื่อเป็นกรรมการในบริษัท โอ เอ ไอ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด และบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด โดยบุคคลดังกล่าวไม่เคยรู้เรื่องถึงการเป็นกรรมการ ไม่เคยเข้าร่วมประชุม และไม่เคยได้รับโบนัสในฐานะเป็นกรรมการแต่อย่างใดทั้งสิ้น แต่ปรากฏจากพยานเอกสารว่าได้มีการโอนหุ้น โดยตรงจากผู้ถูกร้องไปยังบุคคลทั้งสิบดังกล่าวข้างต้น

๒. ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อบุคคลต่างๆ ๑๐ คน นั้น ที่ไม่ได้แสดงเอาไว้ในบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน เป็นหุ้นของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งหมดและบุคคลที่มีชื่อทั้งหมดนั้นต่างก็ให้การว่าได้รับการร้องขอจาก คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ขอใช้ชื่อเป็นผู้ถือหุ้นแทนโดยมีนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ซึ่งเป็นเลขานุการส่วนตัวของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้นำเอกสารต่างๆ มาให้พวกตนลงชื่อโดยไม่ทราบรายละเอียดและไม่ทราบว่าไปมีชื่อถือหุ้นในบริษัทใดบ้าง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามีการโอนหุ้น โดยตรงระหว่างผู้ถูกร้องไปยังบุคคลดังกล่าวโดยไม่ได้ผ่านบุคคลอื่น คือ

(๑) บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง ได้โอนหุ้นไปยังผู้มีชื่อถือทรัพย์สินแทนตน ตั้งแต่ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นให้แก่ น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี น.ส.สุกัญญา แซ่ฮัง น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายวิชัย ช่างเหล็ก นายมานัส ใจยา และนายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ คนละ ๓๕๖,๕๐๐ หุ้น และได้มีการโอนหุ้นให้นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ จำนวน ๓๕๖,๓๐๐ หุ้น รวมหุ้นที่โอนไปทั้งหมด ๒,๔๒๕,๓๐๐ หุ้น ซึ่งแสดงว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง อยู่ก่อนที่ผู้ถูกร้องเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง และได้ถือหุ้นแทนผู้ถูกร้องตลอดมา แม้ในขณะที่ผู้ถูกร้องมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารในบริษัทดังกล่าว และเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว บุคคลเหล่านั้น ก็ยังคงถือหุ้นอยู่โดยตลอด กล่าวคือ น.ส.บุญชู นายชัยรัตน์ น.ส.ดวงตา และนายวิชัย ถือหุ้นอยู่ จนกระทั่งถึงปี ๒๕๕๑ โดยบางคนถือหุ้นเพิ่มจากเดิมด้วย และเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ น.ส.ดวงตา ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.บุญชู ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น ๘๕๐,๐๐๐ หุ้น จนกระทั่งวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ปรากฏว่า น.ส.บุญชู ถือหุ้นจำนวน ๒,๘๔๑,๗๐๐ หุ้น นายชัยรัตน์ ถือหุ้นจำนวน ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น น.ส.ดวงตา ถือหุ้นจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น นายวิชัย

ถือหุ้นจำนวน ๕๕,๗๖๓ หุ้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง

(๒) บริษัท อินโฟลิ้งค์ จำกัด ตามพยานหลักฐานปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นของตนในบริษัทดังกล่าวจำนวน ๕๐๓ หุ้น ให้แก่ น.ส.บุญชู คุณหญิงพจมาน ชินวัตร โอนหุ้นให้กับนายวิชัย ๒ หุ้น ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ น.ส.บุญชู โอนหุ้น ๕๐๓ หุ้น คือให้ผู้ถูกร้อง และนายวิชัย โอนหุ้น ๒ หุ้นคืนให้กับคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องโอนหุ้น ๕๐๓ หุ้นคืนให้ น.ส.บุญชู และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร โอนหุ้น ๒ หุ้นคืนให้นายวิชัย พยานหลักฐานดังกล่าวเป็นเอกสารจากกรมทะเบียนการค้า จึงฟังได้ว่าในบริษัท อินโฟลิ้งค์ จำกัด ผู้ถูกร้องใช้ชื่อ น.ส.บุญชู เป็นผู้ถือหุ้นแทนตน และนายวิชัย เป็นผู้ถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร

๓. ผู้ถูกร้องได้ทราบถึงการเอาชื่อบุคคลอื่นมาถือหุ้นแทน เพราะผู้ถูกร้องและคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนในบริษัทต่างๆ เป็นเวลานานตั้งแต่เริ่มทำธุรกิจ เช่น บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด ผู้ถูกร้องก็โอนหุ้นให้ น.ส.บุญชู เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ เป็นจำนวน ๒๐๖,๖๐๐ หุ้น บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ผู้ถูกร้องก็โอนหุ้นให้ น.ส.ดวงตา เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๗ จำนวน ๕,๕๕๓ หุ้น จึงถือได้ว่าเป็นการให้ถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง ส่วนเหตุผลที่ให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนมีเหตุผลต่างๆ กันตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง เช่น เพื่อให้มีบุคคลครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด เพื่อช่วยเหลือผู้ถือหุ้นเดิม เพื่อให้มีเสียงข้างมากในบริษัท แม้ต่อมาผู้ถูกร้องอ้างว่ามอบหมายให้คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับหุ้นต่างๆ แล้ว ก็ตาม แต่พยานหลักฐานปรากฏหุ้นที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนในบางบริษัทเป็นการโอนโดยตรงระหว่างผู้ถูกร้องกับบุคคลผู้มีชื่อถือหุ้น เช่น หุ้นของบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) มีผู้ถือหุ้นแทน และถือหุ้นแทนมาตลอดระยะเวลาที่ผู้ถูกร้องเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง หุ้นในบริษัท อินโฟลิ้งค์ จำกัด ปรากฏว่ามีการโอนไปมาระหว่างผู้ถูกร้องกับ น.ส.บุญชู แม้ภายหลังผู้ถูกร้องจะเข้าทำงานทางการเมืองแล้วก็ตาม ประกอบกับบุคคลผู้มีชื่อถือหุ้นในบริษัทต่างๆ เป็นผู้ใกล้ชิด เป็นคนใกล้ชิด เป็นคนเลี้ยงเด็ก เป็นคนขับรถ เป็นคนสวน เป็นคนยาม และเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นคนทำสวนที่บ้าน ซึ่งผู้ถูกร้องย่อมต้องรู้จักและผู้ถูกร้องกับคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นสามีภรรยาได้ร่วมดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่เริ่มต้นและบริหารงานร่วมกันมาในบริษัทต่างๆ ฉะนั้น การกระทำที่อ้างว่าเป็นของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร นั้น บุคคลทั้งสองย่อมทราบและต้องรู้ถึงการจัดการทรัพย์สิน ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องปฏิเสธว่าไม่ทราบเรื่องเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ไม่มีเหตุผลที่จะรับฟัง

๔. การจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่แสดง

รายการทรัพย์สินที่เป็นของตน และ/หรือคู่สมรส ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือแทนและอ้างว่าได้มอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดทำและไม่รู้จักกฎหมายนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่อาจรับฟังได้ เพราะตามเหตุผลในกฎหมายแล้วบุคคลใดอ้างว่าไม่รู้ข้อกฎหมายเพื่อให้ตนพ้นจากความรับผิดชอบนั้นไม่สามารถอ้างได้ นอกจากนั้นสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งไปยังส่วนราชการต่างๆ และผู้มีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชีเพื่อให้มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และในแบบฟอร์มได้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ตนต้องยื่นเป็นเช่นไร ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ กำหนดไว้ชัดเจนว่าให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน ของคู่สมรส และของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ฉะนั้น คำว่าทรัพย์สินของตน ทรัพย์สินของคู่สมรส และทรัพย์สินของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ คือ ทรัพย์สินที่เป็นของเขาเอง ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นทรัพย์สินในชื่อของตัวเอง หรือในชื่อของบุคคลอื่นถือแทน อยู่ก็ตาม สำหรับกรณีที่ไม่ได้ยื่นและอ้างว่าเลขานุการเป็นผู้ทำและไม่มีช่องให้กรอกข้อเท็จจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าฟังไม่ขึ้น เพราะถึงแม้ไม่มีช่องให้กรอกแต่ถ้าเป็นทรัพย์สินของตน ทรัพย์สินของคู่สมรส ทรัพย์สินของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ก็สามารถที่จะทำเอกสารเพิ่มเติมเข้ามาได้ กรณีที่จะปฏิเสธว่าให้เลขานุการเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเพื่อให้พ้นผิดไม่มีน้ำหนักที่รับฟังได้ นอกจากนี้ จากพยานหลักฐานยังปรากฏว่าการที่โอนหุ้นไปใช้ชื่อบุคคลอื่นแล้วดำเนินการเกี่ยวกับหุ้นทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นการสั่งซื้อ ส่งขาย โอนหุ้น รับเงินปันผล ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นปรากฏจากคำรับของพยานทั้งหมดฟังได้ว่าเป็นไปตามคำสั่งของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้งสิ้น แม้ในการรับเงินปันผลของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งบริษัทต้องส่งจ่ายเป็นเช็คระบุชื่อเข้าบัญชีผู้มีชื่อถือหุ้นก็ตาม ก็มีการนำเช็คเงินปันผลดังกล่าวไปเข้าบัญชีของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ที่ธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งการดำเนินการทั้งหมดนี้ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน เลขานุการส่วนตัว ได้ให้ถ้อยคำว่าได้รายงานให้คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทราบโดยตลอด มีการจัดทำแฟ้มทรัพย์สินที่บุคคลอื่นถือแทนแยกเก็บไว้เป็นแฟ้มเฉพาะรายบุคคลสามารถตรวจสอบ และรับทราบได้ตลอดเวลา

๕. ผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ในบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น เป็นเพราะเหตุใด ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาถึงว่า กรณีของผู้ถูกร้องเป็นการดำเนินธุรกิจ การกระทำต่างๆ เป็นการกระทำธุรกรรมเชื่อมโยงระหว่างบริษัทในเครือของตนเอง บางครั้งไม่สามารถจะเปิดเผยชื่อของตนเองหรือคู่สมรสได้ บางครั้งเป็นการเข้าไปครอบงำกิจการต่างๆ บางครั้งก็ไม่สามารถจะใช้ชื่อของตัวเองถือหุ้นโดยตรงได้ เพราะมีเหตุผลบางประการ อาทิ หุ้นของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด เนื่องจากเป็นบริษัทที่ซื้อมาแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องหนี้สิน ถ้าหากจะใช้ชื่อของชินวัตร หรือใช้ชื่อของบริษัท

ในกรณีเป็นผู้ถือหุ้นจะเกิดปัญหาและทำให้ถูกเรียกร้องได้ จึงได้ใช้ชื่อของบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นแทน ทำให้ไม่สามารถแจ้งรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องได้ยื่นไว้ในการยื่นครั้งที่สาม เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ได้ เพราะบัญชีดังกล่าวนั้น ต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน ตามรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. น่าเชื่อว่าจะเป็นมูลเหตุที่ต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน แต่ประเด็นดังกล่าวนายก้านรงค์ จันทิก ชี้แจงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้เป็นผู้วินิจฉัยหรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว แต่เป็นประเด็นที่ได้จากข้อมูลและน่าเชื่อว่าจะมีสาเหตุมาจากกรณีดังกล่าวก็คือ

(๑) ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๘ ว่าด้วยการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์และการเข้าถือเอาหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ คือ การเอาหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๕๘ และมาตรา ๒๕๙ ได้บัญญัติให้ผู้ถือหลักทรัพย์ต้องรายงานการถือหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือลดลงของตนทุกร้อยละ ๕ ต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และห้ามมิให้กระทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลโดยทั่วไปหลงผิดตามมาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ จากหลักฐานปรากฏว่าบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด เป็นบริษัทที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจำนวน ๑๓๘,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ ๑๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑,๓๘๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ และวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และกรณีพ้นจากตำแหน่ง ๑ ปี ตามลำดับ ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมีหุ้นในนามของตนเองและคู่สมรส และที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นอยู่ดังต่อไปนี้

หุ้น ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ผู้ถูกร้องมีหุ้นอยู่ทั้งหมด ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๗๕ เปอร์เซ็นต์

คุณหญิงพจมาน ชินวัตร มีทั้งหมด ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕ เปอร์เซ็นต์

นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย มี ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น คิดเป็น ๑.๑๙ เปอร์เซ็นต์

น.ส.บุญชู เจริญประดับ มี ๒,๘๔๑,๗๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒.๐๕ เปอร์เซ็นต์

น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี มี ๕,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๓.๖ เปอร์เซ็นต์

นายวิชัย ช่างเหล็ก มี ๔๕,๗๖๓ หุ้น คิดเป็น ๐.๐๓๕ เปอร์เซ็นต์

ซึ่งรวมแล้วทั้งหมดจะเป็น ๕๕.๖๒๕ เปอร์เซ็นต์

หุ้น ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

ผู้ถูกร้อง มี ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๗๕ เปอร์เซ็นต์

คุณหญิงพจมาน ชินวัตร มี ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ คิดเป็น ๒๕ เปอร์เซ็นต์

นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ ๑,๖๕๗,๖๐๐ คิดเป็น ๑.๑๕ เปอร์เซ็นต์

น.ส.บุญชู เจริญประดับ มี ๒,๘๕๑,๗๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒.๐๕ เปอร์เซ็นต์

นายวิชัย ช่างเหล็ก มี ๔๕,๗๖๓ หุ้น คิดเป็น ๐.๐๓๕ เปอร์เซ็นต์

รวมแล้ว ๕๒.๐๒๕ เปอร์เซ็นต์

ส่วนหุ้น ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ นายกล้าณรงค์ จันทิก ไม่ได้กล่าวถึง

ซึ่งเมื่อพิจารณาจำนวนหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด ของผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุคคลที่มีชื่อถือหุ้นนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อรวมเฉพาะหุ้นของผู้มีชื่อถือหุ้น คือ นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ นางสาวบุญชู เจริญประดับ นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี นายวิชัย ช่างเหล็ก จะมีหุ้นดังกล่าวเกินร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ได้มีการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นของบุคคลดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๖ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะเจ้าของหุ้นที่แท้จริงได้กระจายหุ้น ของตัวเองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นให้มีจำนวนไม่ถึงร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้ว ทั้งหมด เพราะรายงานการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ไม่ปรากฏว่าคุณหญิงพจมาน ชินวัตร หรือผู้ถูกร้อง ซึ่งถือหุ้นอยู่ในบริษัทดังกล่าวได้รายงานการได้มา หรือจำหน่ายหุ้นในบริษัทดังกล่าว เมื่อคิดรวมจำนวนหุ้นที่อยู่ในชื่อของ น.ส.บุญชู กิติ น.ส.ดวงตา กิติ นายชัยรัตน์ กิติ นายวิชัย กิติ แต่อย่างไรก็ตามปรากฏแต่การรายงานเฉพาะการจำหน่ายหุ้นทุกร้อยละ ๕ ตามมาตรา ๒๔๖ ของผู้ถูกร้อง ๓ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ และวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ และของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ โดยไม่ได้คิดรวมหุ้นที่ใช้บุคคลอื่นถือแทนแต่อย่างใด

การที่มีชื่อบุคคลอื่นไปทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ คุณหญิงพจมาน ได้ให้การ สอดคล้องกับนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ว่าเป็นการช่วยเหลือนายวันชัย หงษ์เหิน สามีของ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน ซึ่งทำงานอยู่กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ภัทรธนกิจ เพื่อให้มีผลงาน กรณีนี้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่า ว่าการดำเนินการและการอ้างดังกล่าวนั้นไม่มีน้ำหนักน่ารับฟัง เพราะนางกาญจนาภา หงษ์เหิน นั้นให้การว่านายวันชัย หงษ์เหิน นั้นเป็นพนักงานเทรดเดอร์ ทำหน้าที่ เกาะกระดานหุ้นและเป็นผู้แนะนำว่าควรจะได้เล่นหุ้นของบริษัทใด ทั้งยังปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่าการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์มีการใช้ชื่อของผู้ถือหุ้นแทนไปทำการซื้อหุ้นกันเอง อาทิ การซื้อหุ้น บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ของนางสาวบุญชู เจริญประดับ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๖๔ บาท เป็นเงิน ๘๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท นั้น ตรงกับจำนวนที่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ขายไปในวันที่ ๓ และวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการโอนซื้อขายสลับกันไปมาระหว่างน.ส.บุญชู กับน.ส.ดวงตา ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นแทนทั้งสองคน

พฤติการณ์ดังกล่าวนี้ น่าเชื่อว่า

๑) เป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริต เพราะถ้าหากว่าเป็นการดำเนินการสุจริตก็ไม่มีเหตุผลอันใดที่จะต้องใช้ชื่อของบุคคลอื่นถือแทน ซึ่งน่าเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการปกปิดมิให้บุคคลใดทราบว่ามีหุ้นที่อยู่ในชื่อของ น.ส.บุญชู กิติ นายชัยรัตน์ กิติ น.ส.ดวงตา นายวิชัย เป็นของตนและหรือคู่สมรส ทั้งนี้เพื่อมิให้บุคคลภายนอกล่วงรู้ถึงจำนวนหุ้นที่แท้จริงของตนและหรือคู่สมรสในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด

๒) หลีกเลียงการรายงานการได้มาหรือการจำหน่ายหลักทรัพย์ทุกร้อยละ ๕ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่โปร่งใส

๓) นอกจากนั้น ยังอาศัยชื่อของบุคคลอื่นทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งน่าจะเข้าข่ายกระทำการอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ที่ห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางให้บุคคลอื่นหลงผิดว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น หลักทรัพย์ได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด และเป็นการทำการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้ประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นก็ยังคงเป็นบุคคลคนเดียวกับตนเอง ซึ่งเป็นการอาศัยข้อมูลภายในที่ตนรู้ในการซื้อขายหลักทรัพย์อันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

๔) เพื่อมิให้บุคคลใดทราบว่าคุณ หรือคู่สมรสมีพฤติการณ์ก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ ดังกรณีที่ได้มีการซื้อขายหุ้นที่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ซื้อหุ้น จากนางสาวดวงตา วงศ์ภักดี ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น เป็นเงิน ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยการทำให้หลักฐานว่าเป็นการซื้อขายหุ้นกัน แต่ข้อเท็จจริงนายบรรณพจน์ได้รับหุ้นดังกล่าวมาโดยไม่ได้จ่ายเงินซื้อหุ้นแต่อย่างใดทั้งสิ้น เป็นกรณีที่

คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งเป็นเจ้าของหุ้นโอนหุ้นให้กับนายบรรณพจน์โดยอาศัยชื่อของนางสาวดวงตา ถ้านายบรรณพจน์ได้รับหุ้นมาโดยไม่เสียเงินค่าหุ้นนั้น นายบรรณพจน์ต้องเสียภาษี แต่ถ้าเป็นกรณีของการซื้อขายนั้นต้องเสียค่าธรรมเนียมเพียง ๐.๕ ในการโอนและ ๐.๕ ในการรับโอนเท่ากับร้อยละ ๑ เท่านั้นเอง กรณีนี้เป็นกรณีที่ได้เห็นได้ชัดว่าเป็นการดำเนินการในลักษณะที่ไม่เป็นปกติและไม่สุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเห็นว่ากรณีดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องที่ถูกอุทธรณ์ และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ดำเนินธุรกิจ ในลักษณะที่ปกปิดไม่ให้บุคคลอื่นรู้ และใช้ชื่อของบุคคลอื่นถือหุ้นแทน จึงไม่สามารถจะแสดงบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินของตนในชื่อของบุคคลอื่นได้ เพราะบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นจะต้องเปิดเผย ต่อสาธารณชน กรณีนี้จึงเข้าข่ายตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ส่วนข้อแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องในเรื่องอื่น ๆ นายกล้าณรงค์ จันทิก ได้ชี้แจงว่า

ประการที่ ๑ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องนั้น ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี แสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ ฉบับเดิม จึงไม่มีหน้าที่ต้องยื่น

ประเด็นนี้เห็นว่า เป็นประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยพิจารณามาแล้ว กล่าวคือตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีที่บริหารราชการอยู่ในวันที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับยังคงเป็นรัฐมนตรี ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งกรณีดังกล่าวได้มีการเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย สำหรับบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญเดิม และจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง ที่ควรแจ้งให้ทราบมีทั้งหมด ๗ ราย คือ นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี นายอนันต์ ศวัสตานนท์ ตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี นายโกศล ศรีสังข์ ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ นายมะฮูเซ็น มะสุยี ตำแหน่งประจำ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี นายสุขุม เชิดชื่น ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา นายจिरายู จรัสเสถียร ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข และของพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพิจิตร ซึ่งทั้งหมดเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม และดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วทุกราย

ประการที่ ๒ ผู้ถูกร้องอ้างว่าพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ไม่สามารถที่จะวินิจฉัยได้ กรณีพ้นจาก ตำแหน่ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า ถ้าบุคคลผู้ใดจงใจไม่ยื่น ยื่นเท็จ หรือปกปิด

ข้อเท็จจริง ให้พ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี ติดต่อกัน แต่ถ้าบุคคลผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ก็จะเข้ากรณีที่ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี ติดต่อกันเช่นเดียวกัน กรณีเช่นนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยมาแล้วทั้ง ๗ รายเช่นเดียวกัน

ประการที่ ๓ ผู้ถูกร้องได้อ้างในคำร้องฉบับเพิ่มเติมโดยอ้างว่าผู้ถูกร้องได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วเกินกว่า ๒ ปี ฉะนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถที่จะนำเรื่องของผู้ถูกร้องมาพิจารณาได้ เรื่องนี้ผู้ถูกร้องเพิ่งอ้างเข้ามา เห็นว่ากรณีของ ๒ ปี นั้น ผู้ถูกร้องเข้าใจผิดในปัญหาข้อกฎหมาย ความจริงเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยได้ กรณีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ ซึ่งเป็นเรื่องร้ายชัดปกติ และกฎหมายบัญญัติไว้ว่าต้องร้องในขณะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วไม่เกิน ๒ ปี เพราะกรณีร้ายชัดปกติเป็นโทษจึงต้องร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ฉะนั้น กฎหมายจึงต้องกำหนดอายุความไว้เพราะถือว่าบุคคลที่จะใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ทางทุจริตเพื่อแสวงหาผลประโยชน์นั้นจะต้องมีอำนาจในตำแหน่งและที่กฎหมายกำหนดไว้ ๒ ปีหลังจากพ้นตำแหน่งก็เพราะเหตุว่า บุคคลผู้นั้นในระหว่างที่อยู่ในตำแหน่งอาจมีการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองสามารถจะไปเรียกรับผลประโยชน์ ได้โดยอาศัยตำแหน่งที่ตัวเองเคยมีและกำหนดไว้แค่ ๒ ปี หลังจาก ๒ ปี แล้วก็ต้องถือว่าพ้นจากความ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปเกิน ๒ ปี ฉะนั้น บุคคลนั้นสามารถที่จะดำเนินธุรกิจได้ด้วยตัวเองโดยสุจริต แต่กรณีนี้เป็นกรณีของการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน โดยจะต้องถูกตรวจสอบถึงความถูกต้อง และความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง โดยยื่นเมื่อเข้า เมื่อออก และยื่นเมื่อพ้น ๑ ปี แม้กระทั่งตายแล้ว กฎหมายก็ยังบัญญัติให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน โดยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้แยกเอาไว้ต่างหาก ไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องร้ายชัดปกติหรือเรื่องทุจริต เป็นกรณีของการใช้อำนาจควบคุมตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งถ้าหากว่าไม่ยื่นหรือยื่นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง ไม่ได้มีผลไปในทางลงโทษเกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สินแต่มีผลไปสู่กระบวนการของการให้พ้นจากตำแหน่งหรือห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปี ติดต่อกัน

ประการที่ ๔ เป็นประเด็นที่ฝ่ายผู้ถูกร้องได้กล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องที่ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาส่งเรื่องมา กรณีของพลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์และคุณหญิงปรียา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ส่วนหนึ่งและก็อยู่ในเรื่องที่นายประยุทธ์ มหากิจศิริ ได้ร้องเข้ามาเช่นเดียวกัน ขอชี้แจงว่าการลงมติเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. วุฒิสภาได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบกับบุคคล ๕ คน ให้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติ และหลังจากนั้นทางเลขาธิการวุฒิสภาก็ได้มีหนังสือถึงบุคคลทั้งเก้าคน ให้ดำเนินการ ๒ ประการ คือหนึ่ง ให้เลิกกันเองเป็นประธานกรรมการ ป.ป.ช. คนหนึ่ง และสองคือ ให้ไปดำเนินการตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ซึ่งให้นำเอาคุณสมบัติของตุลาการศาล รัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๘ มาใช้บังคับ และให้ลาออกจากการเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๕๘ (๑) (๒) (๓) และแสดงหลักฐานของการลาออกจากวิชาชีพอิสระตามมาตรา ๒๕๘ (๔) กรรมการ ทุกคนทราบแล้ว ในขณะที่คุณหญิงปรีญา เป็นกรรมการอยู่ ๓ บริษัท คือบริษัท อมรเกษม จำกัด บริษัท เกษมวนารมย์ จำกัด และบริษัท วงศ์อมร จำกัด จึงได้ลาออกพร้อมกันหมดทั้งสามบริษัท โดยมีหลักฐานการลาออกจาก ๒ บริษัท คือ บริษัท อมรเกษม จำกัด และบริษัท เกษมวนารมย์ จำกัด ชัดเจน ส่วนบริษัท วงศ์อมร จำกัด นั้นเป็นของคุณหญิงวนิดา พูนศิริวงศ์ ซึ่งเป็นน้องสาวจึงได้มี หนังสือแจ้งลาออกกับคุณหญิงวนิดา และแจ้งให้ไปถอนชื่อออกจากการเป็นกรรมการด้วย ซึ่งเป็นเรื่อง ตัวแทนตัวการ เมื่อตัวแทนแสดงเจตนาบอกเลิกการเป็นตัวแทนก็ถือว่าการเป็นกรรมการสิ้นสุดลง ส่วนบริษัท เกษมวนารมย์ นั้น ได้มีการจดทะเบียนลาออกจากกรรมการบริษัทแล้วเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๒ ฉะนั้น นับแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๒ ไม่มีชื่อคุณหญิงปรีญา เป็นกรรมการของบริษัท ส่วนกรณีที่คุณหญิงปรีญาได้อ้างลายเซ็นของคุณหญิงปรีญาในบคดปี ๒๕๔๒ ในฐานะเป็นผู้จัดทำบัญชีที่ดี ในฐานะเป็นกรรมการก็ตีความยืนยันว่าคุณหญิงปรีญายังคงเป็นลูกจ้างในฐานะเป็นผู้จัดทำบัญชี และยังคง เป็นกรรมการอยู่นั้น การเซ็นชื่อดังกล่าวไม่ได้ทำให้คุณหญิงปรีญาเกิดสถานภาพเป็นลูกจ้างแต่อย่างใดทั้งสิ้น เพราะการเป็นลูกจ้างนั้นตามกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๗๕ บัญญัติว่า ลูกจ้างตกลงทำงานให้กับบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า นายจ้าง นายจ้างตกลงจะให้สินจ้าง ส่วนประกาศ ของทางราชการที่กล่าวถึงการเป็นนายจ้างและลูกจ้างตลอดจนพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงาน ก็ให้ความหมายของการเป็นนายจ้างลูกจ้างไว้ว่า ลูกจ้างหมายความว่าผู้ซึ่งตกลงทำงาน ให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง ฉะนั้น คุณหญิงปรีญาไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นลูกจ้างและไม่เคยได้รับเงิน ค่าจ้าง คุณหญิงปรีญาจบปริญญาตรีทางอื่น ไม่เคยทำบัญชี ไม่เคยรับรองการทำบัญชีและไม่เคยได้รับ เงินค่าจ้าง ฉะนั้น การเซ็นชื่อลงไปก็ไม่ทำให้มีฐานะเป็นลูกจ้างได้ ส่วนการเป็นกรรมการก็เช่นเดียวกัน คุณหญิงปรีญาได้ลาออกและนายทะเบียนได้มีหนังสือยืนยันรับรองตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๒ จึงไม่ปรากฏชื่อของคุณหญิงปรีญาเป็นกรรมการและไม่เคยมีชื่อของคุณหญิงปรีญา เป็นกรรมการ คุณหญิงปรีญาไม่เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกเลย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๕๑ ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการ หลังจากที่ลาออกแล้วที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ไม่ได้ตั้งคุณหญิงปรีญาเป็นกรรมการ ตามมาตรา ๑๑๕๗ การตั้งกรรมการตั้งต้องไปจดทะเบียนภายใน

๑๕ วันนับแต่วันแต่งตั้งแต่คุณหญิงปรียาไม่เคยได้รับการจดทะเบียนเป็นกรรมการอีกเลย ฉะนั้น ถึงแม้ว่าคุณหญิงปรียาจะไปลงชื่อในฐานะอะไรก็ไม่ได้ทำให้มีฐานะเป็นกรรมการของบริษัทแต่อย่างใด เมื่อไม่ขาดคุณสมบัติแล้วจึงไม่พ้นจากตำแหน่ง ประกอบกับมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งไปเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้นกรณีนี้จึงไม่พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด ถึงแม้ว่าคุณหญิงปรียาจะไม่พ้นจากตำแหน่งก็ตาม แต่ถ้าหากพิจารณาในกรณีอื่นว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งนั้นก็มิได้มีผลย้อนหลัง แม้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการในทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ ไม่ได้ใช้บังคับ กับองค์การตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๔ แต่หลักการดังกล่าวได้นำมาใช้กับรัฐธรรมนูญในปัจจุบันนี้ ตามมาตรา ๕๗ เกี่ยวกับเรื่องการสิ้นสุดคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๕๒ เกี่ยวกับเรื่องของการกรรมการเลือกตั้ง ว่าถึงแม้ว่าจะขาดคุณสมบัติก็ไม่ได้ทำให้สิ่งที่ได้ ดำเนินการไปแล้วต้องเสียเปล่า ยังคงใช้ได้อยู่นกระทั่งได้มีการวินิจฉัยถึงการขาดคุณสมบัติดังกล่าว

ประการที่ ๕ ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรีบร้อนไม่ให้โอกาสตามสมควร แก่ผู้ถูกร้องในการชี้แจงจนทำให้ผู้ถูกร้องได้รับการพิจารณาอย่างไม่เที่ยงธรรมและไม่ปฏิบัติตามระเบียบของผู้ร้อง โดยอ้างเหตุว่าผู้ถูกร้องและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ได้ร่วมกันก่อตั้งพรรคการเมืองชื่อว่าพรรคไทยรักไทย เพื่อจะดำเนินงานทางการเมืองและเมื่อมีการประกาศนโยบาย ปรากฏว่าประชาชนส่วนมากให้ความสนใจและจะสนับสนุนพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมาก พอที่พรรคไทยรักไทยจะเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลชุดต่อไป กระแสดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองระหว่างพรรคไทยรักไทยกับพรรคการเมืองที่มีหัวหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น และได้มีความพยายามทุกวิถีทางที่จะขัดขวางและกีดกันไม่ให้พรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้งเป็นเสียงข้างมาก เพื่อไม่ให้ผู้ถูกร้องเป็นนายกรัฐมนตรีแต่ไม่สามารถดำเนินการตามวิถีทางระบอบประชาธิปไตยตามปกติได้ จึงได้มีการเสนอข่าวทางสื่อมวลชนว่า ผู้ถูกร้องปกปิดซ่อนเร้นและมีการอำกั้นในเวลาต่อมาว่า ว่าที่ร้อยตรี เสี่ยงม บุษบาบาน มีหนังสือร้องขอให้ประธานกรรมการของผู้ร้องตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ถูกร้อง โดยขณะนั้นคาดว่าจะมีการเลือกตั้งในปลายเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ หรือ ต้นเดือนมกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นข้ออ้างในลักษณะเป็นกระบวนการทางการเมืองมาจากพรรคการเมือง ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าพรรคในขณะนั้น ถึงแม้ว่าผู้ถูกร้องจะไม่อ้างชื่อก็ตามก็คงจะเป็นที่รู้จักกันดี จึงทำให้มีการลงข่าวทางสื่อมวลชน และมีว่าที่ร้อยตรี เสี่ยงม บุษบาบาน มาร้องเรียนเป็นกระบวนการ ขอชี้แจงว่าสื่อมวลชนที่ลงข่าวเรื่องนี้คือหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจก็ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมของ รางวัลอิสรเสรี อมรินทร์กุล ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนในการเปิดโปงพฤติกรรม ของผู้ถูกร้องชุกหุ้ม ๑๐,๐๐๐ ล้านพิศดาร แจ้งเท็จ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นบทบาทของสื่อมวลชนทุกฉบับ

ที่ได้ลงข่าวนี้นั้นไม่ใช่เฉพาะประชาชาติธุรกิจ แต่ทุกฉบับได้ยึดมั่นในจรรยาบรรณที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงและเสนอข่าวเพื่อความโปร่งใสให้เกิดการตรวจสอบตามครรลองของเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น กรณีนี้จึงไม่น่าจะเป็นไปตามที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นขบวนการเพื่อล้มไม่ให้ผู้ถูกร้องหรือพรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้ง ส่วนข้ออ้างที่ว่า ว่าที่ร้อยตรี เสี่ยงม บุษบาบาน ไม่มีตัวตนขอยืนยันว่า ว่าที่ร้อยตรี เสี่ยงม บุษบาบาน มีตัวตนจริง มีคำร้องจริง เพราะได้มีการตรวจสอบไปยังสภาพนายความปรากฏว่า ว่าที่ร้อยตรี เสี่ยงม บุษบาบาน ประจำอยู่สำนักงานกฎหมายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์ ซึ่งเป็นปาร์ตี้ลิสต์อันดับที่ ๒๓ ของพรรคความหวังใหม่ และในขณะนั้นพรรคความหวังใหม่ไม่ได้เป็นพรรคร่วมรัฐบาล เดียวนี้พรรคความหวังใหม่เป็นพรรคร่วมรัฐบาลกับพรรคไทยรักไทย ฉะนั้น กรณีนี้คงไม่ใช่เป็นกรณีที่มีกระบวนการสร้างขึ้นมาจากแต่อย่างใด แต่เป็นกรณีที่สื่อมวลชนเองมีเจตนาสุจริตในการที่จะขอให้มีการตรวจสอบเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ประการที่ ๖ ที่ผู้ถูกร้องได้กล่าวหากรรมการของผู้ร้องคือนายโอภาส อรุณินท์ ว่าปฏิบัติตัวไม่เป็นกลาง เลือกปฏิบัติด้วยการนำเรื่องที่ผู้ถูกร้อง ถูกร้องเรียนเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบอย่างเร่งด่วนผิดปกติ มีการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนและสาธารณชนเกือบทุกวัน ชี้นำสาธารณชนล่วงหน้าก่อนลงมติ เมื่อคณะอนุกรรมการสรุปผลการตรวจสอบเสร็จในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลาประมาณ ๒๐ นาฬิกา รุ่งขึ้น นายโอภาส อรุณินท์ สั่งการให้นำรายงานเข้าพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๓ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยกำหนดนัดประชุมเพื่อลงมติในการประชุมครั้งที่ ๕๘/๒๕๕๓ ในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕๙/๒๕๕๓ ในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยเพิ่งจัดส่งสำเนารายงานการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการให้กรรมการแต่ละท่านในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยให้กรรมการพิจารณาเฉพาะสรุปผลของอนุกรรมการต่างๆ ที่พยานมีเอกสารจำนวนกว่าเจ็ดพันแผ่น ย่อมเป็นไปได้ที่กรรมการของผู้ร้องแต่ละท่านจะตรวจสอบและอ่านเอกสารให้แล้วเสร็จด้วยความรอบคอบภายในเวลาไม่กี่วัน ครั้นวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๓๐ น. ก็สั่งให้เลื่อนการพิจารณาเรื่องของผู้ถูกร้องเดิมโดยกำหนดไว้ในลำดับท้ายขึ้นมาพิจารณาเป็นลำดับต้นก่อนระเบียบวาระอื่นทั้งที่ไม่มีเจตนาเร่งด่วนหรือเหตุผลอันควรที่ต้องเร่งรีบพิจารณาให้เสร็จในวันเดียวกัน นอกจากนี้ในวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตัวนายโอภาส อรุณินท์ ทราบอยู่แล้วว่า กรรมการ ๓ คนคือคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม เป็นกรรมการในบริษัทจำกัดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่กรรมการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณหญิงปรีญา ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการก่อนที่กรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาเพื่อลงมติ แต่กลับรีบรวบรัดให้มีการดำเนินการประชุมลงมติทันที โดยมุ่งหวังให้เกิดผลทางการเมืองในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้น การกระทำของประธานของผู้ร้องนั้นถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เที่ยงธรรม เลือกปฏิบัติและไม่ให้ความเป็นธรรม

อย่างเพียงพอแก่ผู้ถูกร้อง ทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้มาตรฐานการพิจารณาแตกต่างไปจากมาตรฐานที่พิจารณาในรายอื่น เช่น นายชวน หลีกภัย นายบัญญัติ บรรทัดฐาน และผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๑ การลงมติจึงเป็นมติที่ไม่ชอบ ขอชี้แจงว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ได้กล่าวหาองค์กร ป.ป.ช. นายโอกาส อรุณินท์ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงว่าการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เหมือนกันทุกราย และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ซึ่งได้เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ดำเนินการตรวจสอบตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น โดยในบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งก็ดำเนินการตรวจสอบและประกาศผลการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินและหนี้สินในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ส่วนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบได้ขอเอกสารหลักฐานไปยังธนาคารและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่การตรวจสอบยังไม่แล้วเสร็จ ในเดือนกันยายน ๒๕๕๓ สื่อมวลชนได้มีการเสนอข่าวการไม่แสดงทรัพย์สินหุ้่นที่อยู่ในชื่อของแม่บ้าน คนรับใช้ คนขับรถ และยามรักษาความปลอดภัย ในบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนมาก แล้วว่าที่ร้อยตรี เสี่ยม บุษบาบาน ได้ยื่นคำร้องขอตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวด้วย สำนักงานตรวจสอบทรัพย์สิน ๑ ซึ่งรับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบได้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการทราบและพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ ได้มีการตั้งอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินขึ้นดำเนินการจนกระทั่งแล้วเสร็จ กรรมการได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๘๘/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ รวมระยะดำเนินการในส่วน of คณะอนุกรรมการในเรื่องนี้ ๓ เดือน เดือนกันยายนจนถึงเดือนธันวาคม ขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องครั้งนี้ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนปกติ เช่นเดียวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ซึ่งใช้ระยะเวลาดำเนินการในส่วน of คณะทำงานประมาณ ๓ เดือนเช่นเดียวกัน การทำงานของอนุกรรมการได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติและมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากระเบียบดังกล่าวได้ยกเลิกไปแล้วตามมาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ระเบียบดังกล่าวนี้เป็นกฎหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เดิมซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๒๑ กำหนดระเบียบขึ้นใช้ เพราะยังไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญใช้ และระเบียบอันนั้นให้ใช้จนกว่าจะมีกฎหมายประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ ฉะนั้นเมื่อกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ระเบียบอันนี้จึงเป็นอันยกเลิกและไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องของผู้ถูกร้องมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อของแม่บ้าน คนรับใช้ คนขับรถ และ ยามรักษาความปลอดภัย เป็นหุ้นของผู้ถูกร้อง และหรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร คู่สมรสของผู้ถูกร้อง จริงหรือไม่ จากประเด็นนี้ผู้ถูกร้องเองได้ยอมรับว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลดังกล่าวเป็นของตนเองและ หรือคู่สมรส และไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๓ ครั้ง ซึ่งในเอกสารสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน เรื่องนี้มีจำนวนประมาณ ๓,๐๐๐ แผ่น ส่วนใหญ่เป็นเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการถือหุ้นของผู้ถูกร้อง และหรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลดังกล่าว ฉะนั้นการพิจารณาในประเด็นนี้ถือคำรับของผู้ถูกร้อง เป็นสำคัญเมื่อพิจารณาว่าคำรับผู้ถูกร้องเป็นสำคัญแล้ว จึงพิจารณาว่าการไม่แสดงรายการหุ้นในบัญชี ดังกล่าวเป็นการจงใจหรือไม่ ฉะนั้นเรื่องนี้เมื่อผู้ถูกร้องได้รับแล้วปัญหาจึงอยู่ที่ว่าจงใจหรือไม่เท่านั้น หลังจากที่อนุกรรมการได้ส่งรายงานการตรวจสอบให้กับนายโอกาสแล้ว นายโอกาส จึงได้นำเข้าหารือ ในที่ประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ว่าสมควรจะนำรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว มาพิจารณาเป็นการเฉพาะนัดพิเศษเพิ่มเติมหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน แต่ที่ประชุมเห็นว่า เนื่องจากฝ่ายเลขานุการได้จัดทำระเบียบวาระการประชุมสำหรับวันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาล่วงหน้าแล้ว ที่ประชุมจึงมีมติให้นำเรื่องนี้ ไปพิจารณาในวันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ รวมกับเรื่องรายงานการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน และนายชวน หลีกภัย เพื่อพิจารณาในคราวเดียวกัน โดยฝ่ายเลขานุการ ได้ส่งเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้แก่กรรมการ ป.ป.ช. ทุกคน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ไม่ใช่ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ตามที่ผู้ถูกร้องอ้าง ในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยกเรื่องนี้ขึ้นพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุม เริ่มประชุมตั้งแต่เวลา ๐๙.๓๐ น. เป็นต้นไป ปรากฏว่าได้มีบุคคลจำนวนมากมาชุมนุมรอบสำนักงาน ป.ป.ช. อันเป็นที่ประชุมของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และพยายามขัดขวางการดำเนินการประชุมทั้งหลาย รวมทั้งไม่ให้กรรมการ เข้ามาในตึกที่จะมีการประชุม นอกจากนี้ผู้แทนกลุ่มยังได้ขอเข้าพบประธานของผู้ร้องสอบถามเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองร้องเรียน จนกระทั่งเริ่มประชุมในเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ซึ่งการเจรจากับผู้ชุมนุมต่าง ๆ ทางนายโอกาส อรุณินท์ ได้ชี้แจงและยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ได้มีการประชุมตามระเบียบวาระไป ตามปกติเรื่องใดที่มีปัญหาที่เลื่อน อะไรที่ไม่มีปัญหา เช่น เรื่องการตั้งอนุกรรมการ เรื่องการพิจารณา

ก็ประชุมไปตามวาระปกติ จนถึงวาระเรื่องนี้ได้มีการประชุมพิจารณาจนแล้วเสร็จด้วยคะแนนเสียง ๘ ต่อ ๑ การประชุมดังกล่าวเป็นกรณีปกติของกรรมการไม่มีการเร่งรัดแต่อย่างใด สำหรับกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่ามีกรรมการ ป.ป.ช. ๓ คน คือ คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และ นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม เป็นกรรมการในบริษัทต่างๆ และมีหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.ช. ได้ ปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวเป็นเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัย ประธานของฝ่ายผู้ร้องและกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย ประธานฝ่ายผู้ร้องไม่มีอำนาจห้ามมิให้กรรมการ ป.ป.ช. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ได้ และกรณีที่อ้างว่าคุณหญิงปรีญา ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ก่อนการประชุมนั้นก็ไม่เป็นความจริง ความจริงคุณหญิงปรีญา ลาออกเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในกรณีที่กล่าวหาประธานผู้ร้องว่าระหว่างการตรวจสอบให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเป็นระยะทุกวันมีคำวินิจฉัยล่วงหน้าขอเรียนว่าไม่เคยให้สัมภาษณ์ในลักษณะวินิจฉัยล่วงหน้าแต่อย่างใด ไม่เคยมีการแถลงข่าวก่อนมีคำวินิจฉัย แต่ในช่วงนั้นสื่อมวลชนไปทำข่าวซึ่งเป็นพยานยืนยันได้ สื่อมวลชนจะอยู่ที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นจำนวนมากแล้วรออยู่ ซึ่งเมื่อลงลิฟท์มาแล้วมีเพียงประตูเดียว ฉะนั้นเมื่อลงมาสื่อมวลชนจะถามตลอดถึงแม้ไม่ตอบก็เป็นข่าว ซึ่งประธานฝ่ายผู้ร้องขอชี้แจงว่าได้กระทำการไปตามอำนาจหน้าที่ โดยความเป็นกลางโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยไม่มีอคติแต่ประการใดทั้งสิ้น

ต่อมาทางฝ่ายผู้ถูกร้องได้กล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. อีกท่านหนึ่ง คือ นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม โดยกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นแกนนำของพรรคคู่แข่ง มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกร้องมาก่อน ฉะนั้นจึงอาศัยการที่มีสาเหตุโกรธเคืองนั้นพิจารณาวินิจฉัยเรื่องของผู้ถูกร้องโดยความไม่เป็นธรรม นายวิรัตน์ ได้ชี้แจงว่า

๑) ก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. เคยดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะของเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต้องทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการระดับนโยบายเกือบทุกคณะ รวมแล้ว ๓ รัฐบาล คือ รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ และรัฐบาลนายชวน หลีกภัย จึงมีความใกล้ชิดกับนักการเมืองที่อยู่ในคณะรัฐมนตรีทุกพรรคไม่แต่เฉพาะพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด

๒) นายวิรัตน์ไม่เคยโกรธเคืองหรือมีความขัดแย้งอย่างรุนแรงกับผู้ถูกร้องขณะดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีแต่อย่างใด แต่ไม่แน่ใจว่าผู้ถูกร้องจะโกรธเคืองนายวิรัตน์หรือไม่ เพราะมีเหตุผลดังนี้

๒.๑ เมื่อผู้ถูกร้องเป็นรองนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ถูกร้องได้พ้นจาก

ตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ รวมระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียง ๒ เดือนเศษ

๒.๒ ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ มีนักข่าวหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจคนหนึ่งมาถาม นายวิรัตน์ ว่ารองนายกรัฐมนตรีจะสั่งให้รื้อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ มีความเห็นอย่างไร และถามบ่อยๆ จึงได้ขออนถามนักข่าวว่ารองนายกรัฐมนตรีจะรื้อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ จริงหรือ ท่านไม่ได้ร่วมทำแผนด้วยเพราะมีกระบวนการจัดทำโดยมีส่วนร่วมของประชาชนหลายหมู่เหล่า จะสั่งรื้อง่ายๆ ได้อย่างไร รุ่งขึ้นหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ ฉบับเดียวลงข่าวในทำนองว่า นายวิรัตน์ ตอกทักษณ ไม่รู้เรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เท่านั้นเอง ผู้ถูกร้องในขณะนั้นเป็นรองนายกรัฐมนตรี ได้ให้เจ้าหน้าที่โทรศัพท์มาบอกว่าเป็นผู้ใหญ่แล้วให้สัมภาษณ์อย่างนี้ได้ได้อย่างไร

นายวิรัตน์ ชี้แจงว่าไม่ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ตามที่เป็นการข่าว แต่มีนักข่าวมาซักถามก็ขออนถามไปเท่านั้นไม่ได้ตั้งใจจะให้สัมภาษณ์จากนั้นเรื่องก็เงียบหายไป โดยผู้ถูกร้องคิดเช่นไรไม่ทราบ

๒.๓ ต่อมาในโอกาสที่ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต เข้าพบผู้ถูกร้องในฐานะรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ทำเนียบรัฐบาล นายวิรัตน์ไปด้วย จึงถือโอกาสเรียนถามผู้ถูกร้องว่าท่านรองนายกรัฐมนตรียังโกรธผมอยู่หรือไม่ ผู้ถูกร้องถามเรื่องอะไร นายวิรัตน์บอกผู้ถูกร้องว่าที่ท่านทำให้สัมภาษณ์ทางหนังสือพิมพ์ว่าท่านไม่รู้เรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ผู้ถูกร้องอธิบายต่อหน้าประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติว่า ตนรู้เรื่องหมดแล้ว เพราะให้คนของตนเข้าไปตรวจสอบในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจว่าให้สัมภาษณ์จริงหรือไม่ ได้รับรายงานว่าได้ให้สัมภาษณ์แต่บนเท่านั้น และจากนั้นผู้ถูกร้องยังบอกว่าพวกนี้เป็นหนี้ผมทั้งนั้น นายวิรัตน์จึงบอกผู้ถูกร้องว่า ถ้าเช่นนั้นตนยอมรับว่าบนแต่ไม่ได้ให้สัมภาษณ์เพราะหนังสือพิมพ์ซักถามประเด็นนี้บ่อย และได้ขอร้องผู้ถูกร้องที่ทำให้ไม่สบายใจ โดยที่เข้าใจว่าเรื่องดังกล่าวควรจบสิ้นเพียงเท่านี้ ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี นายวิรัตน์ได้พาผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ รองเลขา ฯ ผู้ช่วยเลขา ฯ ประมาณ ๑๐ คน ไปอำลาผู้ถูกร้อง และได้กล่าวกับผู้ถูกร้องที่ตึกชินวัตร ถนนพหลโยธินว่าหากมีเรื่องใดที่ทำให้ไม่สบายใจต้องขอร้องด้วย เพราะในอนาคตเจ้าหน้าที่สภาพัฒน์ ฯ โดยเฉพาะระดับสูงอาจต้องทำงานร่วมกับผู้ถูกร้องอีก และในโอกาสดังกล่าวผู้ถูกร้องยังให้ของที่ระลึกเป็นปากกาชื่อ DUPONT ให้กับนายวิรัตน์ และมอบของที่ระลึกให้กับผู้บริหารทุกคน ซึ่งปัจจุบันข้าพเจ้าได้เก็บรักษาปากกาที่ระลึกไว้เป็นอย่างดี และยังเคารพและนับถือผู้ถูกร้องอดีตรองนายกรัฐมนตรีอยู่เสมอและรู้สึกแปลกใจที่เห็นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวของผู้ถูกร้อง

รายงานของนายวิรัตน์ได้เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าทั้งประธาน ป.ป.ช. ทั้งนายวิรัตน์ ไม่ได้มีสาเหตุหรือเหตุใด ๆ กับฝ่ายผู้ถูกร้องอันจะทำให้การพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องต่างๆ ของผู้ถูกร้อง เป็นไปในทางที่ไม่เป็นธรรมแก่ฝ่ายผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

ประการที่ ๗ ผู้ถูกร้องได้อ้างว่า คำร้องที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าแสดงรายการทรัพย์สินเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเป็นคำกล่าวหาหลอๆ ไม่แยกแยะว่าเท็จในกรณีใด ปกปิด อย่างไร และไม่ได้แสดงว่าทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง และหรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นโดยบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินที่ยื่นไว้ว่าไม่ได้แสดงจำนวน ครั้งแรก ๒,๓๗๑,๗๒๖,๓๗๑ บาท ครั้งที่ ๒ ๑,๕๒๓,๑๕๗,๖๗๕ บาท และครั้งที่ ๓ ๖๕๖,๕๘๕,๓๘๓ บาท ไม่ได้ระบุว่าทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้อง ไม่ได้แสดงไว้ในวันนั้นเป็นทรัพย์สินอะไร อยู่ในชื่อของใคร อ้างแต่เพียงว่ามี ๑๐ คนเท่านั้นเอง ขอชี้แจงว่า กรณีนี้ เดิมทีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการตรวจสอบทรัพย์สินหุ้นของผู้ถูกร้องทั้งหมดและได้ข้อมูล มาแล้วส่วนหนึ่ง แต่ต่อมาปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงและยอมรับในจำนวนหุ้นโดยระบุหุ้นของ แต่ละคนที่ถืออยู่และขอยื่นเพิ่มเติมในการแสดงครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้ฟังข้อเท็จจริงตามจำนวนที่ผู้ถูกร้องยอมรับนั้นเป็นจำนวนที่รับกันดังกล่าว ไม่ได้เป็นการอ้างหลอๆ แต่อย่างใด เพราะมิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็นว่าผู้ร้องอ้างว่าไม่ยื่นทรัพย์สินพันกว่าล้าน สองพันกว่า ล้านหลอๆ คำชี้แจงของผู้ถูกร้องระบุรายละเอียดของจำนวนหุ้นที่มีชื่อผู้อื่นถือแทนผู้ถูกร้องในเอกสาร ที่เป็นคำรับของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

กรณีเข้ารับตำแหน่งยื่นเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

๑. บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

๑.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๑,๖๕๗,๖๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๕๗ บาท
๑.๒ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี	จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๕๗ บาท
๑.๓ น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๒,๘๔๑,๗๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๕๗ บาท
๑.๔ นายวิชัย ช่างเหล็ก	จำนวน ๔๕,๗๖๓	หุ้นๆ ละ ๑๕๗ บาท

๒. บริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด

๒.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๔๐,๒๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๔.๒๕ บาท

๓. บริษัท อินโฟริเซส เทคโนโลยี จำกัด

- ๓.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑,๗๑๐,๐๐๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
๔. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟ เซอร์วิส จำกัด
- ๔.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒,๗๗๘,๐๐๐ หุ้นฯ ละ ๒๕๐ บาท
- ๔.๒ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๓,๘๐๐ หุ้นฯ ละ ๒๕๐ บาท
๕. บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด
- ๕.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑,๐๘๔,๒๐๐ หุ้นฯ ละ ๑๒ บาท

บริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

๑. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด
- ๑.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๑.๒ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๒,๕๕๕,๕๗๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๑.๓ นางคณีย์ บุรกลีกร จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
๒. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด
- ๒.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๒.๒ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๒.๓ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๑๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๒.๔ นายมานัส ใจยา จำนวน ๑๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๒.๕ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๑๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๒.๖ นางคณีย์ บุรกลีกร จำนวน ๑๐ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
๓. บริษัท อุดมวรรณ จำกัด
- ๓.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑ หุ้นฯ ละ ๑,๐๐๐ บาท
- ๓.๒ นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จำนวน ๑ หุ้นฯ ละ ๑,๐๐๐ บาท
- ๓.๓ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๖๓๘ หุ้นฯ ละ ๑,๐๐๐ บาท
๔. บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด
- ๔.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๔.๒ นายวันชัย เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๔.๓ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๒ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท
- ๔.๔ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒ หุ้นฯ ละ ๑๐ บาท

- ๔.๕ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๒,๕๕๕,๕๘๔ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๕. บริษัท เอ็น.ซี.ซี. แมนเนจเม้นท์ แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด
- ๕.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
๖. บริษัท บางกอกเทลคอม เอ็นจีเนียริง จำกัด
- ๖.๑ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๕๕๕,๕๘๔ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
- ๖.๒ นางคนีย์ บุรกลีกร จำนวน ๑ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๗. บริษัท ดาด้า โพรเซสซิง โซน ดีเวลลอปเปอร์ จำกัด
- ๗.๑ นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๒ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๔๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๓ นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จำนวน ๔๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๔ นายวันชัย เชียงพุกษ์ จำนวน ๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๕ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๖ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๓,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท

กรณีพ้นจากตำแหน่งยื่นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

๑. บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด
- ๑.๑ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๔๕,๗๖๓ หุ้นๆ ละ ๑๒๕ บาท
- ๑.๒ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๓,๓๔๑,๗๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๒๕ บาท
- ๑.๓ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๒๕ บาท
๒. บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด
- ๒.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๔๐,๒๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด
- ๓.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒,๗๗๘,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๒๕๐ บาท
- ๓.๒ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๓,๘๐๐ หุ้นๆ ละ ๒๕๐ บาท
๔. บริษัท อินโฟร์เซล เทลคอม จำกัด (มหาชน)
- ๔.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑,๗๑๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๕. บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

๕.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑,๐๘๔,๒๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๑.๕๐ บาท
บริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

๑. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด

๑.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๑.๒ น.ส.ดวงตา วงศ์ศักดิ์ จำนวน ๒,๕๕๕,๕๗๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๑.๓ นางคนีย์ บุรกลีกร จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด

๒.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒.๒ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒.๓ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒.๔ นายมานัส ใจยา จำนวน ๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒.๕ น.ส.ดวงตา วงศ์ศักดิ์ จำนวน ๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒.๖ นางคนีย์ บุรกลีกร จำนวน ๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๓. บริษัท อุดมวรรณ จำกัด

๓.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๑ หุ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท

๓.๒ นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จำนวน ๑ หุ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท

๓.๓ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๖๓๘ หุ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท

๔. บริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด

๔.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๔.๒ นายวันชัย เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๔.๓ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๒ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๔.๔ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๔.๕ น.ส.ดวงตา วงศ์ศักดิ์ จำนวน ๒,๕๕๕,๕๘๔ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๕. บริษัท เอ็น.ซี.ซี. แมนเนจเม้นท์ แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด

๕.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท

๖. บริษัท บางกอกเทลคอม เอ็นจิเนียริง จำกัด

๖.๑ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๕๕๕,๕๘๔ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

- ๖.๒ นางคนีย์ บุรกลีกร จำนวน ๑ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๗. บริษัท ดาด้า โพรเซสซิง โซน ดีเวลลอปเมนท์ จำกัด
- ๗.๑ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๓,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๒ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๔๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๓ นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จำนวน ๔๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๔ นายวันชัย เชียงพุกษ์ จำนวน ๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๕ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
- ๗.๖ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๓,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท

กรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

๑. บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด ไม่มีผู้ถือหุ้นแทน
๒. บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๐,๒๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๘ บาท
(ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้น)
๓. บริษัท อินโฟรเซท เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
- ๓.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑,๗๑๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๔. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- ๔.๑ นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒๑๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
(ถือตามผู้ถูกร้องอ้าง)
๕. บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ไม่มีผู้ถือหุ้นแทน

บริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

๑. บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด
- ๑.๑ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
- ๑.๒ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
- ๑.๓ นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๖ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๒. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด
- ๒.๑ น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
- ๒.๒ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๒,๕๕๕,๕๗๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท

๒.๓	นางคนีย์ บุรกลีกร	จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓.	บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด		
๓.๑	น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๗	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓.๒	นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๗	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓.๓	นายวิชัย ช่างเหล็ก	จำนวน ๗	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓.๔	นายมานัส ใจยา	จำนวน ๗	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓.๕	น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี	จำนวน ๗	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๓.๖	นางคนีย์ บุรกลีกร	จำนวน ๗	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๔.	บริษัท อุดมวรรณ จำกัด		
๔.๑	นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๑	หุ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท
๔.๒	นายพรทิตย์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๖๓๘	หุ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท
๔.๓	นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์	จำนวน ๑	หุ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท
๕.	บริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด		
๕.๑	นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๑	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๕.๒	น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๗๗๕,๕๕๕	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๕.๓	นายพรทิตย์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๑	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๕.๔	น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี	จำนวน ๑	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๖.	บริษัท เอ็น.ซี.ซี. แมนเนจเม้นท์ แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด		
๖.๑	น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๑๐๐,๐๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
๗.	บริษัท บางกอกเทลคอม เอ็นจิเนียริง จำกัด		
๗.๑	นายวิชัย ช่างเหล็ก	จำนวน ๕๕๕,๕๕๕	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๗.๒	นางคนีย์ บุรกลีกร	จำนวน ๑	หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท
๘.	บริษัท ดาด้า โปรเซสซิง โซน ดีเวลลอปเปอร์ จำกัด		
๘.๑	น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี	จำนวน ๓,๐๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
๘.๒	นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๔๕๐	หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
๘.๓	นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์	จำนวน ๔๕๐	หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
๘.๔	น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๕๐	หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท
๘.๕	นายพรทิตย์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๓,๐๐๐	หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท

๘.๖ นายวันชัย เชียงพุกชัย จำนวน ๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท

ประการที่ ๘ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินธุรกิจโดยผิดกฎหมาย หรือผู้ถูกร้องไม่ได้ปิดบังอำพราง ไม่เคยกระทำผิดกฎหมาย ไม่ได้ทำให้ใครเสียเปรียบได้เปรียบ หรือเสียหายจากการดำเนินธุรกิจของผู้ถูกร้อง ในกรณีนี้ขอชี้แจงถึงเหตุผลใน ๓ บริษัท คือ

บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด ซึ่งเป็นชื่อในปัจจุบัน บริษัทนี้ถือหุ้นโดยบริษัทต่างประเทศ และได้รับอนุญาตจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยให้เป็นผู้จัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ภายในประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ปรากฏว่าบริษัทเดิมมีผลประกอบการขาดทุนและมีข้อพิพาทในการดำเนินงานกับองค์การโทรศัพท์ จึงได้ขายหุ้นและกิจการให้กับกลุ่มบริษัท ชินวัตร โดยผู้ถูกร้องและคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ร่วมซื้อหุ้นด้วย และนำมาจัดสรรโดยเปลี่ยนโครงสร้างการถือหุ้นใหม่โดยผู้ถูกร้องถือหุ้นจำนวน ๒๐๖,๖๐๐ หุ้น คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๐๔,๕๐๐ หุ้น และบริษัทอื่นๆ อีก ๕ บริษัทร่วมถือหุ้นด้วยรวมกันทั้งหมดประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น ต่อมาบริษัทจะดำเนินการลดทุนเพื่อล้างการขาดทุนสะสมที่มีอยู่ในบริษัท แต่เนื่องจากกระบวนการลดทุนนั้นจะต้องประกาศให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายทราบเพื่อยื่นคำคัดค้าน แต่ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำว่า บริษัทดังกล่าวนี้มิได้บริหารโดยกลุ่มบริษัท ชินวัตรมาก่อน อาจจะมีหนี้สินที่ยังตรวจไม่พบในขณะนั้นและเจ้าหน้าที่สามารถมาเรียกร้องในขั้นตอนการลดทุน ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดข้อพิพาทและเสียชื่อเสียงในฐานะของกลุ่มและผู้ถือหุ้นได้ จึงควรให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทน ในขั้นตอนของการลดทุน คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ดำเนินการรับซื้อหุ้นของบริษัทอื่นที่ถือในบริษัทจำนวน ๔ บริษัท และปรับโครงสร้างการถือหุ้นใหม่โดยมีสัดส่วนของผู้ถูกร้องถือหุ้นและโอนหุ้นลอยให้เป็นสิทธิแก่ภรรยาในการดำเนินการ ยกเว้นหุ้นของบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด ที่มีได้เปลี่ยนแปลงเพราะบริษัทดังกล่าวขณะนั้นจดทะเบียนเป็นบริษัทรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีขั้นตอนที่จะต้องขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จึงมิได้แต่ต้อง แล้วนำมาจัดสรรโครงสร้างใหม่ โดยนำชื่อบุคคลอื่นมาถือแทนดังนี้ น.ส.บุญชู เจริญประดับ ๖๐,๐๐๐ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพุกชัย ๕๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง ๑๕๐,๐๐๐ หุ้น นายวิชัย ช่างเหล็ก ๓๐๐,๐๐๐ หุ้น นายมานัส ใจยา ๕๕๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ๖๐๐,๐๐๐ หุ้น และบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด ๑,๒๖๐,๐๐๐ หุ้น และเมื่อขั้นตอนลดทุนโดยจากเดิม ๑,๐๓๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลดลงเหลือ ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เสร็จลงโดยไม่มีปัญหาแล้วคุณหญิงพจมาน ชินวัตร นำหุ้นดังกล่าวของตน ของผู้ถูกร้อง และหุ้นที่บุคคลอื่นถืออยู่มาโอนขายให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไอ.ซี.เอส.ไอ ซึ่งเป็นนิติบุคคลในเครือของกลุ่มชินวัตร โดยบุคคลที่ถือหุ้นแทนภริยาผู้ถูกร้องลดการ

ถือหุ้นลงเหลือคนละ ๑ หุ้น เพื่อคงให้ผู้ถือหุ้นมีจำนวน ๗ คน ต่อมาให้แปลงมูลค่าหุ้นจากเดิม
หุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นหุ้นละ ๑๐ บาท ทำให้ผู้ถือหุ้นแทนภริยาผู้ถูกร้องถือหุ้นจากคนละ ๑ หุ้น
เป็นคนละ ๑๐ หุ้น ถ้าหากว่าใช้ชื่อของผู้ถูกร้อง หรือกลุ่มของผู้ถูกร้อง จะทำให้เกิดความเสียหาย
ต่อชื่อเสียง หรืออาจจะก่อให้เกิดข้อพิพาท จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน กรณีเช่นนี้ ถ้าจะบอกว่า
ไม่ได้เป็นการดำเนินธุรกิจที่ปิดบังอำพรางจะรับฟังไม่ได้

บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ผู้ถูกร้องได้เข้ามาถือหุ้นร่วมกับบริษัท โภบอด เพจ ฟิทีอี
ลิมิเต็ด ซึ่งเป็นนิติบุคคลสัญชาติสิงคโปร์ โดยผู้ถูกร้องถือหุ้นจำนวน ๕,๕๕๓ หุ้น มูลค่าหุ้นละ
๑๐๐ บาท บริษัท โภบอด เพจ ฟิทีอี ลิมิเต็ด สิงคโปร์ ถือหุ้น ๔,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท
ประกอบกิจการซื้อขายเครื่องวิทยุติดตัว ซึ่งมีผลกำไรในช่วงปีต้นๆ ที่ตั้งบริษัท ต่อมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘
บริษัทนี้มีผลขาดทุนสะสมต้องเพิ่มทุน จึงได้มีการปรับโครงสร้างใหม่ และนำบุคคลเข้ามาถือหุ้นแทนมี
น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ถือหุ้น ๕,๕๕๓ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท น.ส.บุญชู เจริญประดับ ๑ หุ้น
นายชัยรัตน์ เขียงพฤกษ์ ๒ หุ้น นายวันชัย เขียงพฤกษ์ ๒ หุ้น นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ ๑ หุ้น นายพรทิพย์
เขียงพฤกษ์ ๑ หุ้น บริษัท โภบอด เพจ ฟิทีอี ลิมิเต็ด ยังคงถือหุ้น ๔,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท
พอมายปี ๒๕๓๘ บริษัทได้มีมติพิเศษให้เพิ่มทุนจาก ๑,๐๐๐,๐๐๐ เป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ที่ขาดทุน ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท หุ้นที่นำออกจำหน่ายในการ
เพิ่มทุนภริยาผู้ถูกร้องชื่อไว้ร้อยละ ๖๐ ส่วนบริษัท โภบอด เพจ ฟิทีอี ลิมิเต็ด ชื่อไว้ร้อยละ ๔๐
หุ้นที่ภริยาผู้ถูกร้องชื่อไว้ร้อยละ ๖๐ ได้ให้บุคคลอื่นถือแทน ส่วนบริษัท โภบอด เพจ ฟิทีอี ลิมิเต็ด
ชื่อไว้ร้อยละ ๔๐ และแปลงมูลค่าหุ้นจากหุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นหุ้นละ ๑๐ บาท ปราบฎการถือหุ้น
ตามจำนวนหุ้นที่เพิ่มทุนตามโครงสร้างการถือหุ้นใหม่หลังเพิ่มทุนคือ น.ส.ดวงตาได้ถือหุ้นเพิ่มเป็น
๑๑,๕๕๕,๕๓๐ หุ้น น.ส.บุญชู จาก ๑ หุ้น เป็น ๑๐ หุ้น นายชัยรัตน์ จาก ๒ หุ้น เป็น ๒๐ หุ้น
นายวันชัย จาก ๒ หุ้น เป็น ๒๐ หุ้น นายสวัสดิ์ จาก ๑ หุ้น เป็น ๑๐ หุ้น นายพรทิพย์ จาก ๑ หุ้น
เป็น ๑๐ หุ้น และบริษัท โภบอด เพจ ฟิทีอี ลิมิเต็ด จาก ๔,๐๐๐ หุ้น เป็น ๘,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น
พอชำระหนี้เสร็จเรียบร้อย บริษัทจึงมีมติพิเศษให้ลดทุนลงมาทันทีเพื่อล้างการขาดทุนสะสมทางบัญชี
โดยลดตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ แล้วบริษัทจึงระงับการประกอบกิจการ จากทุนจดทะเบียน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐
ล้านบาท เหลือ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท แล้วก็ลดทุนลงไปเรื่อยๆ จาก ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น
๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท จาก ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท เหลือ ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท จาก ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อปี ๒๕๔๒

แสดงให้เห็นว่า ในกรณีของบริษัทซึ่งทำธุรกิจกับคนต่างประเทศแล้วลดทุน แต่ในที่สุดเพิ่มทุนขึ้นมาจาก ๔๐๐,๐๐๐ บาท เพิ่มมาเป็น ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พอชำระหนี้เสร็จก็ลดลงเหลือ ๑ ล้านบาท ดังกล่าวนั้น กรณีเช่นนี้จะเป็นตัวอย่างว่า เป็นกรณีของการดำเนินธุรกิจที่ถูกต้องหรือไม่

ส่วนหุ้นของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด ได้มีการซื้อหุ้นในนามของนายชัชวรัตน์ น.ส.บุญชู นายวิชัย เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีหลังพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ โดยผู้ถูกร้องมิได้แจ้งรายการทรัพย์สินของภริยาที่เป็นหุ้นที่มีชื่อคน ทั้งสามถือแทนในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ปรากฏว่าหลังจากซื้อหุ้นได้สองเดือนเศษผู้ถูกร้องได้ให้สัมภาษณ์ผู้จัดรายการโทรทัศน์ออกอากาศว่า สนามกอล์ฟนี้ราคาที่คุณถูกร้องจ่ายไป ๕๐๐ ล้านบาท มีที่ดินอยู่ประมาณเกือบ ๕๐๐ ไร่ มีคลับเฮาส์หลังใหญ่ สร้างด้วยเงิน ๑๐๐ กว่าล้านบาท เป็นการซื้อขายกันในทางธุรกิจธรรมดา แต่ไม่ได้แจ้งบัญชีทรัพย์สิน เพราะเหตุว่าเป็นเรื่องของธุรกิจของภรรยา และนี่ก็เป็นเรื่องของบริษัท แต่นายสุรเชียร จักรธรานนท์ ได้ให้การว่า เนื่องจากสนามกอล์ฟมีหนี้เกี่ยวกับสถาบันการเงินหลายแห่งที่ถูกสั่งปิดไปแล้ว และอยู่ภายใต้ การกำกับของ ป.ร.ส. ฉะนั้น จึงแนะนำว่าให้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนเพราะจะต้องเข้าไปพัวพัน กับการประนอมหนี้ ซึ่งถ้าเจ้าหนี้รู้จะทำให้เกิดข้อต่อรองและทำให้เสียชื่อเสียงได้

ประการที่ ๕ ข้อที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ไม่เข้าใจเรื่องการครอบครองที่มีชื่อของบุคคลอื่น เรื่องนี้ ต้องดูรัฐธรรมนูญเป็นหลัก เพราะคำว่าทรัพย์สินของตน คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะนั้น เป็นความหมายที่ชัดเจนอยู่แล้วว่าทรัพย์สินนั้นต้องเป็นของตน ต้องเป็นของคู่สมรส ต้องเป็นของบุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถ้าทรัพย์สินของตนไปฝากคนอื่นไว้ยังคงเป็นของตนอยู่ก็ต้องแสดง หรือทรัพย์สินนั้น ไปจำนองหรือจำนำแต่ยังเป็นของเราอยู่เราก็ยังต้องแสดง กรณีนี้เป็นเรื่องของหุ้น ซึ่งใช้ชื่อของบุคคลอื่น ประเด็นอยู่ที่ว่าเป็นของตัวเองแล้วไม่ยื่นนั้นจงใจหรือไม่จงใจอย่างไร ฉะนั้นกรณีนี้จึงไม่ใช่เป็นเรื่องของ สัตว์เลี้ยงตามที่ทางฝ่ายผู้ถูกร้องได้ยกขึ้นมา การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทำไปโดยที่ ผู้ถูกร้องไม่รู้ ถ้าผู้ถูกร้องเป็นคนที่ไม่มีความรู้ ไม่เคยทำธุรกิจเลย แต่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ มีฐานะดีทำธุรกิจมาก่อน การที่จะอ้างอย่างนั้นจะฟังขึ้นหรือฟังไม่ขึ้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่กรณีของผู้ถูกร้องนี้ เป็นผู้ทำงานมาด้วยกัน เป็นกรรมการบริษัทร่วมกับคุณหญิงพจมาน ชินวัตร มาด้วยกัน ไม่ว่าจะ เป็นบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย กิติ บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น กิติ หรือบริษัทต่างๆ กิติ เป็นการงานร่วมกัน มาตลอด การที่ทรัพย์สินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นเป็นจำนวนนับพันล้าน แล้วผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่รู้

คงจะเป็นเหตุผลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พังไม่ขึ้น ฉะนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเห็นว่ากรณีนี้ ด้วยคะแนนเสียง ๘ ต่อ ๑ เกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ผู้ถูกร้องกับพยานอื่นๆ อีกรวม ๘ คน ได้ให้การเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

ผู้ถูกร้อง ให้การว่า ผู้ถูกร้องกับคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยา และนายบรรณพจน์ ดามาพงษ์ พี่ชายภริยาได้ร่วมกันประกอบธุรกิจ จนธุรกิจประสบความสำเร็จเจริญก้าวหน้าและเติบโตจนเป็นที่พอใจ ผู้ถูกร้องจึงก้าวเข้าสู่วงการเมืองโดยจัดหาบุคลากรมีอาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารธุรกิจ ของผู้ถูกร้องร่วมกับภริยาซึ่งผู้ถูกร้องเชื่อถือในความสามารถด้านธุรกิจ ผู้ถูกร้องจึงได้เริ่มทยอยโอนกิจการ และทรัพย์สินของผู้ถูกร้องให้ภริยาไปจัดการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเฉพาะหุ้นจำนวนมากมายของ ผู้ถูกร้องที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ถูกร้องได้ลงชื่อสลักหลังในช่องผู้โอนหลังใบหุ้นโดยไม่ลง วันที่โอนและชื่อผู้รับโอนมอบให้ภริยาผู้ถูกร้อง ส่วนหุ้นที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ถูกร้อง ได้ลงชื่อเป็นผู้โอนในใบโอนหุ้นแต่ไม่ได้ลงวันที่โอนและชื่อผู้รับโอนและได้มอบใบโอนหุ้นกับใบหุ้นให้กับ ภริยาไปจัดการเป็นสิทธิเด็ดขาดต่อไป เมื่อผู้ถูกร้องลงชื่อโอนลอมอบใบหุ้นให้ภริยาไปแล้ว หุ้นดังกล่าว ย่อมตกเป็นกรรมสิทธิ์ของภริยานับแต่วันที่ผู้ถูกร้องลงชื่อโอนลอมอบ ภริยาจะลงชื่อเป็นผู้รับโอนลอมอบหรือ ลงชื่อผู้ใดเป็นผู้รับโอนหุ้นดังกล่าว ผู้ถูกร้องไม่ทราบและไม่มีความทราบได้ ในการจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ของผู้ถูกร้องและภริยาเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้มอบให้นางกมลวัน โชติกะพุกคณะ เลขานุการส่วนตัวของผู้ถูกร้อง และนางกาญจนาภา หงษ์เหิน เลขานุการส่วนตัวของภริยาเป็นผู้รวบรวม จัดทำขึ้นด้วยความไว้วางใจ เมื่อบุคคลทั้งสองรวบรวมเสร็จผู้ถูกร้องก็ลงชื่อในเอกสารโดยผู้ถูกร้องไม่อาจ ทราบได้ว่าได้รวบรวมครบถ้วนหรือไม่ เพราะทรัพย์สินโดยเฉพาะหุ้นมีเป็นจำนวนมากและไม่คิดว่า บุคคลทั้งสองจะปกปิดทรัพย์สินโดยเฉพาะหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาไว้เพราะไม่มีประโยชน์อะไร และ ทรัพย์สินที่ยื่นในบัญชีก็เป็นทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องกับภริยาร่วมกันหามาโดยสุจริตทั้งสิ้น จึงไม่มีเหตุที่ผู้ถูกร้อง และภริยาต้องปกปิดไว้ บุคคลทั้งสองเป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้ถูกร้องลงชื่อทั้งสามครั้ง กล่าวคือ

ยื่นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ยื่นครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

ยื่นครั้งที่สามเมื่อครบกำหนด ๑ ปี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

โดยผู้ถูกร้องได้ให้บุคคลทั้งสองเป็นผู้รวบรวมจัดทำบัญชีขึ้นด้วยความไว้วางใจทุกครั้ง หากจะมี

การผิดพลาดบกพร่องก็มีได้เกิดจากปกปิดซ่อนเร้นด้วยความจงใจแต่ประการใด เพราะผู้ถูกร้องและภริยา ไม่ได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่ประการใด ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจงใจปกปิดรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและภริยาและของบุตรของผู้ถูกร้อง เพราะเมื่อทราบว่ามีการขาดตกบกพร่องผู้ถูกร้องก็รับเสนอรายการทรัพย์สินเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จนครบถ้วน

คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาผู้ถูกร้อง ให้การว่า หลังจากผู้ถูกร้องประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ผู้ถูกร้องได้เริ่มก้าวเข้าสู่การเมืองโดยวางมือทางด้านธุรกิจตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นส่วนใหญ่ที่ผู้ถูกร้องถืออยู่แก่ภริยาในลักษณะ “โอนลอย” ซึ่งทำให้ภริยามีสิทธิโดยเด็ดขาดที่จะดำเนินการใดๆ ในหุ้นเหล่านั้นต่อไปตามที่เห็นสมควร ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องทั้งสามครั้ง ที่มีการยื่นไม่ครบถ้วนนั้นในส่วนที่เป็นหุ้นของภริยาผู้ถูกร้องเกิดจากภริยาผู้ถูกร้องได้ดำเนินการซื้อหุ้นหรือนำหุ้นที่ผู้ถูกร้อง “โอนลอย” ไว้ให้ไปโอนใส่ชื่อบุคคลอื่นให้ถือหุ้นแทนโดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ เพราะไม่ใช่หุ้นของผู้ถูกร้องที่ผู้ถูกร้องจะตั้งใจสอบถามอีกต่อไป การจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องเป็นหน้าที่ของเลขานุการส่วนตัวของผู้ถูกร้องและของภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดทำ โดยผู้ถูกร้องและภริยามีได้ตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ เพราะทรัพย์สินต่างๆ รวมทั้งหุ้นมีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผู้จัดทำบัญชีเข้าใจว่าต้องแจ้งเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นชื่อของผู้ถูกร้องและภริยาเท่านั้น ภริยาผู้ถูกร้องไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องปกปิดทรัพย์สินของตนเองไว้ แม้จะเป็นหุ้นในชื่อของบุคคลอื่นเพราะเป็นทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องและภริยาร่วมกันหามาโดยสุจริต ภริยาผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจปกปิดบัญชีทรัพย์สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะไม่รู้ข้อเท็จจริง ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย ธุรกิจของผู้ถูกร้องและภริยาเป็นธุรกิจที่ใหญ่โตมากประกอบด้วยบริษัทต่างๆ หลายสิบบริษัท ผู้ถูกร้องจึงไม่มีทางทราบรายละเอียดในทุกเรื่องได้ และส่วนใหญ่ได้มอบให้บุคคลอื่นบริหารจัดการไปหมดแล้ว

นางกาญจนาภา หงษ์เหิน และนางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ ให้การว่าบุคคลทั้งสองเป็นเลขานุการส่วนตัวของภริยาผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องตามลำดับ เกี่ยวกับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. บุคคลทั้งสองเป็นผู้รวบรวมจัดทำขึ้นแล้วเสนอให้ผู้ถูกร้องลงชื่อ โดยเข้าใจข้อความในแบบฟอร์มผิดไปว่าทรัพย์สินที่ต้องแจ้งรายการเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องเท่านั้น จึงได้แจ้งเฉพาะทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของผู้ถูกร้องและภริยากับบุตรของผู้ถูกร้องเท่านั้น ส่วนทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นไม่ได้แจ้ง การแจ้งครั้งแรกๆ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ทักท้วง ต่อมาในการแจ้ง ๓ ครั้งหลังจึงทราบว่ามีการแจ้งไม่ถูกต้องครบถ้วน จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่โดยเพิ่มเติมทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นลงไปด้วยและได้นำไปยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เรียบร้อยแล้ว

เนื่องจากข้อความอธิบายรายการทรัพย์สินที่ต้องแจ้งในแบบฟอร์มบัญชีทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขทำให้อ่านไม่เข้าใจ และไม่ได้คิดว่ามีคำอธิบายใหม่เพิ่มขึ้น จึงเกิดการแจ้งที่ผิดพลาด แต่ก็ไม่เคยได้รับการทักท้วงจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ประการใด

นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ให้การว่าในการซื้อหุ้นของบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในตลาดหลักทรัพย์จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น จากน.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นแทนคุณหญิง พงมาน ชินวัตร ภริยาผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ นั้น ความจริงเป็นเรื่องภริยาผู้ถูกร้องประสงค์จะยกหุ้นจำนวนดังกล่าวแก่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ตามธรรมเนียมภายในฐานะที่นายบรรณพจน์ ได้ร่วมก่อตั้งและดำเนินธุรกิจร่วมกันมาและเป็นของขวัญแก่ครอบครัวของนายบรรณพจน์โดยภริยาผู้ถูกร้องได้ออกเงินชำระค่าหุ้นที่นายบรรณพจน์เป็นผู้สั่งซื้อจากน.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี โดยชำระผ่านบริษัท นายหน้าในตลาดหลักทรัพย์และนายบรรณพจน์ก็ได้รายงานต่อตลาดหลักทรัพย์ในทันทีที่มีการซื้อหุ้น ทั้งภริยาผู้ถูกร้องและนายบรรณพจน์ต่างเข้าใจโดยสุจริตว่าเป็นการให้โดยหน้าที่ธรรมเนียมจรรยาไม่ต้องเสียภาษี จึงไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี หากต้องเสียภาษียกก็เป็นหน้าที่ของนายบรรณพจน์ไม่ใช่หน้าที่ของภริยาผู้ถูกร้อง ส่วนการซื้อขายสนามกอล์ฟ อัลไพน์ นั้น นายบรรณพจน์ เคยบอกภริยาผู้ถูกร้องมาก่อนแต่ตกลงกันไม่ได้ เพราะราคาแพงเกินไป แต่มาทราบในภายหลังว่าภริยาผู้ถูกร้องได้ตกลงซื้อแล้วในราคาที่ถูกลงกว่าเก่าโดยภริยาผู้ถูกร้องได้มอบให้นายสุรเชียร จักรธรานนท์ เป็นผู้ดำเนินการ

นายสุรเชียร จักรธรานนท์ ให้การว่าเป็นผู้บริหารของกลุ่มบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของผู้ถูกร้องและคุณหญิงพงมาน บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด เป็นเจ้าของสนามกอล์ฟอัลไพน์ ซึ่งมีบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ๕๕.๕๕ เปอร์เซ็นต์ ผู้บริหารของบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด เคยบอกขายสนามกอล์ฟ อัลไพน์แก่พยาน พยานเห็นว่าราคาสูงเกินไปจึงไม่สนใจซื้อ ต่อมาได้มีการติดต่อมาใหม่ในราคาที่ถูกลง พยานจึงแนะนำให้ภริยาผู้ถูกร้องซื้อไว้ในนามบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด โดยผู้ถูกร้องไม่รู้เรื่องด้วย ได้มีการทำสัญญาซื้อขายสนามกอล์ฟ (หุ้นของบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด) ระหว่างบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด กับบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด จำนวน ๗๔,๗๐๐,๐๐๐ หุ้นๆ ละ ๑๐ บาท รวมทรัพย์สินอื่นๆ เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีข้อตกลงว่าผู้ซื้อไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินของผู้ขายแต่โดยเหตุที่บริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด ผู้ขายเป็นหนี้สถาบันการเงินหลายแห่งและเป็นหนี้เสีย (NPL) ทั้งหมด โดยมีบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด เป็นผู้ค้ำประกันหนี้ดังกล่าวกับสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ พยานจึงได้แนะนำให้ภริยาผู้ถูกร้องใส่ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นที่ซื้อจากบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท แทน เพื่อไม่ให้บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด และภริยาผู้ถูกร้องต้องมีชื่อมัวหมองเกี่ยวกับ

หนี้เสียของบริษัท อัลไพน์ เรียลเอสเตท จำกัด และเพื่อมิให้เจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของคณะกรรมการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ป.ร.ส.) โดยมีบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด เป็นผู้ค้ำประกันหนี้มีอำนาจต่อรองมากเกินไป ซึ่งเป็นนโยบายในทางธุรกิจไม่มีเจตนา ในการปกปิดบัญชีทรัพย์สินของผู้ถูกร้องแต่ประการใด

นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ นายสุวิทย์ มาไพศาลสิน นายวิโรจน์ นवलแข นายศักรินทร์ ร่วมรังษี ทนายความ นักเศรษฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญตลาดหลักทรัพย์และนักกฎหมายตามลำดับ ให้การสรุป สาระสำคัญได้ว่า การโอนหุ้นที่เรียกว่า “การโอนลอย” มิได้มีกำหนดไว้ในกฎหมายหรือข้อบังคับของ ตลาดหลักทรัพย์ แต่ในทางปฏิบัติการโอนหุ้นลอยมีการปฏิบัติเป็นปกติทั่วไปในการโอนหุ้นที่เป็นหลักทรัพย์ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กล่าวคือ ผู้มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นลงลายมือชื่อของตนหลังใบหุ้นโดยระบุว่า เป็นผู้โอน และส่งมอบใบหุ้นดังกล่าวให้แก่ผู้รับโอน ทั้งนี้ เป็นการโอนตามมาตรา ๕๑ ประกอบกับ มาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นการโอนที่มี กฎหมายรับรอง เมื่อผู้รับโอนลอยรายสุดท้ายได้ลงชื่อตนเป็นผู้รับโอนในใบหุ้นจะถือว่าผู้โอนคนแรกรู้ถึงการที่ตน ได้โอนหุ้นให้ผู้มีชื่อในใบหุ้นหรือไม่ก็แล้วแต่ข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป

ในอดีตเมื่อมีการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ การชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ (หุ้น) เป็นการส่งมอบโดยใช้ใบหุ้นจริงๆ ผู้ได้รับใบหุ้นจากการซื้อหุ้นที่มีการโอนลอยก็จะส่งมอบใบหุ้นโอนลอย ต่อไปยังผู้ซื้อคนถัดไป ปัจจุบันการพัฒนาของตลาดหลักทรัพย์เปลี่ยนไปโดยมีการจัดตั้งศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ จะมีการเซ็นโอนลอยโดยเจ้าของหุ้นลงนามในใบหุ้นของผู้โอนไว้ และจะต้องนำส่งพร้อมสำเนาบัตรประจำตัว ประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านแก่ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์เก็บไว้ให้

อย่างไรก็ตาม ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ จะรับฝากเฉพาะหุ้นที่ทางศูนย์เป็นนายทะเบียนหุ้นแต่ในส่วนของ บริษัทที่ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ไม่ได้เป็นนายทะเบียน (ซึ่งมักจะเป็นบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์) การซื้อขายก็ยังใช้วิธีส่งมอบใบหุ้นที่มีการโอนลอยจากเจ้าของเดิมให้กับผู้ซื้อ ผู้ซื้อจะนำ หุ้นนั้นไปจดทะเบียนเป็นชื่อตัวเองทันทีก็ได้ หรืออาจจะถือหุ้นที่โอนลอยนั้นไว้ เมื่อมีการขายต่อก็สามารถ ส่งมอบใบหุ้นที่โอนลอยไว้ให้กับผู้ซื้อรายต่อไปทันที

ส่วนความผิดในการใช้ข้อมูลภายในบริษัททำการซื้อขายหลักทรัพย์ต้องมืองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีการล่วงรู้ข้อมูลซึ่งยังไม่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชนและมีการนำข้อมูลนั้นไปใช้ในการซื้อขายหุ้นของบริษัท นั้นๆ ในขณะที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลภายในบริษัทใช้บังคับเข้มงวดกับบุคคลที่ทำงานใกล้ชิด กับข้อมูล อาทิเช่น กรรมการ ลูกจ้าง และผู้สอบบัญชีบริษัท เป็นต้น

การเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทแล้วมีการซื้อขายหุ้นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ยังไม่พอถือว่า

เป็นการใช้ข้อมูลภายในของบริษัทนั้น เพราะโดยทั่วไปผู้ถือหุ้นไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานประจำวัน ถ้าจะให้เข้าข่ายการใช้ข้อมูลภายในจำเป็นต้องมีข้อเท็จจริงว่า ผู้ถือหุ้นนั้นๆ ได้รับข้อมูลภายในและนำไปใช้ในการซื้อขายหุ้นบริษัทนั้น การซื้อขายหุ้นหรือถือหุ้นโดยใช้ชื่อบุคคลอื่นแทนถือไม่ได้ว่าผู้นั้นจงใจหลีกเลี่ยง พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้มีข้อห้ามการใช้ชื่อบุคคลอื่นซื้อขายหรือถือหุ้น ความผิดตาม พ.ร.บ. จะเกิดขึ้นต่อเมื่อได้ร่วมกันสร้างราคาหุ้นให้ผู้อื่นหลงผิด หรือใช้ข้อมูลภายในซื้อขายหุ้น หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าด้วยการเข้าถึงหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ ดังนั้นข้อเท็จจริงเพียงว่ามีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้น จึงยังไม่สามารถสรุปว่าจงใจจะหลีกเลี่ยง พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ส่วนนายประสิทธิ์ ดำรงชัย กรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้การในฐานะพยานผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่พยานได้ลงมติเป็นเสียงข้างน้อยในคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกร้องมิได้จงใจปกปิดทรัพย์สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยเหตุผลหลายประการ ดังปรากฏรายละเอียดในบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓

เมื่อสืบพยานทั้งสองฝ่ายเสร็จแล้ว ผู้ร้องและผู้ถูกร้องได้ขอแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาและเป็นหนังสือ ดังนี้

คำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาและเป็นหนังสือของผู้ร้อง สรุปสาระสำคัญได้ว่า

๑. การที่ผู้ถูกร้องและภริยาใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทต่างๆ ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ประมาณ ๒๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๒. การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นเกิดขึ้นเป็นเวลานานมาก ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะมีตำแหน่งทางการเมืองผู้ถูกร้องจะอ้างว่าไม่ทราบเพราะได้อोनหุ้นทั้งหมดให้ภริยาไปจัดการ จึงฟังไม่ขึ้น
๓. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เมื่อกรณีของผู้ถูกร้องเข้าเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการได้
๔. กรณีของผู้ถูกร้องไม่เกี่ยวกับการได้ทรัพย์สินมาโดยสุจริตหรือไม่ มีข้อเท็จจริงยืนยันว่าผู้ถูกร้อง รู้และจงใจปกปิดหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น
๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งตอนเข้ามาและตอนออกไป และเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ๑ ปี

๖. คำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือของผู้ร้องมีข้อความส่วนใหญ่ตามที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบ ของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้ง ซึ่งได้ส่งมาพร้อมคำร้องและคำชี้แจงด้วยวาจาของนายก้านรงค์ จันทิก ในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่ยกมากล่าวไว้

คำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาและเป็นหนังสือของผู้ถูกร้อง สรุปสาระสำคัญได้ว่า

๑. การแจ้งบัญชีทรัพย์สินไม่ครบหรือปกปิดไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ถูกร้องและไม่ได้ทำให้ประเทศชาติเสียหาย

๒. ผู้ถูกร้องมีกิจการและเป็นผู้บริหารหลายสิบบริษัทมีพนักงานนับหมื่น มีทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก บางเรื่องไม่อาจไปนั่งพิจารณาเองได้ บางเรื่องก็ไม่ทราบ

๓. ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรมและถูกปรักปรำ

๔. ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนา ไม่เคยคิดที่จะปกปิดทรัพย์สินเพราะได้มาโดยสุจริต ถือว่าเป็นการบกพร่องโดยสุจริต

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ไม่อาจนำมาใช้บังคับกับกรณีของผู้ถูกร้องซึ่งพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว

๖. ผู้ถูกร้องไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองมาเกินกว่า ๒ ปีแล้ว

๗. การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รีบเร่งและมุ่งจับผิดจนลืมนึกถึงความเป็นกลางทางการเมืองและความเป็นธรรม

๘. กรรมการ ป.ป.ช. บางคนต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติ แต่ยังปฏิบัติหน้าที่

๙. การวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกินกว่าอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษาแล้ว ในวันนัดประชุมเพื่อแถลงด้วยวาจาก่อนการลงมติที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดปัญหาที่จะแถลงด้วยวาจาและมีมติเพียงปัญหาเดียวคือ ผู้ถูกร้องได้กระทำผิดตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

หลังจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนได้แถลงด้วยวาจาตามคำวินิจฉัยของตนและลงมติแล้ว

ปรากฏว่า

๑. ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๔ คน คือนายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน นายศักดิ์ เตชะชาลย์ เห็นว่ากรณีของผู้ถูกร้องไม่อยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ เพราะผู้ถูกร้องพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว และได้วินิจฉัยว่ากรณีตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจนำมาใช้บังคับกับผู้ถูกร้องได้ จึงให้ยกคำร้อง

๒. ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๔ คน คือนายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายสุจินดา ยงสุนทร นายอนันต์ เกตุวงศ์ พลโท จุล อติเรก เห็นว่ากรณีของผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงให้ยกคำร้อง

๓. ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๗ คน คือนายประเสริฐ นาสกุล นายอิสระ นิติทัศน์ประกาศ นายอุระ หวังอ้อมกลาง นายอมร รักษาสัตย์ นายสุจิต บุญบงการ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นายมงคล สระฐาน เห็นว่ากรณีของผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ดังนั้น การลงมติดังกล่าว จึงต้องถือว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๘ คน ที่เห็นว่าให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีเหตุผลต่างกัน เป็นเสียงข้างมาก ด้วยคะแนนเสียง ๘ ต่อ ๑ ผู้ทำคำวินิจฉัยได้ออกเสียงเป็นฝ่ายข้างมากจึงทำคำวินิจฉัยส่วนตนดังต่อไปนี้

ได้พิจารณาแล้ว คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องได้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ โดยมีรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ร้องและคำชี้แจงด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องเป็นพยานหลักฐาน ส่วนผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ๓ ข้อ ปัญหาข้อเท็จจริง ๑๓ ข้อ และบทสรุป ๗ ข้อ โดยมีคำให้การเป็นหนังสือของพยานผู้ถูกร้องรวม ๘ คน (พยานของผู้ถูกร้อง ๕ คน ไม่มาศาลเพื่อให้ผู้ร้องซักค้าน) เป็นพยานประกอบ

เห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ

เอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาให้บังคับโดยอนุโลม”

ดังนั้น ตามบทบัญญัติของมาตรา ๒๕๕ วรรคแรก จึงเป็นการกำหนดปัญหาให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วย ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ทั้งสองปัญหา ซึ่งแต่ละปัญหาก็มีทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายจะต้องพิจารณาด้วยกัน ในการวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยอาศัยข้ออ้างตามคำร้องของผู้ร้อง คำชี้แจงโต้แย้งคำร้องของผู้ถูกร้องและสรรพเอกสารต่างๆ ที่ทั้งสองฝ่ายยื่นต่อที่ศาลรัฐธรรมนูญตลอดจนพยานที่ทั้งสองฝ่ายนำมาแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญจนได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติเสียก่อนว่าบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบอย่างไรหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง หรือไม่ โดยฟังข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ได้ตรวจสอบมาประกอบเท่านั้น

กรณีคดีนี้มิใช่เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องเป็นผู้กล่าวหาผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่เป็นเรื่องคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องจึงมีหน้าที่เพียงแต่เสนอพยานหลักฐานที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ต้องนำสืบพยานหลักฐานให้ศาลรัฐธรรมนูญเห็นตามข้อกล่าวหาอันเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๓ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๓๐๑ (๔) ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ผู้ถูกร้องยื่นไว้ตามมาตรา ๒๕๒ ว่าถูกต้องและมีอยู่จริงหรือไม่ หากตรวจพบว่าทรัพย์สินและหนี้สินไม่ถูกต้องมีการปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็น

ผู้วินิจฉัยชี้ขาดต่อไป กล่าวคือในกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นเพียงองค์กรตามรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดหรือมีมติอันเป็นผลให้กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของบุคคลได้ รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้องค์กรศาลซึ่งในที่นี้ก็คือศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอันเป็นไปตามหลักสากล ดังนั้นเมื่อคดีมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐาน โดยอาศัยพื้นฐานจากพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องและพยานหลักฐานของผู้ถูกร้อง ทั้งที่เคยเสนอมาแล้วในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องหรือเสนอเข้ามาใหม่ได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้องจะต้องหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อหักล้างพยานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ว่าพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องดังกล่าวไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างไร และต้องทำให้ศาลรัฐธรรมนูญเชื่อพยานหลักฐานของผู้ถูกร้องมากกว่าพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงจะใช้อำนาจไปในทางไม่เห็นด้วยกับพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง หากผู้ถูกร้องไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาหักล้างข้ออ้างและพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง หรือไม่อาจทำให้ศาลรัฐธรรมนูญเชื่อได้ตามข้ออ้างและพยานหลักฐานของผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญก็ย่อมต้องเห็นด้วยกับข้ออ้างและพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ภาระการพิสูจน์ตามข้ออ้างดังกล่าวจึงตกแก่ผู้ถูกร้องโดยเสมอกัน สถานะของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีนี้เปรียบเทียบกับแล้วหาได้เหมือนศาลในระบบศาลยุติธรรม เพราะมีความเป็นอิสระสามารถฟังพยานหลักฐานใหม่และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้เสมอ ไม่มีกฎหมายหรือขั้นตอนจำกัดอำนาจในการหาและรับฟังพยานหลักฐานเหมือนระบบศาลยุติธรรม แม้จะเป็นระบบที่ค่อนข้างแปลกประหลาดในระบบศาลสากลก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญก็บัญญัติไว้ทำนองนี้

ได้พิจารณาคำร้องของผู้ร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือของผู้ถูกร้องและพยานหลักฐานที่ทั้งสองฝ่ายเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว คดีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ก. ปัญหาข้อกฎหมาย

๑. ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่

๒. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับแก่ผู้ถูกร้องได้หรือไม่

๓. มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องที่ลงมติว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะมีบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว เข้าร่วมประชุมด้วย จึงไม่มีอำนาจเสนอ

มติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดได้หรือไม่

ปัญหาทั้งสามข้อดังกล่าวแม้ผู้ถูกร้องจะมีได้นำสืบต่อสู้ในคำให้การของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจวินิจฉัยเองได้โดยฟังข้อเท็จจริงที่ยุติแล้วจากพยานหลักฐานที่ทั้งสองฝ่ายยกขึ้น อ้างอิงในคำร้องและคำแก้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ทั้งสองฝ่ายยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ข. ปัญหาข้อเท็จจริง

๔. หุ่นทั้งหมดในบริษัทต่างๆ จำนวนสิบกว่าบริษัทที่มีชื่อผู้บริหารและคนใกล้ชิดของผู้ถูกร้อง และกริยาเป็นผู้ถือมีมูลค่ารวมกันหลายพันล้านบาทและผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายและตามข้อเท็จจริงถือเป็นหุ้นของผู้ถูกร้อง และกริยาได้หรือไม่

๕. ถ้าหุ้นทั้งหมดดังกล่าวในข้อ ๔ ทั้งตามกฎหมายและตามข้อเท็จจริงเป็นหุ้นของผู้ถูกร้อง และกริยา แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถือได้หรือไม่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

๖. ปัญหาข้อเท็จจริงอื่นๆ ตามข้ออ้างของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง

ปัญหาข้อ ๑ และข้อ ๒ เป็นการวินิจฉัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ว่าจะนำมาใช้กับกรณีของผู้ถูกร้องได้หรือไม่ ซึ่งเป็น **ปัญหาข้อกฎหมาย** จะวินิจฉัยรวมกันไป ดังนี้

ผู้ถูกร้องอ้างในคำชี้แจงเป็นหนังสือแก้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญได้ว่าผู้ถูกร้องไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังไม่ได้ใช้บังคับ และผู้ถูกร้องก็ไม่อยู่ในข่ายบังคับของ มาตรา ๒๕๕ เพราะ มาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับกับกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะถูกกล่าวหา มิได้ใช้บังคับกรณีของผู้ถูกร้องซึ่งพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว เห็นว่าตามข้อโต้แย้งในตอนแรก พยานหลักฐานได้ความว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ ในขณะที่ยังใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ยกเลิกไป โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติในมาตรา ๕๕ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่กฎหมายที่บัญญัติเรื่องการยื่นบัญชีของฝ่ายบริหารคือคณะรัฐมนตรีมิได้

ตราขึ้นใช้บังคับ ต่อมาวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีบทบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๑ โดยในวันประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีอยู่ เช่นนี้จะถือว่าผู้ถูกร้องมีสถานะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา (๒) ของมาตรา ๒๕๑ วรรคแรก ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทบังคับของมาตรา ๒๕๑ ดังกล่าวหรือไม่ โดยจะวินิจฉัยรวมกันไปกับมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และวรรคสอง

เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติกำหนดเวลาในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในอนุมาตรา (๑) ว่า ในกรณีที่เป็นกรณการเข้ารับตำแหน่งให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง จึงมีปัญหาต่อไปว่าในกรณีของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปคาบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะถือว่าเป็นกรณการเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่วันที่ใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีบทบัญญัติมาตรา ๓๑๗ ในบทเฉพาะกาลบัญญัติไว้ว่า “ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” อันเป็นการบัญญัติบทเฉพาะกาลรับรองคณะรัฐมนตรีที่แต่งตั้งโดยชอบตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปให้คงมีสถานะเป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ประกาศใช้ใหม่ในกรณีที่ยังไม่มีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เช่นนี้ความเป็นรองนายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนวันประกาศรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงมิได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปด้วย และยังคงเป็นรองนายกรัฐมนตรีต่อไปตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ส่วนกรณการเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองของบุคคลดังกรณการของผู้ถูกร้องเช่นนี้จะถือว่าเป็นกรณการเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่เมื่อใดซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ ให้สอดคล้องกลมกลืนกับมาตรา ๒๕๑ ในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ยกเลิกไปกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคาบเกี่ยวกัน ซึ่งได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบทบังคับของ มาตรา ๒๕๑ ปัญหานี้ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มีความเห็นว่า ในกรณีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคาบเกี่ยวกันระหว่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

ให้ถือวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐) เป็นวันเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เรื่อง นายโกศล ศรีสังข์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบ โดยวินิจฉัยสรุปใจความได้ว่านายโกศล ศรีสังข์ ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ ก่อนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับและพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ภายหลังใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแล้ว โดยนายโกศล ศรีสังข์ ผู้ถูกร้องมีข้อต่อสู้ในชั้นศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีก่อนรัฐธรรมนูญนี้ ประกาศใช้บังคับและรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้บัญญัติความหมายของคำว่า ข้าราชการการเมืองอื่นไว้ความหมายดังกล่าวได้ถูกบัญญัติโดยเปรียบเทียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกาศใช้บังคับหลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษา รัฐมนตรีแล้วเป็นการใช้กฎหมายบังคับย้อนหลังแก่ผู้ถูกร้องนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า “รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้รัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ยังคงความเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญนี้ จึงต้องถือเอาวันที่ รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง สำหรับตำแหน่งที่ปรึกษา รัฐมนตรีนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) บัญญัติให้เป็นข้าราชการการเมือง และมาตรา ๑๐ (๔) บัญญัติว่า ข้าราชการการเมืองนอกจากตำแหน่ง รัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเมื่อ.... (๔) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อถือว่า รัฐมนตรีผู้แต่งตั้งที่ปรึกษา รัฐมนตรีได้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญนี้ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ก็ย่อมถือว่า ข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษา รัฐมนตรีดังกล่าว เข้าดำรงตำแหน่งตาม รัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เช่นเดียวกันด้วย” ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยกรณีตาม มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) โดยถือหลักการเช่นเดียวกับคำวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้นมาตลอด เช่น

๑. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๐/๒๕๕๓ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เรื่อง นายอนันต์ ศวัสสานนท์ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๒. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๑/๒๕๕๓ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีนายชัชชัย สุเมธโชติเมธา ที่ปรึกษา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน

๓. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๕๓ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีนายสุชุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๓/๒๕๕๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ กรณี นายจิรายุ จรัสเสถียร จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความ อันเป็นเท็จ

๕. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๗/๒๕๕๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณีนายโกศล ศรีสังข์ ที่กล่าวถึงข้างต้น

๖. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๘/๒๕๕๓ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณี นายมะฮูเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๗. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๑/๒๕๕๓ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ กรณี พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความ อันเป็นเท็จ

ผู้ถูกร้องตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญทั้งเจ็ดเรื่องดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและพ้นจากตำแหน่งภายหลังวันประกาศ ใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทั้งสิ้น ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยก็มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญดังกล่าวเช่นกัน ดังปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตน ที่ ๒๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยส่วนตนฉบับอื่นๆ ของผู้ทำคำวินิจฉัยเป็นต้น ดังนั้นตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกับคำวินิจฉัยส่วนตนของผู้ทำคำวินิจฉัย จึงเห็นว่ากรณีต้องถือว่า ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) คือ ต้องยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือต้องยื่นภายในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ข้อเท็จจริงได้ความต่อไปว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นครั้งแรก กรณีเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) แล้วเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินเป็นครั้งที่ ๒ ตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง คือต้องยื่นบัญชีภายในวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

หนังสือกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ และผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นครั้งที่ ๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปีตามมาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ แล้วเช่นเดียวกัน

แสดงว่าผู้ถูกร้อง ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ยกเลิกไปและยังคงเป็นรองนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตามบทเฉพาะกาลได้ยื่นขอมติดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทบังคับของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ภายในกำหนดเวลาครบถ้วนทั้งสามครั้งแล้ว โดยถือว่าผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องจะมาโต้แย้งในภายหลังว่าไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ จึงไม่ชอบด้วยเหตุผลที่จะรับฟัง

ปรากฏว่าในวาระเริ่มแรกที่ประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. คงมีแต่คณะกรรมการ ป.ป.ป. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ) บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น จึงจำเป็นต้องมีบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๒๑ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. กำหนดระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญนี้ขึ้นใช้บังคับเพื่อปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญโดยความเห็นชอบของศาลรัฐธรรมนูญ และให้ใช้ระเบียบดังกล่าวจนกว่าจะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ อันเป็นบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ในกรณีที่ยังไม่มีคณะกรรมการ ป.ป.ช. และไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญใช้บังคับในวาระเริ่มแรกภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๒๕ (๒)

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดระเบียบดังกล่าวขึ้น โดยได้รับความเห็นชอบจากศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๒๑ วรรคสอง และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ แล้ว ระเบียบดังกล่าวก็มีผลใช้บังคับได้เสมือนเป็นกฎหมายชั่วคราวจนกว่าจะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ อันเป็นการบัญญัติรัฐธรรมนูญกำหนดให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

โดยมีกฎหมายกำหนดรายละเอียดในการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญนั้นอีกชั้นหนึ่ง เช่นเดียวกับการใช้อำนาจหน้าที่ควบคุมและจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวรวม ๔ ฉบับ ตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง อีกชั้นหนึ่ง

ที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ก่อนจะมีระเบียบเช่นนั้นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังเกิดขึ้นไม่ได้ เพราะยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน ขบวนการ และวิธีการ รวมตลอดทั้งยังไม่ได้กำหนดว่าใครบ้างที่จะต้องแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและจะยื่นแบบใด ดังนั้น ถ้ามีการกำหนดแบบและรายละเอียดเกี่ยวกับการยื่นก่อนจะมีระเบียบดังกล่าวออกใช้บังคับย่อมมิใช่การกำหนดตามอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เพราะรายละเอียดและวิธีปฏิบัติทั้งปวงตามระเบียบดังกล่าวจะใช้ได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบของศาลรัฐธรรมนูญก่อนตามมาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เห็นว่าในขณะที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ยังไม่มีคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นกฎหมายลูกดังกล่าวข้างต้น คงมีแต่คณะกรรมการ ป.ป.ป. มาตรา ๓๒๑ ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญจึงต้องบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย และกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. ในฐานะเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ออกระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงมีผลใช้บังคับเสมือนเป็นกฎหมายจนกว่าจะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นเรื่องของการตรากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญในวาระเริ่มแรกของการใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนหน้าที่ของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับได้มีบทบังคับให้ปฏิบัติไว้แล้วในมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบังคับของมาตราดังกล่าวโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะเป็นบทบังคับของกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวันที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจะอ้างว่า

ก่อนประกาศใช้ระเบียบในราชกิจจานุเบกษา การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังไม่อาจทำได้ เพราะศาลรัฐธรรมนูญยังไม่ได้ให้ความเห็นชอบมิได้ เพราะเป็นคนละเรื่องกัน

สรุปแล้ว ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินครั้งแรก เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นการยื่นก่อนก่อน ประกาศใช้ระเบียบตามมาตรา ๓๒๑ จึงเป็นการยื่นตามบทบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ส่วนการยื่นครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นการยื่นภายหลัง เมื่อประกาศใช้ระเบียบดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงเป็นการยื่นตามบทบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ประกอบระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ซึ่งมีผลเสมือนเป็นกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่มี หน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ก่อนมี ระเบียบดังกล่าวประกาศใช้จึงเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและไม่อาจรับฟังได้

ส่วนที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า กรณีของผู้ถูกร้องมิได้อยู่ในบทบังคับของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ เพราะมาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น มิได้ใช้กับผู้ที่พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วดังเช่นกรณีของผู้ถูกร้อง ข้อโต้แย้งดังกล่าว เป็นปัญหาว่าจะใช้บทบัญญัติมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ อย่างไรจึงจะสอดคล้องกัน ที่ผู้ถูกร้อง อ้างว่า วลีที่ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด” ในมาตรา ๒๕๕ ควรใช้กับผู้ยังมีตำแหน่ง ทางการเมืองอยู่เท่านั้น แต่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วจึงไม่อยู่ในข่ายบังคับของ มาตรา ๒๕๕ เห็นว่า วลีที่ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด” ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง เป็นคำรวมมีความหมายทั้งผู้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมือง และ พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว ซึ่งก็เป็นบุคคลคนเดียวกัน หากไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินหรือจงใจยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามกำหนดเวลา ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๕๒ (๑) (๒) และวรรคสอง แล้วแต่กรณี ก็จะทำให้เกิดผลอันเป็นสภาพบังคับตาม มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง กล่าวคือให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตาม มาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ถ้าไม่วินิจฉัยมาตรา ๒๕๕ เช่นนี้ กรณีจะกลายเป็นว่าผู้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่เท่านั้นที่ต้องยื่นบัญชีภายในกำหนด สามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตาม มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนกรณีที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว

ซึ่งมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง บังคับให้ยื่นภายในเวลาที่กำหนดไว้ แม้ใจไม่ยื่น บัญชีหรือยื่นบัญชีอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็ไม่ต้องรับผลตามที่มาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้และกรณีจะกลายเป็นว่า มาตรา ๒๕๕ ใช้เฉพาะกรณีผู้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองกรณีเดียวที่ต้องยื่นบัญชีตาม มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนที่มาตรา ๒๕๒ ที่บัญญัติให้ผู้พ้นจากตำแหน่งต้องยื่นเป็นครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ตามวรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสองก็จะไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง ความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งดังกล่าวจึงมีความหมายเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในมาตรา ๒๕๔ ซึ่งเป็นคำรวมโดยหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วหรือผู้ที่ตายไปแล้วด้วย ดังนั้น จึงควรใช้มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ไปในทางเดียวกันโดยถือว่า มาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับทั้งสองกรณีคือบุคคลนั้นยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่และพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วทั้งสองประการ

ได้ความว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูกร้องยังได้ยื่นบัญชีในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบกำหนด ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ และวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ตามลำดับ

การยื่นบัญชีทั้งสามครั้งของผู้ถูกร้องดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและความมืออยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงแห่งทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ยื่นไว้ตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และมาตรา ๓๐๑ (๔) หากตรวจสอบพบว่าการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามผลการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังบัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

ตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๕๕ ดังกล่าวข้างต้น เห็นว่าหากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชีในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) กรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว ๑ ปีตามมาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่ายื่นบัญชีมีข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ผู้นั้นก็ต้อง

พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตาม มาตรา ๒๕๒ อันหมายถึงวันครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นกรณีที่ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและครบกำหนดต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ดังนั้นการพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนการยื่นตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสองเป็นการยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว จึงไม่มีวันครบกำหนดต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งเหมือนมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้พ้นตำแหน่งนับแต่วันที่ตรวจพบการกระทำดังกล่าว วันพ้นตำแหน่งในกรณีนี้จึงไม่ใช่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง แต่เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ถือว่าเป็นวันพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่วินิจฉัยเช่นนี้ กรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติต่อไปว่า และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง..... ก็ไม่มีทางที่จะนำมาใช้กับผู้ที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วแต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕ แล้วจึงพอเห็นความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญได้ว่าได้บัญญัติให้ใช้กับกรณีที่บุคคลพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วด้วย

ที่ผู้ถูกร้องอ้างบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๔ ว่ามีความมุ่งหมายที่จะใช้บังคับเฉพาะกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่มีการตรวจพบการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เท่านั้น เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายลูกกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายแม่ จึงไม่อาจใช้มาตรา ๓๔ ไปในทางที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวข้างต้นได้ ที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งต่อไปว่าหากมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓๔ ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ประสงค์จะให้นำมาใช้กับผู้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วก็น่าจะบัญญัติให้ชัดเจนเหมือนบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๑ ที่มีข้อความว่า ให้นำมาใช้บังคับการกระทำของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม ผู้ถูกร้องจึงเห็นว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ ต่างก็ไม่อาจนำมาใช้กับกรณีของผู้ถูกร้องได้ เพราะผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วในวันที่ผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องในคดีนี้ กรณีของผู้ถูกร้อง

เป็นเรื่องการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วจึงต้องใช้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ วรรคสอง กล่าวคือ ให้คณะกรรมการผู้ร้องตรวจสอบบัญชีที่ยื่นหลังจากพ้นตำแหน่ง ถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน หากพบว่าผู้ถูกร้องรั่วรัยผิดปกติ ผู้ร้องได้แต่จะ ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ วรรคสอง คือ ส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้ง รายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไปเท่านั้น ผู้ร้องไม่อาจ ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กับผู้ถูกร้องได้

เห็นว่าการตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม มาตรา ๒๕๕ เป็นการตรวจสอบในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีหรือจงใจยื่นบัญชี ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หากพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวผู้กระทำ ก็ต้องรับผลตามมาตรา ๒๕๕ คือ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นหรือนับแต่วันที่ตรวจ พบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ส่วนการตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ เป็นการตรวจสอบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุ ที่ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำ รายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่า ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ประธาน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผล การตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป”

อันแสดงว่าการตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๕ และเพื่อผล ตามมาตรา ๒๕๔ เป็นคนละกรณีกันโดยเฉพาะการตรวจสอบบัญชีตามมาตรา ๒๕๔ เป็นการตรวจสอบ บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยื่นบัญชีเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือตายเท่านั้น เห็นว่าการตรวจสอบ บัญชีของผู้ถูกร้องยังอยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๕ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และมาตรา ๓๐๑ (๔) หากตรวจพบว่า มี การกระทำตามที่มาตรา ๒๕๕ ระบุไว้ก็จะเกิดผลตามมาตรา ๒๕๕ ได้ กรณียังมีใช้ตรวจสอบว่า

ผู้ถูกร้องมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามมาตรา ๒๕๔ หรือไม่ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงไม่อาจเห็นด้วยกับข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องตามปัญหาข้อ ๑ ข้อ ๒

ปัญหาข้อ ๓ ซึ่งเป็น**ปัญหาข้อกฎหมาย** ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่าคุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา กรรมการ ป.ป.ช. คนหนึ่งขาดคุณสมบัติ เพราะปฏิบัติการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๕๘ วรรคสอง และประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ (๓) จึงต้องพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๓) มาตรา ๒๖๐ (๕) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ (๓) มาตรา ๑๓ (๕) ซึ่งปัญหาในเรื่องเดียวกันนี้ประธานวุฒิสภาได้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ จึงรับไว้วินิจฉัย แต่ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวไม่ใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ แต่เป็นเรื่องที่กล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. กระทำการจงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายซึ่งเป็นเรื่องของการกระทำของกรรมการ ป.ป.ช. ที่วุฒิสภามีอำนาจลงมติให้พ้นจากตำแหน่งได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ อยู่แล้ว จึงไม่รับวินิจฉัยเรื่องที่ประธานวุฒิสภาเสนอมา

เรื่องดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยแล้วตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ /๒๕๕๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยวินิจฉัยว่า

ปัญหาตามคำร้องของประธานวุฒิสภาอาจส่งผลกระทบต่อองค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่าจะถูกต้องสมบูรณ์มาตั้งแต่ต้นหรือไม่ หากไม่ถูกต้องการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายหรือไม่ ถือได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖

ผู้ถูกร้องที่ ๑ (พลโทสวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์) ได้แสดงเจตนาลาออกจากบริษัท เดอะเบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ต่อกรรมการอื่นของบริษัทก่อนได้รับการเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. จากวุฒิสภาแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่ขาดคุณสมบัติเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมาย

ผู้ถูกร้องที่ ๒ (คุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา) ได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ต่อกรรมการอื่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงไม่ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมาย

ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องสมบูรณ์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่งหรือไม่

ครั้งมาในคดีนี้ผู้ถูกร้องได้ยกปัญหาดังกล่าวข้างต้นขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเองได้ และเป็นปัญหาในคดีตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงได้วินิจฉัยดังต่อไปนี้

ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าปัญหาตามข้อ ๓ เป็นปัญหาที่กล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. คนหนึ่ง (คุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา) ไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง บัญญัติข้อความไว้ตรงกันว่า ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยผู้กร้องอ้างว่ามีผลเกี่ยวโยงไปถึงคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๔๓ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓ ด้วย

จึงจำเป็นต้องขอกกล่าวถึงคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐ /๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓ และคำวินิจฉัยส่วนคนที่ ๒๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓ ของผู้ทำคำวินิจฉัยเสียก่อน กล่าวคือ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ได้วินิจฉัยว่า

.....สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้งไม่ครบสองร้อยคน จึงไม่ครบองค์ประกอบเป็นวุฒิสภา ไม่อาจดำเนินการให้มีการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้..... และวินิจฉัยสรุปตอนท้ายว่า

๑. สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้งมีจำนวนยังไม่ครบสองร้อยคน ไม่อาจดำเนินการให้มีการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ได้

๒.

คำวินิจฉัยดังกล่าว จึงมีผลผูกพันองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ตามมาตรา ๒๖๕ ด้วย อันเป็นการวินิจฉัยบทบัญญัติ มาตรา ๑๒๑ ที่บัญญัติว่า วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน ว่าสมาชิกวุฒิสภา ๒๐๐ คนเป็นองค์ประกอบของวุฒิสภา หากมีการเลือกตั้งยังไม่ครบ ๒๐๐ คน ก็ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญได้ (รายละเอียดดูคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๔๓ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓)

ส่วนในคำวินิจฉัยส่วนคนที่ ๒๐/๒๕๔๓ ของผู้ทำคำวินิจฉัยได้วินิจฉัยไว้ดังนี้

..... คำวินิจฉัยของรัฐธรรมนูญคดีนี้มีเพียงระบุว่า “จำนวนสองร้อยคน” เป็นองค์ประกอบแห่งวุฒิสภา จึงเป็นการใช้ถ้อยคำ “ประกอบด้วย” ตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในความหมายเดียวกับ “องค์ประกอบแห่งความผิดอาญา” ที่ไม่ต้องให้เหตุผลว่าเหตุใดจึงเป็น “องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญ” การอ้าง “จำนวนสองร้อยคน” เป็นองค์ประกอบแห่งวุฒิสภาแล้ว วินิจฉัยว่าไม่อาจเรียกประชุมวุฒิสภาได้ เท่ากับถือว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่งเป็นบทบัญญัติทำนองบทบัญญัติแห่งความผิดอาญาที่ทุกองค์ประกอบเป็นสาระสำคัญจะขาดองค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดไม่ได้ จึงขาดชั้นตอนไม่ได้วิเคราะห์หรือแยกแยะเสียก่อนว่าเป็น “องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญ” หรือไม่ โดยข้ามไปสู่การวินิจฉัยว่าเมื่อไม่ครบองค์ประกอบแห่งวุฒิสภา จึงถือไม่ได้ว่าเป็นวุฒิสภา

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญคดีนี้ จึงเป็นการเอาลักษณะพิเศษของความเป็นองค์ประกอบแห่งความผิดอาญามาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยว่าเป็นองค์ประกอบแห่งวุฒิสภา ย่อมเป็นการคลาดเคลื่อนจากวิถีทางการใช้กฎหมายและรัฐธรรมนูญตามหลักนิติศาสตร์ที่ถูกต้อง ที่จะสร้างความสับสนรวนเรต่อการใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญต่อไปภายภาคหน้า.....

วินิจฉัยเห็นควรให้ยกคำร้อง (รายละเอียดดูคำวินิจฉัยส่วนตัวของ นายปรีชา เถลิมาณิชย์ ที่ ๒๐/๒๕๕๓ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓)

ดังนั้นในการวินิจฉัยปัญหาข้อ ๓ คดีนี้ซึ่งจะมีผลเกี่ยวพันไปถึงคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๕๓ ตามคำโต้แย้งของผู้ถูกร้อง ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงมีอิสระที่จะไม่ถูกผูกพันโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ โดยผู้ทำคำวินิจฉัยมีความเห็นในปัญหาข้อ ๓ คดีนี้ว่ากรณีตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า....คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา..... มิได้หมายความว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีองค์ประกอบเก้าคนตายตัว ถ้าได้รับแต่งตั้งไม่ถึงเก้าคนแล้วจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญได้ อันเป็นการแสดงความหมายของคำว่า “ประกอบด้วย” ตามมาตรา ๒๕๗ ว่า มิใช่ “องค์ประกอบ” ตามความหมายที่ผู้ทำคำวินิจฉัยกล่าวถึงคือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แม้จะได้รับแต่งตั้งไม่ถึงครบเก้าคนก็ถือว่ามีความกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว และสามารถดำเนินการประชุมปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญได้ ส่วนองค์ประชุมจะมีจำนวนเท่าไรและการลงมติจะใช้คะแนนเสียงอย่างไร เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๓ หมวด ๒ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ปัญหาต่อไปมีว่า การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจลงมติประการใดหรือไม่

เห็นว่ามาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นมาตรการหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้หมดไปจากสังคมไทย แต่มาตรการนี้เพียงอย่างเดียวคงไม่อาจบันดาลให้การทุจริตคอร์รัปชันหมดไปได้ หากต้องอาศัยมาตรการอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญประกอบไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นมาตรการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งออกจากตำแหน่ง การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น ในเบื้องต้นขอแยกอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่บัญญัติไว้ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐออกเป็น ๓ แนวทางได้แก่

แนวทางที่หนึ่ง อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการถอดถอนจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐๓ ถึงมาตรา ๓๐๕ และมาตรา ๓๐๕ ซึ่งอำนาจตาม มาตรา ๓๐๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและมีมติว่า ข้อกล่าวหาใดมีมูลหรือไม่เพียงใดแล้ว จึงเสนอรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมความเห็นไปยังประธานวุฒิสภา เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๐๖ และอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป โดยผลของมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ข้อหาใดมีมูล ผู้ดำรงตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้จนกว่าวุฒิสภามีมติ

แนวทางที่สอง อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๔ วรรคสอง ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

แนวทางที่สาม อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด

ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป โดยตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และ มาตรา ๓๐๑ (๔) บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ว่าให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมืออยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๑ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้รับไว้ตามมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๐๑ (๔) โดยเร็ว

เมื่อเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการไต่สวนและมีมติแล้ว เห็นได้ว่าแนวทางที่หนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและมีมติ อันหมายถึงอำนาจเกี่ยวกับการชี้ขาดเบื้องต้นตามรัฐธรรมนูญ แตกต่างกับแนวทางที่สองและแนวทางที่สามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีแต่เพียงอำนาจตรวจสอบและเสนอเรื่องผ่านไปยังองค์กรอื่นที่มีหน้าที่ต่อไปเท่านั้น เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๒๕๑ กับ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะเห็นว่า**การบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แยกออกจากอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง** จึงแสดงว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และ มาตรา ๓๐๑ (๔) เพียงมีอำนาจตรวจสอบความถูกต้องและความมืออยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากพบว่ามีความไม่ถูกต้องหรือไม่มืออยู่จริงจึงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง โดยมี**ได้บัญญัติให้มีมติเกี่ยวกับเรื่องนี้แต่ประการใด**

ในคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจไต่สวนและมีมติดังเช่นแนวทางที่หนึ่งและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ก็บัญญัติทำนองเดียวกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่า

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้

ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

แต่ในระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นระเบียบที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง และส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้บังคับได้จนกว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ โดยศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่แทนรัฐสภาและการลงพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์นั้น กลับมีบทบัญญัติแตกต่างออกไปจากรัฐธรรมนูญโดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว มีมติก่อนเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ได้แก่

ข้อ ๒๑ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือมีผู้กล่าวหาโรงเรียนโดยมีหลักฐานหรือข้อเท็จจริงอันควรเชื่อว่ามีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวโดยเร็ว

การตรวจสอบข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ หรือเจ้าพนักงาน เป็นผู้ดำเนินการ แล้วจัดทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอคณะกรรมการพิจารณาก็ได้

ก่อนที่คณะกรรมการจะมีมติว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ คณะกรรมการต้องให้โอกาสผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองผู้นั้นชี้แจงต่อคณะกรรมการด้วย

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามข้อ ๒๐ หรือข้อ ๒๑ ให้คณะกรรมการเสนอเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด

บทบัญญัติตามระเบียบดังกล่าวหรือการลงมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติไว้แต่อย่างใด ดังนั้น สถานะแห่งอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญในกรณีตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินจึงไม่อาจจะอ้างได้ว่าเทียบเท่าอำนาจตามแนวทางที่หนึ่ง และผลการมีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ จึงมีผลเพียงเป็นการเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเท่านั้น หากมีผลเป็นการกล่าวหาผู้ถูกร้องหรือถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังปฏิบัติหน้าที่ทำนองเป็นศาลแบบเดียวกับแนวทางที่หนึ่ง ซึ่งความจริงแนวทางที่หนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็หาได้ใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาแบบศาล จึงไม่อาจถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่แทนศาลเช่นกัน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคดีนี้จึงเป็นเพียงอำนาจตรวจสอบกับเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเท่านั้น อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดกรณีตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ย่อมไม่มีผลอย่างใดตามรัฐธรรมนูญแตกต่างกับผลของมติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐๕ วรรคสี่ และจะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาเทียบเคียงใช้มิได้

เมื่อวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ รัฐธรรมนูญเพียงแต่บัญญัติให้อำนาจตรวจสอบแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจลงมติด้วย ดังนั้นการลงมติในกรณีของผู้ถูกร้องจึงถือได้เพียงว่าเป็นมติให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ปัญหาต่อไปจึงมีว่า การที่คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา กรรมการ ป.ป.ช. คนหนึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง และทำรายงานความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามคำสั่งของประธาน ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยคุณหญิงปรีญาเข้าร่วมประชุมลงมติด้วย ซึ่งผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คุณหญิงปรีญา มิได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแห่งหนึ่งทำให้ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาแต่ต้น คุณหญิงปรีญาย่อมไม่มีสิทธิหรืออำนาจเข้าร่วมประชุมหรือกระทำการใดในฐานะเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ที่คุณหญิงปรีญาได้เป็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบแล้วทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเข้าร่วมลงมติในการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีของผู้ถูกร้องดังกล่าวข้างต้น เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการกระทำของกรรมการ ป.ป.ช. มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

เห็นว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่าบุคคลตามมาตรา ๒๕๑ จงใจไม่ยื่นบัญชีหรือจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คงมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ ตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และ มาตรา ๓๐๑ (๔) เมื่อตรวจพบว่ามีการกระทำความผิดก็มิหน้าที่เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ในรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในกรณียื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ได้อื่นครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ อันเป็นการยื่นในระหว่างที่มีระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ การตรวจสอบบัญชีของผู้ถูกร้องที่อื่นครั้งที่ ๓ จึงต้องใช้ระเบียบข้อ ๑๗ (กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชีทรัพย์สิน) บัญญัติว่า

“ให้คณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินโดยเร็ว

การดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอคณะกรรมการพิจารณาก็ได้”

แต่ปรากฏว่าระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ที่ผู้ถูกร้องยื่นเป็นครั้งที่ ๓ ยังไม่แล้วเสร็จในเดือนกันยายน ๒๕๕๓ ได้ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนและมีผู้ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่า ผู้ถูกร้องยังมีทรัพย์สิน (หุ้น) ที่อยู่ในชื่อของบริษัทและคนใกล้ชิดอีกเป็นจำนวนมากที่ผู้ถูกร้องมิได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงพอถือได้ว่ากรณีดังกล่าวปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในราวเดือนกันยายน ๒๕๕๓ อันเป็นเวลาภายหลังที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒) ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงถูกยกเลิกไปโดยผลของการใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่งเป็นการยกเลิกระเบียบที่ใช้บังคับแทนกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง โดยปริยาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องใช้อำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๑๕ ของพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงต่อไป โดยมาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ถึง (๓)

(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามหมวด ๓ ว่าด้วยการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน”

คำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๔) มีคำนิยามในมาตรา ๔ ให้ความหมายรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันมี (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) ถึง (๕) ด้วย ส่วนทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามหมวด ๓ ที่ต้องถูกตรวจสอบนั้น มาตรา ๓๒ ในหมวด ๓ ก็ให้หมายความถึงบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผลการตรวจสอบได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ มีข้อความทำนองเดียวกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนั้น อำนาจหน้าที่ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามระเบียบข้อ ๑๗ ดังกล่าวข้างต้นอันถือเสมือนเป็นกฎหมายได้มีการนำมาบัญญัติไว้อีกในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๓ มาตรา ๓๒ ถึงมาตรา ๓๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบต่อเนื่องกันได้

การปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๕ ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (๑๒) ว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ทำนองเดียวกับบทบัญญัติในระเบียบข้อ ๑๗ วรรคสอง ที่บัญญัติว่าในการดำเนินการตรวจสอบ.....คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแล้วแจ้งรายงานผลการตรวจสอบเสนอคณะกรรมการพิจารณาก็ได้ เห็นว่าบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการตามระเบียบข้อ ๑๗ หรือบุคคลหรือคณะบุคคลที่รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๑๕ (๑๒) กฎหมายมิได้กำหนดไว้ว่าต้องเป็นบุคคลประเภทใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงอาจแต่งตั้งบุคคลใดก็ได้แม้ไม่ได้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการเพื่อมอบหมายให้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ดังนั้น ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธานอนุกรรมการตรวจสอบและสรุปผลการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสามครั้ง ตามคำสั่งที่ ๑๖๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ และคำสั่งที่ ๑๗๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ แม้จะถือว่าคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ไม่ได้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ก็เป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๔) (๑๒) คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา จึงมีอำนาจเป็นประธานอนุกรรมการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องและทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายได้ การตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการที่คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธานคณะอนุกรรมการทำขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่เสียไป คำโต้แย้งของผู้ถูกร้องในส่วนนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ผู้ถูกร้องโต้แย้งต่อไปว่า ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ แล้วลงมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ด้วยคะแนนเสียง ๘ ต่อ ๑ โดยคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เข้าร่วมประชุมและลงมติด้วยมติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจเสนอมติดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง

เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ในหมวด ๒ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๒๐ บัญญัติว่า การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม แต่องค์ประชุมในการพิจารณาและวินิจฉัยหรือให้ความเห็นชอบต้องประกอบด้วยกรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา ๒๓ บัญญัติว่า การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากเว้นแต่การลงมติในการวินิจฉัยหรือให้ความเห็นชอบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ประชานในที่ประชุมและกรรมการต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ โดยมติของที่ประชุมต้องไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ได้วินิจฉัยไว้ในตอนต้นแล้วว่า คำว่า “ประกอบด้วย” ตามมาตรา ๒๕๗ มิได้มีความหมายถึง “องค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญ” ดังนั้นแม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นมีจำนวนไม่ถึง ๕ คน ก็ถือได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนเท่าที่มีอยู่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญได้ ส่วนองค์ประชุมและมติของที่ประชุมจะเป็นอย่างไรก็ต้องถือตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้น แม้จะถือว่า คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ไม่ได้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. เพราะขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอยู่เพียง ๘ คนก็ถือได้ว่าเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๗ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงว่าคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ได้มีการกระทำที่ไม่ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการในบริษัทมีชื่อแห่งหนึ่งและกระทำการเป็นลูกจ้างและกรรมการของอีกบริษัทหนึ่งอันจะทำให้ขาดคุณสมบัติเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่ สาระสำคัญจึงอยู่ที่ว่าการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีองค์ประชุมครบตามมาตรา ๒๐ ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ เห็นว่าถ้าถือว่า คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ไม่ได้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. และไม่มีสิทธิเข้าประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งประกอบด้วยประธานและกรรมการอื่นจึงมีจำนวน ๘ คน องค์ประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ๕ คน ก็ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่า กรรมการที่มาประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่นับรวมคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา มีจำนวนทั้งหมด ๘ คน จึงครบองค์ประชุมตามมาตรา ๒๐ แม้จะถือว่าเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าต้องประกอบด้วยกรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด กรรมการจำนวน ๘ คนที่มาประชุมก็เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดคือ ๖ คน ดังนั้น จึงถือว่าองค์ประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ที่ประชุมเกี่ยวกับเรื่องของผู้ถูกร้องเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

ดังได้วินิจฉัยมาแล้วว่า มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๓๐๑ (๔) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๒ มิได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติ เกี่ยวกับเรื่องของผู้ถูกร้องแต่ประการใด ดังนั้น แม้จะถือว่าคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ไม่ได้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. และไม่มีสิทธิออกเสียงในการประชุม ถ้าถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มี ๘ คน คะแนนเสียงในวันดังกล่าวที่ออกเสียง ๘ ต่อ ๑ อันถือว่าเป็นมติที่ได้ลงคะแนนเสียงให้เสนอเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัยเหลือ ๗ ต่อ ๑ ก็ยังเป็นเสียงข้างมากตามมาตรา ๒๓ ดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้นองค์ประชุมและการออกเสียงลงคะแนนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ให้เสนอเรื่องของผู้ถูกร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องตามปัญหาข้อ ๓ จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาข้อ ๔ หุ่นทั้งหมดในบริษัทต่าง ๆ สืบกว่าบริษัทที่มีชื่อบริวารและคนใกล้ชิดของผู้ถูกร้อง และภริยาเป็นผู้ถือมีมูลค่าหลายพันล้านบาทและผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายและตามข้อเท็จจริงถือเป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยา หรือมิใช่ ซึ่งเป็น**ปัญหาข้อเท็จจริง**

คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแต่ปรากฏตามพยานเอกสารและคำชี้แจงด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องว่า หุ่นทั้งหมดตามจำนวนที่ผู้ร้องอ้างเป็นหุ้น ของผู้ถูกร้องที่มีชื่อผู้อื่นเป็นผู้ถือหุ้น โดยผู้ถูกร้องมิได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ของผู้ถูกร้อง มิใช่กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่มีหุ้นจำนวนดังกล่าวแล้วแจ้งในบัญชีว่ามีหุ้นจำนวนดังกล่าวหรือ ผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นแล้วไม่แจ้งในบัญชีหรือแจ้งว่าไม่มี ดังนั้นที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในกรณีของผู้ถูกร้อง จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้อง อ้างว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่เป็นหุ้นของผู้ถูกร้องทั้งหมดที่มีชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นแทน โดยผู้ถูกร้องมิได้แจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน (จำนวนหุ้นและมูลค่าหุ้น) ต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทรัพย์สินของผู้ถูกร้องตามคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นเรื่องหุ้นทั้งหมดโดยไม่มี อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นหรือเงินสดเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นคำวินิจฉัยในส่วนนี้จึงจะ กล่าวถึงเฉพาะแต่เรื่องการโอนหุ้น การซื้อขายหุ้น และสิทธิของผู้ถือหุ้นเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยปัญหาว่า หุ้นทั้งหมดที่มีชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนตามกฎหมายและข้อเท็จจริงจะถือว่าเป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและ ภริยาหรือมิใช่

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ต่อไปจะเรียกว่า ป.พ.พ.) หุ้นเป็นสังหาริมทรัพย์อย่างหนึ่งมีลักษณะเป็นหน่วยลงทุนหรือเงินทุนที่ผู้ถือหุ้นนำมาให้บริษัทใช้ในการดำเนินกิจการของบริษัท ในด้านบุคคลภายนอกหรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทถือว่าหุ้นเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ของบริษัท สำหรับตัวผู้ถือหุ้นเองนั้นหุ้นเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ของผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ในบริษัท เช่น สิทธิที่จะได้รับเงินปันผล สิทธิที่จะเข้าประชุมลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ตลอดจนควบคุมการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมายหรือหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับรวมทั้งแสดงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้ถือหุ้นจะต้องชำระค่าหุ้นแก่บริษัท นอกจากนั้นหุ้นยังแสดงว่ามีสัญญาซึ่งกันและกันหลายประการระหว่างบริษัทและผู้ถือหุ้นอีกด้วย

หุ้นทั้งหลายของบริษัทนั้นจะรวมกันเป็นเงินทุนหรือทรัพย์สินแรกเริ่มของบริษัท หุ้นทั้งหมดของแต่ละบริษัทจึงเป็นหลักประกันแก่เจ้าหน้าที่ของบริษัท และเพื่อให้ผู้ที่จะติดต่อค้าขายกับบริษัทรู้ว่าบริษัทมีเงินทุนเท่าใด กฎหมายจึงบังคับให้จดทะเบียนว่าบริษัทมีเงินทุนเรือนหุ้นเท่าใด เงินทุนเรือนหุ้นนี้แบ่งออกเป็นหุ้นจึงต้องกำหนดมูลค่าของแต่ละหุ้นไว้ซึ่งต้องมีการจดทะเบียนมูลค่าดังกล่าวของหุ้นไว้ด้วย เพื่อว่าผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะได้ชำระค่าหุ้นได้ครบถ้วนและไม่เกินไปกว่านั้น เพราะแต่ละคนมีความรับผิดชอบจำกัดตามมูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้

สำหรับหุ้นตามมูลค่าที่จดทะเบียนไว้ เช่น หุ้นที่จดทะเบียนไว้มีมูลค่าหุ้นละ ๑๐ บาท ราคาหุ้นตามมูลค่าที่จดทะเบียนไว้เรียกว่า ราคาพาร์ (Par Value) ถ้าปีใดปรากฏตามงบดุลของบริษัทว่าบริษัทประกอบกิจการมีกำไร ผู้ถือหุ้นก็มีสิทธิได้รับเงินปันผลโดยเฉลี่ยแต่ละหุ้น เช่น มีสิทธิได้รับเงินปันผลหุ้นละ ๒ บาท มิได้หมายความว่ามูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้นเป็นหุ้นละ ๑๒ บาท แต่ถ้าจะพิจารณาว่ามูลค่าแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่าใดต้องนำหนี้สินของบริษัทมาหักออกจากทรัพย์สินของบริษัทคงเหลือเท่าใดเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นเมื่อหารด้วยจำนวนหุ้นของบริษัทที่มีผู้ถือก็จะเป็นมูลค่าหุ้นหรือราคาหุ้นเรียกว่า ราคาตามบัญชี (Book Value) โดยถือเป็นราคาหุ้นตามบัญชี ณ วันตามงบดุล แต่ถ้าเป็นราคาหุ้นที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ก็อยู่ที่การคาดหมายว่ากิจการของบริษัทจะมีกำไรสูงขึ้นหรือลดลงหรือจะขาดทุนต่อไปถ้าคาดหมายว่ากิจการจะมีกำไรสูงขึ้นราคาซื้อขายหุ้นก็สูงกว่าราคาตามบัญชี แต่ถ้าคาดหมายว่ากิจการจะขาดทุนราคาหุ้นก็จะลดลงจนต่ำกว่าราคาหุ้นที่จดทะเบียนหรือราคาหุ้นตามบัญชี แล้วแต่กรณี เช่น เหลือไม่ถึงหุ้นละ ๑๐ บาท เป็นต้น ราคาหุ้นในกรณีนี้เรียกว่าราคาตลาด (Market Price)

บริษัทต้องออกใบหุ้นซึ่งเป็นหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงการถือหุ้นของบริษัท ทำนองเดียวกับเอกสารซึ่งแสดงการเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือสิทธิบางอย่าง เช่น โฉนดที่ดิน ทะเบียนรถยนต์ ใบทะเบียนต่างๆ เป็นต้น โดยจะทำใบหุ้นใบหนึ่งระบุหุ้นทั้งหมดที่ผู้ถือหุ้นนั้นถือหรือ

ทำแยกเป็นหลายใบก็ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๗ วรรคแรก การแยกใบหุ้นหลายๆ ใบย่อมสะดวกต่อการแบ่งปันโอนหุ้น ใบหุ้นต้องมีรายการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๘

ใบหุ้นที่บริษัทออกให้แก่เจ้าของหุ้นมี ๒ ชนิด คือ

- (๑) ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ
- (๒) ใบหุ้นชนิดระบุชื่อ

ในคดีนี้จะกล่าวแต่เฉพาะการโอนใบหุ้นตาม (๒) เท่านั้น

การโอนหุ้น หมายถึงการที่หุ้นเปลี่ยนมือโดยเจตนาของผู้ถือหุ้นคือผู้โอนและผู้รับโอนหุ้น มิใช่กรณีที่หุ้นตกไปยังบุคคลอื่นโดยบทบัญญัติของกฎหมาย หรือบริษัทออกใบหุ้นใหม่ให้แก่ผู้ถือหุ้น

หุ้นมีลักษณะเป็นทั้งทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องแล้วแต่จะมองในแง่ของกฎหมายลักษณะทรัพย์สินหรือกฎหมายลักษณะหนี้ แต่ไม่ว่าจะถือว่าเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยบริษัท ซึ่งมีหลักทั่วไปว่าหุ้นย่อมโอนกันได้เว้นแต่จะมีกฎหมายห้ามโอนหรือมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการโอนโดยข้อบังคับหรือสัญญา

หุ้นในบริษัทเอกชนโดยปกติไม่ค่อยมีโอกาสโอนบ่อยนัก เพราะไม่อาจชี้ชวนให้ประชาชนซื้อ ไม่อาจขายในตลาดหลักทรัพย์และราคาหุ้นก็ยากต่อการประเมิน การขายหุ้นจึงมักจะขายให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมหรือขายให้แก่ผู้ที่จะเข้ามาซื้อกิจการของบริษัท การโอนหุ้นของบริษัทมหาชนทำได้ง่ายกว่าการโอนหุ้นของบริษัทเอกชน และถ้าเป็นหุ้นของบริษัทมหาชนที่ขายในตลาดหลักทรัพย์ก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับพิเศษของตลาดหลักทรัพย์อีกด้วย

กฎหมายกำหนดการโอนหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือและหุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือต่างกันคือ

๑. ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ เป็นตราสารเปลี่ยนมือได้ชนิดหนึ่งโดยไม่ได้ระบุว่าใครเป็นเจ้าของหุ้น ผู้ที่ครอบครองใบหุ้นอยู่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นเจ้าของหุ้น หุ้นชนิดนี้จะมีข้อกำหนดห้ามโอนไม่ได้หรือจะกำหนดว่าจะโอนได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากบริษัทก็ได้เช่นกัน ทั้งการโอนก็ไม่มีแบบบัญญัติไว้แต่อย่างไรเพียงแต่ ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๓๕ บัญญัติว่า หุ้นชนิดที่มีใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือนั้นย่อมโอนกันได้เพียงด้วยการส่งมอบไม่ต้องมีการสลักหลัง

๒. ใบหุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือ การโอนหุ้นชนิดนี้มีข้อจำกัดการโอนโดยข้อบังคับของบริษัทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคแรก และข้อจำกัดการโอนโดยกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๓๐ มาตรา ๑๑๓๑ มาตรา ๑๑๔๓ และกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๕ ทวิ มาตรา ๕ ตริ มาตรา ๕ เบญจ สรุปใจความได้ว่า บุคคลใดจะถือหุ้นธนาคารพาณิชย์ใดเกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์นั้นมิได้ ห้ามมิให้ธนาคาร

พาณิชย์ได้จำหน่ายหุ้นของธนาคารพาณิชย์นั้นแก่บุคคลใด ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นถือหุ้นเกินอัตราร้อยละห้า ที่กล่าวข้างต้น และผู้ถือหุ้นต้องมีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้วทั้งหมด เป็นต้น การโอนหุ้นของธนาคารพาณิชย์จึงต้องจำกัดอยู่ในบทบังคับของบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

กฎหมายบัญญัติแบบการโอนหุ้น ชนิดระบุชื่อผู้ถือตามเจตนาของผู้โอนและผู้รับโอนไว้ ๓ กรณีคือ

กรณีที่ ๑ การโอนหุ้นของบริษัทจำกัดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง บัญญัติว่า การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือนั้นๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่ง ตราสารอันนั้นต้องแถลงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสองนี้ กล่าวได้ว่าเป็นแบบตามกฎหมายของนิติกรรมการโอนหุ้น ถ้าการโอนหุ้นนั้นมิได้ทำให้ครบถ้วนตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ขาดข้อใดข้อหนึ่งไปก็ถือว่าเป็นโมฆะ หุ้นไม่โอนไปยังคงเป็นของผู้ถือหุ้นคนเดิมอยู่ การโอนหุ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจเป็นตัวอย่างดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๗๔/๒๕๕๗ เดิมโจทก์ถือหุ้นชนิดระบุชื่อในบริษัทจำกัด จำเลยที่ ๑ โจทก์ได้แจ้งการโอนหุ้นของตนให้แก่ร้อยตำรวจเอก ประดิษฐ์ ได้มีการแกะทะเบียนผู้ถือหุ้นให้ร้อยตำรวจเอก ประดิษฐ์ เป็นผู้ถือหุ้นดังกล่าวนั้น ต่อมาร้อยตำรวจเอก ประดิษฐ์ตาย โจทก์จึงฟ้องบริษัทเป็นจำเลยที่ ๑ และฟ้องมารดาของร้อยตำรวจเอก ประดิษฐ์เป็นจำเลยที่ ๒ ขอให้ศาลแสดงว่าการโอนหุ้นเป็นโมฆะให้แกะทะเบียนผู้ถือหุ้นให้โจทก์เป็นผู้ถือหุ้นแทน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการโอนหุ้นดังกล่าวทำไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง กล่าวคือ ไม่ได้มีการลงชื่อผู้รับโอน แม้จะมีการแกะทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้วก็ใช้ไม่ได้ มาตรา ๑๑๔๑ เป็นแต่เพียงข้อสันนิษฐานว่าทะเบียนถูกต้องไม่ใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๑๖/๒๕๕๒ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การโอนหุ้นในทะเบียนของบริษัท ซึ่งลงชื่อแต่ผู้รับโอนฝ่ายเดียว ไม่เป็นหลักฐานแสดงไปถึงว่าการโอนนั้นผู้โอนกับผู้รับโอนได้ทำหนังสือโอนหุ้นต่อกัน การโอนจึงเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๑๒๕

อนึ่งตามมาตรา ๑๑๒๕ วรรคสาม การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อจะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้มีการจดทะเบียนการโอนลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทแล้ว การโอนที่ไม่ได้จดทะเบียนยังไม่อาจใช้ยื่นบริษัทหรือบุคคลภายนอกได้ บริษัทยังคงต้องถือว่าผู้มีชื่อในทะเบียนยังคงเป็นเจ้าของหุ้นอยู่

แต่อย่างไรก็ดี มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง เป็นแบบของการโอนหุ้นเท่านั้น หากใช้แบบของสัญญาซื้อขายหุ้นไม่ ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่า สัญญามีใจความเพียงว่ากรรมการของบริษัทจำเลยตกลงโอนขายหุ้นของผู้ถือหุ้นทั้งหมด และรับรองว่าจะจัดให้ผู้ถือหุ้นเดิมลงชื่อโอนให้แก่โจทก์ภายใน ๑๕ วัน การทำสัญญาดังนี้ยังมีใช้การดำเนินการโอนหุ้น จะนำมาตรา ๑๑๒๕ มาบังคับหาได้ไม่ จึงไม่อาจถือว่าข้อตกลงนี้เป็นโมฆะตามมาตรา ดังกล่าว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๒๕/๒๕๑๓) และคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๐๒/๒๕๒๕ วินิจฉัยว่า ความมุ่งหมายของมาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอนมีพยานคนหนึ่งอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อเป็นโมฆะนั้น เป็นการกำหนดแบบของการโอนหุ้นที่จะต้องทำอย่างไรจึงจะได้มีหลักฐานการโอนที่แน่นอนเท่านั้น หากใช้แบบของการซื้อขายหุ้นไม่ ผู้ซื้อหุ้นที่มิได้ทำการโอนหุ้นให้ถูกต้องตามบทบัญญัติดังกล่าวยังไม่อาจอ้างว่าเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ยังไม่อาจใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นในบริษัทเท่านั้น แต่หากถึงกับทำให้การซื้อขายหุ้นเป็นโมฆะไปด้วยไม่ กรณีเช่นนี้บริษัทอาจปฏิเสธไม่ยอมออกใบหุ้นให้แก่ผู้ที่อ้างว่าเป็นผู้รับโอน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๗/๒๕๔๐)

เหตุที่กฎหมายกำหนดการโอนไว้เข้มงวดเช่นนี้ก็คงจะป้องกันมิให้มีการแอบอ้างว่ามีการโอนหุ้นกันแล้ว เพื่อหาทางเข้าควบคุมการดำเนินงานของบริษัทหรือยึดเอาผลประโยชน์ในบริษัท โดยมีขอบก็เป็นได้ แต่ขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้เช่นกัน เช่น กรณีที่มีการโอนหุ้นกันจริงๆ และได้มีการจดลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว เพียงแต่การโอนนั้นไม่มีลายมือชื่อผู้โอนหรือผู้รับโอน หรือไม่มีพยานรับรองลายมือชื่อดังกล่าว ถ้าจะให้ผู้โอนซึ่งได้รับผลตอบแทนจากการโอนไปแล้วมาขอให้เพิกถอนการโอนได้ เพราะถือว่าการโอนเป็นโมฆะย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับโอน หรือกรณี que ผู้รับโอนได้เข้าใช้สิทธิเป็นผู้ถือหุ้นและรับผลประโยชน์จากการเป็นผู้ถือหุ้นและกลับปฏิเสธไม่ต้องรับผิดชอบใช้เงินค่าหุ้นที่ค้างชำระ โดยอ้างว่าการโอนเป็นโมฆะได้เช่นนี้ ย่อมไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทเป็นอย่างยิ่ง และอาจเป็นช่องทางให้โกงกันได้โดยทำลายพยานหลักฐานการโอนเสีย หรือทำหลักฐานการโอนให้ไม่สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้รับโอนหุ้นไม่ต้องรับผิดชอบในเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระด้วย ซึ่งความจริงการโอนหุ้นจะต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่ ไม่เกี่ยวกับใบหุ้นเลย

กรณีที่ ๒ การโอนหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัด ตามพระราชบัญญัติมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากมาตรา ๕๖ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดรายการที่ต้องระบุลงในใบหุ้นว่า (๔) ชื่อผู้ถือหุ้น ดังนั้นใบหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัด จึงมีเพียงชนิดเดียว คือ ใบหุ้นชนิดที่ออกโดยระบุชื่อผู้ถือหุ้นซึ่งแตกต่างกับใบหุ้นของบริษัท จำกัด ซึ่งมี ๒ ชนิดดังกล่าวข้างต้น ในบริษัทมหาชนจำกัดผู้ถือหุ้นจะโอนหุ้นที่ตนถือให้ใครก็ได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบริษัท โดยมาตรา ๕๗ วรรคแรก

บัญญัติว่า “บริษัทจะกำหนดข้อจำกัดใดๆ ในการโอนหุ้นมิได้ เว้นแต่ข้อจำกัดนั้นๆ จะเป็นไปเพื่อรักษาสิทธิและผลประโยชน์ที่บริษัทจะพึงได้รับตามกฎหมายหรือเพื่อเป็นการรักษาอัตราส่วนการถือหุ้นของคนไทยกับคนต่างด้าว

.....
การโอนหุ้นตามพระราชบัญญัติมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่สมบูรณ์ต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๕๘ คือ

๑. ใช้วิธีการสลักหลังใบหุ้นที่จะโอนให้แก่กันโดยระบุชื่อผู้รับโอนไว้
๒. ลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน
๓. ส่งมอบใบหุ้นนั้นแก่ผู้รับโอน

ตามวิธีการดังกล่าวถือว่าการโอนหุ้นระหว่างผู้โอนและผู้รับโอนได้กระทำสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว แต่การโอนหุ้นนั้น ผู้โอนและผู้รับโอนจะอ้างหรือใช้ยันกับบริษัทว่าได้โอนหุ้นกันแล้ว ก็ต่อเมื่อบริษัทได้รับคำร้องขอให้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้วคือ ผู้โอนและผู้รับโอนจะต้องไปร้องขอต่อบริษัทให้จัดการลงทะเบียนการโอนหุ้นในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท ซึ่งในการนี้ทางบริษัทจะต้องจัดการลงทะเบียนการโอนหุ้นภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันได้รับคำร้องขอ นั้น หากบริษัทเห็นว่าการโอนหุ้นนั้นไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ให้บริษัทแจ้งแก่ผู้ยื่นคำร้องภายในเจ็ดวัน

เมื่อบริษัทได้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้ว ผู้โอนและผู้รับโอนก็มีสิทธิใช้ยันกับบุคคลภายนอกได้ว่าโอนและรับโอนหุ้นนั้นแล้ว

กรณีผู้รับโอนหุ้นประสงค์จะได้รับใบหุ้นใหม่ ต้องร้องขอต่อบริษัทโดยทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้รับโอนหุ้นและมีพยานหนึ่งคนเป็นอย่างน้อยลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อนั้น พร้อมทั้งเวนคืนใบหุ้นเดิมหรือหลักฐานอื่นให้แก่บริษัท และบริษัทต้องออกใบหุ้นให้ใหม่ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันได้รับคำร้องขอนั้น

การโอนหุ้นตามมาตรา ๕๘ ดังกล่าวเป็นวิธีการที่ผ่อนคลายความเข้มงวดในพิธีการโอนหุ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง ลงโดยกำหนดว่าการโอนหุ้นย่อมสมบูรณ์เมื่อผู้โอนได้สลักหลังใบหุ้นโดยระบุชื่อผู้รับโอนและลงลายมือชื่อผู้โอนกับผู้รับโอนและส่งมอบใบหุ้นแก่ผู้รับโอน

กรณีที่ ๓ การโอนหุ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดแบบแห่งความสมบูรณ์ของการโอนหุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือในใบหุ้นไว้ตามมาตรา ๕๑ ประกอบด้วยมาตรา ๑๕๕ วรรคแรกไว้ดังนี้

มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า การโอนหุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นกู้ชนิดระบุชื่อผู้ถือที่ออกตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ จะสมบูรณ์ต่อเมื่อผู้มีชื่อแสดงว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนคนสุดท้ายได้ส่งมอบใบหลักทรัพย์ดังกล่าวแก่ผู้รับโอนโดยลงลายมือชื่อสลักหลังแสดงการโอน

มาตรา ๑๕๕ วรรคแรก บัญญัติว่า ให้นำความในมาตรา ๕๑ มาตรา รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับแก่การโอนและการจัดทำทะเบียนหลักทรัพย์จดทะเบียนของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์จดทะเบียนอันมิใช่ตัวเงินโดยอนุโลม

การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือตามบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว เป็นการนำวิธีการ“โอนลอย” มาใช้ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับแบบการโอนหุ้นตามมาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง ในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งแต่ก่อนมีการโต้เถียงกันมาก กล่าวคือในตอนแรกๆ ของการตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตอนนั้นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์มีราคาสูงเกือบทุกตัวอย่างผิดปกติ จึงมีการซื้อขายหุ้นกันมาก เนื่องจากการซื้อขายต้องทำกันโดยรวดเร็ว เพราะราคาหุ้นขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา การโอนหุ้นที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์จึงไม่อาจปฏิบัติตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสองได้ ในทางปฏิบัติเพียงแต่ทำหลักฐานการโอนให้ผู้ขายลงชื่อไว้ โดยมีได้ระบุชื่อผู้ซื้อเพื่อว่าผู้ซื้อจะได้โอนขายต่อได้ทันที ซึ่งเรียกกันว่า “โอนลอย” ในระยะนั้นราคาหุ้นขึ้นสูงผิดปกติ ต่อมาเมื่อราคาหุ้นตกต่ำลงเกิดมีคิระหว่างบริษัทหลักทรัพย์กับลูกค้าเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นกันมากมาย บริษัทหลักทรัพย์อ้างว่าได้ออกเงินทรองซื้อหุ้นตามคำสั่งให้แก่ลูกค้าไปแล้ว ส่วนลูกค้าก็ต่อสู้ว่าบริษัทหลักทรัพย์ไม่ได้ซื้อหุ้นให้ตามที่สั่ง หรือการซื้อขายเป็นโมฆะเพราะไม่มีการโอนกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง ผลที่สุดศาลฎีกาตัดสินว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ไม่อยู่ภายใต้บังคับของ ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน บางคดีศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์มิใช่การซื้อขายหุ้นตามปกติธรรมดา แต่เป็นการซื้อขายตามระเบียบวิธีปฏิบัติในการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งไม่ต้องปฏิบัติตามแบบของการโอนหุ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๓/๒๕๒๗, ๒๑๑๓/๒๕๒๗, ๒๘๑๐/๒๕๒๘, ๑๖๖/๒๕๓๐, ๕๓๘/๒๕๓๐ ๑๑๘๐/๒๕๓๐, ๒๕๑๕/๒๕๓๐ และ ๔๑๔๕/๒๕๓๓ เป็นต้น) คำพิพากษาฎีกาอีกแนวหนึ่งวินิจฉัยว่าจำเลยตั้งโจทก์เป็นตัวแทนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เพื่อหวังกำไรยิ่งกว่าจะให้มีการโอนหุ้นให้ จำเลยเป็นเจ้าของอันจะต้องปฏิบัติตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕๗/๒๕๒๗ ๒๕๒๓/๒๕๒๗, ๕๓๕๔/๒๕๓๐ และ ๑๐๖๔/๒๕๓๓ เป็นต้น) หรือมิฉะนั้นก็วินิจฉัยตามเหตุผลทั้ง ๒ ประการของคำพิพากษาฎีกา ๒ แนวนี้รวมกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๒๗/๒๕๓๒ และ

๑๕๒๑/๒๕๓๕ เป็นต้น) นอกจากนั้น ศาลฎีกาได้วินิจฉัยด้วยว่า ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง เป็นแบบของการโอนหุ้นเพื่อให้มีหลักฐานการโอนที่แน่นอน มิใช่แบบของการซื้อขายหุ้น ผู้ซื้อหุ้นที่มีได้ ทำการโอนตามบทบัญญัติดังกล่าว เพียงแต่ไม่อาจอ้างว่าเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นเท่านั้น แต่ไม่ถึงกับทำให้การซื้อขายหุ้นเป็นโมฆะไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๐๒/๒๕๒๕)

เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับแบบการโอนหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าว ต่อมาในปี ๒๕๒๗ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ รับรองการ “โอนลอย” ดังกล่าว ปัจจุบันมีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๑ ประกอบมาตรา ๑๕๕ รับรองว่า การโอนหลักทรัพย์ชนิดระบุชื่อ ซึ่งซื้อขายกัน ในตลาดหลักทรัพย์ หากผู้มีชื่อแสดงว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนคนสุดท้ายได้ส่งมอบใบหลักทรัพย์แก่ ผู้รับโอน โดยลงลายมือชื่อสลักหลังแสดงการโอน การโอนก็เป็นอันสมบูรณ์ ต่อมาศาลฎีกาก็วินิจฉัยว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เป็นนิติกรรมอย่างหนึ่ง สามารถแยกจากการจดทะเบียนโอนหุ้นได้ กรรมสิทธิ์ในหุ้นตกแก่ผู้ซื้อทันทีที่มีการขายโดยไม่ต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้โอนผู้รับเงิน ทั้งไม่ต้องแจ้งจดทะเบียนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ ซึ่งเป็นเพียงเพื่อให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ใช้ยื่นต่อ บริษัทหรือบุคคลภายนอกเท่านั้น ฉะนั้น เมื่อมีการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์กรรมสิทธิ์ในหุ้นตกเป็น ของผู้ซื้อแล้ว เจ้าหน้าที่ของผู้ถือหุ้นเดิมก็ไม่อาจยึดหุ้นนั้นชำระหนี้ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๔๐) เรื่องการ “โอนลอย” นี้ ศาลฎีกาได้อธิบายว่า เป็นเรื่องที่คุณกรณีมีเจตนามุ่งให้ความสะดวกเป็นประโยชน์ แก่ผู้รับโอนที่จะเลือกปฏิบัติได้ว่า หากประสงค์จะมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นเป็นการโอนที่เสร็จเด็ดขาดก็ต้อง ปฏิบัติตามแบบของกฎหมายให้ถูกต้อง หากยังไม่ประสงค์จะให้ผลเสร็จเด็ดขาดก็อาจโอนลอยต่อให้ บุคคลอื่นไปได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒/๒๕๔๐) การที่เจ้าของหุ้นคนเดิมโอนหุ้นด้วยการ “โอนลอย” ให้ ช. แล้ว ช. โอนลอยหุ้นดังกล่าวให้บุคคลภายนอกนั้นถือว่ามีสัญญาเพื่อบุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๔ ระหว่างผู้ถือหุ้นคนเดิมกับ ช. ซึ่งผู้ถือหุ้นคนเดิมมีความผูกพันจะต้องโอนหุ้นให้บุคคล ภายนอก (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๕๒/๒๕๔๐)

การโอนหุ้นในตลาดหลักทรัพย์โดยวิธีการที่ผู้มีชื่อแสดงว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนคนสุดท้าย ได้ส่งมอบใบหลักทรัพย์ดังกล่าวแก่ผู้รับโอนโดยลงลายมือชื่อสลักหลังแสดงการโอนตามมาตรา ๕๑ ดังกล่าว เรียกว่าเป็นการโอนโดยส่งมอบใบหุ้นด้วยการสลักหลังลอย การโอนชนิดนี้ต้องมีการส่งมอบ ใบหุ้นแก่ผู้รับโอนทุกครั้ง เรียกว่าการโอนแบบส่งมอบใบหุ้น (Scrip)

นอกจากนี้ยังมีการโอนหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์โดยใช้บริการของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๑๕ ถึง มาตรา ๒๒๕ โดยมาตรา ๒๒๕ บัญญัติให้มีบริษัทจำกัดที่ตลาดหลักทรัพย์จัดตั้งขึ้นและถือหุ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทจำกัดนั้น เพื่อประกอบการเป็น ศูนย์กลางการให้บริการรับฝากและถอนหลักทรัพย์รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการหักบัญชี โดยบริษัทหลักทรัพย์ต้องไปขออนุญาตเปิดบัญชีฝากหลักทรัพย์ต่อตลาดหลักทรัพย์เพื่อการฝาก การถอน หรือการโอนหลักทรัพย์ หรือเพื่อการส่งมอบและรับมอบหลักทรัพย์ที่ซื้อขายไว้อย่างน้อย หนึ่งบัญชีหรือมากกว่านั้นก็ได้ เมื่อบริษัทหลักทรัพย์ได้ทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้ารายใด ในตลาดหลักทรัพย์แล้ว ถ้าบริษัทหลักทรัพย์คู่สัญญาได้เปิดบัญชีฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝาก หลักทรัพย์เช่นเดียวกัน การส่งมอบหลักทรัพย์โดยการโอนหลักทรัพย์จากบัญชีผู้ฝากหลักทรัพย์รายหนึ่ง ไปยังบัญชีของผู้ฝากหลักทรัพย์อีกรายหนึ่งนั้น ผู้ฝากหลักทรัพย์ต้องยื่นคำขอต่อตลาดหลักทรัพย์หรือมี การแจ้งรายการส่งมอบหลักทรัพย์ระหว่างบริษัทสมาชิกที่ซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละวันต่อสำนัก หักบัญชีของตลาดหลักทรัพย์แล้ว การส่งมอบจะมีผลเมื่อตลาดหลักทรัพย์ได้บันทึกบัญชีของผู้ฝาก หลักทรัพย์แล้ว

การหักบัญชีโอนหลักทรัพย์อันเนื่องมาจากการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์ในแต่ละวัน ภายหลังจากที่ได้มีการประมวลผลการซื้อขายเสร็จสิ้นแล้ว ตลาดหลักทรัพย์จะโอนเพิ่มหลักทรัพย์ ในบัญชีให้แก่บริษัทสมาชิก (Broker) ผู้ซื้อและหักบัญชีหลักทรัพย์จากบริษัทสมาชิก (Broker) ผู้ขาย แทนที่บริษัทสมาชิกผู้ขายและผู้ซื้อจะนำหุ้นมาส่งมอบและรับมอบกัน วิธีดังกล่าวจะช่วยลดภาระงาน ด้านการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ระหว่างสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายลงได้มาก กำหนดการหักโอน หลักทรัพย์จะกระทำทุกวันทำการที่ ๓ ถัดจากวันทำการซื้อขาย วิธีการหักโอนหลักทรัพย์ที่ทำการ ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ทางบัญชีฝากหลักทรัพย์ของบริษัทสมาชิก เรียกว่า การโอนแบบระบบ ไร้ใบหุ้น (Scripless)

ที่ผู้ถูกร้องให้การเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า หลังจากผู้ถูกร้องประสบความสำเร็จ ในทางธุรกิจ ผู้ถูกร้องมีความประสงค์จะเข้าสู่วงการทางการเมือง เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ประมาณปี ๒๕๓๕ ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้ามาทำงานการเมือง ได้เริ่มทยอยโอนหุ้นที่ผู้ถูกร้องถืออยู่ใน บริษัทเหล่านั้นให้ภริยาผู้ถูกร้องโดยวิธีการโอนลอย กล่าวคือในกรณีที่เป็นหุ้นที่เป็นหลักทรัพย์ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ผู้ถูกร้องก็เซ็นสลักหลังในช่องผู้โอนหลังใบหุ้นโดยไม่ระบุวันที่โอน และชื่อผู้รับโอนแล้วส่งมอบใบหุ้นให้ภริยาผู้ถูกร้องไป ถ้าเป็นหุ้นที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นหลักทรัพย์

ในตลาดหลักทรัพย์ผู้ถูกร้องก็จะลงชื่อในแบบฟอร์มโอนหุ้นเปล่าโดยลงชื่อในช่องผู้โอนแต่ไม่ได้ลงวันที่โอนและชื่อผู้รับโอน หลังจากนั้นผู้ถูกร้องก็มอบใบหุ้นและตราสารการโอนหุ้นให้ภริยาผู้ถูกร้องไป การโอนหุ้นลอยในลักษณะดังกล่าวถ้าทราบโดยยังไม่มี การลงชื่อผู้รับโอนและนำไปเปลี่ยนชื่อผู้ถือหุ้นในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ก็จะยังปรากฏมีชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นตลอดเวลา แม้จะมีการส่งมอบใบหุ้นและตราสารการโอนหุ้นลอยให้บุคคลอื่นต่อไปอีกหลายทอดแล้วก็ตาม ต่อเมื่อผู้รับโอนคนใดประสงค์จะจดทะเบียนผู้ถือหุ้นก็จะปรากฏหลักฐานว่าผู้รับโอนดังกล่าวเป็นผู้รับโอนจากผู้โอนคนแรกคือผู้ถูกร้อง ฉะนั้น ตามหลักฐานทางทะเบียนจึงดูเหมือนหนึ่งว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้โอนให้แก่ผู้รับโอนคนสุดท้าย ซึ่งไม่เป็นความจริง ความจริงผู้ถูกร้องได้โอนให้เป็นสิทธิเสร็จเด็ดขาดให้แก่ภริยาผู้ถูกร้องไปแล้ว ส่วนภริยาผู้ถูกร้องจะไปดำเนินการอย่างไรต่อไปผู้ถูกร้องไม่ทราบ การที่ผู้ถูกร้องโอนหุ้นให้ภริยาด้วยวิธีการโอนลอยดังกล่าวข้างต้น ก็เพื่อความสะดวกที่ภริยาจะได้โอนหุ้นนั้นต่อไปเมื่อมีความจำเป็น.....

เห็นว่าการโอนหุ้นลอยตามคำให้การของผู้ถูกร้องดังกล่าวระหว่างผู้ถูกร้องและภริยา เป็นการโอนหุ้นลอยนอกตลาดหลักทรัพย์ มิได้มีลักษณะเป็นการโอนหุ้นลอยที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ตามวิธีการที่กล่าวถึงข้างต้น เพราะผู้ถูกร้องเพียงแต่มีเจตนาจะโอนหุ้นลอยและส่งมอบใบหุ้นให้ภริยาผู้ถูกร้องไปบริหารจัดการลงชื่อผู้รับโอนเป็นผู้ถือหุ้นแทนตามที่ภริยาผู้ถูกร้องจะเห็นสมควร

การที่ภริยาผู้ถูกร้องนำใบหุ้นที่ผู้ถูกร้องได้ลงชื่อโอนลอยไว้และใบหุ้นที่มีชื่อภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นจำนวนหลายล้านหุ้นไปโอนใส่ชื่อบุคคลใกล้ชิดและบริวารของผู้ถูกร้องและภริยาประมาณ ๑๐ คน เป็นผู้รับโอนโดยมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นแต่ไม่ปรากฏพยานหลักฐานในรายงานการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการ ฯ ว่านิติกรรมการโอนหุ้นดังกล่าวได้ทำตามแบบการโอนหุ้นที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ ดังนั้นข้อเท็จจริงว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นผู้ถือหุ้นแทนตามความหมายของกฎหมายหรือไม่ จึงไม่อาจรับฟังเป็นยุติได้ คดีจึงมีปัญหาเพียงว่าจะถือได้หรือไม่ว่าตามข้อเท็จจริงและกฎหมายหุ้นเหล่านั้นยังเป็นของผู้ถูกร้องและภริยา ซึ่งจะวินิจฉัยไปตามข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏในคดี

ในทางข้อเท็จจริง ได้ความว่าในชั้นตรวจสอบของคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้ง น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี นายชัยรัตน์ เชียงพฤษย์ น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายวิชัย ช่างเหล็ก นายพรทิพย์ เชียงพฤษย์ นางคณีย์ บุรกลีกร นายมานัส ใจยา น.ส.สุกัญญา แซ่เอ็ง นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ ซึ่งเป็นบริวารและบุคคลใกล้ชิดของผู้ถูกร้องและภริยาต่างให้การต่อคณะอนุกรรมการสรุปสาระสำคัญได้ว่า ภริยาผู้ถูกร้องเคยเรียกผู้มีชื่อเหล่านี้ไปพบในโอกาสต่างๆ กัน แล้วบอกว่าจะขอยืมชื่อไปเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทต่างๆ ของภริยาผู้ถูกร้อง บุคคลเหล่านี้ไม่ขัดข้องและได้ลงชื่อในเอกสารที่นางกาญจนาภา หงษ์เหิน

เลขานุการส่วนตัวของภริยาผู้ถูกร้องจัดเตรียมไว้ให้โดยไม่ได้กรอกข้อความคนละหลายฉบับโดยพวกตน
ไม่มีความรู้เรื่องหุ้นไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการไปมีชื่อถือหุ้นในบริษัทต่างๆ เลย หุ้นดังกล่าวจะเป็น
หุ้นบริษัทอะไร มีมูลค่าเท่าใด ใครถือจำนวนเท่าใดพวกตนไม่ทราบ แม้จะปรากฏว่ามีชื่อพวกตนบางคน
เป็นกรรมการในบริษัทพวกตนก็ไม่ทราบ เพราะไม่เคยร่วมบริหารจัดการบริษัท พวกตนไม่เคยได้รับเงิน
ปันผลหุ้น ไม่เคยเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น ไม่เคยลงชื่อในเช็คของบริษัทและพวกตนไม่เคยยื่นแบบแสดง
รายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด ๕๑) ข้อเท็จจริงดังกล่าวน่าจะเชื่อว่าเป็นความจริง เพราะ
ได้รับความจากนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ต่อไปว่าภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้เก็บรักษาใบหุ้นที่มีชื่อบุคคลต่างๆ
เป็นผู้ถือแทนไว้โดยจัดเป็นแฟ้มเอกสารแยกเป็นแฟ้มๆ ตามรายชื่อผู้ถือหุ้นแทนและภริยาผู้ถูกร้องเป็น
ผู้รับเงินปันผลของหุ้นที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนโดยนางกาญจนาภา หงษ์เหิน เป็นผู้นำเช็คจ่ายเงินปันผล
ดังกล่าวไปเข้าบัญชีของภริยาผู้ถูกร้องที่ธนาคารโดยความร่วมมือของธนาคาร นางกาญจนาภา หงษ์เหิน
ยังให้การต่อไปว่า การซื้อขายหุ้นที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนในตลาดหลักทรัพย์ ถ้าเป็นการซื้อ ภริยา
ผู้ถูกร้องจะออกเช็คชำระราคาให้ ถ้าเป็นการขายหุ้นนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ก็จะเป็นผู้นำเช็คขีดคร่อม
(A/C Payee Only) ที่บริษัทสมาชิกผู้ขายจ่ายให้ผู้มีชื่อถือหุ้นไปเข้าบัญชีของภริยาผู้ถูกร้องที่ธนาคาร
โดยความยินยอมของธนาคาร ดังปรากฏในการขายหุ้นของบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์
จำกัด (มหาชน) ในตลาดหลักทรัพย์จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
โดย น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้ถือหุ้นแทนเป็นผู้ขาย นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ เป็นผู้ซื้อ ภริยาผู้ถูกร้อง
ได้ชำระเงินค่าซื้อหุ้นแทนนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ด้วยเช็คแก่บริษัทสมาชิกผู้ขาย (Broker) บริษัท
สมาชิกผู้ขายได้ออกเช็คขีดคร่อมชำระราคาหุ้นในนามของผู้ถือหุ้น แล้วนางกาญจนาภา หงษ์เหิน
ได้นำเช็คขีดคร่อมดังกล่าวไปเข้าบัญชีของภริยาผู้ถูกร้องโดยความยินยอมของธนาคาร

นอกจากนี้ยังได้มีการทำหลักฐานการโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นทุกหุ้นกลับคืนไว้ล่วงหน้า เพื่อป้องกัน
มิให้เกิดปัญหาในภายหลัง เช่นกรณีนายวันชัย เชียงพลกฤษ์ ตายตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ แต่ปรากฏว่ายังมี
การโอนหุ้นที่นายวันชัย เชียงพลกฤษ์ ถืออยู่ไปยังบุคคลอื่นๆ ในภายหลังอีก

ตามข้อเท็จจริงข้างต้น นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้แจง
ด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญได้ว่าจากพยานหลักฐานที่ปรากฏ การที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้น
แทนแล้วดำเนินกิจการเกี่ยวกับหุ้นทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นการสั่งซื้อ สั่งขาย โอนหุ้น รับเงินปันผลที่อยู่
ในชื่อของบุคคลอื่น ปรากฏจากคำรับของพยานทั้งหมดฟังได้ว่าเป็นไปตามคำสั่งของภริยาผู้ถูกร้องทั้งสิ้น
แม้ในการรับเงินปันผลของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งบริษัทต้องจ่ายเป็นเช็คระบุชื่อเข้าบัญชีผู้ถือหุ้นก็ตาม
ก็มีการนำเช็คเงินปันผลดังกล่าวไปเข้าบัญชีภริยาผู้ถูกร้องที่ธนาคาร การดำเนินการทั้งหมดนี้เลขานุการ

ส่วนตัวของภริยาผู้ถูกร้องได้รายงานให้ภริยาผู้ถูกร้องทราบโดยตลอด และผู้ถูกร้องเองก็ได้ยอมรับว่า หุ่นที่อยู่ในชื่อของบุคคลต่างๆ ดังกล่าวเป็นหุ่นของผู้ถูกร้องและภริยา

ดังนั้น ตามข้อเท็จจริงที่กล่าวมาทั้งหมด จึงถือได้ว่าหุ่นต่างๆ ในสิบบกว่าบริษัทมีมูลค่ารวมกันหลายพันล้านบาท แม้เดิมจะมีชื่อผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถูกร้องได้โอนไปชื่อบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นบริวารและคนใกล้ชิดของตนให้เป็นผู้ถือหุ้นไว้แทน ในทางข้อเท็จจริงหุ่นต่างๆ เหล่านี้ ก็ยังถือว่าเป็นหุ่นของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องร่วมกัน

ในทางกฎหมายเมื่อมีการโอนหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาไปใส่ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้น จึงมีปัญหาทางกฎหมายต่อไปว่า หุ่นเหล่านี้จะตกเป็นของผู้ถือหุ้นหรือไม่โดยจะพิจารณาในทางกฎหมายต่อไป ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าในการโอนหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาไปใส่ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นแทน ภริยาผู้ถูกร้องเพียงแต่มีเจตนาขอยืมชื่อบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ถือหุ้นแทน ส่วนการเก็บรักษาใบหุ้นตลอดจนการบริหารจัดการหุ้นต่างๆ เหล่านี้ภริยาผู้ถูกร้องยังคงดำเนินการเองโดยตลอด โดยผู้มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิใดๆ เกี่ยวกับใบหุ้นหรือการใช้สิทธิต่างๆ ในฐานะผู้ถือหุ้น ซึ่งผู้ถือหุ้นก็ทราบดีว่าตนเองถูกขอยืมชื่อให้ถือหุ้นแทนโดยตนเองไม่มีสิทธิใดๆ แสดงว่าภริยาผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะโอนหุ้นให้ตกเป็นของผู้ถือหุ้นแทนและผู้ถือหุ้นแทนก็ทราบเจตนาของภริยาผู้ถูกร้องดี การแสดงเจตนาโอนหุ้นและรับโอนหุ้นระหว่างภริยาผู้ถูกร้องกับบริวารและคนใกล้ชิดดังกล่าว จึงเป็นการแสดงเจตนาหลงโดยสมรู้กันระหว่างคู่กรณี จึงเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ หุ่นจำนวนดังกล่าวทั้งหมดยังถือว่าเป็นของภริยาผู้ถูกร้องไม่โอนไปเป็นของผู้มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้น แม้จะมีการทำนิติกรรมการโอนหุ้นถูกต้องตามแบบของการโอนหุ้นก็ตาม แต่ก็มีความบกพร่องในเรื่องการแสดงเจตนา โดยที่คดีนี้เป็นการวินิจฉัยถึงการโอนหุ้นระหว่างภริยาผู้ถูกร้องกับบริวารและคนใกล้ชิดที่มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นแทนภริยาผู้ถูกร้องเท่านั้น จึงไม่มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยไปถึงว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกได้หรือไม่ การแสดงเจตนาโอนหุ้นในคดีนี้จึงไม่เกิดผลในทางกฎหมายที่ทำให้หุ้นของภริยาผู้ถูกร้องตกไปเป็นของผู้มีชื่อถือหุ้นแต่ประการใด

นอกจากนี้ก็ไม่ปรากฏว่าผู้มีชื่อถือหุ้นแทนภริยาผู้ถูกร้องมีสิทธิตามกฎหมายที่เป็นสิทธิของผู้ถือหุ้นตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติไว้

ฉะนั้นไม่ว่าตามข้อเท็จจริงหรือตามกฎหมายจึงต้องถือว่าเป็นหุ่นต่างๆ ของบริษัทเหล่านั้นที่มีชื่อบริวารและผู้ใกล้ชิดเป็นผู้ถือหุ้นไม่เคยตกไปเป็นของผู้มีชื่อถือหุ้นแต่ประการใด หุ่นต่างๆ เหล่านี้ ยังต้องถือว่าเป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องอยู่ตลอดมา จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า

ผู้ถูกร้องได้ทราบถึงการโอนหุ้นของภริยาหรือไม่ หรือผู้มีชื่อได้ถือหุ้นแทนผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องทั้งหมดหรือไม่ เพราะไม่ใช่สาระสำคัญ

ถ้าพิจารณาอีกด้านหนึ่งกรณีการโอนหุ้นของภริยาผู้ถูกร้องไปใส่ชื่อบุคคลอื่นๆ ที่เป็นบริวารและคนใกล้ชิดเป็นผู้ถือหุ้นแทนเช่นนี้ มีข้อเท็จจริงปรากฏในเอกสารที่แนบมาพร้อมกับคำให้การเป็นหนังสือของภริยาผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า สำนักตรวจสอบภาษีกรมสรรพากรเคยมีหนังสือที่ กค. ๐๘๐๔/๑๑๒๐ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๔ เชิญภริยาผู้ถูกร้องไปพบเพื่อขอทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการถือครองหุ้นและการซื้อขายหุ้น หรือการโอนหุ้นของบริษัทต่างๆ ซึ่งกระทำในนามของ น.ส.บุญชู เจริญประดับ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี หรือประมุขเรือง และบุคคลอื่นๆ รวม ๕ คน ภริยาผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ น.ส.ปราณี เวชพุกฤษ์พิทักษ์ เป็นผู้รับมอบอำนาจไปให้ด้วยคำชี้แจงข้อเท็จจริงแก่เจ้าพนักงานประเมินภาษีแทน น.ส.ปราณี เวชพุกฤษ์พิทักษ์ ได้ส่งมอบหลักฐานเอกสารต่างๆ ตามที่เจ้าพนักงานประเมินภาษีต้องการและชี้แจงแล้ว ปรากฏว่าเป็นเรื่องที่ภริยาผู้ถูกร้องอ้างว่าได้ตั้งผู้มีชื่อทั้งห้าคนเป็นตัวแทนในการถือหุ้นไม่ว่าในตลาดหลักทรัพย์หรือนอกตลาดหลักทรัพย์ กรมสรรพากรได้มีหนังสือที่ กค. ๐๘๑๑/๔๕๖๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ตอบ น.ส. ปราณี เวชพุกฤษ์พิทักษ์ ว่า กรณีที่ภริยาผู้ถูกร้องได้แต่งตั้งให้บุคคลทั้งห้าคนเป็นตัวแทน เพื่อทำการซื้อและขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ โดยภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าหุ้นและค่าใช้จ่ายทั้งปวงที่เกิดขึ้น ภริยาผู้ถูกร้องจึงมีสิทธิกระทำได้ตามมาตรา ๗๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และไม่ขัดต่อประมวลรัษฎากรแต่ประการใด

ตามข้ออ้างของภริยาผู้ถูกร้องและหนังสือตอบของกรมสรรพากรดังกล่าวอาจถือได้ว่ากรณีการถือหุ้นแทนในคดีนี้เป็นเรื่องเจ้าของหุ้นซึ่งเป็นตัวการโอนหุ้นใส่ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นแทน เพื่อเป็นตัวแทนในการถือหุ้นหรือทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น หุ้นทั้งหลายยังเป็นของตัวการคือภริยาผู้ถูกร้อง การมีชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นในใบหุ้นต่างๆ ดังกล่าว จึงมีฐานะเป็นผู้ถือถือหุ้นไว้แทนตัวการซึ่งต้องโอนคืนแก่ตัวการตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๑๐ การครอบครองในระหว่างที่ยังไม่ส่งมอบคืนตัวการถือว่าตัวแทนครอบครองหุ้นไว้แทนตัวการแม้จะครอบครองนานเท่าใดก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในหุ้น เว้นแต่จะเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือจากครอบครองเพื่อตัวการมาเป็นครอบครองเพื่อตนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๑ ดังนั้นการมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นแทนจึงไม่ใช่มีเจตนาจะยึดถือเพื่อตน หุ้นของผู้ถูกร้อง และ/หรือภริยาผู้ถูกร้องที่มีชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นจึงไม่ใช่ทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น เพราะการครอบครองทรัพย์สินของบุคคลอื่นตามความหมายของกฎหมาย ผู้ครอบครองต้องมีเจตนายึดถือเพื่อตนด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๖๗ กรณีของผู้ถูกร้องคดีนี้จึงถือไม่ได้ว่าหุ้นทั้งหลาย

ที่มีชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือแทนเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นเพราะผู้มีชื่อถือหุ้นแทนผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนายึดถือหุ้นเพื่อตน ดังนั้นที่ทางกาญจนาภา หงษ์เหิน และนางกมลวัน โชติกะพุกะณะ เลขานุการส่วนตัวของภริยาผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องให้การว่าเข้าใจผิดในความหมายของคำว่าทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นโดยเข้าใจว่าไม่ต้องแจ้งด้วย จึงไม่ต้องวินิจฉัยกรณีตามคำรับของผู้ถูกร้องดังกล่าวจึงต้องถือว่าหุ้นทั้งหลายที่มีชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องร่วมกัน ส่วนตามกฎหมายผู้ถูกร้องจะมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน (หุ้น) ดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ ในบัญชีที่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องหรือของกลุ่มสมรสหรือไม่ยังเป็นปัญหาอยู่ เมื่อปรากฏว่าคดีนี้ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าว จึงมีปัญหาค่าที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปในปัญหาข้อ ๕ ว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

ปัญหาข้อ ๕ ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ ตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ ได้เสนอปัญหาต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยเห็นว่า

.....การที่ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือทรัพย์สินแทนนั้นน่าเชื่อว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริตหากดำเนินการโดยสุจริตก็ไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน ดังนั้น การไม่แสดงรายการหุ้นของผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นนั้น เป็นการกระทำโดยจงใจที่จะปกปิดรายการหุ้นดังกล่าวมิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบว่า หุ้นดังกล่าวเป็นของตน ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลทางธุรกิจหลายประการกล่าวคือ..... และในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องก็ได้ชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องได้ยอมรับว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลที่เป็นบริวารและบุคคลใกล้ชิดต่างๆ เป็นของตนเองและหรือภริยาของตนและไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสามครั้ง ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้เป็นยุติตามคำรับของผู้ถูกร้อง ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าการไม่แสดงรายการหุ้นดังกล่าวผู้ถูกร้องจงใจปกปิดหรือไม่เท่านั้น.....

คดีนี้จึงไม่มีปัญหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือไม่ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีเพียงข้อเดียวว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ บัญญัติใช้ถ้อยคำ
ว่า..... ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ..... โดยไม่มีคำว่าจงใจ ดังนั้นการปกปิดจึงไม่ต้องจงใจ
ก็เป็นการปกปิดได้ เห็นว่า การปกปิดเป็นการกระทำที่ปรากฏให้เห็นได้ภายนอกมีความหมายตามพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ว่า ปิดไม่ให้รู้หรือไม่ให้เห็น ปิดไว้เป็นความลับ การปกปิด
ข้อเท็จจริงในกรณีนี้พอเทียบเคียงได้กับการกระทำต่าง ๆ ที่ผู้กระทำแสดงออกภายนอกอันเป็นข้อ
เท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดทางอาญา โดยผู้กระทำต้องมืองค์ประกอบภายในจิตใจอีกอันหนึ่งเรียกว่า
“เจตนา” ทุกการกระทำผิดจึงจะถือว่าผู้กระทำได้กระทำครบถ้วนองค์ประกอบความผิดตามที่ประมวล
กฎหมายอาญาบัญญัติไว้ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยประมาทหรือการกระทำที่ไม่ต้องมีเจตนาก็เป็น
ความผิดได้ โดยประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติความหมายของคำว่า เจตนา ไว้ในมาตราหนึ่ง
ต่างหากโดยเฉพาะ และต้องนำมาใช้เป็นองค์ประกอบอันหนึ่งของการกระทำความผิดที่ต้องการเจตนา
ทุกมาตรา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ก็เช่นเดียวกันได้บัญญัติว่า ผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชี.....หรือจงใจยื่นบัญชี...ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด
ข้อเท็จจริงคำว่า หรือ แสดงว่าเป็นการทำอีกอันหนึ่งต่างหากที่รวมอยู่ในประโยคจงใจยื่นบัญชี...ด้วย
ข้อความอันเป็นเท็จ ดังนั้นจะเป็นการกระทำโดยปกปิดที่ผู้กระทำจะเกิดความรับผิดชอบตามกฎหมายได้ ผู้กระทำ
ต้องกระทำโดยจงใจซึ่งถือเป็นองค์ประกอบภายในจิตใจของผู้กระทำด้วย ถ้าผู้กระทำมิได้จงใจปกปิด
ก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อ มาตรา ๒๕๕ ดังกล่าว ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงไม่เห็นพ้องด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว
ข้างต้น

ต่อไปจะวินิจฉัยว่า จงใจปกปิด มีความหมายในทางกฎหมายหรือทางนิติศาสตร์อย่างไร
คำว่า “จงใจ” เป็นคำในกฎหมายรัฐธรรมนูญแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่ได้บัญญัติให้
ความหมายไว้ จึงต้องค้นหาความหมายของคำนี้เสียก่อน คำว่า “จงใจ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๕๒๕ ระบุว่า เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ตั้งใจ หมายใจ เจตนา ซึ่งตามความหมายพินันฯ
เท่านั้น ก็พอวินิจฉัยความหมายคำว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้แล้ว แต่เนื่องจาก
คำดังกล่าวเป็นภาษากฎหมายด้วยประการหนึ่ง ซึ่งเป็นปกติของทุกศาสตร์จะต้องมีภาษาของศาสตร์นั้น ๆ
เป็นภาษาทางเทคนิคหรือภาษาเฉพาะทาง เช่น ภาษารัฐศาสตร์ ภาษาทางการแพทย์ ภาษาเศรษฐศาสตร์
 เป็นต้น จึงต้องพิจารณาความหมายของคำนี้ในภาษากฎหมายหรือนิยามศัพท์ในทางนิติศาสตร์ว่ามี
ความหมายเพียงใด เพื่อจะได้ทำความเข้าใจความหมายของคำๆ นี้อย่างถ่องแท้ ซึ่งต้องอาศัยเทียบเคียง
กับความหมายในกฎหมายอื่น อันเป็นหลักการพื้นฐานทางนิติศาสตร์ที่ถือปฏิบัติกันทั่วโลก แม้แต่
คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ยกเลิกไปทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็เคยใช้

วิธีการเดียวกันนี้ในการวินิจฉัยคำว่า “ศาสตราจารย์” ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๖ (๓) นั่นคือคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหาและการคัดเลือกผู้มีชื่อคนหนึ่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ โดยกล่าวไว้ในคำวินิจฉัยตอนหนึ่งว่า ประเด็นแรกคำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา ๒๕๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยหรือไม่ ซึ่งคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยเสียงข้างมาก เห็นว่าคำว่า “ศาสตราจารย์” นั้น เมื่อได้พิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒..... ซึ่งเป็นการวินิจฉัยความหมาย คำว่า “ศาสตราจารย์” ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) เทียบเคียงกับความหมายคำว่า “ศาสตราจารย์” ในมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีศักดิ์ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ดูคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒/๒๕๕๑ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

นอกจากนี้หากคำหรือถ้อยคำในกฎหมายไม่มีการให้คำนิยามศัพท์หรือคำจำกัดความไว้ในกฎหมายโดยเฉพาะหรือความหมายของถ้อยคำดังกล่าวไม่อาจพิจารณาจากตัวบทกฎหมายนั้นเอง การแปลความหมายของถ้อยคำดังกล่าวก็ต้องพิจารณาความหมายของคำนั้นที่ใช้เป็นความหมายทั่วไป ทำนองเป็นหลักกฎหมายทั่วไป หากไม่เป็นกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวมาข้างต้น จึงจะพิจารณาในความหมายตามหลักภาษาไทยหรือตามพจนานุกรมที่ทางราชการรับรองซึ่งก็คือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อันถือว่าเป็นการพิจารณาความหมายภาษาธรรมดาที่สุด และความหมายของคำเหล่านี้เป็นภาษากฎหมายจึงไม่อาจถือเอาความเห็นของกลุ่มบุคคลใด เช่น ผู้ร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น หรือความหมายตามความเข้าใจของประชาชนทั่วไป แต่ความเห็นของประชาชนทั่วไป หรือผู้ร่างรัฐธรรมนูญ หรือนักวิชาการทางกฎหมายอาจเป็นเหตุผลประกอบว่าควรใช้ตามแนวทางใด แต่ไม่อาจเอาความเห็นเช่นนี้มาเป็นความหมายของถ้อยคำในกฎหมายหรือภาษากฎหมายได้

สำหรับกรณีคำว่า “จงใจ” คดีนี้ เป็นภาษากฎหมายที่ถือว่ามีความหมายแน่นอนเป็นความหมายทั่วไปทำนองหลักกฎหมายทั่วไป กล่าวคือ แยกออกเป็นความหมายทางกฎหมายแพ่ง จะใช้คำว่า “จงใจ” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ซึ่งเป็นคำที่ใช้ตรงกับคำว่า “จงใจ” ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กับความหมายทางอาญาที่จะใช้คำว่า “เจตนา” ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕ วรรคสอง

ในคำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องละเมิดของท่านอาจารย์พจน์ ปุษปกม ได้กล่าวไว้ว่า “การกระทำโดยจงใจคืออะไร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๒๐ มิได้อธิบายไว้จึงต้องตีความ คือแปลความหมายของคำว่าจงใจในมาตรานี้มีความมุ่งหมายอย่างไร การตีความ อาจเทียบเคียงจากถ้อยคำในกฎหมายที่มีความหมายอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน คำว่า “เจตนา” ในประมวลกฎหมายอาญามีความหมายคล้ายกันมาก มาตรา ๕๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย อาญาบัญญัติว่า “กระทำโดยเจตนา ได้แก่การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมถึงเห็นผลของการกระทำนั้น”

เจตนาในทางอาญาจึงมี ๒ อย่างคือ ประสงค์ต่อผล หรือยอมถึงเห็นผล ในคำอธิบายประมวล กฎหมายอาญากฎ ๑ ตอนที่ ๑ ของท่านศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทย์ (ฉบับจัดพิมพ์โดยสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา) ท่านแยกเป็นเจตนาโดยตรงและเจตนาโดยอ้อม เจตนาที่ประสงค์ต่อผล เป็นเจตนาโดยตรง คือมีความรู้สำนึกทั้งในการกระทำและมีความต้องการผลสำเร็จตามที่มุ่งหมายด้วย ส่วนการกระทำที่ยอมถึงเห็นผลเป็นเจตนาโดยอ้อมเพราะผู้กระทำอาจไม่ประสงค์ให้เกิดผลนั้นโดยตรง แต่ผู้กระทำยอมถึงเห็นผลนั้นได้”

สำหรับคำว่าจงใจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ เทียบเคียงกับประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๒๐ แล้ว ความหมายดังกล่าวจึงน่าจะมีความหมายใกล้เคียงคำว่า เจตนาในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕ วรรคสอง คือเป็นการกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกในการที่กระทำ และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำในกฎหมายให้เป็นระบบเดียวกัน หรือเป็นภาษากฎหมายเดียวกัน ซึ่งก็เป็นหลักการเดียวกับยึดถือความหมายของคำว่า “จงใจ” ทางแพ่ง เป็นความหมายทำนองเดียวกับความหมาย “เจตนา” ในทางอาญา หลักการนี้ผู้ทำคำวินิจฉัยก็เคยยกขึ้นมา วินิจฉัยในคดีเกี่ยวกับนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาแล้ว แต่กรณี กลับมีนักวิชาการกฎหมายบางกลุ่มพยายามแยกภาษารัฐธรรมนูญออกจากภาษากฎหมายเป็น ภาษาเฉพาะ กลุ่มของตน สามารถกำหนดความหมายและเนื้อหากฎหมายรัฐธรรมนูญตามอำเภอใจอันเป็นการทำลาย คุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ของรัฐธรรมนูญลงอย่างที่ไม่เคยมีนักนิติศาสตร์คนใดในโลกกล้าทำมาก่อน สิ่งนี้คงจารึกเป็นประวัติศาสตร์อีกหน้าหนึ่งที่จะเป็นบทเรียนแก่คนรุ่นหลังจะได้ศึกษากันไป

คดีนี้จึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องจงใจ (เจตนา) ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้ง ให้ทราบเกี่ยวกับหุ้นต่างๆ ของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องที่มีชื่อผู้อื่นถือหุ้นอยู่หรือไม่ ปัญหาข้อนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องได้อ้างเหตุผลหลายประการเพื่อแสดงว่าผู้ถูกร้องกระทำโดยจงใจปกปิด รายการหุ้นที่มีชื่อผู้อื่นเป็นผู้ถือหุ้นมิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบว่าหุ้นดังกล่าวเป็นของตน

ซึ่งมีทั้งเหตุผลทางธุรกิจและเหตุผลทางกฎหมายหลักทรัพย์และประมวลรัษฎากร ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรียกว่า “มูลเหตุจูงใจ” ดังปรากฏตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ ว่า

“คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๘/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ แล้วเห็นว่า การที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือทรัพย์สินแทนนั้น น่าเชื่อว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริต เพราะหากดำเนินการโดยสุจริตก็ไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน ดังนั้น การไม่แสดงรายการหุ้นของตน และ/หรือ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งอยู่ในชื่อบุคคลอื่นนั้น จึงเป็นการกระทำโดยจงใจที่จะปกปิดรายการหุ้นดังกล่าว มิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบว่าหุ้นดังกล่าวเป็นของตน ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลทางธุรกิจกล่าวคือ เพื่อให้มีบุคคลครบตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ขอความช่วยเหลือ เพื่อให้มีเสียงข้างมาก เพื่อให้มีชื่อเสียงกรณีบริษัทที่ไปลงทุนมีภาระหนี้สิน อีกทั้งการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดนั้นต้องพยายามดำเนินการให้ได้เปรียบในเชิงการค้า การดำเนินการให้ได้เปรียบในเชิงการค้า ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนเป็นจำนวนมาก อาทิ การเข้าไปครอบงำกิจการหรือ Take Over บริษัทต่างๆ รวมทั้งการทำธุรกรรมเชื่อมโยงระหว่างบริษัทในเครือของตนเอง บางครั้งไม่สามารถเปิดเผยชื่อของตนเองและ/หรือคู่สมรสได้จึงต้องใช้ชื่อของบุคคลอื่นแทน

นอกจากนั้น การตรวจสอบก็ปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่า การที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่แสดงรายการหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น น่าจะมีมูลเหตุจูงใจอีกคือเพื่อให้ผู้ใดทราบว่าตน และ/หรือ คู่สมรสได้หลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่องการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ทุกร้อยละ ๕ กล่าวคือ เมื่อรวมจำนวนหุ้นของผู้มีชื่อถือแทนเข้าด้วยกันของหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) แล้วมีจำนวนถึงหรือเกินร้อยละ ๕ ซึ่งต้องรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นดังกล่าว เรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น และห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิด อาทิ การซื้อขายหุ้นระหว่างผู้มีชื่อถือหุ้นแทนด้วยตนเอง รวมทั้งหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ เช่น การโอนหุ้นในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่า ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ซึ่งนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ให้การว่าเป็นการยกให้โดยเสน่หา ซึ่งตามหลักกฎหมายต้องเสียภาษีเงินได้ตามราคาหุ้น

ในวันที่รับโอนสำหรับส่วนเกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ที่ถูก ๔,๐๐๐,๐๐๑ บาท) ร้อยละ ๓๗ แต่การโอนหุ้นในเรื่องนี้ก็ไปใช้วิธีการของระบบซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษี แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้โบรกเกอร์ในการซื้อร้อยละ ๐.๕ และขายร้อยละ ๐.๕ แทน

ด้วยเหตุดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่สามารถที่จะระบุหรือแสดงจำนวนหุ้นที่อยู่ในนามของบุคคลอื่นว่าเป็นของตนเอง และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร คู่สมรส ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพราะบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนตามมาตรา ๒๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

นอกจากนี้ นายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องยังได้ยกเหตุผลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด บริษัท เพจเจอร์เซลล์ จำกัด และการให้บุคคลอื่นถือหุ้นสนามกอล์ฟ อัลไพน์ ของผู้ถูกร้องอีก ๓ ประการ ในชั้นชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นข้ออ้างว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดรายการหุ้นของตนที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นเป็นผู้ถือ เพื่อมิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบว่าเป็นหุ้นของตน

ข้ออ้างดังกล่าวอาจสรุปข้อเท็จจริงที่มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. อ้างเป็นมูลเหตุจงใจได้ ๗ ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่ ๑ การที่ผู้ถูกร้องไม่รายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ (หุ้น) ทุกร้อยละ ๕ เมื่อรวมจำนวนหุ้นของผู้มีชื่อถือแทนเข้าด้วยกันกับจำนวนหุ้นของผู้ถูกร้องในบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๕๘

ประการที่ ๒ การซื้อขายหุ้นระหว่างผู้ถือหุ้นแทนด้วยกัน เช่น กรณีที่ น.ส.บุญชู เหรียญประดับ ซื้อหุ้นของบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๖๔ บาท มูลค่า ๘๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท ตรงกับจำนวนหุ้นที่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ขายไปเมื่อวันที่ ๓ และวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องกระทำการอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นและห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิด.....อันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

ประการที่ ๓ การที่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ซื้อหุ้นจากน.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้ถือหุ้นแทนภริยาผู้ถูกร้อง จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๖๔ บาท เป็นเงิน ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในตลาดหลักทรัพย์โดยภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ออกเช็คชำระเงินแทนนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องได้กระทำการสร้างราคาหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามมิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อหรือขายกันมากหรือราคาหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด และเป็นการทำการซื้อขายหลักทรัพย์ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นยังคงเป็นบุคคลคนเดียว อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔

ประการที่ ๔ ผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องได้ใช้ระบบการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมการซื้อการขายแก่บริษัทสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายรวมกันเพียงร้อยละ ๑ แต่กรณีการซื้อขายหุ้นตามประการที่ ๓ เป็นกรณีที่ นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้รับทรัพย์สิน โดยการยกให้โดยเสน่หาจากภริยาผู้ถูกร้องซึ่งผู้รับยกให้ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับมูลค่าหุ้นที่ได้รับยกให้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องและภริยามีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ของตน และผู้ใกล้ชิด

ประการที่ ๕ กรณีการลดทุนเพื่อชำระการขาดทุนสะสมทางบัญชีของ บริษัท เทลอินโฟ มีเดีย จำกัด ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าหากบริษัทใช้ชื่อผู้ถูกร้องหรือกลุ่มของผู้ถูกร้องถือหุ้น จะทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรืออาจเกิดข้อพิพาท จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน

ประการที่ ๖ กรณีบริษัท เพจเจอร์เซลล์ จำกัด เข้าร่วมทุนกับบริษัทต่างประเทศแล้ว ประกอบกิจการขาดทุน จะต้องมีการเพิ่มทุนเพื่อนำเงินไปชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ เมื่อชำระหนี้แล้วได้ลดทุนลงอีกตามลำดับจนเหลือทุนจดทะเบียน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน

ประการที่ ๗ กรณีที่ผู้ถูกร้องและ/หรือภริยาผู้ถูกร้องได้ออกเงินซื้อหุ้นของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด แล้วให้ผู้มีชื่อ ๓ คน ถือหุ้นทั้งหมดไว้ เพราะปรากฏว่าบริษัทที่เป็นเจ้าของหุ้นเป็นหนี้สถาบันการเงินหลายแห่งและเป็นหนี้ด้วยคุณภาพที่คณะกรรมการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ป.ร.ส.) ต้องเข้าไปควบคุมกิจการ ผู้ถูกร้องและภริยาไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเจรจาประนอมหนี้ เพราะจะทำให้เจ้าหนี้มีข้อต่อรองและเสียชื่อเสียง จึงจำเป็น

ต้องให้บุคคลอื่นถือหุ้นไว้แทน ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถยื่นบัญชีทรัพย์สินระบุหุ้นของสนามกอล์ฟดังกล่าวที่มีผู้ถือหุ้นแทนได้ เพราะไม่ต้องการเปิดเผยให้ใครรู้

ตามข้อเท็จจริงประการที่ ๕ ถึงประการที่ ๗ ดังกล่าว นายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า การกระทำความผิดที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นการประกอบธุรกิจโดยเปิดเผย ไม่ได้ปิดบังอำพราง ไม่ได้ทำผิดกฎหมาย ไม่ได้ทำให้ใครได้เปรียบเสียเปรียบหรือเสียหาย เป็นข้ออ้างที่น่าพิจารณาว่าจะรับฟังได้หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามความเห็นและมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำชี้แจงด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ทั้งเจ็ดประการข้างต้น ทนายความฝ่ายผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างให้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือกรณีมิได้เป็นไปตามความเห็นและมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด คงมีแต่รายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินและคำชี้แจงของฝ่ายผู้ร้องกับเอกสารชี้แจงข้อเท็จจริงการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องในชั้นตรวจสอบของคณะอนุกรรมการตรวจสอบเป็นพยานหลักฐานเท่านั้น การวินิจฉัยจึงได้อาศัยพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายดังกล่าวและศาลรัฐธรรมนูญควรวินิจฉัยข้อเท็จจริงทั้งเจ็ดประการดังกล่าวด้วย เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่าเป็นมูลเหตุจูงใจของผู้ถูกร้องที่ต้องปกปิดหุ้นที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนไว้เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นสมควรวินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นประการแรกก่อนแล้วจึงวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ในภายหลัง

ต่อไปจะได้วินิจฉัยว่าข้ออ้างของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เป็นมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคำร้องและข้ออ้างตามคำแถลงด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก รวม ๗ ประการ ดังกล่าวข้างต้นจะรับฟังได้หรือไม่เพียงใด

ประการที่ ๑ เป็นข้อเท็จจริงที่กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๕๘ จึงต้องปกปิดหุ้นที่มีชื่อผู้อื่นถือแทน ถ้าเปิดเผยก็จะเป็นที่ล่วงรู้แก่บุคคลภายนอกและสาธารณชนว่าผู้ถูกร้องได้กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหลักทรัพย์

พยานหลักฐานและความเห็นของผู้ร้องปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะอนุกรรมการ โดยมีข้อเท็จจริงดังนี้

“จากพยานหลักฐานปรากฏว่า บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด ทะเบียนเลขที่ บจม. ๕๘ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท

ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๓๘,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ ๑๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑,๓๘๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ และวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีครบ ๑ ปี ตามลำดับ ปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีหุ้นในนามของตนเอง คู่สมรส และที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว ดังนี้

หุ้น ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๓๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๓. นายชัยรัตน์ เชียงพุกย์ ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น คิดเป็น ๑.๑๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๔. น.ส.บุญชู เจริญประดับ ๒,๗๔๑,๗๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒.๐๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๕. น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี ๕,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๓.๖% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๖. นายวิชัย ช่างเหล็ก ๔๕,๗๖๓ หุ้น คิดเป็น ๐.๐๓๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

รวม ๕๕.๖๒๕%

หุ้น ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๓๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
๓. นายชัยรัตน์ เชียงพุกย์ ๑,๖๕๗,๖๐๐ หุ้น คิดเป็น ๑.๑๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๔. น.ส.บุญชู เหรียญประดับ ๒,๘๔๑,๗๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒.๐๕% ของหุ้น
ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๕. นายวิชัย ช่างเหล็ก ๔๕,๗๖๓ หุ้น คิดเป็น ๐.๐๓๕% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้ว
ทั้งหมด

รวม ๕๒.๐๒๕%

หุ้น ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ๓๒,๕๒๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๓.๗๕% ของหุ้น
ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๔,๖๕๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๒๕% ของหุ้นที่จำหน่าย
ได้แล้วทั้งหมด

รวม ๔๘.๗๕%

เมื่อพิจารณาจำนวนหุ้นในบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด
(มหาชน) ของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร คู่สมรส และที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนแล้วจะเห็นว่า
เมื่อรวมเฉพาะจำนวนหุ้นของผู้มีชื่อถือแทน ซึ่งได้แก่ นายชัยรัตน์ เชียงพุกชัย น.ส.บุญชู
เหรียญประดับ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวนหุ้นดังกล่าวมีจำนวนถึงหรือเกิน
ร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด แต่กลับไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า
ได้มีการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นของบุคคลดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์
และตลาดหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๖ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากเจ้าของหุ้นที่แท้จริง ได้กระจายหุ้นของ
ตนเองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นให้ไม่ถึงจำนวนร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด
เพราะพยานหลักฐานการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
ไม่ปรากฏว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว
ได้รายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นในบริษัทดังกล่าว เมื่อคิดรวมกับจำนวนหุ้นที่อยู่ในชื่อของ น.ส.บุญชู
เหรียญประดับ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี นายชัยรัตน์ เชียงพุกชัย และนายวิชัย ช่างเหล็ก แต่อย่างไร
ปรากฏเพียงการรายงานเฉพาะการจำหน่ายหุ้นทุกร้อยละห้า ตามมาตรา ๒๔๖ ของพันตำรวจโท ทักษิณ
ชินวัตร ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ และวันที่ ๑ กันยายน
๒๕๔๓ และของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งไม่ได้คิดรวมหุ้น
ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน”

ในรายงานดังกล่าวได้อ้างบทบัญญัติ มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๕๘ และมาตรา ๒๕๙ และกล่าวสรุปบทบัญญัติทั้งสามมาตราน่า

“จากบทบัญญัติตามมาตรา ๒๔๖ ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ถือหลักทรัพย์ทั่วไป ต้องรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ของบริษัทเพิ่มขึ้นหรือลดลงเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนทุกร้อยละห้าของจำนวนหลักทรัพย์ที่จำหน่ายได้แล้ว กล่าวคือ ทุกระดับ ๕, ๑๐, ๑๕, ๒๐, ๒๕,... มีหน้าที่ต้องรายงานภายในวันทำการถัดจากวันที่ได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ของกิจการนั้น เว้นแต่การจำหน่ายหลักทรัพย์ที่ไม่มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือธุรกิจของกิจการ ทั้งนี้ โดยมีเจตนาต้องการให้มีการรายงานความเคลื่อนไหวของการถือครองหลักทรัพย์เพื่อให้ผู้ถือหุ้นผู้บริหารกิจการ และประชาชนทั่วไปได้ทราบความเคลื่อนไหวในการถือหลักทรัพย์ของบุคคลใด ๆ ซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในการเข้าครอบงำในกิจการ (Take Over) หรือถอนการลงทุนในกิจการ

อนึ่งในการพิจารณาว่าบุคคลใดมีหน้าที่ต้องรายงานตามมาตรา ๒๔๖ หรือไม่ จะต้องพิจารณาการถือหลักทรัพย์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ และมาตรา ๒๕๙”

โดยนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องได้กล่าวอ้างยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าวในชั้นชี้แจงด้วยวาจาในศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง

ได้รับความจากเอกสารชี้แจงข้อเท็จจริงการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องต่อประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ฯ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ว่า

บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

(๑) บริษัทนี้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร คุณหญิงพจมาน ชินวัตร และนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ (พี่ชายภริยา) ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๖ และร่วมดำเนินกิจการโดยในขณะจัดตั้งเป็นนิติบุคคลครั้งแรกใช้ชื่อว่า “บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ เซอร์วิส แอนด์ อินเวสเมนต์ จำกัด” ต่อมาวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ เปลี่ยนชื่อบริษัทเป็น “บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ จำกัด” และเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๓๔ เปลี่ยนชื่อบริษัทเป็น “บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด” ต่อมามีการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ โดยใช้ชื่อว่า “บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน)” ท้ายสุดเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อบริษัทเป็นปัจจุบันว่า “บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)”

(๒) บริษัทนี้เดิมจัดตั้งขึ้นมาเพื่อประกอบธุรกิจด้านการซื้อขาย และให้เช่าคอมพิวเตอร์กับบริษัททั่วไป และหน่วยงานราชการ ต่อมาปี ๒๕๓๒ เริ่มเข้ามาลงทุนในธุรกิจด้านโทรคมนาคมจนประสบความสำเร็จ แผ่ขยายกิจการไปในอีกหลายกลุ่มธุรกิจ

(๓) ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๓ หลักทรัพย์บริษัทนี้ได้รับอนุญาตให้เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีการเปลี่ยนนายทะเบียนบริษัทจากที่บริษัทเคยดำเนินการเอง เปลี่ยนเป็นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นนายทะเบียนของบริษัท

นอกจากนี้ตามคำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องยังได้ความว่า เดิมบริษัทนี้มีผู้ถูกร้อง ภริยาผู้ถูกร้อง และนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๒๖ โดยมีทุนจดทะเบียนครั้งแรก ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ๒๐๐,๐๐๐ หุ้น แต่มีการใช้ชื่อนายวิชัย ช่างเหล็ก คนขับรถถือหุ้นในบริษัทตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ จำนวน ๔๐,๐๐๐ หุ้น เป็นเงิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็น ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของหุ้นทั้งหมด ต่อมาปี ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นทั้งหมดจำนวน ๕,๒๐๐,๐๐๐ หุ้น ไปให้คนอื่นอีก ๑๖ คน ขอเอ่ยชื่อเพียง ๗ คนคือ น.ส.ดวงดาว วงศ์ภักดี น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายมานัส ใจยา นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ นายวิชัย ช่างเหล็ก นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ ซึ่งเป็นบริวารและคนใกล้ชิด คนละ ๓๕๖,๕๐๐ หุ้น เป็นจำนวนทั้งหมด ๔,๔๒๕,๕๐๐ หุ้น บริษัทนี้ได้มีการปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นในปี ๒๕๓๖ จำนวน ๔ ครั้ง ในการปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น จะพบว่าผู้ถือหุ้นรายใหญ่คือ น.ส.บุญชู เจริญประดับ ถือหุ้นจำนวน ๘๔๐,๐๐๐ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ ถือหุ้น ๖๗๕,๑๗๑ หุ้น ในปี ๒๕๓๗ ปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ๓ ครั้ง ปรากฏว่า น.ส.ดวงดาว วงศ์ภักดี ถือหุ้น ๖,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.บุญชู เจริญประดับ ถือหุ้น ๑,๖๘๐,๐๐๐ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ ถือหุ้น ๑,๓๕๐,๐๐๐ หุ้น

ตามคำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า หุ้นจำนวนต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในระยะแรกเริ่มก่อตั้งบริษัทนั่นเอง

ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๕๘ เป็นหลักเกณฑ์การรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ของกิจการ โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้ผู้ที่ได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ในกิจการใดในลักษณะที่ทำให้ตนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ในกิจการนั้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนทุกร้อยละห้าของจำนวนหลักทรัพย์ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของกิจการนั้น ต้องรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ทุกครั้งที่ได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ภายในวันทำการถัดจาก

วันที่ได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ของกิจการนั้น กรณีที่ไม่ต้องรายงานมีกรณีเดียวคือ กรณีการจำหน่ายที่ไม่มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือธุรกิจของกิจการซึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ก.ล.ด. ประกาศกำหนด โดยให้นับหลักทรัพย์ของผู้ที่นั้นรวมกับหลักทรัพย์ของกลุ่มมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๕๘ ด้วย

สำหรับมาตรา ๒๕๗ เป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้บุคคลใดเสนอซื้อหรือกระทำการอื่นใด อันเป็นผลให้ตนได้มาหรือเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ถึงร้อยละสิบห้าขึ้นไปของจำนวนหลักทรัพย์ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของกิจการ ให้ถือว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการเว้นแต่เป็นการได้มาโดยทางมรดก

เห็นว่าสำหรับกรณีของบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ตามเอกสารที่กรมทะเบียนการค้าส่งมายังศาลรัฐธรรมนูญที่ พณ ๐๖๑๐/๑๖๐๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ได้ความว่า บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (ชื่อที่ถูกต้องตามทะเบียน) ได้จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ และได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อนี้ ครั้งที่ ๒ เปลี่ยนเป็นบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน) เมื่อปี ๒๕๔๒ ครั้งสุดท้ายเปลี่ยนเป็นบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เมื่อปี ๒๕๔๔ เดิมขณะเป็นบริษัทเอกชนมีทุนจดทะเบียน ๖๕๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ๖๕,๓๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐ บาท มีผู้ถือหุ้นรวมจำนวน ๑,๓๖๕ คน ตามบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ปรากฏว่าหุ้นที่จำหน่ายแก่ผู้ถือหุ้นได้แล้ว ๖๕,๓๐๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็นมูลค่าหุ้นทั้งหมด ๖๕๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดย

ผู้ถูกร้อง	ถือหุ้น	๑๗,๔๖๐,๐๐๐	หุ้น
------------	---------	------------	------

ภริยาผู้ถูกร้อง	ถือหุ้น	๑๗,๓๒๕,๐๐๐	หุ้น
-----------------	---------	------------	------

ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดในบรรดาผู้ถือหุ้นทั้งหมด

ต่อมาบริษัทได้จดทะเบียนแปรสภาพบริษัทเอกชนเป็นบริษัทมหาชน จำกัด เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ โดยเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น ๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งออกเป็น ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐ บาท

ตามบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ปรากฏว่ามีผู้ถือหุ้นรวม ๒,๐๕๖ คน จำนวนหุ้น ๖๕,๓๐๐,๐๐๐ หุ้น โดย

ผู้ถูกร้อง	ถือหุ้น	๑๗,๔๖๐,๐๐๐	หุ้น
------------	---------	------------	------

ภริยาผู้ถูกร้อง	ถือหุ้น	๑๗,๓๒๕,๐๐๐	หุ้น
-----------------	---------	------------	------

ผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดของบรรดาผู้ถือหุ้นทั้งหมด

แสดงว่าในขณะที่เป็นบริษัทเอกชนและบริษัทมหาชนก่อนมีการแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดของบริษัทนี้

ต่อมาปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะกรรมการว่า บริษัทดังกล่าวมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในช่วงที่ผู้ถือหุ้นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจำนวน ๑๓๘,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้หุ้นละ ๑๐ บาท ในวันที่ผู้ถือหุ้นต้องยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้ง ดังกล่าว ปรากฏว่าผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นมีหุ้นในนามของตนเองและที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนในบริษัทตามจำนวนหุ้นที่คิดเป็นจำนวน ๕๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ ดังที่แสดงไว้ข้างต้น โดยผู้ถือหุ้นถือหุ้นไม่เกิน ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ภริยาผู้ถือหุ้นถือหุ้น ๒๕ เปอร์เซ็นต์ หุ้นนอกจากนั้นแบ่งให้ผู้มีชื่อถือแทนคนละไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์บ้าง คนละหนึ่งถึงสามเปอร์เซ็นต์บ้าง จึงแสดงว่าผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทตั้งแต่เริ่มตั้งบริษัทในปี ๒๕๒๖ ตลอดมาในฐานะผู้ลงทุนเริ่มตั้งบริษัทครั้งแรก อีกทั้งตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทหลายฉบับที่กรมทะเบียนการค้าส่งมาให้ผู้ทำคำวินิจฉัยตามหนังสือที่ พณ ๐๖๑๐/๑๗๕๓ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ปรากฏว่า ผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริษัทร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัท โดยเฉพาะผู้ถือหุ้นหรือภริยาผู้ถือหุ้นได้เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อทำการแทนบริษัทตลอดมา ผู้ถือหุ้นเพียงไม่ได้เป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัทในระยะหลัง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา จึงถือได้ว่าผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีอำนาจบริหารจัดการบริษัทตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัท บริษัทจึงเป็นของผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นตลอดมา แม้ผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นจะกระจายหรือแบ่งหุ้นที่ตนถืออยู่ที่บุคคลอื่นถือแทน แต่การกระจายหุ้นของผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นไปยังผู้มีชื่ออื่น ๆ เป็นผู้ถือหุ้นแทนแม้รวมกันแล้วจะมีจำนวนเกินร้อยละ ๕ ของจำนวนหลักทรัพย์ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของกิจการนั้นก็ตาม และถ้าหากมีการจำหน่ายหุ้นของผู้มีชื่ออื่น ๆ เป็นผู้ถือแทนก็ไม่อาจจะมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือธุรกิจของกิจการบริษัทแต่อย่างใด นอกจากนี้การที่ผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นกระจายหรือแบ่งหุ้นที่ตนถืออยู่ที่บุคคลอื่นถือแทนก็ไม่ปรากฏตามรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ว่าผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นได้เสนอชื่อหรือกระทำการอื่นใดอันเป็นผลให้ตนได้มาหรือเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ถึงร้อยละ ๒๕ ขึ้นไปของจำนวนหลักทรัพย์ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด เพราะสัดส่วนของผู้ถือหุ้นแทนมีเพียงประมาณ ๗ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และเมื่อรวมจำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้นและภริยาผู้ถือหุ้นกับส่วนที่บุคคลอื่นถือแทนก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๕๗ ดังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้าใจ

เพราะจำนวนหุ้นที่ผู้ถูกร้องถืออยู่ในบริษัทรวมกับหุ้นของผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อบุคคลอื่นแสดงว่าผู้ถูกร้อง และภริยาผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของกิจการของบริษัทมาตั้งแต่เริ่มตั้งบริษัท

ปัญหาตามข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นกรณีที่ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยเพราะการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๖ และ มาตรา ๒๔๗ เป็นความผิดทางอาญา มีโทษตามมาตรา ๒๕๘ แต่ผู้ทำคำวินิจฉัยมีความเห็นส่วนตัวว่า กรณีดังกล่าวผู้ถูกร้องไม่ต้องรายงานการได้มาตามมาตรา ๒๔๖ ความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรายงานผลการตรวจสอบ ฯ จึงน่าจะคลาดเคลื่อนต่อข้อกฎหมายดังกล่าว

สรุปแล้วตามข้อเท็จจริงในประการที่ ๑ ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าตามพฤติการณ์ของผู้ถูกร้อง ยังมีอาจถือได้ว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๕๘ อันจะเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ถูกร้องต้องปกปิด รายการหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำชี้แจงด้วย วาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก แต่ประการใด

ประการที่ ๒ และประการที่ ๓ เป็นข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่าผู้ถูกร้อง และภริยาผู้ถูกร้องได้อาศัยชื่อของบุคคลอื่นกระทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งน่าจะเข้าข่าย การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในเกี่ยวกับราคาหลักทรัพย์ ที่ตนได้ล่วงรู้มา อันเป็นการเอาเปรียบต่อประชาชน และทำการซื้อขายโดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไป หลงผิดว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาของ หลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด และ เป็นการทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องกันอันเป็นผลทำให้การซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ผิดไปจากสภาพปกติของตลาดและเป็นการกระทำเพื่อชักจูงใจให้บุคคลทั่วไปทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นยังคงเป็นบุคคลคนเดียวกันตามพระราช บัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ หรือที่เรียกกันในตลาดหลักทรัพย์ว่า “การปั่นหุ้น” โดยในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะอนุกรรมการ ตรวจสอบได้แยกข้อเท็จจริงออกเป็นสองกรณี ซึ่งจะวินิจฉัยรวมกันไป ดังต่อไปนี้

กรณีที่ ๑ทั้งยังปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยนั้น มีการใช้ชื่อผู้ถือหุ้นแทนไปทำการซื้อขายหุ้นกันเอง อาทิ เช่น การซื้อหุ้นบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ของ น.ส.บุญชู เจริญญประดับ

เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๖๔ บาท มูลค่า ๘๒,๔๑๐,๐๐๐ บาท (รวมค่าธรรมเนียมซื้อขาย ๐.๕%) ตรงกับจำนวนหุ้นที่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ขายไปวันที่ ๓ และ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐.....

โดย นายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องได้แถลงด้วยวาจาในชั้นศาลรัฐธรรมนูญ ยืนยันข้อเท็จจริงข้างต้นและกล่าวอ้างว่า เป็นการสลับกันไปมาระหว่าง น.ส.บุญชู กับ น.ส.ดวงตา ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นแทนทั้งสองคน

กรณีที่ ๒จากพยานหลักฐานข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้สั่งซื้อหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ผ่านโบรกเกอร์บริษัทหลักทรัพย์ภัทรธนกิจ จำกัด จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑๖๔ บาทเป็นเงิน ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท และปรากฏว่าเป็นการซื้อหุ้นจาก น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้มีชื่อถือหุ้นแทนพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ในเรื่องนี้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ให้การว่าไม่ได้ซื้อหุ้นดังกล่าวแต่อย่างใด แต่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นคนแบ่งหุ้นให้ เมื่อพิจารณาประกอบคำให้การของนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ซึ่งให้การว่าการซื้อขายหุ้นในวันดังกล่าวเป็นการดำเนินการในระบบซื้อขายโดยคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้สั่งให้ตนดำเนินการซื้อขายผ่านบริษัทโบรกเกอร์ โดยขายหุ้นของ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น ให้แก่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ แต่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ชำระเงินค่าซื้อแทนนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ เมื่อบริษัท โบรกเกอร์ได้รับเงินค่าหุ้นแล้ว ก็ได้ออกเช็คชำระราคาหุ้นให้แก่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นเป็นเช็คขีดคร่อม (A/C Payee Only) ระบุชื่อ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี แล้วตนก็นำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ที่ธนาคารไทยพาณิชย์ การกระทำดังกล่าวน่าจะเข้าข่ายเป็นการกระทำการอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามมิให้นำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำนาจเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมาก หรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาดและเป็นการทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการซื้อและขายหลักทรัพย์นั้นยังคงเป็นบุคคลคนเดียวกันตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

เห็นว่าการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์หรือการฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์หรือการปั่นหุ้น มีคำบรรยายในหนังสือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรียบเรียงและจัดทำโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นายเมธี วรรณยุกต์ ผู้พิมพ์ เดือนเมษายน ๒๕๒๕ เรื่องตลาดหุ้นในประเทศไทย หน้า ๕๒ ว่าหมายถึง การกำหนดราคาหุ้นไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติด้วยการสร้างอุปสงค์หรืออุปทานที่ไม่เป็นจริงในตลาดหลักทรัพย์ โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมีจุดประสงค์ในการหากำไรจากการสร้างอุปสงค์และอุปทานที่ไม่เป็นจริงดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์ ใช้หลักการที่เรียกว่าการประมูล ซึ่งมีกลไกของอุปสงค์และอุปทานเป็นตัวกำหนดราคา หากอุปสงค์มากกว่าอุปทาน ระดับราคาก็จะมีแนวโน้มสูงขึ้น หากอุปทานมากกว่าอุปสงค์ ระดับราคาก็จะมีแนวโน้มลดลง ดังนั้น เมื่อมีอุปสงค์และอุปทานไม่เป็นจริง ระดับราคาก็จะไม่เป็นจริงตามสภาพที่ควรจะเป็น

โดยปกติการปั่นหุ้นหรือการฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์ มักมีจุดประสงค์ต่างๆ ดังนี้

๑. ทำราคาหุ้นให้สูงกว่าที่ควรจะเป็นซึ่งมักจะทำกันในช่วงตลาดกำลังคึกคัก โดยหวังที่จะได้กำไรจากการขายหุ้นในระดับสูงๆ นั้น

๒. รักษาระดับราคาหุ้นไว้ระดับหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นกับหุ้นที่เพิ่งเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องพยายามรักษาไม่ให้หุ้นของตนลดต่ำไปจากระดับที่ขายให้แก่ประชาชนก่อนเข้าตลาดหลักทรัพย์ เพื่อหวังผลระยะยาวคือหาโอกาสทำให้ราคาสูงขึ้นเมื่อช่วงจังหวะอำนวย

๓. ทำราคาหุ้นให้ต่ำลงซึ่งมักจะทำกันในช่วงตลาดมีแนวโน้มลดลง เพื่อตนเองจะได้กว้านซื้อในราคาต่ำจำนวนมากพอที่สามารถจะนำออกขายในขณะที่ราคาสูงขึ้นตามความต้องการ

การฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น ๖ วิธี ดังนี้

๑. Dissemination หมายถึง การปล่อยข่าวลือหรือข้อมูลที่ทำให้เข้าใจผิดในราคาหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดและนิยมใช้กันมากที่สุดในตลาดหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายในวงจำกัด

๒. Matching Order หมายถึง การทำความตกลงกับบุคคลอื่น โดยให้บุคคลอื่นเป็นคู่สัญญาเพื่อเข้าทำการซื้อขายหุ้นในราคาที่ตกลงกันได้

๓. Wash Sale หมายถึง การซื้อหรือขายหลักทรัพย์ โดยไม่มีการโอนความเป็นเจ้าของ ซึ่งได้แก่ การซื้อขายหุ้นในราคาและจำนวนเดียวกันโดยบุคคลเดียวกัน หรือการซื้อขายหุ้นในราคาและจำนวนเดียวกัน ระหว่างกลุ่มบุคคลเดียวกันเป็นการสร้างอุปสงค์และอุปทานที่ไม่เป็นจริงขึ้นในตลาดหลักทรัพย์จึงไม่มีการโอนความเป็นเจ้าของกันจริงๆ

๔. Pool หมายถึง การร่วมมือกันของบุคคลหลายๆ คน เพื่อทำการซื้อขายหลักทรัพย์ พร้อมกันเพื่อให้ราคาหุ้นขยับขึ้นลงตามความต้องการ ซึ่งจะสร้างความเข้าใจผิดต่อการซื้อขายหรือความเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์

๕. Serial of Transaction หมายถึง การซื้อหลักทรัพย์ใดๆ ในราคาที่สูงขึ้นหรือขายหลักทรัพย์ใดๆ ในราคาที่ต่ำลงอย่างต่อเนื่องกัน เพื่อสร้างความเข้าใจผิดในราคา

๖. Corner หมายถึง การซื้อหลักทรัพย์ใดๆ ในขณะที่มีราคาต่ำเป็นจำนวนมากจนหุ้นที่อาจมีการซื้อขายในตลาดลดน้อยลง โดยมีเจตนาควบคุมราคาหลักทรัพย์นั้นไม่ให้เคลื่อนไหว และเมื่อได้จังหวะก็สามารถนำหุ้นออกมาจำหน่ายในราคาสูงขึ้นตามความต้องการ

การฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์อาจจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีประกอบกัน การฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาของตลาดหลักทรัพย์ และเป็นสิ่งที่ต้องห้ามหากมีอัตราที่อยู่ในขั้นเสียหาย เพราะจะเกิดภาพลวงตาของราคา ซึ่งจะส่งผลร้ายกับผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายไม่ว่าผู้ลงทุน บริษัทสมาชิกที่เป็นนายหน้า บริษัทจดทะเบียน และตัวตลาดหลักทรัพย์เอง ในหลายๆ ประเทศมีกฎหมายห้ามในเรื่องการฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์ซึ่งต้องระบุดังเจตนาของการกระทำเป็นหลัก เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมได้มีโอกาสใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง และรอบคอบว่าเกิดจากเจตนาให้เกิดการฉ้อฉลราคาหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการยากที่จะแบ่งแยกว่ากรณีใดเป็นการเปลี่ยนแปลงราคาปกติ และกรณีใดเป็นการฉ้อฉลราคา

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์หรือการฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์หรือการปั่นหุ้นนั้น ในปัจจุบันพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕๖ บัญญัติว่า ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้นๆ ได้รับไว้หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ทั้งนี้ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้น การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์หรือการปั่นหุ้นหรือการฉ้อฉลราคาหลักทรัพย์ ตามกฎหมายหลักทรัพย์ในปัจจุบันจึงเป็นการกระทำที่มีโทษทางอาญาโดยกฎหมาย มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ และมาตรา ๒๔๓ ได้บัญญัติถึงการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตราดังกล่าว ๕ ประการ คือ

(๑) ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์บอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จหรือ

ข้อความใดโดยเจตนาให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน หรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท หรือนิติบุคคลที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ (มาตรา ๒๓๘)

(๒) ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้ที่มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์แพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง เว้นแต่จะเป็นการแพร่ข่าวในข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แล้ว (มาตรา ๒๓๕)

(๓) ห้ามมิให้ผู้ใดแพร่ข่าวอันเป็นความเท็จให้เลื่องลือจนอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง (มาตรา ๒๔๐)

(๔) ห้ามบุคคลที่ทำการซื้อหรือขาย หรือเสนอซื้อหรือเสนอขาย หรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อหรือขาย หรือเสนอซื้อหรือเสนอขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ที่ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกระทำการในประการที่น่าเป็นการเอาเปรียบต่อบุคคลภายนอก โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ยังมิได้เปิดเผยต่อประชาชนและตนได้ล่วงรู้มาเนื่องจากฐานะหรือตำแหน่งของตน (มาตรา ๒๔๑)

(๕) ห้ามการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ที่ผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์ได้รู้เห็น หรือตกลงกับบุคคลอื่นอำพรางให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่า หลักทรัพย์นั้นมีการซื้อหรือขายกันมาก หรือราคาหลักทรัพย์ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่ตรงกับสภาพของตลาด หรือเข้าซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องเป็นผลให้การซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด อันเป็นการชักจูงให้บุคคลอื่นเข้าซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น (มาตรา ๒๔๓)

วิธีนี้เป็นวิธีที่ลงทุนมากและใช้กันมากในประเทศไทย โดยเมื่อผู้ใดมีเงินมากและอยากจะให้หุ้นใดหุ้นหนึ่งเคลื่อนไหวในตลาดหลักทรัพย์จนผิดปกติ และทำให้บุคคลอื่นตื่นตัวก็จะเอาเงินมาซื้อหุ้นนั้นและขายหุ้นนั้นให้แก่ตนเองหรือพรรคพวก ซึ่งในกรณีนี้จะทำงานกันเป็นทีมโดยซื้อในราคาที่เพิ่มขึ้นทุกวัน ประชาชนผู้สนใจเล่นหุ้นจะซื้อบ้างผู้หนึ่งก็ยิ่งซื้อหุ้นให้ราคาสูงขึ้นไปอีก เมื่อราคาสูงพอสมควรแล้วก็ทยอยขายออกไป หากเห็นว่าราคาต่ำก็จะซื้ออีก คนอื่นก็ซื้อบ้างพอขายได้หมดราคาหุ้นนั้นก็ตก คนอื่นที่ซื้อไว้ก็จะขายไม่ทันก็ต้องเก็บหุ้นราคาสูงไว้ด้วยความซอกซำหรือหมดตัว

ที่กล่าวข้างต้นเป็นวัตถุประสงค์ของการกระทำและวิธีการทำที่ไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีกฎหมายห้ามไว้ การกระทำผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๕ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ เป็นความผิดที่มีโทษ

ทางอาญาตาม มาตรา ๒๕๖ ดังกล่าวข้างต้น จึงมีข้อต้องพิจารณาถึงคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาความผิดดังกล่าว คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๖๖/๒๕๓๕ ในคดีอาญาระหว่างพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ นายสอง วัชรศรีโรจน์ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๒ คน จำเลย โดยปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลฎีกาว่า

.....มาตรา ๒๕๓ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า “ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือหลักทรัพย์ซื้อขายใน ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ (๑) ห้ามมิให้ผู้ใดทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยรู้เห็นหรือตกลงกับบุคคลอื่น อันเป็นการอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หลักทรัพย์นั้น ได้มีการซื้อหรือขายกันมาก หรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด (๒) ห้ามมิให้ผู้ใดโดยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นทำการซื้อขาย หลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องกัน อันเป็นผลทำให้การซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติ ของตลาดและการกระทำดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น เว้นแต่เป็นการกระทำโดยสุจริตเพื่อปกป้องประโยชน์อันชอบธรรมของตน” ข้อความที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๕๓ (๑) ดังกล่าวย่อมหมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายหลักทรัพย์รู้เห็นหรือตกลง กับบุคคลอื่นปิดบังความจริง เพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อหรือขายกันมาก โดยที่ความเป็นจริงไม่ได้มีการซื้อหรือขายกันมาก หรือปิดบังความจริงเพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่า ราคาของหลักทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นหรือลดลงโดยที่ความเป็นจริงราคาไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือปิดบัง ความจริง เพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าราคาของหลักทรัพย์นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยที่ความเป็นจริง ราคาได้เปลี่ยนแปลงสูงขึ้นหรือลดลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาดหรือต้องเป็นการกระทำดังที่ นาย..... พนักงานฝ่ายตรวจสอบธุรกิจหลักทรัพย์และตลาดทุน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) พยานโจทก์เบิกความตอบนายจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ตามค่านำ การซื้อขายหุ้นโดยการอำพรางนั้น หมายถึงการที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายไม่มีเจตนาซื้อขายหุ้นกันจริงแต่แกล้ง ส่งคำสั่งซื้อหรือคำสั่งขายไปตลาดหลักทรัพย์เพื่อหลอกลวงผู้อื่น.....

ส่วนมาตรา ๒๕๓ (๒) ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า

.....ส่วนข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๓ (๒) ต้องเป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อ ชักจูงให้บุคคลทั่วไปซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ซึ่งโจทก์กล่าวอ้างในฟ้องว่ามีบุคคลทั่วไปถูกชักจูงใจให้ เข้าซื้อซื้อหุ้น บีบีซี ประมาณ ๗,๐๐๐ ราย ในชั้นพิจารณาโจทก์มีนาย..... นาย..... นาย..... ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์และซื้อหุ้น บีบีซี ด้วย มาเบิกความเป็นพยานโจทก์ โดยนาย.....

เบิกความว่า.....แสดงให้เห็นว่า การซื้อหุ้น บีบีซี ของพยานโจทก์ดังกล่าวเป็นการซื้อโดยตัดสติใจของตนเองหรือปรึกษาหารือกันในระหว่างเพื่อนฝูงที่ซื้อหุ้นด้วยกัน เมื่อคาดหมายว่าหุ้นของหลักทรัพย์ใดซื้อแล้วมีแนวโน้มว่าราคาจะสูงขึ้น ซื้อแล้วขายได้กำไรก็ตกลงซื้ออันเป็นเรื่องปกติธรรมดาของบุคคลทั่วไปที่ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ หาได้ซื้อหุ้น บีบีซี เพราะเหตุจงใจจากการที่จำเลยทั้งสองคนเข้าซื้อหุ้น บีบีซี ไม่..... พยานหลักฐานของโจทก์ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองคนซื้อหุ้น บีบีซี โดยมีเจตนาเพื่อชักจูงเพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าทำการซื้อหุ้น บีบีซี อันจะมีความผิดตามมาตรา ๒๔๓ (๒)

ตามวัตถุประสงค์ของการกระทำและวิธีการกระทำที่ไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ดังกล่าวข้างต้นประกอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาดังกล่าว จึงเห็นว่าเพียงข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะกรรมการตามกรณีที่ ๑ ที่ ๒ และคำแถลงด้วยวาจาของ นายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้อง น่าจะยังไม่เพียงพอที่จะปรับข้อเท็จจริงดังกล่าวเข้ากับความหมายของบทบัญญัติ มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๕ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ (๑) (๒) และที่ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่า ผู้ถูกร้องและภริยามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามมาตราดังกล่าวจึงเป็นมติที่สรุปจากข้อเท็จจริงที่ยังไม่เพียงพอตามกฎหมายและขาดเหตุผลที่นำไปสู่บทสรุปตามความเห็นเช่นนั้น นอกจากนี้ผู้ทำคำวินิจฉัยยังมีความเห็นว่า

(๑) ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะกรรมการตามกรณีที่ ๑ คงรับฟังได้เพียงว่ามีการโอนซื้อขายหุ้นของบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ในตลาดหลักทรัพย์ระหว่าง น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ผู้ขายจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๖๕ บาท เป็นเงิน ๘๒,๕๑๐,๐๐๐ บาท แก่ น.ส.บุญชู เจริญประดับ ผู้ซื้อ เมื่อวันที่ ๓ และวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยผู้ซื้อและผู้ขายต่างเป็นผู้ถือหุ้นแทนภริยาของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นเจ้าของหุ้นเท่านั้น แต่ไม่มีข้อเท็จจริงอื่นใดที่จะแสดงให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่ามีการซื้อหรือขายหุ้นกันมากหรือราคาหุ้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงกับสภาพปกติของตลาดหรือได้กระทำไปเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปให้ทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น ซึ่งเป็นเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจงใจในการกระทำ ข้อเท็จจริงดังกล่าวเพียงแต่แสดงให้เห็นว่าผู้เป็นเจ้าของหุ้นอันแท้จริงต้องการโอนหุ้นจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งเท่านั้น จึงยังไม่พอชี้ว่าผู้เป็นเจ้าของหุ้นต้องการให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่าหุ้นนั้นได้มีการซื้อหรือขายกันมากหรือราคาของหุ้นได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด หรือเพื่อชักจูงบุคคลอื่นให้เข้ามาซื้อหรือขายหุ้นที่ผิดไปจากสภาพซื้อหรือขายหุ้นปกติของตลาดเพื่อประโยชน์ของตน

(๒) กรณีการซื้อขายหลักทรัพย์ตามข้อเท็จจริงในกรณีที่ ๑ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่จะแสดงให้เห็นว่ากริยาผู้ถูกร้องซึ่งเป็นเจ้าของหุ้นอันแท้จริง น.ส.บุญชู เจริญประดับ ผู้ซื้อและ น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี ผู้ขายกระทำการในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบต่อบุคคลภายนอก โดยอาศัยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ที่ยังมิได้เปิดเผยต่อประชาชน และตนได้ล่วงรู้มาในตำแหน่งหรือฐานะเช่นนั้น อันเป็นข้อห้ามของการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการซื้อขายหลักทรัพย์ไม่เป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่นไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวเป็นกรรมการ ผู้จัดการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน หรือผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือบริษัทที่มีหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ได้ล่วงรู้ข้อเท็จจริง อันเป็นข้อมูลภายในที่ยังไม่เปิดเผยต่อประชาชนเช่นรู้ว่าบริษัทจะมีการจ่ายเงินปันผลหรือจะมีการเพิ่มทุน หรือจะมีนักลงทุนต่างประเทศมาซื้อหลักทรัพย์หรือซื้อกิจการอันจะทำให้หลักทรัพย์มีราคาสูงขึ้น ก็จะดำเนินการซื้อหุ้นมาเก็บไว้เป็นจำนวนมากเพื่อถือโอกาสเทขายในโอกาสที่หุ้นมีราคาสูงขึ้น หรือรู้ว่ากิจการของบริษัทประสบภาวะขาดทุนจะต้องเลิกกิจการ หรือกำลังจะถูกปิดกิจการเพราะขาดสภาพคล่องทางการเงิน ราคาหุ้นของบริษัทจะลดลงหรือหมดราคาก็ฉวยโอกาสเทขายหุ้นของตนในตลาดหลักทรัพย์ ประชาชนที่ไม่รู้ข้อมูลภายในดังกล่าวมาก่อนก็จะเข้าซื้อหุ้นเหล่านั้น เมื่อบริษัทเลิกกิจการหรือถูกคำสั่งให้ปิดกิจการหุ้นก็จะหมดราคา ประชาชนที่ซื้อหุ้นเหล่านั้นไว้ก็จะประสบความเสียหายถึงขนาดหมดเนื้อหมดตัว ข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในส่วนนี้จึงเลือนลอยไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุน

(๓) ศาลฎีกาได้วางหลักการบังคับใช้มาตรา ๒๕๓ (๑) (๒) อันเป็นความผิดทางอาญาไว้ว่าผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์ต้องรู้เห็นหรือตกลงกับบุคคลอื่นปิดบังอำพรางความจริงเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่าหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาหลักทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาดและต้องเป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปซื้อหรือขายหลักทรัพย์ โดยมีพยานหลักฐานว่ามีบุคคลถูกจูงใจให้เข้าซื้อหรือขายหลักทรัพย์ด้วย แต่ข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบตามรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงมติเห็นชอบด้วยตามข้อเท็จจริงกรณีที่ ๒ ได้ความเพียงว่า กริยาผู้ถูกร้องได้สั่งให้บริษัทสมาชิก (Broker) ขายหุ้นที่ น.ส.ดวงตา วงศ์กักดี ถือแทนกริยาผู้ถูกร้องจำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๖๔ บาท เป็นเงิน ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ โดยกริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ออกเช็คสั่งจ่ายเงินชำระค่าหุ้นแก่บริษัทสมาชิก บริษัทสมาชิกได้ออกเช็คขีดคร่อมเข้าบัญชีโดยเฉพาะในชื่อของผู้ถือหุ้นแล้ว

มีการนำเช็คดังกล่าวมาเข้าบัญชีของภริยาผู้ถูกร้องอีกโดยความยินยอมของธนาคาร โดยไม่มีข้อเท็จจริงอื่นใดตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ มาประกอบให้เห็นเป็นการกระทำผิดตามบทมาตราดังกล่าว ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ตรวจสอบมาจึงยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเป็นการกระทำผิดฐานสร้างราคาหลักทรัพย์หรือปันหุ้นโดยฝ่าฝืน มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

(๔) ได้ความจากคำให้การเป็นหนังสือของนายสุวิทย์ มาไพศาลสิน กรรมการผู้จัดการบริษัทหลักทรัพย์ เมอร์ริล ลินซ์ ภัทร จำกัด พยานฝ่ายผู้ถูกร้องว่า การซื้อขายหุ้นรายใหญ่ในขณะนั้น (มูลค่าไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ตามระเบียบข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์จะต้องขออนุญาตทำรายการต่อตลาดหลักทรัพย์โดยแจ้งชื่อผู้ซื้อ ผู้ขาย จำนวนหุ้นและรายการที่ตกลงจะซื้อขายกันต่อตลาดหลักทรัพย์ เพื่อพิจารณาอนุญาตเป็นรายๆ ไป เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะสามารถทำการซื้อขายได้โดยสมาชิกผู้ซื้อและสมาชิกผู้ขายต้องทำการซื้อขายบนกระดานพิเศษซึ่งเป็นกระดานสำหรับซื้อขายหลักทรัพย์รายใหญ่ของตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งปรากฏว่าราคาหุ้น SHIN ที่ซื้อขายในระหว่างวันที่ ๖ และวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เคลื่อนไหวในระหว่าง ๑๕๕ บาทถึง ๑๗๐ บาท และหลังจากนั้นก็เคลื่อนไหวในช่วงแคบๆ มาตลอด ปริมาณการซื้อขายไม่ผิดไปจากการซื้อขายตามปกติ คำให้การตอนนี้นั้นแม้ฝ่ายผู้ร้องจะไม่ได้ซักค้าน แต่เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงที่เป็นกฎระเบียบของตลาดหลักทรัพย์ว่าเมื่อซื้อได้แล้วผู้ซื้อต้องทำใบรายงานการถือหลักทรัพย์แจ้งจำนวนหลักทรัพย์ที่ตนถือก่อนการได้มารวมกับที่ได้มาในคราวนั้น เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงการถือหลักทรัพย์อันเนื่องมาจากการได้มาโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับราคาหลักทรัพย์ที่ซื้อขาย จำนวนที่มีการซื้อ จำนวนหลักทรัพย์ที่ถือก่อนได้มา ชื่อบริษัทสมาชิกผู้ซื้อต่อสำนักงาน ก.ล.ต. อันเป็นมาตรการควบคุมการได้มาซึ่งหลักทรัพย์เพื่อการเข้าครอบงำกิจการตามกฎหมาย และสามารถตรวจสอบราคาหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายว่าผิดปกติหรือไม่ คำให้การของนายสุวิทย์ มาไพศาลสิน ตอนนี้จะจึงมีเหตุผลที่รับฟังได้ เห็นว่าหากมีการซื้อขายที่เป็นการสร้างราคาหุ้นให้ผิดปกติหรือปันหุ้นให้ราคาสูงขึ้น สำนักงาน ก.ล.ต. น่าจะตรวจสอบพบและดำเนินการไปแล้ว คงไม่ปล่อยทิ้งไว้เป็นแน่ ปรากฏว่ามีหลักฐานแสดงว่านายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ผู้ซื้อหลักทรัพย์รายนี้ได้ทำใบรายงานการถือหลักทรัพย์ของตนเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แจ้งต่อสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วดังปรากฏตามเอกสารทำคำให้การเป็นหนังสือของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ จึงเชื่อได้ว่ากรณีที่ผู้ซื้อได้ปฏิบัติตามมาตรการเช่นนี้ การสร้างราคาหุ้นให้ผิดไปจากสภาพปกติของตลาดหลักทรัพย์จึงไม่น่าจะมีขึ้นได้ ข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในข้อเท็จจริงส่วนนี้จึงน่าจะไม่น่าจะชอบด้วยเหตุผลและบทบัญญัติในกฎหมาย

(๕) เนื่องจากการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๖ เป็นความผิดอาญา ผู้กระทำย่อมมีโทษจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๘ ตามลำดับ ดังนั้น จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย โดยต้องมีผู้เสียหายและการสอบสวนของพนักงานสอบสวนกับการฟ้องคดีของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อน แม้ศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัย ดังนั้น ปัญหาในเรื่องนี้จึงยังไม่ยุติ แต่เกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ โดยปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เพียงตรวจสอบและเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดเท่านั้นไม่มีอำนาจวินิจฉัยและลงมติแต่งตั้งวินิจฉัยมาข้างต้น การที่คณะอนุกรรมการตรวจสอบได้วินิจฉัยแสดงความคิดเห็นตลอดจนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงมติว่า ตามพยานหลักฐานที่ปรากฏน่าเชื่อว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๖ อันเป็นความผิดมีโทษทางอาญา จึงเป็นการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ อำนาจการวินิจฉัยและมิตติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับปัญหาเรื่องนี้ นายถาวรศักดิ์ จันทร์ทิพย์ ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้อง ได้ชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจวินิจฉัยแต่มีได้ถอนคำร้องในส่วนนี้ จึงทำให้เกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมติตามคำร้อง นอกจากนี้ตามหลักการลงโทษบุคคลในคดีอาญาศาลจะลงโทษเฉพาะผู้กระทำความผิดเท่านั้น ส่วนบุคคลที่มีได้เป็นตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ ผู้จ้างวาน ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดจึงไม่อาจถูกลงโทษด้วย ตามรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะอนุกรรมการและมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหลักทรัพย์อย่างไร ดังนั้นมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้จึงน่าจะคลาดเคลื่อน

ประการที่ ๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ของตนและผู้ใกล้ชิด โดยใช้วิธีการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ตามข้อเท็จจริงในกรณี ที่ ๒ ของประการที่ ๓ โดยภริยาผู้ถูกร้องได้ออกเช็คชำระค่าหุ้นที่ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ถืออยู่แทน นายบรรณพจน์ ดามาพงษ์ แก่บริษัทสมาชิกผู้ขายไป แล้วรับเช็คส่งจ่ายเงินเท่าจำนวนค่าหุ้นที่ส่งจ่าย ในนามของผู้ถือหุ้นเป็นเช็คขีดคร่อมเข้าบัญชีผู้ถือหุ้นกลับคืนไปเข้าบัญชีของตนอีกในลักษณะจ่ายจาก กระเป๋าซ้ายแล้วรับกลับคืนเข้ากระเป๋าขวา แต่ความจริงเป็นการยกหุ้นโดยเสนหานายบรรณพจน์ ดามาพงษ์ พี่ชาย โดยนายบรรณพจน์ ดามาพงษ์ ไม่ต้องจ่ายเงินค่าหุ้น

ซึ่งหากถือตามข้อเท็จจริงเพียงเท่านี้ ก็ต้องถือว่านายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้รับหุ้นจำนวนดังกล่าวมาโดยเสน่หาจากภริยาผู้ถูกร้อง จึงมีผู้มองว่าเป็นอุบายหรือวิธีการหรือเทคนิคเพื่อช่วยให้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ หลีกเลียงไม่ต้องชำระภาษีเงินได้สำหรับค่าหุ้นที่ได้มาโดยเสน่หาจากภริยาผู้ถูกร้อง ซึ่งมีจำนวนมากกว่าเงินค่าธรรมเนียมการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ที่ผู้ซื้อผู้ขายต้องจ่ายแก่บริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์รวมกันเพียงร้อยละ ๑ เท่านั้น หลายเท่าตัว ดังมีผู้เขียนบทความแสดงความคิดเห็นลงในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับที่ ๘๕๕๕ วันเสาร์ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ในคอลัมน์ “เดิหน้าชน” ในหัวข้อว่า “เทคนิค” หรือ “จงใจ” อีกครั้งว่า

.....แต่จากปากคำของคุณหญิงพจมาน นางกาญจนา หงษ์เหิน เลขานุการส่วนตัวของคุณหญิงพจมานและนายบรรณพจน์ยอมรับว่า เป็นหุ้นของคุณหญิงพจมานที่ต้องการยกฟรีให้แก่นายบรรณพจน์ ซึ่งการยกหุ้นฟรีให้แก่นายบรรณพจน์นั้นสามารถสั่งให้ถอนออกจากบัญชีหุ้นของ น.ส.ดวงตาและโอนให้แก่นายบรรณพจน์ได้โดยตรงนอกตลาดหลักทรัพย์ ฯ โดยไม่ต้องเสียค่านายหน้าให้แก่โบรกเกอร์เป็นเงินถึง ๗,๓๘๐,๐๐๐ บาท

แต่ทำไมคุณหญิงพจมานจึงยอมเสียค่านายหน้า ๗,๓๘๐,๐๐๐ บาท ทั้งๆ ที่ไม่ควรจะต้องเสีย

อาจมีเหตุผล ๓ ข้อคือ

หนึ่ง ถ้าเป็นการยกให้มูลค่าถึง ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้นายบรรณพจน์ฟรี อาจทำให้นายบรรณพจน์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตรา ๓๗% ประมาณ ๒๗๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

สอง.....

สาม.....

อันแสดงให้เห็นการกระทำของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องว่ามีพฤติการณ์รู้เห็นเพื่อหลีกเลียงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชายภริยาผู้ถูกร้อง ซึ่งตรงกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ว่า

.....พฤติการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ/หรือ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้ใช้วิธีการของระบบการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเสียค่าธรรมเนียมให้โบรกเกอร์ในการซื้อร้อยละ ๐.๕ และเสียค่าธรรมเนียมในการขายอีกร้อยละ ๐.๕ โดยไม่ต้องเสียภาษีเงินได้แทนการยกให้โดยเสน่หา ซึ่งจะต้องเสียภาษีเงินได้ในส่วนที่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๓๗ อันเป็นการหลีกเลียงการเสียภาษีเงินได้ของตนหรือบุคคลใกล้ชิด.....

เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของตนและผู้ใกล้ชิด จึงควรแบ่งการพิจารณาออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรก คือ ภาระการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง ส่วนที่สอง ภาระการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์

๑. ภาระภาษีเงินได้ของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่เกี่ยวกับนิติบุคคลที่เป็นบริษัท กรมสรรพากรโดยนายสุภรัตน์ คุ้มณกุล อธิบดีกรมสรรพากรได้มีหนังสือกรมสรรพากร ที่ กค ๐๘๑๑/๖๓๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แจ้งประธานอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ฯ ให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาระภาษีกรณีการซื้อขายหุ้นของบุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

.....เกี่ยวกับภาระภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร กรณีซื้อขายหุ้น ดังนี้

๑. กรณีที่บุคคลธรรมดาซื้อขายหุ้นในบริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ผู้ขายหุ้นและผู้ซื้อหุ้นดังกล่าวจะต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร หรือไม่ เพียงใด

๒. กรณีที่บุคคลธรรมดาซื้อขายหุ้นในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ขายหุ้นและผู้ซื้อหุ้นดังกล่าวจะต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร หรือไม่ เพียงใด

๓. กรณีที่นิติบุคคลได้ซื้อขายหุ้น (ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่วินิจฉัย)

๔. ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นในบริษัทซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลได้รับเงินปันผลจากการถือหุ้น ผู้ถือหุ้นดังกล่าว จะต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร หรือไม่ เพียงใด

๕. ในกรณีที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลได้รับโอนหุ้นในบริษัทมาโดยเสนหามูลค่าหรือนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร หรือไม่

กรมสรรพากรขอเรียนว่า

๑. กรณีบุคคลธรรมดาขายหุ้นของบริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ขายจะต้องนำกำไรจากการขายหุ้นไปรวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่หากราคาขายเท่ากับหรือต่ำกว่าราคาซื้อถือว่าไม่มีเงินได้พึงประเมิน และไม่สามารถนำผลขาดทุนจากการขายในแต่ละคราวไปหักจากส่วนที่เป็นกำไรจากการขายหุ้นชนิดและคราวอื่นได้

กรณีบุคคลธรรมดาซื้อหุ้นของบริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ซื้อหุ้นไม่มีเงินได้พึงประเมิน จึงไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เว้นแต่เป็นการซื้อหุ้นในราคาต่ำกว่าราคาหรือค่าอันพึงมี ผลต่างระหว่างราคาหรือค่าอันพึงมีกับราคาซื้อเข้าลักษณะเป็นประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๓๕ แห่งประมวลรัษฎากร ผู้ซื้อหุ้นต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย

๒. กรณีบุคคลธรรมดาขายหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แยกพิจารณาได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑ การซื้อขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ภาระภาษีของผู้ขายและผู้ซื้อจะเป็นเช่นเดียวกับข้อ ๑

๒.๒ การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ขายหุ้นได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้จากการขายหุ้นไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และผู้ซื้อหุ้นในกรณีนี้ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแต่อย่างใด

๓. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล.....ขายหุ้น..... (ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่จะวินิจฉัย)

๔. กรณีผู้ถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้รับเงินปันผล แยกพิจารณาได้ดังนี้

๔.๑ กรณีผู้ถือหุ้นเป็นบุคคลธรรมดา ต้องนำเงินปันผลที่ได้รับไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีตามเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๔๗ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ดี หากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผลได้หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ ๑๐ ของเงินได้แล้ว ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยมีสิทธิเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ ๑๐ โดยไม่ต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามปกติ ซึ่งการเลือกเสียภาษีตามวิธีนี้ผู้มีเงินได้จะต้องเลือกเสียภาษีสำหรับเงินปันผลทุกรายการที่ได้รับในปีภาษี จะเลือกเสียภาษีตามวิธีนี้เพียงบางรายการไม่ได้

๔.๒ กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล.....ได้รับเงินปันผล.....(ไม่เกี่ยวกับคำวินิจฉัยคดีนี้)

๕. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับโอนหุ้นมาโดยเสนหาคือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งการคำนวณเงินได้พึงประเมินให้ถือตามราคาหรือค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับโอนหุ้น ตามมาตรา ๕ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ดี บุคคลธรรมดาที่ได้รับโอนหุ้นมาโดยเสนหาคือเป็นเงินได้พึงประเมินนั้น หากเป็นเงินได้ที่ได้รับจากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินได้ที่ได้รับจากการรับมรดก หรือจากการให้โดยเสนหาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้.....

นอกจากนี้ยังปรากฏเอกสารแนบท้ายคำให้การเป็นหนังสือของภริยาผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า สำนักตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร ได้มีหนังสือเชิญภริยาผู้ถูกร้องไปพบเพื่อ

ขอทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการถือครองหุ้นและการซื้อขายหุ้นหรือการโอนหุ้นของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งกระทำในนามของ น.ส.บุญชู เจริญประดับ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี หรือ น.ส.ดวงตา ประมูลเรือง นายชัยรัตน์ เชียงพุกชัย นายวิชัย ช่างเหล็ก และนายมานัส ใจยา ภริยาผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ น.ส.ปราณี เวชพุกชัยพิทักษ์ ไปชี้แจงข้อเท็จจริงและมอบเอกสารต่าง ๆ แก่เจ้าพนักงานประเมินภาษีแทน น.ส.ปราณี เวชพุกชัยพิทักษ์ ได้ชี้แจงว่า “ในกรณีที่ให้ตัวแทนเป็นผู้ถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทั้ง ๕ ราย คุณหญิงพจมาน ชินวัตร มีภาระภาษีต้องชำระเพิ่มเติมหรือไม่.....”

กรมสรรพากรได้มีหนังสือตอบ น.ส.ปราณี เวชพุกชัยพิทักษ์ โดยหนังสือกรมสรรพากรที่ กค ๐๘๑๑/๔๕๗๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ลงนามโดยนายชาญยุทธ ปทุมารักษ์ รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมสรรพากร ความว่า

ตามหนังสือที่อ้างถึงท่านแจ้งว่า คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้แต่งตั้งให้บุคคลทั้ง ๕ คน คือ นายชัยรัตน์ เชียงพุกชัย นายวิชัย ช่างเหล็ก นายมานัส ใจยา น.ส.บุญชู เจริญประดับ และ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี เป็นตัวแทนของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคุณหญิงพจมาน ชินวัตร จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าหุ้นและค่าใช้จ่ายทั้งปวงที่เกิดขึ้น น.ส.ปราณี จึงขอทราบว่

๑.๑ การตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นตัวแทนของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ในการซื้อและขายหลักทรัพย์ กรณีดังกล่าวมีสิทธิกระทำหรือไม่ หรือขัดต่อประมวลรัษฎากรหรือไม่ อย่างไร

๑.๒ กรณีตัวแทนหรือตัวการเองเข้าไปทำการซื้อและขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ผู้มีเงินได้ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา ๔๒ (๑๗) แห่งประมวลรัษฎากร ถูกต้องหรือไม่

๑.๓ ตัวแทนหรือตัวการเอง หากได้รับเงินปันผลจะต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ร้อยละ ๑๐.๐ เท่ากันทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินปันผล

๑.๔ เงินปันผลที่ตัวแทน หรือตัวการได้รับเมื่อถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ในอัตรา ร้อยละ ๑๐.๐ แล้ว มีสิทธิที่จะเลือกเสียภาษีได้เท่ากับที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ ๑๐.๐ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ตอนสิ้นปีก็ได้ หรือหากจะนำไปรวมคำนวณ ผู้มีเงินได้มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา ๔๗ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

๑.๕ กรณีตัวแทนทั้ง ๕ คนไม่เคยนำภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไปขอเครดิตหรือนำไปรวมยื่นชำระภาษีเมื่อตอนสิ้นปี การกระทำดังกล่าวไม่ทำให้ภาระภาษีของตัวการหรือตัวแทนแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ภาษีอากรหรือเสียประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวใช่หรือไม่

กรมสรรพากรขอเรียนว่า

๑. ตามข้อ ๑.๑ กรณีคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ต้องการตั้งตัวแทนเพื่อทำการซื้อและขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คุณหญิงพจมาน ชินวัตร มีสิทธิกระทำการได้ตามมาตรา ๗๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ขัดต่อประมวลรัษฎากรแต่ประการใด

๒. ตามข้อ ๑.๒ กรณีการซื้อและการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ผู้มีเงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายหลักทรัพย์ที่เป็นหุ้นกู้หรือพันธบัตร ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา ๔๒ (๑๓) แห่งประมวลรัษฎากร และตามข้อ ๒ (๒๓) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

๓. ตามข้อ ๑.๓ ข้อ ๑.๔ และข้อ ๑.๕ กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๔) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักในอัตราร้อยละ ๑๐.๐ ของเงินได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๐ (๒) (จ) แห่งประมวลรัษฎากร และหากผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยจะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ ๑๐.๐ ของเงินได้โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตอนสิ้นปีสำหรับเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๔) (ข) แห่งประมวลรัษฎากรที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรมตามมาตรา ๔๘ (๓) วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ก็ได้

สำหรับกรณีผู้มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๔) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร เป็นผู้มีภูมิลำเนาในประเทศไทยหรือเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและได้รับเงินได้ดังกล่าวจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย มีสิทธิได้รับเครดิตในการคำนวณภาษี ตามมาตรา ๔๗ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

ต่อมา นายศิริโรตม์ สวัสดิ์พาณิชย์ รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมสรรพากรในฐานะโฆษกกรมสรรพากรได้แถลงข่าวต่อสื่อมวลชนตามข่าวกรมสรรพากร เลขที่ข่าว ปชส. ๓๑/๒๕๕๔ วันที่แถลงข่าว ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ชี้แจงข้อเท็จจริงการเสียภาษีของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร และผู้ใกล้ชิด ว่า

.....ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องไม่มีภาษีต้องชำระเพิ่ม และกรมสรรพากรยุติการดำเนินการตรวจสอบภริยาผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องแล้ว อย่างไรก็ตามกรมสรรพากรมีอำนาจตรวจสอบย้อนหลังได้ ๒ ปี กรณีที่ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี แต่ถ้าจำเป็นก็สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้นานที่สุด ๕ ปี

กรมสรรพากรได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสียภาษีของผู้ถูกร้อง และภริยาผู้ถูกร้องแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงดังนี้

๑. กรมสรรพากรได้มีหนังสือเชิญพบบุคคลใกล้ชิดอีก ๕ คน เพื่อทำการได้สวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วย น.ส.บุญชู เจริญประดับ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ นายมานัส ใจยา น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี และนายวิชัย ช่างเหล็ก ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลทั้ง ๕ คน ได้ทำการถือหุ้นในนิติบุคคลต่างๆ แทนภริยาผู้ถูกร้องจริง และต่อมากรมสรรพากรได้มีหนังสือเชิญพบบริยาผู้ถูกร้องเพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริง และส่งเอกสารประกอบการชี้แจง โดยภริยาผู้ถูกร้องได้มอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจมาดำเนินการ

๒. ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าการที่ภริยาผู้ถูกร้อง ให้ผู้ใกล้ชิดถือหุ้นแทนนั้นรายได้ที่เกี่ยวข้องก็ถือเป็นรายได้ของตัวการ คือถือเป็นรายได้ของภริยาผู้ถูกร้อง แต่เนื่องจากรายได้ดังกล่าวเป็นรายได้ในรูปของเงินปันผล ซึ่งถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วและเมื่อนำมารวมคำนวณก็ได้รับเครดิตภาษีเงินปันผล ในกรณีนี้เมื่อนำเงินปันผลที่บุคคลทั้งห้าถือหุ้นแทนมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินของภริยาผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องแล้ว ปรากฏว่าไม่มีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมแต่อย่างใด

๓. สำหรับการขายหุ้นและการโอนหุ้นของภริยาผู้ถูกร้องในส่วนที่ได้ทำในตลาดหลักทรัพย์ ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามกฎหมาย ส่วนที่ทำนอกตลาดหลักทรัพย์ไม่ปรากฏว่ามีผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุนที่ลงแต่อย่างใด

โฆษกผู้แถลงยืนยันว่า เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงในกรณีนี้ว่าภริยาผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องไม่มี ภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมกรมสรรพากรจึงยุติการดำเนินการตรวจสอบภริยาผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องแล้ว อย่างไรก็ตามในกรณีที่ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี กรมสรรพากรมีอำนาจในการตรวจสอบภาษี ย้อนหลังได้ ๒ ปี แต่ถ้าหากจำเป็นก็สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้นาน ๕ ปี แต่ถ้าไม่ยื่นแบบแสดง รายการชำระภาษีมีอำนาจตรวจภาษีย้อนหลังได้นาน ๑๐ ปี

คำว่าไม่มีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมหมายความว่า เงินได้และค่าใช้จ่ายของภริยาผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องจากการตรวจสอบดูของกรมสรรพากรพบว่าที่ผ่านมามีการชำระภาษีเป็นไปตามข้อกำหนด ของกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ยังไม่พบข้อผิดพลาด เมื่อไม่พบข้อผิดพลาดก็ยังไม่เรียกเก็บภาษีเพิ่มเติม และในประมวลรัษฎากรก็ไม่มีบทบัญญัติให้กรมสรรพากรใช้คำว่ารับรองได้เสียภาษีถูกต้องแต่อย่างใด

หนังสือที่ กค ๐๘๑๑/๖๓๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ภาระภาษีกรณีการขายหุ้นถึงประธานอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ฯ ที่อธิบดีกรมสรรพากร เป็นผู้ลงนามกับหนังสือที่ กค ๐๘๑๑/๕๕๗๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ตอบ น.ส.ปราณี เวชพงษ์พิทักษ์ ผู้รับมอบอำนาจจากภริยาผู้ถูกร้องเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีการตั้งตัวแทน

ซื้อและขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ที่รองอธิบดีกรมสรรพากรเป็นผู้ลงนามทั้งสองฉบับเป็นเอกสารที่
สำนักกฎหมายของกรมสรรพากรจัดทำขึ้นเพื่อตอบข้อหารือแก่องค์กรหรือส่วนราชการและประชาชนทั่วไป
ที่มีปัญหาเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ซึ่งผู้ได้รับคำตอบสามารถใช้เป็นคู่มือในทางปฏิบัติงาน
เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรได้ และเป็นเอกสารของทางราชการซึ่งเป็นเอกสารมหาชนที่พนักงานเจ้าหน้าที่
ได้ทำขึ้น ประกอบคำแถลงของนายศิริโรตม์ สวัสดิพาณิชย์ รองอธิบดีกรมสรรพากรในฐานะโฆษกของ
กรมสรรพากรตามเอกสารแถลงข่าวของกรมสรรพากรจึงรับฟังเป็นพยานได้

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และการรับเงินปันผลของบริษัทต่าง ๆ
ของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง ในขณะที่ทำคำวินิจฉัย ไม่อาจฟังได้ว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง
มีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของตนตามข้อกล่าวอ้างของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
แต่อย่างใด

๒. ภาระภาษีเงินได้ของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ตามข้อเท็จจริงประการที่ ๔
โฆษกกรมสรรพากรแถลงว่ายังอยู่ระหว่างดำเนินการคาดว่าจะตรวจสอบเสร็จในเร็ว ๆ นี้ ผู้ทำคำวินิจฉัยจะ
วินิจฉัยข้อเท็จจริงบางส่วนในข้อนี้รวมกันไปกับข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องอุทกกล่าวหาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ว่าผู้ถูกร้องกับภริยาผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ใกล้ชิด คือนายบรรณพจน์
ดามาพงศ์ พี่ชายภริยาผู้ถูกร้อง สำหรับเรื่องภาระภาษีเงินได้ของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ปรากฏว่า
นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล อธิบดีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังจากพรรคประชาธิปัตย์ได้ให้
สัมภาษณ์สื่อมวลชนพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับที่ ๘๕๗๗ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔
หน้า ๑ และ ๑๕ ว่า

.....นายพิเชษฐกล่าวว่า ก่อนที่จะพ้นตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
กรมสรรพากรรายงาน ว่าที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่มีปัญหาเรื่องภาษี ในระหว่างนั้นรอคำวินิจฉัยของ ป.ป.ช.
ว่าจะสรุปเรื่องภาษีออกมาอย่างไรบ้าง จนกระทั่งตนใกล้จะพ้นตำแหน่ง ป.ป.ช. ส่งคำวินิจฉัยมาให้
กรมสรรพากรเป็นเอกสารประมาณ ๘๔ หน้า ที่ไม่เคยเปิดเผยตามสื่อมวลชนมาก่อน

ในคำวินิจฉัยเกี่ยวกับภาษี กรณีที่ผู้เกี่ยวข้อง ๒ คน มาให้การกับ ป.ป.ช. หุ้นที่ให้ไปไม่ใช่
การถือแทน แต่เป็นการยกให้โดยมีการอ้างว่าเงินค่าหุ้น ซึ่งผู้ให้เป็นคนจ่ายค่าหุ้นให้ แต่ไม่ได้ระบุว่า
๒ คน นั้นคือใคร อย่างไรก็ตาม ตามหลักประมวลรัษฎากรผู้รับต้องเสียภาษียกเว้นกรณีบิดา มารดา
ยกให้แก่บุตร หรือบุตรให้แก่บุพการี เงินจำนวนนี้หลายร้อยล้านบาท แต่การให้ในรายนี้ไม่ใช่การทำ
นิติกรรมยกให้ หรือการให้ตามปกติธรรมดาและหากผู้รับไม่เสียภาษี ผู้ให้ต้องเป็นผู้รับภาระเสียภาษี
นายพิเชษฐกล่าวว่า.....

ถ้อยคำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวมีเค้าเรื่องตรงกับเรื่องที่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ยื่น
มาจากการยกให้โดยเสน่หาจากภริยาผู้ถูกร้องตามข้อเท็จจริงในประการที่ ๔ ดังกล่าวข้างต้น

นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ให้การเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญในปัญหาข้อนี้ว่า
“.....ความจริงเป็นเรื่องที่คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ดำเนินการโอนให้แก่นายบรรณพจน์ โดยบอกว่า
โอนให้ตามธรรมเนียมในฐานะที่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ร่วมกันก่อการและดำเนินธุรกิจร่วมกัน
มาแต่ต้น รวมทั้งเป็นของขวัญที่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ มีครอบครัวและมีบุตร แต่เนื่องจาก
หุ้นดังกล่าวอยู่ในชื่อของ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จึงได้มีการดำเนินการโอนหุ้นจากนางสาวดวงตา วงศ์ภักดี
มาให้แก่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ โดยคุณหญิงพจมาน เป็นผู้ชำระเงินค่าซื้อผ่านระบบสมาชิกของตลาด
หลักทรัพย์แทนนายบรรณพจน์ โดยเป็นการดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของตลาดหลักทรัพย์.....
ในขณะที่มีการโอนหุ้นดังกล่าว นายบรรณพจน์ มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น
จำกัด (มหาชน) จึงได้รายงานการได้มาตามกฎหมายระเบียบของ ก.ล.ด. ทันทีในวันเดียวกันนั้นเอง ส่วนในเรื่อง
ของการเสียภาษีนั้นในขณะรับโอนกันนายบรรณพจน์และคุณหญิงต่างเข้าใจโดยสุจริตใจว่าเป็นการให้
โดยธรรมเนียมและไม่มีการต้องเสียภาษีแต่อย่างใด การทำรายการนี้ จึงไม่มีเจตนาและไม่มีเหตุ
อันใดที่จะต้องปกปิดผู้ใด.....อย่างไรก็ตามหากต้องเสียภาษีผู้มีภาระต้องเสียภาษีคือนายบรรณพจน์
ซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ไม่ใช่คุณหญิงพจมาน.....

ตามข้ออ้างของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ดังกล่าวมีข้อต่อสู้ในชั้นศาลรัฐธรรมนูญ
๒ ประการคือ

๑. ผู้ให้และผู้รับให้ต่างเข้าใจโดยสุจริตว่า เงินค่าหุ้นที่ได้รับยกให้จากภริยาผู้ถูกร้องเป็นเงิน
ได้จากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมเนียมได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามประมวล
รัษฎากร มาตรา ๔๒ (๑๐)

๒. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรกรณีนี้คือ ผู้รับยกให้ซึ่งเป็นผู้มีเงินได้เท่านั้น ไม่ใช่ผู้ถูกร้องหรือ
ภริยาผู้ถูกร้อง

เห็นว่าตามข้อต่อสู้ในข้อ ๑ มีปัญหาเกิดขึ้นในชั้นศาลรัฐธรรมนูญว่า นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์
จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมูลค่าหุ้นที่รับยกให้จากภริยาผู้ถูกร้องหรือไม่ เพราะนายบรรณพจน์
ดามาพงศ์ ต่อสู้ว่าได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๑๐)
ปัญหาดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญและผู้ทำคำวินิจฉัย ไม่มีอำนาจวินิจฉัย ปัญหาดังกล่าวจึงยังไม่ยุติ

แต่เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกันระหว่างองค์กรที่มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวกับอำนาจของ
เจ้าพนักงานประเมินในการประเมินเรียกเก็บภาษีอากร จึงขอกล่าวถึงอำนาจของเจ้าพนักงานประเมิน

สำหรับการประเมินภาษีอากรของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรภายหลังกำหนดเวลายื่นรายการตามประมวลรัษฎากร
พอสังเขป ดังนี้

๑. อำนาจประเมินภาษีอากรของเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๘ เป็นการประเมินโดยตรวจสอบจากแบบรายการเสียภาษีอากรที่ยื่นแสดงรายการผิดพลาด เช่น การคำนวณ ภาษีอากรผิดพลาดหรือหักค่าลดหย่อนไม่ถูกต้อง เป็นต้น การประเมินวิธีนี้ไม่ต้องออกหมายเรียกให้มา ใต้อสวนและการประเมินตามมาตรานี้เจ้าพนักงานประเมินจะนำข้อเท็จจริงอื่นนอกเหนือจากที่มีอยู่ใน แบบรายการเสียภาษีอากรมาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อประเมินเรียกเก็บภาษีอากรใหม่มิได้ เมื่อประเมินแล้วให้แจ้ง จำนวนภาษีอากรที่ประเมินไปยังผู้ต้องเสียภาษีอากร ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้

๒. อำนาจประเมินภาษีอากรของเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๘ กรณีที่เจ้าพนักงานประเมินมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ใดแสดงรายการตามแบบที่ยื่นไม่ถูกต้องตามความจริง หรือไม่บริบูรณ์ ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจออกหมายเรียกผู้ยื่นรายการนั้นมาใต้อสวน และออกหมาย เรียกพยานกับสั่งให้ผู้ยื่นรายการหรือพยานนั้นนำบัญชีเอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาแสดงได้ แต่ต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันส่งหมาย ทั้งนี้ การออกหมายเรียกดังกล่าวต้องกระทำ ภายในเวลาสองปี นับแต่วันที่ไต่ยื่นรายการ กรณีนี้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจที่จะแก้จำนวนเงินที่ประเมิน หรือที่ยื่นรายการไว้เดิมโดยอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏและแจ้งจำนวนเงินที่ต้องชำระอีกไปยังผู้ต้อง เสียภาษีอากรได้ และอธิบดีมีอำนาจอนุมัติให้ขยายเวลาการออกหมายเรียกดังกล่าวเกินกว่าสองปีก็ได้ หากปรากฏพยานหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ยื่นรายการมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี แต่ต้องไม่เกิน ห้าปีนับแต่วันที่ไต่ยื่นรายการ ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้

ถ้าผู้ต้องเสียภาษีอากรไม่ปฏิบัติตามหมายหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมิน หรือไม่ยอมตอบคำถาม เมื่อซักถามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินเงินภาษีอากรตามที่รู้เห็นว่า ถูกต้อง และแจ้งจำนวนเงินซึ่งต้องชำระไปยังผู้ต้องเสียภาษีอากร ในกรณีนี้ห้ามอุทธรณ์การประเมิน

ในการประเมินดังกล่าว ผู้ต้องเสียภาษีต้องรับผิดชอบปรับหนึ่งเท่าของจำนวนเงินภาษีที่ต้อง ชำระอีก

ความหมายของคำว่ามีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ แห่งประมวลรัษฎากร ไม่มีกฎหมายหรือคำพิพากษาศาลฎีกากำหนดความหมายหรือให้คำจำกัดความไว้ ในมาตรา ๑๘ แห่ง ประมวลรัษฎากรใช้ถ้อยคำนี้ว่า

.....เว้นแต่กรณีปรากฏหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ยื่นรายการมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร.....อธิบดีจะอนุมัติให้ขยายเวลาการออกหมายเรียกดังกล่าวเกินกว่าสองปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ได้อื่นรายการ.....

ดังนั้นถ้อยคำว่า “เจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร” ในมาตรานี้ จึงเป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจของอธิบดีกรมสรรพากรแล้วแต่ข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป ในทางปฏิบัติถ้าเจ้าพนักงานประเมินมีหลักฐานหรือเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ยื่นรายการมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรก็ทำเรื่องเสนออธิบดีกรมสรรพากรขออนุมัติให้ขยายเวลาออกหมายเรียกผู้ยื่นรายการมาได้ส่วนเกินกว่าสองปี อธิบดีกรมสรรพากรก็อาจใช้ดุลพินิจว่า ผู้ยื่นรายการมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยกับเจ้าพนักงานประเมินก็อนุมัติตามที่เจ้าพนักงานประเมินขอ ถ้าไม่เห็นด้วยก็ไม่อนุมัติ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า “เจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร” กฎหมายกำหนดให้เป็นเงื่อนไขการใช้ดุลพินิจของอธิบดีกรมสรรพากรในการสั่งขยายเวลาการออกหมายเรียกมาได้ส่วนเพื่อประเมินภาษีอากรที่ต้องเสียเพิ่มตามมาตรา ๑๕ จากภายในกำหนดสองปีเป็นภายในกำหนดไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ได้อื่นรายการ

๓. อำนาจประเมินภาษีอากรของเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๒๓ เป็นอำนาจประเมินภาษีอากรในกรณีผู้เสียภาษีอากรที่ไม่ยื่นแบบแสดงรายการเลย เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจออกหมายเรียกตัวผู้ยื่นมาไต่สวน และออกหมายเรียกพยานกับสั่งให้ผู้ที่ไม่ยื่นรายการหรือพยานนั้นนำบัญชีหรือพยานหลักฐานอันควรแก่เรื่องมาแสดงได้ แต่ต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันส่งหมาย เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินได้ภายในกำหนดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องของรัฐที่จะเรียกเอาค่าภาษีอากรซึ่งมีกำหนดสิบปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓/๓๑ เมื่อประเมินแล้วให้แจ้งจำนวนภาษีอากรที่ต้องชำระไปยังผู้ต้องเสียภาษีอากร ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้

๔. อำนาจประเมินภาษีอากรของเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๕ เป็นวิธีพิเศษเนื่องจากเจ้าพนักงานประเมินไม่สามารถประเมินตามวิธีปกติที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ได้ ซึ่งใช้ในกรณีที่ผู้มีเงินได้มิได้ยื่นรายการเงินได้ หรือเจ้าพนักงานประเมินพิจารณาเห็นว่า ผู้มีเงินได้ยื่นรายการเงินได้ต่ำกว่าจำนวนที่ควรต้องยื่น ให้เจ้าพนักงานประเมินโดยอนุมัติอธิบดีมีอำนาจกำหนดจำนวนเงินได้สุทธิขึ้น ทั้งนี้ โดยถือเงินหรือทรัพย์สินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์หรือเข้ามาอยู่ในครอบครองของผู้มีเงินได้ หรือรายจ่ายของผู้มีเงินได้หรือฐานะความเป็นอยู่ หรือพฤติการณ์ของผู้มีเงินได้หรือสถิติเงินได้ของผู้มีเงินได้เอง หรือของผู้อื่นที่กระทำการทำนองเดียวกับของผู้มีเงินได้เป็นหลักในการพิจารณา แล้วทำการประเมินแจ้งจำนวนเงินที่ต้องชำระไปยังผู้ต้องเสียภาษี ซึ่งครั้งหนึ่งเคยใช้วิธีการประเมินภาษีเงินได้วิธีนี้นักการเมืองที่ถูกคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ร.ส.ช.) ยึดทรัพย์ ส่วนการอุทธรณ์ต่อ

คณะกรรมการพิจารณาการอุทธรณ์มีทั้งอุทธรณ์ได้และอุทธรณ์ไม่ได้ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๖

การเสียภาษีโดยวิธีประเมินนั้นแบ่งออกเป็น วิธีประเมินโดยเจ้าพนักงาน (Authoritative assessment) และวิธีประเมินตนเอง (Self assessment)

การเสียภาษีโดยวิธีประเมินโดยเจ้าพนักงานประเมิน ผู้เสียภาษีจะต้องชำระภาษีที่ถูกต้องประเมิน พร้อมทั้งเบี้ยปรับหนึ่งเท่าของจำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่มสำหรับการยื่นแบบแสดงรายการไม่ถูกต้องและสองเท่าของจำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่มสำหรับการไม่ยื่นแบบแสดงรายการและเงินเพิ่มอีกร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องเสียหรือนำส่งโดยไม่รวมเบี้ยปรับตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ ซึ่งเงินเพิ่มนั้นให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลาการยื่นรายการหรือนำส่งภาษีจนถึงวันชำระภาษีหรือนำส่งภาษี โดยผู้รับการประเมินต้องชำระภาษีนั้นพร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่มภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินตามมาตรา ๑๘ ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ตามวิธีนี้สิทธิเรียกร้องในหนี้ค่าภาษีของรัฐเกิดขึ้นเมื่อได้รับแจ้งการประเมิน แต่ค่าภาษีจำนวนดังกล่าว ผู้เสียภาษีมียหน้าที่ต้องชำระในวันตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียภาษีต้องยื่นแบบแสดงรายการพร้อมทั้งชำระภาษี แต่เนื่องจากมิได้ชำระภายในกำหนดดังกล่าวผู้รับการประเมินจึงต้องชำระเบี้ยปรับและเงินเพิ่มดังกล่าว ส่วนกำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน เป็นกรณีที่กฎหมายให้ระยะเวลาแก่ผู้รับการประเมินปฏิบัติตามหนังสือแจ้งการประเมินเท่านั้น

การเสียภาษีโดยวิธีการประเมินตนเอง ผู้เสียภาษีมียหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการพร้อมทั้งชำระภาษี ตามวิธีนี้หนี้ค่าภาษีจึงเกิดขึ้นและถึงกำหนดชำระในวันตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียภาษีต้องยื่นแบบแสดงรายการพร้อมทั้งชำระภาษี สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประมวลรัษฎากร มาตรา ๕๖ กำหนดให้ ผู้เสียภาษีมียหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการพร้อมทั้งชำระภาษี สำหรับเงินได้ที่ได้รับมาในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วภายในเดือนมีนาคมทุก ๆ ปี เมื่อผู้เสียภาษีได้ประเมินตนเองและยื่นแบบแสดงรายการแล้ว หากเจ้าพนักงานเห็นว่าไม่ถูกต้องก็มีอำนาจทำการตรวจสอบได้ส่วนแล้วประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมจากผู้เสียภาษีได้ หรือถ้าผู้เสียภาษีไม่ยื่นแบบแสดงรายการพร้อมทั้งชำระภาษีในวันตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าพนักงานมีอำนาจทำการตรวจสอบได้ส่วนแล้วประเมินเรียกเก็บภาษีได้เช่นเดียวกัน การประเมินดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการประเมินเพราะผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการไม่ถูกต้องหรือเพราะผู้เสียภาษีไม่ยื่นแบบแสดงรายการ เจ้าพนักงานจะทำได้ก็ต่อเมื่อพ้นกำหนดวันตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีแล้ว

สำหรับกรณีของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ซึ่งเป็นนักธุรกิจตามปกติก็ต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อเจ้าพนักงานสรรพากรทุกปี และหากเจ้าพนักงานประเมินตรวจพบว่ายื่นแบบแสดงรายการไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่บริบูรณ์ เจ้าพนักงานประเมินก็มีอำนาจตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๕ โดยออกหมายเรียกไปไต่สวนเพื่อประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมได้ ถ้าผู้ยื่นรายการเห็นว่าการประเมินภาษีของเจ้าพนักงานประเมินไม่ถูกต้องก็มีสิทธิอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๐ (๑) และหากต่อมาคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วผู้รับการประเมินไม่เห็นด้วยก็สามารถอุทธรณ์คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต่อศาลได้ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๐ (๒)

ดังนั้น ศาลยุติธรรม (ศาลภาษีอากร) จึงเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีภาษีอากรทุกประเภทรวมทั้งคดีที่เกิดขึ้นตามข้อต่อสู้ของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ในข้อ ๑ และคดีจะถึงที่สุดเด็ดขาดโดยคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากร องค์กรอื่นใดไม่ว่าจะเป็นศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่มีปัญหาเกี่ยวกับภาษีอากรได้

ตามรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะกรรมการไม่ปรากฏว่า นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ถูกเจ้าพนักงานประเมินออกหมายเรียกไปไต่สวนและยังไม่มีกรแจ้งการประเมินภาษีอากรจากเจ้าพนักงานประเมินตามกฎหมาย นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ จะมีหนี้ค่าภาษีอากรที่เกิดจากการได้หุ้นโดยเสน่หาจากภริยาผู้ถูกร้องหรือไม่ จึงต้องรอให้มีการตรวจสอบโดยเจ้าพนักงานประเมิน การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และคำพิพากษาของศาลภาษีอากรกลางรวมทั้งศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรเสียก่อน ดังนั้นการกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ของตนและผู้ใกล้ชิด จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่มีกฎหมายสนับสนุน

นอกจากกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว กรณีของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้มีนายสุเทพ พงษ์พิทักษ์ เขียนบทความในคอลัมน์ “ไขปัญหา ? ภาษี” ในหัวข้อ “วิเคราะห์หุ้น ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น” ลงในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ สรุปสาระสำคัญได้ว่า

.....ผู้ถูกร้อง ภริยาผู้ถูกร้อง และนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ได้ร่วมกันจัดตั้งและบริหารกิจการของบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) มาแต่เริ่มก่อตั้ง โดยแบ่งหน้าที่กันทำคือผู้ถูกร้องรับผิดชอบในเรื่องวางแผนในกิจการต่างๆ ของบริษัท ภริยาผู้ถูกร้องรับผิดชอบดูแลเรื่องการเงิน การธนาคาร หุ้น นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ รับผิดชอบดูแลเรื่องการตลาด การจัดการทั่วไป การบริหารงานของบริษัทกระทำในฐานะเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกันในรูปบริษัท เมื่อมีเงินได้ก็ต้องเสียภาษีเงินได้ในนามของคณะบุคคล (ที่ถูกนำจะเป็นนิติบุคคล) หรือบริษัทอยู่แล้ว

เช่น เงินได้ที่เป็นเงินปันผล การที่ภริยาผู้ถูกร้องซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่องหุ้นมีความประสงค์จะแบ่งหุ้นของแต่ละคนที่ควรจะได้รับให้กันและกันไป การแบ่งหุ้นในกรณีนี้ไม่ใช่การยกให้ฟรีๆ ถือว่ายิ่งกว่าการให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยา ยิ่งกว่าการให้เป็นของขวัญเพราะเป็นการแบ่งเงินที่ได้รับจากการลงทุนร่วมกัน โดยแบ่งกำไร แบ่งส่วนของตนเองออกมา.....

การที่คณะอนุกรรมการตรวจสอบ ฯ ได้วินิจฉัยว่า กรณีที่ภริยาผู้ถูกร้องได้ยกหุ้นจำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น เป็นมูลค่า ๗๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ โดยทำการซื้อขายในระบบตลาดหลักทรัพย์เช่นนี้เป็นการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ของตนและคนใกล้ชิด จึงเป็นการวินิจฉัยที่ไม่มีกฎหมายสนับสนุนและนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างไรก็ตามแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีคำวินิจฉัยเช่นนี้เลยแม้แต่ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัย

ส่วนในข้อ ๒ ตามพยานหลักฐานในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะอนุกรรมการ ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรโอนหุ้นจำนวนดังกล่าวในตลาดหลักทรัพย์แต่ประการใด ไม่ได้เป็นผู้มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีอากร หน้าที่เสียภาษีอากรในกรณีนี้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ โดยตรงแต่เพียงผู้เดียว แต่ปรากฏข้อเท็จจริงในรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นข้อความในวงเล็บว่า..... (หากผู้รับให้ไม่มีเงินชำระภาษีเงินได้และผู้ให้ยังคงประสงค์จะให้ ผู้ให้ต้องเป็นผู้ชำระภาษีเงินได้แทน)..... เห็นว่า ตามประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้มีเงินได้พึงประเมินยื่นรายการและเสียภาษีเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเท่านั้น ซึ่งไม่มีข้อกำหนดใดที่ระบุว่าหากผู้รับให้ หรือผู้มีเงินได้พึงประเมินไม่มีเงินชำระภาษีเงินได้ และผู้ให้ยังคงประสงค์จะให้ ผู้ให้ต้องเป็นผู้ชำระภาษีเงินได้แทน สำหรับกรณีการยกหุ้นให้กันนี้ผู้ที่ได้รับหุ้นไปถือว่าเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินที่จะต้องนำมูลค่าหุ้นไปเสียภาษีเงินได้ ส่วนผู้ที่ยกหุ้นให้มิใช่ผู้มีเงินได้พึงประเมินจึงไม่มีภาระภาษี และไม่มีความจำเป็นต้องไปชำระภาษีแทนบุคคลใด ดังนั้นภริยาผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ยกหุ้นให้จึงไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรแทนผู้รับยกให้ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรของบุคคลใกล้ชิด จึงเป็นการกล่าวอ้างลอยๆ ไม่มีกฎหมายและเหตุผลสนับสนุนเช่นเดียวกัน ไม่อาจรับฟังได้

ประการที่ ๕ และประการที่ ๖ เรื่องธุรกิจของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด กับบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ทั้งสองกรณีไม่ปรากฏในคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และในรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของคณะอนุกรรมการตรวจสอบที่ส่งมายังศาลรัฐธรรมนูญพร้อมคำร้องว่า ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องบริหารกิจการในสองบริษัทนี้อย่างไร แต่กลับได้ความตามคำชี้แจงด้วยวาจาในชั้นศาลรัฐธรรมนูญ

ของนายก้านรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องที่แถลงโดยยกการดำเนินธุรกิจของทั้งสองบริษัท จากเอกสารคำชี้แจงของผู้ร้องเอง ในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นแถลงคัดค้านข้ออ้างของผู้ร้องที่อ้างในชั้นศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ร้องไม่ได้ดำเนินธุรกิจโดยผิดกฎหมาย แต่ได้กระทำอย่างเปิดเผย ไม่ได้ปิดบังอำพราง ไม่ได้ทำให้ใครเสียหายเปรียบได้เปรียบ หรือเสียหาย เพื่อแสดงว่าข้ออ้างของผู้ร้องไม่น่ารับฟัง เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบอำนาจให้นายก้านรงค์ จันทิก เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดีในศาลรัฐธรรมนูญและได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ร้องคดีนี้ด้วย ดังนั้นคำชี้แจงด้วยวาจาในชั้นศาลรัฐธรรมนูญของนายก้านรงค์ จันทิก ในปัญหาดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยกขึ้นอ้างในศาลรัฐธรรมนูญด้วย คดีจึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงตามปัญหาในประการที่ ๕ และประการที่ ๖ ต่อไป เพื่อให้ครบถ้วนทุกปัญหาที่ได้แย้งกัน

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด ในประการที่ ๕ ปรากฏในหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ร้องต่อประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด

(๑) เดิมบริษัทนี้ใช้ชื่อว่า “บริษัท เอที แอนด์ ที ไคเร็คทอรี่ส์ (ประเทศไทย) จำกัด” ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัท ชินวัตรไคเร็คทอรี่ส์ จำกัด” และปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด” เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๒

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้ามาถือหุ้นในบริษัทนั้น เดิมบริษัทดังกล่าวนี้ถือหุ้นโดย บริษัท เอที แอนด์ ที อินเทอร์เน็ตซันแนล อิงค์ นิติบุคคลจากประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับอนุญาตจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยให้เป็นผู้จัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ภายในประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘

(๒) ด้วยบริษัท เอที แอนด์ ที ไคเร็คทอรี่ส์ (ประเทศไทย) จำกัด มีผลประกอบการขาดทุน และมีข้อพิพาทในการดำเนินงานกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริษัท เอที แอนด์ ที อินเทอร์เน็ตซันแนล อิงค์ จึงขายหุ้นและกิจการให้กับกลุ่มบริษัท ชินวัตร โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ได้เข้าร่วมซื้อหุ้นด้วยและนำมาจัดสรร โดยเปลี่ยนโครงสร้างการถือหุ้น ณ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๔ เป็นดังนี้

๑. พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร	จำนวน ๒๐๖,๖๐๐ หุ้น
๒. คุณหญิงพจมาน ชินวัตร	จำนวน ๓๐๔,๕๐๐ หุ้น
๓. บริษัท เอสซี ออฟฟิศ ปาร์ค จำกัด	จำนวน ๕๑๖,๕๐๐ หุ้น

๔. บริษัท เวิร์ธ ซัพพลายส์ จำกัด	จำนวน ๑,๘๕๕,๕๐๐ หุ้น
๕. ห้างหุ้นส่วนจำกัดไอ.ซี.เอส.ไอ.	จำนวน ๒,๐๖๖,๐๐๐ หุ้น
๖. บริษัท บี.พี. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด	จำนวน ๑,๐๓๓,๐๐๐ หุ้น
๗. บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด	จำนวน ๔,๓๓๘,๖๐๐ หุ้น

(๓) ด้วยบริษัทจะดำเนินการลดทุนเพื่อล้างขาดทุนสะสมที่มีอยู่ในบริษัท แต่เนื่องจากในกระบวนการลดทุนจะต้องประกาศให้เจ้าหนี้รับทราบเพื่อยื่นคำคัดค้านและผู้บริหารได้ให้คำแนะนำว่าบริษัทดังกล่าวนี้ มิได้บริหารโดยกลุ่มบริษัท ชินวัตร มาก่อน อาจมีหนี้สินที่ยังตรวจไม่พบในขณะนั้น และสามารถเรียกร้องในขั้นตอนการลดทุน อาจก่อให้เกิดข้อพิพาทและเสียชื่อเสียงในฐานะกลุ่มผู้ถือหุ้นได้ เห็นควรให้บุคคลอื่นถือหุ้นในขั้นตอนการลดทุนนี้ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร จึงดำเนินการรับซื้อหุ้นที่ถือในบริษัทตามข้อ ๒ อันดับ ๓ ถึง ๖ และปรับโครงสร้างการถือหุ้นทั้งหมด โดยในส่วนที่ผู้ถูกร้องถือหุ้นได้ลงชื่อโอนหุ้นลอยให้เป็นสิทธิของภริยาผู้ถูกร้องในการดำเนินการ ยกเว้นหุ้นที่บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด ถืออยู่ไม่ได้เปลี่ยนแปลง เพราะบริษัทดังกล่าวในขณะนั้นจดทะเบียนเป็นบริษัทรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีขั้นตอนที่จะต้องขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จึงมิได้จะต้องแล้วนำมาจัดสรรโครงสร้างการถือหุ้นใหม่ โดยนำชื่อบุคคลอื่นมาถือหุ้นแทนดังนี้

๑. น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๖๐,๐๐๐ หุ้น
๒. นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย	จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น
๓. น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง	จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ หุ้น
๔. นายวิชัย ช่างเหล็ก	จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ หุ้น
๕. นายมานัส ใจยา	จำนวน ๕๕๐,๐๐๐ หุ้น
๖. น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี	จำนวน ๕๕๐,๐๐๐ หุ้น
๗. บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด	จำนวน ๑,๒๖๐,๐๐๐ หุ้น

(๔) เมื่อขั้นตอนการลดทุนบริษัท จากเดิม ๑,๐๓๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลดลงเหลือ ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เสร็จลงโดยไม่มีปัญหาใดๆ กับเจ้าหนี้ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร จึงนำหุ้นที่ถืออยู่ในนามบุคคลตัวแทน อันดับ ๑ ถึง ๖ ที่กล่าวมาข้างต้น โอนขายให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ไอ.ซี.เอส.ไอ. ซึ่งเป็นนิติบุคคลในเครือบริษัท กลุ่มชินวัตร ถัดต่อมา โดยบุคคลที่ถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร

ได้ลดจำนวนการถือหุ้นลงเหลือคนละ ๑ หุ้น เพื่อให้คงเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อรักษาจำนวน ๗ คน ตามที่กฎหมายกำหนด ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๕ เป็นต้น

(๕) ในปี ๒๕๓๗ บริษัท ฯ ได้แปลงมูลค่าหุ้นจากเดิมมูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นมูลค่าหุ้นละ ๑๐ บาท ทำให้กลุ่มผู้ถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เปลี่ยนแปลงการถือหุ้นจาก ๑ หุ้น เป็น ๑๐ หุ้น และ น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง ได้ขอลาออกจากการทำงาน จึงโอนการถือหุ้นให้แก่ นางฉวี บุรณศิริ เป็นผู้ถือหุ้นแทน

(๖) ด้วยเหตุที่ผู้ถูกร้องมิได้เป็นผู้ดำเนินการและการรวบรวมเอกสารของเลขานุการกรรมาธิการผู้ถูกร้อง มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนตามที่เรียนให้ทราบข้างต้น จึงมิได้นำข้อมูลการถือหุ้นของกลุ่มบุคคลผู้ถือหุ้นแทนในส่วนทรัพย์สินของกรรมาธิการผู้ถูกร้องในบริษัทนี้มาชี้แจงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องในขณะดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนี้

๑. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีรายการทรัพย์สินของกรรมาธิการผู้ถูกร้องที่ยังมิได้ยื่นแสดงไว้ในบัญชี คือ

น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นายมานัส ใจยา จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นางฉวี บุรณศิริ จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท

รวมมูลค่าทั้งหมด ๖๐๐ บาท

๒. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีรายการทรัพย์สินของกรรมาธิการผู้ถูกร้องที่ยังมิได้ยื่นแสดงไว้ในบัญชี คือ

น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นายมานัส ใจยา จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท
นางฉวี บุรณศิริ จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐๐ บาท

รวมมูลค่าทั้งหมด ๖๐๐ บาท

๓. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีรายการทรัพย์สินของภริยาผู้ถูกร้องที่ยังมิได้ยื่นแสดงไว้ในบัญชี คือ

น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๗ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗๐ บาท

นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ จำนวน ๗ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗๐ บาท

นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๗ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗๐ บาท

นายมานัส ใจยา จำนวน ๗ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗๐ บาท

น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๗ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗๐ บาท

นางคนีย์ บุรกลีกร จำนวน ๗ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗๐ บาท

รวมมูลค่าทั้งหมด ๔๒๐ บาท

ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว นายกล้านรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องได้ชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด สรุปสาระสำคัญได้ว่า

บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด ซึ่งเป็นชื่อในปัจจุบัน บริษัทนี้ถือหุ้นโดยบริษัทต่างประเทศและได้รับอนุญาตจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยให้เป็นผู้จัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ภายในประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ ปรากฏว่าบริษัทเดิมมีผลประกอบการขาดทุนและมีข้อพิพาทในการดำเนินงานกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จึงได้ขายหุ้นและกิจการให้กับกลุ่มบริษัท ชินวัตร โดยผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องได้ร่วมซื้อหุ้นด้วย และนำมาจัดสรรโดยเปลี่ยนโครงสร้างการถือหุ้นใหม่ โดยผู้ถูกร้องถือหุ้น จำนวน ๒๐๖,๖๐๐ หุ้น คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ๓๐๔,๕๐๐ หุ้น และบริษัทอื่นๆ อีก ๕ บริษัทถือหุ้นรวมกันประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น ต่อมาบริษัทจะดำเนินการลดทุนเพื่อดำเนินการขาดทุนสะสมที่มีอยู่ในบริษัท แต่เนื่องจากกระบวนการลดทุนนั้นจะต้องประกาศให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายรับทราบเพื่อยื่นคำคัดค้าน แต่ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำว่า บริษัทดังกล่าวนี้มิได้บริหารโดยกลุ่มบริษัท ชินวัตรมาก่อน อาจจะมีหนี้สินที่ยังตรวจไม่พบในขณะนั้น และเจ้าหน้าที่สามารถมาเรียกร้องในขั้นตอนการลดทุนซึ่งอาจจะก่อให้เกิดข้อพิพาทและเสียชื่อเสียงในฐานะของกลุ่มและผู้ถือหุ้นได้ จึงควรให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนในขั้นตอนของการลดทุน คุณหญิงพจมาน ชินวัตร จึงได้ดำเนินการรับซื้อหุ้นของบริษัทอื่นที่ถือในบริษัทจำนวน ๔ บริษัท และปรับโครงสร้างการถือหุ้นใหม่ โดยมีสัดส่วนของผู้ถูกร้องถือหุ้นและโอนหุ้นลอยให้เป็นสิทธิแก่ภริยาผู้ถูกร้องในการดำเนินการ ยกเว้นหุ้นของบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด ที่มีได้เปลี่ยนแปลงเพราะบริษัทดังกล่าวขณะนั้นจดทะเบียนเป็นบริษัทรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีขั้นตอนที่จะต้องขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จึงมิได้จะต้อง แล้วนำมาจัดสรรโครงสร้างใหม่

โดยนำชื่อบุคคลอื่นมาถือแทนดังนี้ น.ส.บุญชู เจริญประดับ ๖๐,๐๐๐ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย ๕๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.สุกัญญา แซ่เฮ้ง ๑๕๐,๐๐๐ หุ้น นายวิชัย ช่างเหล็ก ๓๐๐,๐๐๐ หุ้น นายมานัส ใจยา ๕๕๐,๐๐๐ หุ้น น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ๖๐๐,๐๐๐ หุ้น (น่าจะเป็น ๕๕๐,๐๐๐ หุ้น) และบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ๑,๒๖๐,๐๐๐ หุ้น และเมื่อขึ้นตอนลดทุนโดยจากเดิม ๑,๐๓๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลดลงเหลือ ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เสร็จลงโดยไม่มีปัญหาแล้ว คุณหญิงพจมาน ชินวัตร นำหุ้นดังกล่าวของตน ของผู้ถูกร้อง และหุ้นที่บุคคลอื่นถืออยู่มาโอนขายให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไอ.ซี.เอส.ไอ. ซึ่งเป็นนิติบุคคลในเครือของกลุ่มชินวัตร โดยบุคคลที่ถือหุ้นแทนภริยาผู้ถูกร้องลดการถือหุ้นลงเหลือคนละ ๑ หุ้น เพื่อคงสภาพเจ็ดคนไว้ตามกฎหมาย กรณีนี้จึงเห็นได้ชัดเจนว่า บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด ผู้ถูกร้องเองได้รับข้อเท็จจริงว่า ในกรณีของการลดทุนเพื่อชำระขาดทุนนั้น ถ้าหากว่าใช้ชื่อของผู้ถูกร้อง หรือกลุ่มของผู้ถูกร้อง จะทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรืออาจจะก่อให้เกิดข้อพิพาท จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน กรณีเช่นนี้ถ้าจะบอกว่าไม่ได้เป็นการดำเนินธุรกิจที่ปิดบังอำพรางจะรับฟังไม่ได้

ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด นั้น กลุ่มบริษัท ชินวัตรได้ซื้อหุ้นมาจากบริษัทเดิมซึ่งถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ แล้วนำมาจัดสรรเปลี่ยนโครงสร้างการถือหุ้นใหม่ โดยผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่กับบริษัทอื่นๆ ในกลุ่มชินวัตรถือหุ้นด้วยประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น ต่อมาบริษัทต้องการลดทุนเพื่อล้างการขาดทุนสะสมทางบัญชี

การลดทุนของบริษัท มีหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) ๔ ข้อ คือ

๑. บริษัทจำกัดจะลดทุนของบริษัทลงด้วยมูลค่าแต่ละหุ้นๆ ให้ต่ำลงหรือลดจำนวนหุ้นให้น้อยลง โดยมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้นก็ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๔ มาตรา ๑๒๒๕

๒. ต้องมีมติพิเศษและบริษัทต้องจดทะเบียนมติพิเศษลดทุนต่อกรมทะเบียนการค้า ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๔ มาตรา ๑๒๒๕

๓. ลดทุนให้เหลือต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของทุนเดิมไม่ได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๕

๔. เจ้าหนี้ไม่คัดค้าน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๒๗

ปัญหาของบริษัทเกี่ยวกับการลดทุนที่นายก้านรงค์ จันทิก ชี้แจงด้วยวาจาว่าใช้วิธีปิดบังอำพรางนั้น ได้ความว่าบริษัทนี้เดิมไม่ได้บริหารโดยกลุ่มชินวัตรมาก่อน อาจมีหนี้สินที่ยังตรวจไม่พบในขณะที่มีการลดทุน จึงไม่ทราบตัวเจ้าหนี้เพราะก่อนการลดทุนบริษัทต้องแจ้งให้เจ้าหนี้ทุกรายทราบเพื่อคัดค้านตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๖ ผู้บริหารได้แนะนำให้คนอื่นถือหุ้นแทนในขั้นตอนการลดทุน ภริยาผู้ถูกร้องจึงได้ซื้อหุ้นของบริษัทอื่นๆ อีก ๔ บริษัท แล้วนำมาจัดสรรเปลี่ยนโครงสร้างผู้ถือหุ้นใหม่

โดยให้ผู้มีชื่อ ๖ คน ซึ่งเป็นบริวารและคนใกล้ชิดของภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นแทน ภริยาผู้ถูกร้องจะแบ่งสรรให้ใครถือหุ้นแทนก็เป็นเรื่องของภริยาผู้ถูกร้อง หุ้นนั้นคงเป็นของภริยาผู้ถูกร้องอยู่

ที่กฎหมายบัญญัติว่า เจ้าหนี้ต้องไม่คัดค้านนั้น เพราะการลดทุนอาจทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบเนื่องจากทำให้ทุนของบริษัทที่เป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ลดลงด้วย การลดทุนจึงต้องโฆษณาบอกกล่าวให้เจ้าหนี้ของบริษัททราบตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๖ หากเจ้าหนี้ของบริษัทคัดค้าน บริษัทก็ไม่อาจลดทุนได้ ถ้าบริษัทลดทุนโดยไม่ฟังคำคัดค้านของเจ้าหนี้ นายทะเบียนย่อมไม่รับจดทะเบียนให้ ถ้าเจ้าหนี้คัดค้าน บริษัทจะลดทุนไม่ได้จนกว่าจะได้ใช้หนี้หรือให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแก่เจ้าหนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๖ วรรคสาม ถ้าบริษัทได้ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ที่คัดค้านครบถ้วนแล้วผู้คัดค้านก็ไม่เป็นเจ้าหนี้ที่จะคัดค้านได้อีกต่อไป หรือถ้าบริษัทให้ประกันจนเจ้าหนี้พอใจและถอนคำคัดค้านไปแล้ว ก็ถือว่าไม่มีคำคัดค้านจากเจ้าหนี้รายนั้นอีกเช่นกัน แต่ถ้าเจ้าหนี้ดังกล่าวยังคงคัดค้านอยู่และนายทะเบียนไม่ยอมจดทะเบียนลดทุนโดยไม่มีเหตุอันสมควร บริษัทก็อาจต้องฟ้องร้องเจ้าหนี้มิให้โต้แย้งสิทธิในการจดทะเบียนลดทุนบริษัท และอาจฟ้องให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนไปพร้อมกันด้วยก็ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ปกติอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่บริษัทไม่มีทางทราบได้ก่อนว่ามีใครเป็นเจ้าหนี้บ้าง

จึงเห็นได้ว่ากระบวนการลดทุนบริษัท หากมีเจ้าหนี้คัดค้านอาจมีปัญหายุ่งยากถึงกับต้องฟ้องร้องคดีกันก็ได้ เนื่องจากบริษัทนี้เดิมไม่ได้บริหารโดยกลุ่มชินวัตรมาก่อนอาจมีเจ้าหนี้หรือหนี้สินที่ยังตรวจไม่พบในขณะที่มีการลดทุน เพราะแม้ ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๖ บัญญัติว่าให้บริษัทที่ประสงค์จะลดทุน ต้องโฆษณาความประสงค์นั้นและต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังบรรดาเจ้าหนี้ของบริษัท แต่การบอกกล่าวให้เจ้าหนี้บริษัทคัดค้านนั้น บริษัทอาจมิได้บอกกล่าวให้เจ้าหนี้ทราบทุกคน เพราะบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้บอกกล่าวแก่บรรดาผู้ซึ่งบริษัทรู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ของบริษัทเท่านั้น ดังนั้นการลดทุนบริษัทเพื่อล้างการขาดทุนสะสมทางบัญชีโดยโอนหุ้นให้ผู้มีชื่อถือหุ้นแทนเพื่อไม่ต้องมีคดีกับเจ้าหนี้ที่อาจเข้ามาคัดค้านภายหลังซึ่งอาจทำให้ต้องเสียชื่อเสียงและถูกฟ้องร้อง การกระทำของภริยาผู้ถูกร้องดังกล่าวแม้จะมีการปิดบังอำพรางแต่ก็ยังพอมีเหตุผลในการกระทำดังกล่าวกรณีจึงเป็นเรื่องเหตุผลในทางการค้าของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องซึ่งจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่จะต้องไปว่ากล่าวกันตามขั้นตอนกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ในชั้นนี้ไม่อาจจะชี้ชัดลงไปได้ แต่เมื่อพิจารณารายการทรัพย์สินของภริยาผู้ถูกร้องที่ยังมิได้ยื่นแสดงไว้ในบัญชีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีเพียง ๖๐๐ บาท วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีเพียง ๖๐๐ บาท และวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีเพียง ๔๒๐ บาท เท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนเล็กน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นและราคาหุ้นที่ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องถืออยู่ในบริษัทอื่น ๆ การที่ผู้ถูกร้องและภริยา

ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นรายการทรัพย์สินเพียงเท่านี้ยังไม่อาจแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นการหลบเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ส่วนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ในประการที่ ๖ ปรากฏในหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ต่อประธานคณะกรรมการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ดังต่อไปนี้
บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด

๑. บริษัทนี้จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓ มีทุนจดทะเบียนเริ่มต้น ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ใช้ชื่อบริษัทว่า “บริษัท โฟนลิงค์ จำกัด” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด” เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

ผู้ถูกร้องเข้ามาถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว เป็นการร่วมลงทุนกับบริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด ซึ่งเป็นนิติบุคคล สัญชาติสิงคโปร์ โดยผู้ถูกร้องถือหุ้นจำนวน ๕,๕๕๓ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท และบริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด ถือหุ้นจำนวน ๔,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท เพื่อประกอบกิจการซื้อขายเครื่องวิทยุติดตามตัว (PAGER)

๒. การลงทุนดำเนินกิจการในบริษัทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกิจการของบริษัท แอดวานซ์ เพจจิ่ง จำกัด (เดิมชื่อบริษัท ชินวัตรเพจจิ่ง จำกัด) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่าง กลุ่มชินวัตร กับกลุ่มบริษัท สิงคโปร์ เทเลคอม ในสัดส่วนการลงทุน ๖๐ : ๔๐ บริษัท แอดวานซ์ เพจจิ่ง จำกัด เป็นผู้ให้บริการวิทยุติดตามตัว โดยได้รับอนุญาตมาจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ตามสัญญาอนุญาตระบุว่าบริการโทรศัพท์ติดตามตัว) เนื่องจากธุรกิจวิทยุติดตามตัวมีการแข่งขันกันในตลาดสูงมาก เพื่อสนับสนุนให้บริษัท แอดวานซ์ เพจจิ่ง จำกัด สามารถแข่งขันกับผู้ให้บริการรายอื่นได้ จึงทำให้ธุรกิจของบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้สั่งซื้อเครื่องวิทยุติดตามตัวจากต่างประเทศและนำมาจำหน่ายให้แก่ลูกค้าของบริษัท แอดวานซ์ เพจจิ่ง จำกัด ส่วนใหญ่จะขายโดยไม่มีกำไรและบางขณะจำเป็นต้องขายเครื่องวิทยุติดตามตัวในราคาต่ำกว่าทุน ดังนั้น ผลประกอบการของบริษัทนี้จึงมีผลประกอบการกำไรในช่วงปีต้นๆ และเริ่มมีผลขาดทุนตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ดังปรากฏตามงบดุลและงบกำไรขาดทุน ประจำปี ๒๕๓๖

๓. ในปี ๒๕๓๗ ผู้ถูกร้องได้ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยใน ส่วนการดำเนินธุรกิจผู้ถูกร้องได้มอบสิทธิเด็ดขาดในการปรับโครงสร้างผู้ถือหุ้นและการลงทุนในกลุ่มธุรกิจ ให้เป็นอำนาจของภริยาผู้ถูกร้องและหุ้นที่ถืออยู่ในชื่อของผู้ถูกร้องในบริษัทนี้และบริษัทอื่นๆ ได้มีการลงชื่อในเอกสารการโอนหุ้นไว้ในลักษณะโอนลอย อันเป็นการโอนสิทธิทั้งหมดในฐานะผู้ถือหุ้นมอบไว้

ให้แก่ภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการตามที่เห็นสมควร การที่ต้องโอนลอยไว้เพื่อความสะดวกในกรณีที่จะมีการปรับโครงสร้างการถือหุ้นเพื่อประโยชน์ของการดำเนินธุรกิจ และเมื่อได้มอบกิจการและการบริหาร ทั้งปวงให้แก่ภริยาผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ถูกร้องก็มิได้มีเวลาติดตามว่าได้มีการโอนหุ้นกันไปอย่างไร

๔. จากการตรวจสอบและสอบถามภริยาผู้ถูกร้อง ภายหลังจากที่ปรากฏข่าวทางสื่อมวลชน เกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ๓ ครั้ง จึงทราบข้อเท็จจริงว่า ภริยาผู้ถูกร้องเห็นว่าบริษัทนี้ มีผลประกอบการขาดทุนสะสมและจะต้องเพิ่มทุนประกอบกับบริษัทมิได้ มีภารกิจที่มีนัยสำคัญในการลงทุน จึงนำกลุ่มบุคคลเข้ามาถือหุ้น และปรับโครงสร้างผู้ถือหุ้นเป็นดังนี้

๑. น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๕,๕๕๓ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๒. น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๓. นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย จำนวน ๒ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๔. นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๒ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๕. นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จำนวน ๑ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๖. นายพรทิพย์ เชียงพุกภัย จำนวน ๑ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๗. บริษัท โกบอล เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด จำนวน ๔,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท

๕. ในต้นปี ๒๕๓๘ บริษัทได้มีมติพิเศษให้เพิ่มทุนจาก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อวัตถุประสงค์ในการนำเงินมาชำระหนี้ที่บริษัทประกอบกิจการขาดทุนสะสม สิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๗ บริษัทมียอดขาดทุนสะสม รวมจำนวน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ

๖. หุ้นที่นำออกจำหน่ายในการเพิ่มทุนสัดส่วนร้อยละ ๖๐ ภริยาผู้ถูกร้อง ได้รับซื้อไว้ และให้บุคคลอื่นถือแทน ส่วนอีกร้อยละ ๔๐ บริษัท โกบอล เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด เป็นผู้รับซื้อ ตามสัดส่วนการถือหุ้น และแปลงมูลค่าหุ้นจากเดิมหุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นหุ้นละ ๑๐ บาท ปรากฏตาม โครงสร้างการถือหุ้นภายหลังการเพิ่มทุน ดังนี้

๑. น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๑๑,๕๕๕,๕๓๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๒. น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๓. นายชัยรัตน์ เชียงพุกภัย จำนวน ๒๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๔. นายวิชัย ช่างเหล็ก จำนวน ๒๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๕. นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๖. นายพรทิพย์ เชียงพุกภัย จำนวน ๑๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๗. บริษัท โกบอล เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท

๗. ภายหลังจากการเพิ่มทุน เป็นทุนจดทะเบียน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เสร็จ และนำเงินไปชำระหนี้เจ้าหนี้บริษัทเรียบร้อยแล้ว จึงมีมติพิเศษให้ลดทุนบริษัทเพื่อล้างขาดทุนสะสมทางบัญชี โดยได้มีการลดทุนเป็นลำดับตลอดมา จากทุนจดทะเบียน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลงเหลือ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เสร็จในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๘ และต่อมาบริษัทได้ระงับการประกอบกิจการ ตั้งแต่ประมาณกลางปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา โดยมีการจดทะเบียนลดทุนเป็นลำดับจาก ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลงเหลือ ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๑ จาก ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลงเหลือ ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ และท้ายสุดลดทุนจดทะเบียนจาก ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลงเหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เป็นทุนจดทะเบียนในปัจจุบัน

๘. เมื่อตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนของภริยาผู้ถูกร้องที่ยังมิได้ยื่นแสดงไว้ในบัญชีคือ

ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีหุ้นที่บุคคลอื่นถือไว้แทน ดังนี้

นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๕๐ บาท

นายวันชัย เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๕๐ บาท

น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๒ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๒๐ บาท

นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๒๐ บาท

น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๒,๕๕๕,๕๕๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๒๕,๕๕๕,๕๕๐ บาท

รวมมูลค่าทั้งหมด ๒๕,๕๕๕,๕๕๐ บาท

ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีหุ้นที่บุคคลอื่นถือไว้แทน ดังนี้

นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๕๐ บาท

นายวันชัย เชียงพุกษ์ จำนวน ๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๕๐ บาท

น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๒ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๒๐ บาท

นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ จำนวน ๒ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๒๐ บาท

น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๒,๕๕๕,๕๕๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๒๕,๕๕๕,๕๕๐ บาท

รวมมูลค่าทั้งหมด ๒๕,๕๕๕,๕๕๐ บาท

ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีหุ้นที่บุคคลอื่นถือไว้แทน ดังนี้

นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ จำนวน ๑ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐ บาท

น.ส.บุญชู เจริญประดับ จำนวน ๗๗๕,๕๕๕ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๗,๗๕๕,๕๕๐ บาท

นายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ จำนวน ๑ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐ บาท

น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี จำนวน ๑ หุ้น หุ้นละ ๑๐ บาท มูลค่า ๑๐ บาท

รวมมูลค่าทั้งหมด ๗,๗๕๕,๕๕๐ บาท

ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว นายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องได้ชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด สรุปสาระสำคัญได้ว่า

กรณีบริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด ผู้ถูกร้องได้เข้ามาถือหุ้นกับบริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลสัญชาติสิงคโปร์ โดยผู้ถูกร้องถือหุ้นจำนวน ๕,๕๕๓ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท บริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด สิงคโปร์ ถือหุ้น ๔,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท ประกอบกิจการซื้อขายเครื่องวิทยุติดตามตัว ต่อมาบริษัทนี้มีผลขาดทุนสะสมต้องเพิ่มทุน จึงได้มีการปรับโครงสร้างใหม่ และนำบุคคลเข้ามาถือหุ้นแทน มี น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ถือหุ้น ๕,๕๕๓ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท น.ส.บุญชู เจริญประดับ ๑ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ ถือหุ้น ๒ หุ้น นายวันชัย เชียงพฤกษ์ ถือหุ้น ๒ หุ้น นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ ถือหุ้น ๑ หุ้น นายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ ถือหุ้น ๑ หุ้น บริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด ยังคงถือหุ้น ๔,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท พอมาปี ๒๕๓๘ ได้มีการเพิ่มทุนจาก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ที่ขาดทุนซึ่งมีอยู่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ ปรึกษาผู้ถูกร้องซื้อหุ้นที่นำออกจำหน่ายในการเพิ่มทุนไว้ร้อยละ ๖๐ ส่วนบริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด ซื้อไว้ร้อยละ ๔๐ และแปลงมูลค่าหุ้นจากหุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นหุ้นละ ๑๐ บาท ปรากฏการรับซื้อหุ้นตามจำนวนที่เพิ่มทุนตามโครงสร้างการถือหุ้นใหม่หลังเพิ่มทุนคือ น.ส.ดวงตา วงศ์ภักดี ได้ถือหุ้นเพิ่มเป็น ๑๑,๕๕๕,๕๓๐ หุ้น น.ส.บุญชู เจริญประดับ จาก ๑ หุ้น เป็น ๑๐ หุ้น นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ จาก ๒ หุ้น เป็น ๒๐ หุ้น นายวันชัย เชียงพฤกษ์ จาก ๒ หุ้น เป็น ๒๐ หุ้น นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ จาก ๑ หุ้น เป็น ๑๐ หุ้น นายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ จาก ๑ หุ้น เป็น ๑๐ หุ้น และบริษัท โภบอด เพจ พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด จาก ๔,๐๐๐ หุ้น เป็น ๘,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น พอชำระหนี้เสร็จหลังจากเพิ่มทุนเสร็จเรียบร้อยก็ลดทุนลงมาทันทีเพื่อดำเนินการขาดทุนสะสมทางบัญชี โดยลดทุนตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ แล้วบริษัทจึงระงับการประกอบกิจการ แล้วก็ลดทุนลงไปเรื่อยๆ จาก ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จาก ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เหลือ ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท จาก ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท เหลือ ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท จาก ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท เหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อปี ๒๕๕๒ แสดงให้เห็นว่า ในกรณีของบริษัทซึ่งทำธุรกิจกับคนต่างประเทศแล้วขาดทุน แต่ในที่สุด
เพิ่มทุนขึ้นมาโดยคนต่างประเทศเพิ่มทุนด้วยจาก ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพิ่มมาเป็น ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
พอชำระหนี้เสร็จก็ลดลงเหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าวนั้น กรณีเช่นนี้จะเป็นตัวอย่างว่า เป็นกรณี
ของการดำเนินธุรกิจที่ถูกต้องหรือไม่

ได้พิจารณาแล้ว ที่นายกล้านรงค์ จันทิก ชี้แจงโดยสรุปในตอนท้ายว่า เป็นการดำเนินธุรกิจ
ที่ถูกต้องหรือไม่ นั้น ไม่ชัดเจนว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้องในเรื่องอะไร แต่เมื่อพิจารณาคำชี้แจงทั้งหมด
จึงพอเข้าใจได้ว่า การที่บริษัทลดทุนจากทุนเดิม ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลงเหลือ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
แล้วลดลงอีกจนเหลือ ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท และ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ
ซึ่งเป็นทุนปัจจุบันของบริษัทนั้น นายกล้านรงค์ จันทิก เห็นว่าไม่ถูกต้อง เพราะการที่บริษัทได้ร่วมทุน
กับคนต่างประเทศโดยมาลงทุนในบริษัท ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีการเพิ่มทุนเป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ในตอนแรกแล้วลดทุนจาก ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จนเหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในตอนหลังเป็น
การดำเนินธุรกิจที่ไม่ถูกต้อง

ได้ความจากหนังสือชี้แจงของผู้ถูกร้องว่า บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ตั้งขึ้นโดยร่วมทุนกับ
บริษัทนิติบุคคลของประเทศสิงคโปร์ เพื่อสนับสนุนกิจการของบริษัท แอดวานซ์ เพจจิง จำกัด เพื่อให้
บริการวิทยุติดตามตัว (PAGER) ซึ่งได้รับอนุญาตจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โดยเป็นเพียงผู้ส่ง
ซื้อเครื่องวิทยุติดตามตัวจากต่างประเทศ แล้วนำมาจำหน่ายแก่ลูกค้าของบริษัท แอดวานซ์ เพจจิง จำกัด
เนื่องจากบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด มิได้มีวัตถุประสงค์การลงทุนอื่นใดนอกจากธุรกิจข้างต้น จึงมีทุน
จดทะเบียนครั้งแรก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งออกเป็น ๑๐๐,๐๐๐ หุ้น เป็นหุ้นของผู้ถูกร้องโดยผู้มีชื่อ
ถือแทน ๖๐ เปอร์เซนต์ รวม ๖๐,๐๐๐ หุ้น บริษัทจากประเทศสิงคโปร์ถือหุ้น ๔๐ เปอร์เซนต์ จำนวน
๔๐,๐๐๐ หุ้น ดังปรากฏตามข้อ ๔ การดำเนินธุรกิจของบริษัทนี้ในระยะแรกมีกำไรแต่ปรากฏว่า เริ่มขาดทุน
ตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ปี ๒๕๓๘ บริษัทจึงมีมติพิเศษให้เพิ่มทุนเป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำเงินไป
ชำระหนี้ที่มีอยู่จำนวน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ ที่ขาดทุนในปี ๒๕๓๗ หุ้นเพิ่มทุนจำนวนดังกล่าว
แปลงมูลค่าหุ้นเป็นหุ้นละ ๑๐ บาท แบ่งเป็น ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น โดยภริยาผู้ถูกร้องเป็นผู้ซื้อไว้
๖๐ เปอร์เซนต์ และบริษัทจากประเทศสิงคโปร์ซื้อไว้ ๔๐ เปอร์เซนต์ แล้วได้นำมาจัดโครงสร้างการถือหุ้นใหม่
ตามข้อ ๖ แสดงว่าในการเพิ่มทุนบริษัทเป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็นหุ้นละ ๑๐ บาท ได้
๒๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น ภริยาผู้ถูกร้องได้ออกเงินซื้อหุ้นเพิ่มทุน ๖๐ เปอร์เซนต์ เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ได้หุ้นมา ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น บริษัทจากประเทศสิงคโปร์ได้ออกเงินซื้อหุ้นเพิ่มทุน ๔๐ เปอร์เซนต์
เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้หุ้นมา ๘๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นของภริยาผู้ถูกร้องได้แบ่งสรรให้มี

ผู้ถือหุ้นแทนตามรายชื่อในข้อ ๖ การเพิ่มทุนบริษัทเป็น ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปชำระหนี้ ผลก็คือภริยาผู้ถูกร้องได้ออกเงิน ๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท บริษัทจากประเทศสิงคโปร์ได้ออกเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นทุนของบริษัทเพื่อบริษัทจะได้มีเงินไปชำระหนี้ที่ติดค้างอยู่ ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ เมื่อชำระหนี้เสร็จแล้ว บริษัทก็ต้องลดทุนลงให้เหลือทุน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เท่าทุนจดทะเบียนเดิมของบริษัทเพื่อลดการขาดทุนสะสมทางบัญชี

การลดทุนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๔ บัญญัติให้กระทำโดยมติพิเศษของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๔ กล่าวคือการที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นได้ลงมติอันใดเป็นลำดับกันสองครั้งประชุม โดยมีระยะเวลาห่างกันตามมาตรา ๑๑๕๔ วรรคสี่ ประชุมใหญ่ครั้งแรกต้องลงมติโดยคะแนนเสียงข้างมากไม่ต่ำกว่าสามในสี่ส่วนของจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมด ประชุมใหญ่ครั้งหลังต้องลงมติขึ้นตามมติของที่ประชุมใหญ่ครั้งแรกโดยคะแนนเสียงข้างมากนับได้ไม่น้อยกว่าสองในสามส่วนของจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมด

การลงมติในปัญหาสำคัญของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นนั้นตามปกติก็มักจะลงคะแนนลับ และเพียงแต่ผู้ถือหุ้น ๒ คน ก็ขอให้ลงคะแนนลับได้ ทั้งผู้ถือหุ้นที่ขอให้ลงคะแนนลับนี้แม้ไม่ไปประชุมก็ได้ ดังศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๐/๒๕๑๐ ว่า ผู้ถือหุ้น ๒ คน มีหนังสือขอให้ลงคะแนนลับแม้จะไม่ได้ไปประชุมบริษัทก็ต้องปฏิบัติตาม เมื่อบริษัทไม่ปฏิบัติตาม มติของการประชุมนั้นอาจถูกเพิกถอนได้

ส่วนการนับคะแนนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๒ กำหนดให้ขึ้นอยู่กับวิธีการลงคะแนนว่าใช้วิธีชูมือหรือลงคะแนนลับกล่าวคือ

(๑) การลงคะแนนโดยวิธีชูมือ ให้นับผู้ถือหุ้นแต่ละคนที่มาประชุมหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมแทน มีเสียงคนละเสียงเท่ากันโดยไม่คำนึงถึงจำนวนหุ้น

สำหรับผู้รับมอบฉันทะนั้น ถ้าเข้าประชุมแทนผู้ถือหุ้นที่คนก็น่าจะมีคะแนนเท่ากันเสียง โดยนับจำนวนผู้มอบฉันทะมิใช่จำนวนผู้รับมอบฉันทะ ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นเข้าประชุมในฐานะรับมอบฉันทะจากผู้อื่นด้วยนั้นก็น่าจะมีคะแนนเสียงของตนเองด้วย และมีคะแนนเสียงของผู้ที่ตนรับมอบฉันทะมาด้วย

(๒) การลงคะแนนลับ ให้นับคะแนนตามจำนวนหุ้น ถ้าผู้ถือหุ้นคนหนึ่งลงคะแนนให้ฝ่ายใดก็ต้องนับจำนวนหุ้นของผู้นั้นเป็นจำนวนคะแนนของฝ่ายนั้น

ที่กล่าวมานั้นเป็นกรณีที่ข้อบังคับของบริษัทไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแต่ข้อบังคับอาจกำหนดให้มีเฉพาะการลงคะแนนลับ หรือในการลงคะแนนลับให้นับคะแนนตามจำนวนผู้ถือหุ้นด้วยก็ย่อมทำได้ หรือในการลงคะแนนโดยวิธีชูมือมีให้นับคะแนนของผู้มอบฉันทะก็ได้

สำหรับบริษัทมหาชน ผู้ถือหุ้นมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ถือ โดยถือว่าหุ้นหนึ่งมีหนึ่งเสียงเสมอ ไม่ว่าการลงคะแนนนั้นจะทำโดยเปิดเผยหรือลงคะแนนลับ ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ ประกอบด้วย มาตรา ๓๓ วรรคสี่

(๓) การลงคะแนนเสียงชี้ขาดของประธาน ในการลงมติในปัญหาใด ๆ ในที่ประชุมใหญ่นั้น โดยปกติก็ถือคะแนนเสียงข้างมาก เป็นมติของที่ประชุมหรือที่เรียกว่าเป็นมติสามัญ ในกรณีที่ถือคะแนนเสียงข้างมากนี้ถ้าในการลงมติดังกล่าว ประธานของที่ประชุมก็มีสิทธิลงคะแนนได้อีก ๑ เสียงเป็นเสียงชี้ขาด ถ้าประธานเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ด้วยและได้ลงคะแนนไปก่อนแล้ว ในฐานะประธานก็มีสิทธิลงคะแนนชี้ขาดได้อีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าการลงมตินั้นจะเป็นวิธีชুমือหรือลงคะแนนลับก็ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๓

สำหรับการลงมติพิเศษในที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้นตามคะแนนเสียงข้างมากดังกล่าวที่มีบริษัทจากประเทศสิงคโปร์ถือหุ้นอยู่ด้วยถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ คะแนนเสียงสามในสี่และสองในสามของจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับมติพิเศษเพื่อการลดทุนต้องได้รับเสียงลงคะแนนจากบริษัทต่างประเทศด้วย มิฉะนั้น คะแนนเสียงข้างมากจะไม่ถึงสามในสี่และสองในสามของจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างแน่นอน ดังนั้นการลดทุนด้วยมติพิเศษดังกล่าวบริษัทนิติบุคคลต่างประเทศต้องรู้เห็นยินยอมโดยลงคะแนนเสียงด้วย

นอกจากนี้การลดทุนในบริษัทเอกชนนั้น ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๒๕ ได้บัญญัติว่า อันทุนของบริษัทนั้นจะลดลงไปถึงต่ำกว่าจำนวนหนึ่งในสี่ของทุนทั้งหมดหาได้ไม่

การลดทุนครั้งแรกจาก ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เหลือ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นการลดทุนมิให้ถึงต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของทุนทั้งหมดตามที่กฎหมายกำหนด

การลดทุนครั้งที่สอง ครั้งที่สาม ครั้งที่สี่ จนเหลือทุน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยลดจาก ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลดจาก ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ลดจาก ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่แต่ละครั้งต้องกระทำโดยมติพิเศษลดทุนลงมิให้ถึงต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของทุนทั้งหมดตามกฎหมายเช่นกัน

ดังนั้น การลดทุนโดยมติพิเศษของบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด จึงได้กระทำถูกต้องตาม ป.พ.พ. ทุกประการ

จึงสรุปได้ว่า การดำเนินธุรกิจของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด และบริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ตามข้อสังเกตของนายกล้านรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องและเอกสารของผู้ถูกร้องยังไม่เพียงพอที่จะชี้ให้เห็นว่าผู้ถูกร้องดำเนินธุรกิจที่ไม่ถูกต้องหรือปิดบังอำพรางอย่างไร กรณีจึงมิได้เป็นไปตาม

ข้อกล่าวหาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ในชั้นชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญตามข้อเท็จจริง
ในประการที่ ๕ และประการที่ ๖ แต่ประการใด

ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องจึงไม่มีมูลเหตุจูงใจที่จะปกปิดการมีชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน
ตามข้อเท็จจริงในประการที่ ๕ และประการที่ ๖ ดังข้อกล่าวอ้างของนายกล้าณรงค์ จันทิก

ประการที่ ๗ เป็นข้อเท็จจริงที่นายกล้าณรงค์ จันทิก ชี้แจงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญ
อ้างว่า ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องได้ร่วมกันออกเงินซื้อหุ้นบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด
ซึ่งเป็นเจ้าของสนามกอล์ฟ อัลไพน์ โดยมีบริษัท อัลไพน์ เรียวเอสเตส จำกัด ถือหุ้นร้อยละ ๕๕.๕๕ แล้ว
นำหุ้นทั้งหมดที่ซื้อมาโอนใส่ชื่อผู้มีชื่อ ๓ คน ซึ่งเป็นบริวารและคนใกล้ชิดของผู้ถูกร้อง เป็นการกระทำ
ที่ปกปิดมิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนรู้ว่า หุ้นสนามกอล์ฟเป็นของผู้ถูกร้อง

ข้อเท็จจริงได้ความจากคำให้การเป็นหนังสือของนายสุรเชียร จักรธรานนท์ ผู้บริหารของกลุ่ม
บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด ในเครื่องของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ในปี ๒๕๔๑ บริษัท เอสซี
แอสเสท จำกัด ในเครื่องของผู้ถูกร้องได้ทำบันทึกข้อตกลงซื้อขายสนามกอล์ฟ อัลไพน์ กับบริษัท อัลไพน์
เรียวเอสเตส จำกัด ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด จำนวน
๗๔,๗๐๐,๐๐๐ หุ้น เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามบันทึกข้อตกลงซื้อขายที่แนบมาทำคำให้
การดังกล่าว ในข้อ ๔.๑ ระบุว่าให้ผู้ขายดำเนินการปลดภาระจำนองในที่ดิน และภาระการค้ำประกัน
รวมถึงภาระหนี้สินใดๆ ทั้งหมดที่บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด มีภาระต่อบุคคล
ภายนอก เพื่อให้บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ปลอดจากภาระหนี้สินทั้งปวง
ซึ่งแสดงว่าในการซื้อขายมีข้อตกลงให้ผู้ซื้อไม่ต้องรับผิดชอบในภาระหนี้สินของผู้ขาย โดยมีข้อเท็จจริง
ปรากฏในเอกสารที่ผู้ถูกร้องเสนอต่อประธานคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ลงวันที่
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ว่า

บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ
จากกรณีที่ผู้ถูกร้องได้ให้สัมภาษณ์ในทำนองว่า ภริยาผู้ถูกร้องซื้อสนามกอล์ฟ อัลไพน์ ให้เป็นของขวัญ
วันเกิด หรือมีการซื้อสนามกอล์ฟ อัลไพน์ มาจากกลุ่มของคุณเสนาะ เทียนทอง มูลค่า ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
แต่กลับไม่ปรากฏในรายการบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องนั้น

ผู้ถูกร้องขอเรียนชี้แจงข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องมิได้เป็นผู้ติดต่อหรือเป็นผู้เจรจาซื้อหุ้น
และกิจการ (Take Over) ของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด แต่ทราบจากภริยา
ผู้ถูกร้องว่า ผู้บริหารของบริษัท อัลไพน์ เรียวเอสเตส จำกัด ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ
แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ประสงค์จะขายหุ้นและกิจการทั้งหมดในบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์

สปอร์ตคลับ จำกัด ในมูลค่าวงเงิน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่กลุ่มบริษัทที่ทำธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ที่ภริยาผู้ถูกร้องร่วมลงทุนดำเนินกิจการอยู่ ประกอบกับการพิจารณาจากผู้บริหาร (นายสุรเชียร จักรธรานนท์) ได้ให้คำแนะนำแก่ภริยาผู้ถูกร้องว่า มูลค่าทรัพย์สินในกิจการคือ สนามกอล์ฟและอาคาร คลับเฮาส์เหมาะสมกับเงินลงทุนที่จะนำมาบริหารทำประโยชน์ทางธุรกิจได้ ภริยาผู้ถูกร้องจึงอนุมัติให้มีการเจรจาซื้อขายกิจการกันในนามนิติบุคคลกับนิติบุคคล คือ บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด กับบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด ดังปรากฏตามเอกสารหลักฐานบันทึกข้อตกลงจะซื้อจะขายหุ้นพร้อมทรัพย์สิน ฉบับวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ และด้วยเหตุที่ผู้ถูกร้องไม่เคยได้เห็นใบหุ้นและหลักฐานสำเนาบัญชี รายชื่อผู้ถือหุ้นจึงกระทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจตลอดมาว่า บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ผู้ถือหุ้นคือนิติบุคคลมิใช่บุคคลธรรมดา จนกระทั่งมีประเด็นการเสนอข่าวจากสื่อมวลชนเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องพาดพิงถึง บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ดังกล่าวนี้นี้ จึงตรวจสอบและได้สอบถามภริยาผู้ถูกร้องจึงทราบข้อเท็จจริงว่า ภายหลังจากที่ภริยาผู้ถูกร้องได้อนุมัติให้ซื้อหุ้นและกิจการในนามบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด และ ลงนามบันทึกข้อตกลงต่อกันแล้ว ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำต่อภริยาผู้ถูกร้องว่า เนื่องจากบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด มีภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินหลายแห่ง เช่น บริษัทเงินทุนนครนกิจ จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนเอเชียไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนเอกชนกิจ จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกพัฒน์ จำกัด (มหาชน) โดยมีบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด เป็นผู้ค้ำประกันหนึ่งของบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด ซึ่งสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ยดังกล่าว ถูกรัฐบาลสั่งปิดกิจการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบ สถาบันการเงิน (ปรส.) เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับขาดสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งในกระบวนการจะมีการประมูลขายหนี้สิน ซึ่งบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด เป็นผู้ค้ำประกันอยู่และ อาจกระทบต่อชื่อเสียงของบริษัทและ/หรือบุคคลที่เข้าไปถือหุ้นในบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด ได้ ผู้บริหารจึงแนะนำว่าไม่ควรให้นิติบุคคลในกลุ่มบริษัท หรือชื่อบุคคลในครอบครัว ตามาพงศ์ และชินวัตร เข้าไปถือหุ้นในบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด นี้ จนกว่าจะเสร็จสิ้น ขั้นตอนการขายทอดตลาดและการประนอมหนี้ของบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด (ฝ่ายผู้ถือหุ้นเดิม) ด้วยสาเหตุนี้ภริยาผู้ถูกร้องจึงรับซื้อหุ้นและกิจการไว้ในนามส่วนตัวแทนนิติบุคคล และให้บุคคล ๓ คน ถือหุ้นแทนคือ

นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น
น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น
นายวิชัย ช่างเหล็ก	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น

ด้วยเหตุที่ผู้ถูกร้องมิได้เป็นผู้ดำเนินการ และการรวบรวมเอกสารของเลขานุการกริยาผู้ถูกร้อง มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนตามที่เรียนให้ทราบข้างต้น จึงมิได้นำข้อมูลการถือหุ้นของกลุ่มบุคคลผู้ถือหุ้นแทนในส่วนทรัพย์สินของกริยาผู้ถูกร้องในบริษัทนี้มาชี้แจงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องในขณะดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนี้

ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีรายการทรัพย์สินในส่วนของกริยาผู้ถูกร้องที่ยังมิได้ยื่นแสดงคือ

นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น มูลค่า ๑๖๖,๖๖๖,๕๘๐ บาท
น.ส.บุญชู เจริญประดับ	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น มูลค่า ๑๖๖,๖๖๖,๕๘๐ บาท
นายวิชัย ช่างเหล็ก	จำนวน ๒๔,๘๕๕,๕๘๗ หุ้น มูลค่า ๑๖๖,๖๖๖,๕๘๐ บาท
รวมมูลค่าทั้งหมด ๔๙๓,๙๙๘,๗๔๐ บาท	

นายก้านรงค์ จันทิก ได้แถลงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

.....การซื้อดังกล่าวซื้อเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๑ ยื่นบัญชีทรัพย์สินเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๑ หลังจากนั้นสองเดือน ซึ่งรู้ว่าซื้อแต่ไม่ยื่น แต่ข้อเท็จจริงไม่สามารถที่จะบอกได้ว่า ซื้อในนามของตัวเอง เพราะเหตุผลก็คือจะต้องไปพัวพันกับการประνομหนี่ ถ้าเจ้าหน้าที่รู้ก็จะเกิดข้อต่อรอง และจะทำให้เสียชื่อเสียงได้ ดังนั้น กรณีของการยื่นบัญชีถ้ายื่นหุ้นของบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด โดยอ้างว่าเป็นของตนเองแต่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ก็จะเปิดเผยว่าเป็นของตนซึ่งขัดหลักที่จะต้องใช้ชื่อคนอื่นเพราะไม่ต้องการให้ใครรู้ และไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้องกับประνομหนี่ ไม่ต้องการให้เจ้าหน้าที่รู้จึงไม่สามารถที่จะยื่นได้โดยเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน

เห็นว่ากรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า บริษัทที่โอนขายหุ้นแก่ผู้ถูกร้องเป็นลูกหนี้สถาบันการเงิน (บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์) หลายแห่งที่ถูกกระทรวงการคลังสั่งระงับการดำเนินกิจการเพราะขาดสภาพคล่องทางการเงิน (มีทั้งหมด ๕๖ สถาบันการเงิน) รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยตั้งคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (คณะกรรมการ ปรส.) ขึ้นโดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่รับโอนบรรดาหนี้ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินที่ถูกสั่งปิดกิจการมาบริหารจัดการ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ด้วยคุณภาพและคุ้มครองเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่สุจริตของสถาบันการเงินเหล่านั้น

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า บริษัทที่โอนขายหุ้นให้แก่ผู้ถูกร้องเป็นหนี้สถาบันการเงินหลายแห่งและเป็นหนี้ด้วยคุณภาพ กระทรวงการคลังได้สั่งปิดกิจการสถาบันการเงินเหล่านั้น โดยมีคณะกรรมการ ปรส. รับโอนหนี้ด้วยคุณภาพไปบริหารจัดการ ซึ่งอาจมีการนำหนี้ด้วยคุณภาพออกประมูลขายแก่นายทุนเอกชนในประเทศหรือต่างประเทศซึ่งอาจมีการเจรจาประนอมหนี้กับเจ้าหนี้รายใหม่ ผู้ร้องมิได้อ้างพยานหลักฐานมานำสืบให้เห็นเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงจึงต้องฟังดังที่ผู้ถูกร้องอ้าง

ที่นายสุรเชียร จักรธรานนท์ อ้างในคำให้การเป็นหนังสือว่า ถ้าบริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของผู้ถูกร้อง เข้าไปมีชื่อถือหุ้นเสียเอง อาจทำให้นุคคลภายนอกเกิดความเข้าใจผิดว่า กลุ่มผู้ถูกร้องมีหนี้สินที่เป็นหนี้เสียทำให้เสื่อมเสียแก่เกียรติคุณส่วนตัวและบริษัทได้ หรือเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ก็อาจกระทบกระเทือนต่อชื่อเสียงของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง นายสุรเชียรจึงแนะนำภริยาผู้ถูกร้องให้ผู้มีชื่อคนอื่นถือหุ้นแทนจนกว่าจะสิ้นสุดขั้นตอนการขายทอดตลาดหนี้และการประนอมหนี้ เพื่อบริษัทในกลุ่มหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ถูกร้องจะไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับหนี้เสียดังกล่าว จึงเป็นสิทธิของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องจะทำได้ไม่มีกฎหมายห้ามตราบใดที่ไม่ไปกระทบสิทธิของบุคคลอื่นที่มีชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบธุรกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๘ ซึ่งบัญญัติว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๕๐ บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ตราบใดที่ไม่มีกฎหมายห้ามมิให้ผู้ถูกร้องกระทำการดังกล่าว ผู้ถูกร้องย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนอย่างไรก็ได้ ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ผู้ร้องกล่าวอ้างยังไม่อาจถือว่าการกระทำดังกล่าวขัดต่อกฎหมาย

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องไม่ต้องการให้มีการเข้าใจผิดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับหนี้เสียของทั้งสองบริษัทดังกล่าวก็เป็นเรื่องเหตุผลในทางการค้าของผู้ถูกร้อง เพราะในการเจรจาเกี่ยวกับหนี้สิน เจ้าหนี้จะคำนึงถึงแต่เพียงหลักประกันและศักยภาพของลูกหนี้ในการที่จะหาเงินมาชำระหนี้โดยไม่สนใจว่าใครเป็นเจ้าของหุ้นอันแท้จริง แต่ไม่ว่าการเจรจาจะได้ผลอย่างไร ตามข้อตกลงการซื้อขายสนามกอล์ฟก็ไม่อาจกระทบกระเทือนถึงผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องได้ ดังนั้น ข้ออ้างของนายกล้านรงค์ จันทิก จึงไม่อาจรับฟังได้ ถือไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องมีมูลเหตุจูงใจที่จะต้องปกปิดหุ้นสนามกอล์ฟ อัลไพน์ ที่มีชื่อผู้อื่นถือแทนโดยไม่ได้ยื่นไว้ในบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินของตนและคู่สมรส

ส่วนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อ้างว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องดำเนินการโดยไม่สุจริต เพราะหากดำเนินการโดยสุจริตก็ไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน เห็นว่า

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒๕ ก็มีบทบัญญัติให้ตลาดหลักทรัพย์อาจรับโอนหลักทรัพย์ที่รับฝากไว้ในชื่อของตนในฐานะที่ถือแทนผู้ฝากหลักทรัพย์หรือลูกค้าของผู้ฝากหลักทรัพย์ที่เป็นเจ้าของหลักทรัพย์ก็ได้ แสดงว่าในตลาดหลักทรัพย์กฎหมายยอมให้มีการถือหุ้นแทนกันได้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับหุ้นก็ไม่ห้ามการถือหุ้นแทนกัน การที่ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนเพียงเท่านี้ยังไม่อาจจะชี้ชัดลงไปได้ว่าผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องดำเนินการไม่สุจริต เพราะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงมายังมีอาจแสดงให้เห็นว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริตอย่างไร ส่วนข้อกล่าวหาที่ว่าไม่แสดงรายการหุ้นของตน และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ซึ่งอยู่ในชื่อบุคคลอื่นนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจที่ปกปิดรายการหุ้นดังกล่าว มิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบว่าหุ้นดังกล่าวเป็นของตน ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลทางธุรกิจกล่าวคือ เพื่อให้มีบุคคลครบตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ขอความช่วยเหลือ เพื่อให้มีเสียงข้างมาก เพื่อให้เสียชื่อเสียงกรณีของบริษัทที่ไปลงทุนมีภาระหนี้สิน อีกทั้งการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดนั้นต้องพยายามดำเนินการให้ได้เปรียบในเชิงการค้า การดำเนินการให้ได้เปรียบในเชิงการค้าต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายทาง อาทิ การเข้าไปครอบงำกิจการหรือ Take Over บริษัทต่างๆ รวมทั้งการทำธุรกรรมเชื่อมโยงระหว่างบริษัทในเครือของตนเองบางครั้งไม่สามารถเปิดเผยชื่อของตนเอง และ/หรือคู่สมรสได้ จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นแทน

เห็นว่าเพียงวิธีการที่ผู้ถูกร้องอ้างในการดำเนินธุรกิจการค้าหลายประการดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นเหตุผลในทางธุรกิจการค้าของผู้ถูกร้อง ซึ่งยังไม่มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะสื่อถึงความไม่สุจริตหรือผิดกฎหมายที่จะเป็นการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

สรุปแล้วผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า ข้อเท็จจริงเจ็ดประการข้างต้นรวมทั้งเหตุผลทางธุรกิจที่คณะกรรมการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ตลอดจนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยคำชี้แจงด้วยวาจาของนายก้านรงค์ จันทิก ในชั้นศาลรัฐธรรมนูญ ที่เห็นว่าเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต ผ่าฝืนต่อกฎหมาย อำพรางความจริง เป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถที่จะระบุหรือแสดงจำนวนหุ้นที่อยู่ในนามของบุคคลอื่นว่าเป็นของตนเอง และ/หรือภริยาผู้ถูกร้อง เพราะถ้าแสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของตนหรือคู่สมรสก็จะเป็นที่เปิดเผยต่อบุคคลภายนอกและสาธารณชนถึงการกระทำที่ไม่สุจริตของตนดังกล่าวข้างต้น เป็นอันรับฟังไม่ได้ อีกทั้งการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ถูกร้องดังกล่าว ก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหรือในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่ประการใด การกระทำต่างๆ ในทางธุรกิจของผู้ถูกร้องดังกล่าวมาแล้วล้วนแต่เป็นเรื่องทางธุรกิจของผู้ถูกร้องที่ดำเนินการมาก่อนเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งสิ้น ส่วนการบริหารจัดการ

ทรัพย์สิน (หุ้น) ของผู้ถูกร้องหลังจากที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็เป็นการใช้สิทธิในการจัดการทรัพย์สินอันเป็นสินสมรสของภริยาผู้ถูกร้อง ซึ่งไม่ใช่กรณีที่สามีภริยาจะต้องจัดการร่วมกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๗๖ อนุมาตรา (๑) ถึง (๘) ยกเว้น (๕) เฉพาะกรณีภริยาผู้ถูกร้องยกหุ้นให้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ อาจเข้ากรณี ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๗๖ (๕) ฉะนั้นภริยาผู้ถูกร้องจึงมีสิทธิจัดการได้เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมของผู้ถูกร้องตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๗๖ วรรคสอง เมื่อไม่ปรากฏว่าการจัดการทรัพย์สินของภริยาผู้ถูกร้องได้กระทำโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ก่อให้เกิดหนี้ที่ผู้ถูกร้องต้องร่วมรับผิดชอบ หรือเกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก และไม่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของผู้ถูกร้อง จะวินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องต้องร่วมรับผิดชอบกับการจัดการทรัพย์สินของภริยาผู้ถูกร้องด้วยก็จะเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้องและไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม

จริงอยู่เมื่อวินิจฉัยว่าหุ้นทั้งหลายในสื่อบริษัทมีมูลค่าเป็นพันล้านบาทเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องร่วมกันแต่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้น ผู้ถูกร้องในฐานะที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายจะถือว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นปัญหาของคดีนี้โดยเฉพาะหรือไม่ มีข้อควรพิจารณาดังนี้

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ปรากฏในรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. สภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๔ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๐ เฉพาะหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งเป็นร่างมาตรา ๒๕๕ มีข้อความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใดโดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๖ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามี การกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตามร่างมาตรา ๒๕๕ ดังกล่าว มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอภิปรายเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำของร่างมาตราดังกล่าว ๒ ถึง ๓ คน แล้วประธานได้สรุปว่า คณะกรรมการมีมติรับมาตรา ๒๕๕

โดยเดิมถ้อยคำบางถ้อยคำในบรรทัดหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเดิมถ้อยคำในปลายวรรคหนึ่งเป็นว่า เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ไม่มีผู้ใดขัดข้อง คณะกรรมการให้ความเห็นชอบมาตรา ๒๕๔

ส่วนข้อความที่ว่า **ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ** ไม่มีผู้ใดตั้งใจขอแปรญัตติเป็นอย่างอื่น จึงคงใช้ตามร่างเดิม ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่าข้อความในวรรคนี้มีที่มาที่ไปอย่างไร เหตุใดผู้ร่างรัฐธรรมนูญจึงบัญญัติวรรคนี้ไว้ในมาตรา ๒๕๔ ซึ่งปรับปรุงใหม่เป็นมาตรา ๒๕๕ ในภายหลัง และจะนำมาใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างไรจึงจะชอบด้วยหลักนิติรัฐ นิติธรรม ซึ่งต้องวินิจฉัยต่อไป

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติถึงการแสดงบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีมาตรการอย่างหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและตำแหน่งอื่นๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กำหนด (มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒)

๒. การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน (มาตรา ๒๕๓)

๓. การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อสาธารณชน เฉพาะบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งจะมีผลให้สาธารณชนได้ทราบถึงบัญชีและเอกสารประกอบดังกล่าว ที่สามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบโดยสาธารณชนได้อีกทางหนึ่ง (มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔)

๔. กำหนดมาตรการบังคับให้มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบให้ถูกต้องครบถ้วน มิฉะนั้นจะเกิดผลบังคับแก่ผู้จงใจฝ่าฝืนไม่ยื่น ผู้จงใจยื่นบัญชีอันมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือผู้จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต้องพ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๕๕)

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนนี้ จึงมีเจตนารมณ์ที่จะใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยจะมีผลดังต่อไปนี้

๑. เมื่อการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งกับที่ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ซึ่งอาจมีผลให้เห็นว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ผิดปกติหรือไม่ (มาตรา ๒๕๔)

๒. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทราบถึงสถานะหรือคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นว่า ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งหรือไม่หรือมีมูลเหตุจงใจให้ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบอย่างไรหรือไม่

๓. การเปิดเผยต่อสาธารณชน ทำให้ขยายการตรวจสอบให้กว้างขวางขึ้น

๔. เป็นการป้องปรามไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจในตำแหน่งแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพราะการตรวจสอบจะพบพฤติการณ์ดังกล่าวได้ง่ายขึ้น

มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่น (มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒)

๒. บัญชีและเอกสารประกอบที่ต้องยื่น ต้องมีลักษณะสำคัญ ๒ ประการคือ

(ก) ต้องไม่เป็นข้อความอันเป็นเท็จ หรือ

(ข) ต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

๓. รายละเอียด วิธีการ และรายการต่างๆ ในการยื่นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

๔. สภาพบังคับในการฝ่าฝืนจะมีผลให้พ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้

(ก) จงใจไม่ยื่น

(ข) จงใจยื่นบัญชีและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ปัญหาในทางปฏิบัติในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยเฉพาะของผู้ถูกร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมีทรัพย์สิน (หุ้น) ที่อยู่ในชื่อของบุคคลต่างๆ เป็นผู้ถือในหลายสิบบริษัทจำนวนมากนับจำนวนหลายล้านหุ้น แต่ละคนก็ถือหุ้นไม่เท่ากัน ทรัพย์สินดังกล่าวมีมูลค่าต่อหน่วย (ราคาหุ้น) ไม่เท่ากัน จึงเป็นกรณีที่จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวได้ โดยสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นย่อมเป็นที่เห็นได้ว่าความบกพร่องในการยื่นย่อมอาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ในข้อนี้ นายกล้าณรงค์ จันทิก แกลงด้วยวาจาในชั้นศาลรัฐธรรมนูญใจความว่า

หุ้นของผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อบุคคลอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ถือตามจำนวนที่ผู้ถูกร้องทำหนังสือชี้แจงเท่านั้น ปัญหาที่เป็นความบกพร่องในการยื่นจึงไม่ใช่สาระสำคัญ

ปัญหาที่จะนำมาตรา ๒๕๕ มาใช้บังคับตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม จึงต้องพิจารณาให้ได้ความแน่ชัดว่า ความบกพร่องในการยื่นนั้นเกิดขึ้นโดยความตั้งใจของผู้ยื่นหรือไม่ และความตั้งใจนั้นก็ต้องเป็นความตั้งใจเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการในการยื่นบัญชีที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวข้างต้นด้วย ดังจะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๕๕ ก็บัญญัติเน้นที่จะใช้สภาพบังคับต่อเมื่อผู้ยื่นนั้น “จงใจ” เท่านั้น ดังนั้นการใช้บังคับมาตรา ๒๕๕ ที่ชอบด้วยหลักนิติรัฐ นิติธรรม ที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปี จึงต้องเป็นกรณีที่ผู้ยื่นได้จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือมีเจตนาทำให้มาตรการตรวจสอบมีประสิทธิภาพน้อยลงไป

การพิจารณาว่าข้อความใด เป็นข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือการปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มีปัญหาว่าเป็นหน้าที่ของใครที่จะเป็นผู้วินิจฉัยในเบื้องต้น ระหว่างผู้ถูกร้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือศาลรัฐธรรมนูญ ในปัญหาข้อนี้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามกฎหมาย จึงควรมีหน้าที่พิจารณาก่อนว่ามีข้อเท็จจริงใดที่ควรแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนหรือไม่ แต่คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาว่ามีข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบโดยถือตามมาตรฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยวินิจฉัยลงมติว่า ที่ผู้ถูกร้องปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเพราะมีมูลเหตุจูงใจจากการดำเนินการโดยไม่สุจริตทางธุรกิจของผู้ถูกร้อง และมีมูลเหตุจูงใจอื่นที่ผู้ถูกร้องไม่อาจเปิดเผยได้ เพราะผู้ถูกร้องได้กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหลักทรัพย์ ประมวลรัษฎากร และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะหุ้นส่วนบริษัท ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยสรุปได้ ๗ ประการดังกล่าวข้างต้น (มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ประกอบคำชี้แจงด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ) โดยไม่ได้แสดงข้อเท็จจริงหรือเหตุผลที่แสดงว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเพื่อมุ่งต่อผลในการหลีกเลี่ยงมิให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ถูกร้องอันเป็นเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๕๕ แต่อย่างใดเลย ตรงกันข้ามข้อเท็จจริงและเหตุผลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อ้างตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวล้วนเป็นเหตุผลในการดำเนินธุรกิจเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจของผู้ถูกร้องเท่านั้น จึงยังแสดงให้เห็นเจตนาของผู้ถูกร้องว่ามีใช่เป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐแต่อย่างใด ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า มูลเหตุจูงใจในการดำเนินธุรกิจดังกล่าวหากเป็นการกระทำผิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมายในเรื่องใดก็ควรจะไปว่ากล่าวตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ

ได้มีผู้เขียนบทความแสดงความคิดเห็นลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันประจำวัน
๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ฉบับที่ ๓๒๘๔ เกี่ยวกับการใช้มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เรื่อง พิพากษาคดีซุกหุ้ของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดย พายัพ วนาสวรรณ ว่า

.....ประเด็นที่ ๒ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในเรื่องนี้จะเห็นได้ชัดว่าเจตนารมณ์
ของรัฐธรรมนูญนั้นต้องการป้องกันและปราบปรามในเรื่องการคอร์รัปชันของนักการเมืองระหว่างอยู่ใน
ตำแหน่ง

ท่านผู้ฟังครับ ระหว่างอยู่ในตำแหน่ง ดังนั้นหน้าที่ของ ป.ป.ช. ที่มีหน้าที่ป้องกันและ
ปราบปรามก็ต้องมีขอบเขตเช่นนั้นจุดที่น่าหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นก็คือว่า ป.ป.ช. กำลังก้าวล่วง
เข้ามาในประเด็นอื่นๆ ก้าวล่วงเข้าไปในขอบเขตที่อยู่นอกขอบข่ายหน้าที่หรือเปล่าที่ท่านผู้ฟังแล้วก็
ถ้าทำเช่นนั้นจะเป็นการก้าวล่วงออกนอกกรอบกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือเปล่า เช่น เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เข้าไปยุ่งเรื่องเกี่ยวกับการเสียดายหรือไม่เสียดาย.....

ประเด็นที่ ๓ คือเทคนิคทางกฎหมาย ประเด็นสำคัญที่สู้กันทุกวันนี้คือมาตรา ๒๕๕
มาตรา ๒๕๕ พูดไว้ว่ายังไงท่านผู้ฟัง รอสักนิดครับผมค่อยๆ อ่าน “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงหนี้สินและทรัพย์สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้
หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด
ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒
หรือนับตั้งแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

ท่านผู้ฟังครับ ประเด็นสำคัญในการตัดสินน่าจะมียู่ ๒ จุดนะครับ จุดแรกให้ดูคำว่า “จงใจ”
ศาลรัฐธรรมนูญจะตีความเรื่องนี้อย่างไร ซึ่งเรื่องนี้จะเห็นได้ชัดอย่างที่ว่าไว้ข้างต้นก็คือจะให้หลุดหรือ
ไม่หลุดก็ได้ เพราะฉะนั้นคำว่า “จงใจ” ตรงนี้ครับที่สำคัญถ้าจะให้หลุดก็ต้องหาเทคนิคทางกฎหมาย
เพื่อยืนยันในเรื่องไม่จงใจ ถ้าจะไม่หลุดก็คือตรงกันข้าม หาเทคนิคทางกฎหมายเพื่อยืนยันว่าจงใจ
เพราะฉะนั้นแล้วในกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จะหลุดนั้น ถ้าจะหลุดนั้นก็หยิบประเด็น
คุณหญิงปรีญา ออกมาพิจารณาให้เด็ดขาดก่อน ท่านผู้ฟังที่ไม่ค่อยตามเรื่องคุณหญิงปรีญา คืออดีตรอง
ป.ป.ช. ที่ถูกกล่าวหาว่ายังมีหุ้นอยู่ในบริษัท เป็นกรรมการบริษัทในขณะซึ่งแจ้งว่าตัวเองไม่มี
มาเป็นกรรมการ ป.ป.ช.

ท่านผู้ฟังครับมาถึงช่วงสุดท้ายที่ผมจะพ้นธงออกไป ป.ป.ช. นั้นทำเพียงหน้าที่แจ้ง มีหน้าที่
อย่างเดียวแจ้งว่าจงใจหรือไม่ครบ ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องดูว่าจงใจหรือไม่จงใจ แต่ว่าศาลรัฐธรรมนูญ

ไม่ควรจะดูเพียงว่าจงใจในการไม่ยื่นจะต้องดูมูลเหตุในการไม่ยื่นก่อนครับท่านผู้ฟัง จะต้องชัดเจน
ในข้อเท็จจริง ยื่นไม่ครบ การยื่นไม่ครบนั้นมีมูลเหตุอะไรจึงยื่นไม่ครบ เมื่อดูแล้วว่าการยื่นไม่ครบนั้น
มีมูลเหตุอะไรก็สามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่มีมูลเหตุที่ยื่นไม่ครบ เพราะว่าทรัพย์สินอันนี้ พันตำรวจโท ทักษิณ
ชินวัตร เขาได้มาก่อนตั้งแต่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ท่านผู้ฟังครับจำกฎหมายให้ดีๆ ครับ ถ้าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ระหว่างเล่นการเมือง
แล้วมีหุ้นเพิ่มขึ้นมาระหว่างการดำรงตำแหน่งแล้ว ถ้าเขาไม่แจ้งอันนี้ถือว่าเขาผิด เพราะฉะนั้นแล้วเรื่องนี้
นะครับ อย่าดูเฉพาะระเบียบวิธีการ เพราะระเบียบวิธีการบอกว่าต้องแจ้งอย่างไร มาตรา ๒๕๒ และ
มาตรา ๒๕๔ เขาระบุชัดว่าต้องแจ้งอย่างไรตามมาตรานี้ แต่พอมาถึงมาตรา ๒๕๕ เขาระบุว่าถ้าแจ้ง
ไม่ครบตามนั้นก็ถือว่าจงใจปกปิด จะต้องถูกลงโทษทางการเมือง ซึ่งคดีทางการเมืองไม่ใช่คดีอาญาเหตุผล
ที่ไม่ใช่คดีอาญาเพราะว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญไม่ต้องการให้ผู้เล่นการเมืองเข้าไปหาผลประโยชน์
คนต้องการคอร์รัปชันก็เลยจงใจปกปิด แปลว่าตั้งใจมีเหตุจงใจเพราะตัวเองต้องการใช้ตำแหน่งหาเงิน
ก็เลยไม่เปิดเผย เพราะฉะนั้นการลงโทษทางการเมืองคือตัดสิทธิขั้นพื้นฐาน ตัดสิทธิทางการเมือง อันนี้
จึงเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ แต่ระเบียบวิธีการเป็นเรื่องรอง เพราะเราต้องดูสองชั้นว่าเขาทำเช่นนั้น
เพราะมีมูลเหตุอันใดที่ไปซุกหุ้น เขาได้ใช้ตำแหน่งทางการเมืองไปหาทรัพย์สินนั้นมาหรือเปล่า เพราะฉะนั้น
ก็เลยต้องดูสาระสำคัญและเจตนาของรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ

ถ้าผมเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ ผมก็ต้องดูในชั้น ๒ ว่าเขามีมูลเหตุในการปกปิดหรือเปล่า
งานนี้ไม่ใช่งานของนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ให้ดูเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเมื่อดูตามเจตนารมณ์ของ
รัฐธรรมนูญก็จะเห็นได้ชัดว่า หุ้นที่เขาถืออยู่แล้วนั้นถึงแม้ว่าจะใส่ชื่อผู้อื่นนั้นเป็นหุ้นที่เกิดขึ้นมาก่อน
ทรัพย์สินที่เกิดขึ้นมาก่อนที่เขาจะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง เขาผิดตามหลักนิติศาสตร์ว่าเขา
ไม่ได้แจ้ง ผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่ว่าเมื่อดูตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้วเขาไม่ผิด เนื่องจากว่า
เขาไม่ได้จงใจ เนื่องจากว่าเขาไม่มีมูลเหตุที่เขาไม่แจ้ง เพราะว่าเขาไม่ได้มีผลประโยชน์กับรายได้ตัวนี้เลย
และก็เป็นรายได้ส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับรายได้ส่วนใหญ่ของเขา นี่ละครับท่านผู้ฟังครับคือความเห็น
ของพ่ายัพ วนาสูวรรณ สวัสดิ์ครับ

เห็นว่าบทความดังกล่าว เป็นการแสดงความคิดเห็นของการแปล มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ในกรณี จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการยื่นบัญชี
ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ของนักวิชาการคนหนึ่งที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากที่จะเข้าใจให้ถูกต้องและก่อให้เกิดปัญหาหากกว้างขวางใหญ่โต
ดังเช่นคดีนี้

ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงไม่อาจฟังเป็นยุติโดยสำนวนการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ได้ว่า หุ่นในบริษัทต่างๆ สิบกว่าบริษัทมูลค่าหลายพันล้านบาท ที่มีชื่อบุคคลใกล้ชิดและบริวารของผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นแทนตามความหมายของกฎหมาย แม้ตามข้อเท็จจริงจะปรากฏในภายหลัง โดยผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องจะยอมรับว่าเป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องก็ตาม แต่ตามกฎหมาย ยังมีปัญหาในการจะถือเป็นหลักว่าผู้ถูกร้องในฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองโดยเป็นรองนายกรัฐมนตรีในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช้บังคับมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการหุ้นดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนหรือคู่สมรสต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ ปัญหาที่ว่านี้ แม้ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นก็ตามย่อมไม่อาจจะถือว่าผู้ถูกร้องปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามมาตรา ๒๕๕ ได้

นอกจากนี้กรณีจะถือว่าเป็นการปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนี้ จะต้องเป็นการกระทำที่ตามหลักกฎหมายทั่วไปของทุกระบบกฎหมายของโลกที่จะทำให้เกิดความรับผิดชอบตามกฎหมายของบุคคล จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบภายในด้วย กล่าวคือการจะให้เกิดความรับผิดชอบตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง นั้นต้องมีองค์ประกอบภายในด้วยคือ จงใจ อันถือเป็นองค์ประกอบภายในสูงสุดและเป็นคำเดียวกับคำว่า จงใจ ในทางแพ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมีความหมายบางส่วนพอเทียบเคียงกับความหมายของคำว่า เจตนา ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕ ดังวินิจฉัยมาในตอนต้น

ดังนั้น การกระทำโดยจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็คือ การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำก็ประสงค์ต่อผลของการกระทำนั้น จึงจะถือว่าผู้นั้นต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำที่ผิดต่อหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ กล่าวคือหากเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว การกระทำโดยจงใจก็คือผู้ถูกร้องรู้ตลอดเวลาว่าหุ้นจำนวนต่างๆ เหล่านั้นเป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องแจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็พอ โดยไม่อาจฟังข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่อ้างว่าไม่ทราบว่าภริยาโอนหุ้นให้ใครถือแทนและเป็นการเข้าใจผิดพลาดของเลขานุการส่วนตัว เพราะบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกำหนดเป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้ถูกร้องจึงต้องรับผิดชอบรายการต่างๆ ในบัญชีดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวไม่อาจปฏิเสธหรือปิดความรับผิดชอบให้แก่คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือเลขานุการส่วนตัวได้ หน้าที่และความรับผิดชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ตกได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองในคดีนี้คือผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามิได้ตั้งใจเพราะการกระทำของภริยาผู้ถูกร้อง หรือเลขานุการส่วนตัว

อย่างไรก็ตาม กรณียังมีปัญหาที่จะต้องพึงข้อเท็จจริงให้เป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องมีเจตนาพิเศษหรือ มูลเหตุจงใจตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบคำชี้แจงด้วยวาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องหรือไม่ โดยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เรียกในคดีนี้ว่ามูลเหตุจงใจโดยอ้าง เป็นข้อสนับสนุนว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามข้ออ้างดังกล่าว ยังฟังเป็นยุติไม่ได้ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เรียกสิ่งเดียวกันในรายงานผลการตรวจสอบบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่กระทำในคราวเดียวกับ ผู้ถูกร้องว่า การที่ไม่แสดงรายการหุ้นดังกล่าวในบัญชีไม่ได้ทำให้บุคคลทั้งสองได้รับประโยชน์หรือ ได้เสียประโยชน์ อันเป็นการวินิจฉัยที่แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ใช้มาตรฐานการพิจารณา คนละอย่างกัน ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องมิได้แจ้งรายการหุ้นของตนในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เหมือนกัน

คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ประกอบคำชี้แจงด้วย วาจาของนายกล้าณรงค์ จันทิก ในชั้นศาลรัฐธรรมนูญว่าเนื่องจากการที่ผู้ถูกร้อง และ/หรือภริยาผู้ถูกร้อง ได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหลักทรัพย์ ประมวลรัษฎากร และดำเนินธุรกิจในสามบริษัทดังกล่าวของ ผู้ถูกร้อง โดยไม่สุจริต ปิดบังอำพราง ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นมูลเหตุจงใจให้ผู้ถูกร้อง และ/หรือภริยาผู้ถูกร้อง ไม่สามารถที่จะระบุหรือแสดงจำนวนหุ้นที่อยู่ในนามของบุคคลอื่นว่าเป็นของตนเอง และ/หรือคุณหญิงพจมาน ชินวัตร คู่สมรสในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ เพราะบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนตามมาตรา ๒๕๓ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย อันเป็นการอ้างข้อเท็จจริงและบทสรุปตามความเห็นของตนว่าผู้ถูกร้องกระทำ โดยมีความประสงค์ต่อผล (จงใจ) เป็นมูลเหตุจงใจในการกระทำดังกล่าวที่ทำให้เห็นว่าเป็นการกระทำ โดยจงใจนั่นเอง แต่เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจฟังเป็นยุติตามที่ผู้ร้องอ้างและมูลเหตุจงใจก็เป็นเรื่องที่ผู้ร้อง ยกขึ้นอ้างเองโดยไม่อาจพิสูจน์ให้ศาลรัฐธรรมนูญเห็นได้จริงด้วย การที่นายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบ อำนาจจากผู้ร้องได้แถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาท่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัย คำว่าจงใจนั้นหมายความว่ารู้หรือไม่ว่าตนเอง หรือคู่สมรสมีทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ยังไม่ได้แจ้งต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ ถ้ารู้และไม่แจ้งก็ถือว่าจงใจโดยไม่จำเป็นต้องไปพิจารณาถึงความ ประสงค์ต่อผล เล็งเห็นผลหรือเหตุผลอื่น.....จึงคลาดเคลื่อนต่อมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ

คำชี้แจงด้วยวาจาของตนดังกล่าวข้างต้น และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้มาตรฐานเดียวกับที่ใช้ในการวินิจฉัยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายชวน หลีกภัย และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน โดยนำเรื่องผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการมิได้แจ้งบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินหรือไม่มาพิจารณาแล้ว ผลก็ย่อมแตกต่างกันไปจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คดีนี้ เพราะไม่ปรากฏว่าการมิได้แจ้งบัญชีทรัพย์สินเช่นนั้นทำให้ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์เลย เช่นเดียวกับกรณีของนายชวน หลีกภัย และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน

เมื่อมูลเหตุจูงใจที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยกขึ้นอ้าง ๗ ประการในคดีไม่อาจฟังเป็นยุติและรับฟังไม่ได้ดังวินิจฉัยมาข้างต้น ทั้งยังเป็นการรวบรวมหลักฐานและมีความเห็นผิดเรื่อง ผิดประเด็น ผิดหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแล้ว พยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในคดีนี้จึงไม่พอถือว่า ผู้ถูกร้องมีมูลเหตุจูงใจที่จะปกปิดบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และทรัพย์สินคือหุ้นต่างๆ ในคดีนี้ตามกฎหมายถือว่ามิใช่เป็นทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องได้มาในขณะดำรงตำแหน่งทางการเมือง การได้มาซึ่งหุ้นจำนวนดังกล่าวทั้งหมด ก็ไม่เกี่ยวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองของผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงว่าหุ้นต่างๆ ได้มาอย่างไร มีการบริหารจัดการอย่างไรและเหตุใดจึงให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทน เป็นข้อเท็จจริงในทางธุรกิจ การค้าของผู้ถูกร้องในฐานะบุคคลธรรมดาที่ไม่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้อง เมื่อในชั้นนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย ผู้ถูกร้องในฐานะบุคคลธรรมดาและภริยาผู้ถูกร้องย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยดังกล่าวข้างต้น และบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๖ บัญญัติว่า การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ โดยรัฐธรรมนูญเพื่อมิให้ล่วงละเมิดหรือลดทอนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญสากล ดังนั้น การใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐตามรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงต้องพึงระมัดระวังมิให้การใช้อำนาจหน้าที่นั้นไปล่วงล้ำกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรองและคุ้มครองไว้ตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ ด้วย เมื่อฟังว่าข้อเท็จจริงในการบริหารจัดการหุ้นต่างๆ ในบริษัทของผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นเป็นผู้ถือ เป็นข้อเท็จจริงในทางธุรกิจที่ยังไม่ปรากฏว่าฝ่าฝืนต่อกฎหมายและข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติไม่ได้ตามที่ผู้ร้องอ้าง ผู้ร้องจึงจะอ้างเอาเหตุดังกล่าวเป็นมูลเหตุจูงใจที่ผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องจะต้องปกปิดไว้มิให้บุคคลภายนอกหรือสาธารณชนรู้ ย่อมเท่ากับเป็นการกล่าวหาผู้ถูกร้องและภริยาผู้ถูกร้องและผู้ที่เกี่ยวข้องว่ากระทำผิด

ต่อกฎหมายอันเป็นความผิดทางอาญาด้วย ซึ่งหากนำข้อกล่าวหาเหล่านี้มารับฟังก็ย่อมเป็นการขัดหรือแย้งต่อหลักสิทธิมนุษยชนสากลและหลักการตามมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งกรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นเรื่องการดำเนินธุรกิจของผู้ถูกร้องที่มีอยู่ก่อนการดำรงตำแหน่งทางการเมืองและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งทางการเมืองของผู้ถูกร้องแต่อย่างใด หากเป็นไปตามที่อ้างกันว่าข้อความที่ว่าปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบก็ยิ่งจะเห็นได้ชัดว่าข้ออ้างของผู้ร้องไม่อาจนำมาใช้บังคับกับกรณีของผู้ถูกร้องได้

สรุปแล้วการที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเกี่ยวกับหุ้นของบริษัทต่างๆ ตามที่ปรากฏในคดีนี้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถือไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวอ้าง ผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องรับผลตามสภาพบังคับดังที่บัญญัติไว้ในมาตราดังกล่าว

เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงอื่นตามข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องในปัญหาข้อ ๖ อีกต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น คำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟังไม่ขึ้น ดังนั้นที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องโดยอ้างเหตุผลประการอื่นๆ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นพ้องด้วยในผล

วินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ